

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ
นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL BASED ON
MULTICULTURAL EDUCATION FOR ETHNIC STUDENT GROUPS IN
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF NORTHERN THAILAND

Mr. Chetthapoom Wannapaisan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education
Department of Educational Policy Management and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2015
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุ วัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ
โดย	นายเชษฐภูมิ วรรณไพศาล
สาขาวิชา	อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท)
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยปถัมภ์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์)
.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์)

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ (A DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL BASED ON MULTICULTURAL EDUCATION FOR ETHNIC STUDENT GROUPS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF NORTHERN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. อภิภา ปรัชญพฤทธิ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร.อรรรณพ พงษ์วาท, 301 หน้า.

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย 2) วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริม การจัดการ การศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และ 3) พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม การศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2557 จำนวน 356 คน ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จำนวน 11 แห่ง และ 33 คนที่เป็นตัวแทนของผู้บริหารสถาบัน ผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนกลุ่มละ 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อย ละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t - test) และการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ

2) แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มี 5 แนว ได้แก่ ศูนย์พหุ วัฒนธรรม (Center for multicultural education) การออกแบบหลักสูตร (curriculum design) ความไวต่อวัฒนธรรมที่ หลากหลาย (sensitivity to diverse culture) การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity) และนโยบาย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy)

3) รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย

3.1) หลักการ คือ สถาบันอุดมศึกษาควรพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวทางพหุวัฒนธรรม การศึกษา

3.2) วัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบันและการบริหาร การเปลี่ยนแปลงแนว ทางการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน

3.3) 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (content-based learning) การปรับเปลี่ยนให้เข้า กับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (adapting to specific needs) การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (transferring intercultural knowledge) การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (integrated student community) และการดำเนินงาน แบบมีส่วนร่วม (participatory administration)

3.4) ผลลัพธ์ คือ รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอัตลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่ม ชาติพันธุ์ในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง	ลายมือชื่อนิสิต
	การศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
สาขาวิชา	อุดมศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

ปีการศึกษา 2558

5484268527 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORDS: DEVELOPMENT / MODEL / EDUCATION MANAGEMENT / MULTICULTURAL EDUCATION / ETHNIC STUDENTS

CHETTHAPOOM WANNAPAIAN: A DEVELOPMENT OF AN EDUCATIONAL MANAGEMENT MODEL BASED ON MULTICULTURAL EDUCATION FOR ETHNIC STUDENT GROUPS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF NORTHERN THAILAND. ADVISOR: ASST. PROF. APIPA PRACHYAPRUIT, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. ANNOP PONGWAT, Ph.D., 301 pp.

The purposes of this descriptive research were 1) to analyze current conditions and problems of education management for ethnic students in higher education institutions in the Northern Region of Thailand, 2) to analyze best practices that promote education management for ethnic groups, and 3) to develop and review education management approach for ethnic student groups. The sample group comprised 356 ethnic students, studying at their bachelor degree level, in the year 2014 and 33 samples, each representing the institutional executive group, the directors of the student quality development departments, and the faculty members from 11 higher education institutions. The research instruments were a questionnaire and an interview protocol. Statistics employed for analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and Chi-square test.

The findings can be summarized as follows:

1) The students have, with a statistical significance, the expectation towards education management in all components.

2) There are 5 best practices for promoting education management for ethnic groups: Center for multicultural education, curriculum design, sensitivity to diverse culture, preserve national identity, and participative education provision policy.

3) An educational management model based on multicultural education for ethnic student groups in higher education institutions of Northern Region Thailand:

3.1) Principle: Higher education institutions should develop their ethnic student groups based on multicultural education approach

3.2) Three objectives: Change in institutional policy and administration, change instructional approaches, and social and community participation

3.3) Five elements of educational management model for ethnic student groups or CATIP model: Content-based learning, Adapting to specific needs, Transferring intercultural knowledge, Integrated student community, and Participatory administration

3.4) Result: An education management model that allows ethnic student groups to develop their personal identities which are suitable in the context of globalization society

Department: Educational Policy Management and Student's Signature

Leadership Advisor's Signature

Field of Study: Higher Education Co-Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ร้อยตำรวจโทไพศาล และคุณแม่ทิววรรณ วรรณไพศาล ผู้ที่เป็นทั้งชีวิตของลูก บุพการีทั้งสอง ได้เสียสละความสุขส่วนตนอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยขบเลี้ยงลูกให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ท่านเป็นผู้ที่ตระหนักถึงคุณูปการของการศึกษา ทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียนและทำงานที่ใจรัก

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรีชญพทุธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ที่คอยเอาใจใส่และเพียรพยายามชี้แนะให้ผู้วิจัยได้พัฒนางานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น ทุกครั้งที่ได้เรียนและปรึกษากับอาจารย์ ผลงานของผู้วิจัยดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ความเป็นครูของ ดร.อภิภา ทำให้ผู้วิจัยจะยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำรงตนในวิชาชีพครู ผู้วิจัยขอสดุดีความดีงาม และขอระลึกถึงพระคุณครูเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรธมพ พงษ์วาท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ที่ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยเป็นที่สุด ผู้วิจัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานร่วมกับท่าน ทำให้ได้รับความรู้ทางการศึกษาที่กว้างและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และรองศาสตราจารย์ ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์ กรรมการภายนอก ผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และศึกษางานทางด้านพหุวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ได้รอบด้านมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยบุณย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ กรรมการภายใน รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาพร่ำสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ทันสมัย และทุ่มเทให้กับนิสิตสาขาวิชาอุดมศึกษาตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช ในปีงบประมาณ 2558

ผู้วิจัยมาวันนี้ได้ก็เพราะ รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง ครูผู้เป็นแบบอย่างในการทำงานวิชาการที่ดีงาม และทุ่มเทพัฒนาศิษย์อย่างไม่ย่อท้อ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี มณีกุล ที่ห่วงใยถามไถ่และให้กำลังใจอย่างต่อเนื่องตลอดการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูทั้งสองท่าน

การเดินทางของชีวิตย่อมได้พบเห็นมุมมองทางความคิดทั้งที่เหมือนและแตกต่าง ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ศิริชระอำ เธอผู้เป็นกัลยาณมิตรที่ให้ความช่วยเหลือและทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจโลกที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอรวรรณ มูลพงศ์ ที่ให้การช่วยเหลือที่ดียิ่งอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งนายพนพล อยู่พรหมแดน และนางสาวสายพิน แย่ลูก นักศึกษาชาติพันธุ์ทั้งสองที่เป็นแรงบันดาลใจให้ทำวิจัยและให้ความช่วยเหลือที่ดียิ่งต่อผู้วิจัย บุคคลที่สำคัญ คุณกิตติกร วงศ์ไช ผู้ที่เป็นธุระและช่วยเหลือทุกอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย รวมทั้ง คุณอานนท์ ชันดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญรอด โชติวชิรา ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านสำหรับความมีเมตตาจิตที่เปี่ยมล้นด้วยน้ำใจอันดีงามที่มีให้แก่กันเสมอมา

แม้ว่าการทำวิทยานิพนธ์อาจจะหมายถึงจุดสูงสุดของระบบการศึกษา แต่สำหรับผู้วิจัยแล้วนั้นหมายถึงการเริ่มต้นในการยกระดับคุณภาพการทำงานวิชาการให้สูงขึ้น และการรังสรรค์ประโยชน์เพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ ในขณะเดียวกัน คุณงามความดีของวิทยานิพนธ์อันอาจเกิดขึ้นบ้างนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่ คุณยายนวล เทพวรรณ พ่อและแม่ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในรัฐไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน เจ้าของผลงานที่อ้างอิงทุกท่าน รวมทั้งปูชนียาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัย ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณทุกท่าน ท้ายนี้ ข้าพระพุทธเจ้าสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระนามแห่ง “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เป็นล้นพ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	25
ตอนที่ 2 แนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรม ของเรนน (Renn, 2004).....	46
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ และการปรับตัวทางวัฒนธรรม.....	49
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคม.....	54
ตอนที่ 5 แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice).....	61
ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ.....	70
ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
การวิเคราะห์ข้อมูล	86
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	155
สรุปผลการวิจัย.....	157
อภิปรายผลการวิจัย.....	162
ข้อเสนอแนะ	179
รายการอ้างอิง	182
ภาคผนวก.....	193
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	194
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	200
ภาคผนวก ค ตารางแสดงค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test	222
ภาคผนวก ง ตารางแสดงความคิดเห็น.....	257
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	276
ภาคผนวก ฉ แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาใน มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	285
ภาคผนวก ช แบบตรวจสอบความเหมาะสม (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุ วัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ.....	292
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	301

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	64
ตารางที่ 3.1 จำนวนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557	80
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ตอบแบบสอบถาม	94
ตารางที่ 4.2 องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน	96
ตารางที่ 4.3 องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	97
ตารางที่ 4.4 องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา	98
ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน	99
ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ เกี่ยวกับความคาดหวังต่อการจัด การศึกษา.....	102
ตารางที่ 4.7 รายชื่อมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์.....	118
ตารางที่ 4.8 แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ	120
ตารางที่ 4.9 สภาพจริงและความคาดหวังที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและแนว ปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้อง	127
ตารางที่ 4.10 การสร้าง (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ	130
ตารางที่ 4.11 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ.....	138

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1. 1 รายละเอียดของกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ”	12
แผนภาพที่ 2.1 ระดับชั้นของวัฒนธรรมในสังคม	28
แผนภาพที่ 2.2 หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม.....	35
แผนภาพที่ 2.3 การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา.....	38
แผนภาพที่ 2.4 สถาบันในฐานะที่เป็นระบบของสังคม.....	55
แผนภาพที่ 2.5 การสอดประสานด้านพหุวัฒนธรรม.....	57
แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการวิจัย	90
แผนภาพที่ 4.1 (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ	137
แผนภาพที่ 4. 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ	153

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

อิทธิพลกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้โลกเล็กลง มีการติดต่อสื่อสารที่เร็วขึ้น ประกอบกับการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในด้านเศรษฐกิจและการค้าของโลก ทำให้อุดมศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้เป็นทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2546) นอกจากกระแสโลกที่ส่งผลให้การอุดมศึกษาไทยหยุดนิ่งไม่ได้แล้ว กระแสการแข่งขันในระดับภูมิภาคเอเชีย ยังเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ไทยต้องปรับปรุงคุณภาพอุดมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่สูงกว่าประเทศไทย

องค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 2000: 3) กำหนดนิยามคุณภาพการศึกษาว่า มีความหมายที่เกี่ยวข้องหลายประการ การจัดการศึกษาเพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และลดความแตกต่าง ผลลัพธ์ที่ได้จะครอบคลุมความรู้ทักษะและทัศนคติ และเชื่อมโยงกับเป้าหมายระดับชาติเพื่อการศึกษาและการมีส่วนร่วมเชิงบวกในสังคม ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) มุ่งพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาไปสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม โดยยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.2570 ส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์คือสังคมต้องมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 80 ไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งต้องส่งเสริมความเสมอภาค (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มีจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553, 2553)

ประกอบกับปัญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้เน้นความหลากหลายของนิสิตนักศึกษา สารวิธีการ และการปฏิบัติ และปัญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายขององค์การยูเนสโก เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2501 ได้นำไปสู่การประกาศปัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเสนอให้ทุกประเทศมีการยอมรับและดำเนินการในสองสิ่ง คือ ขอให้มีการประกันการเคารพในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมพร้อมด้วยการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคมภายใต้กรอบแห่ง

ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศแห่งสร้างสรรค์และทำให้วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมนั้นๆ จากข้อนี้ได้ขยายผลให้ทุกชาติทั่วโลกได้คำนึงถึงปัจจัยด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ

จากการนิยามคุณภาพการศึกษาขององค์กร UNICEF แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 และปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายขององค์การยูเนสโก พบว่าเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้สภาพการณ์ความหลากหลายของนิสิตนักศึกษา ต้องมุ่งเน้นอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสมดุลในทุกมิติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม (multicultural) เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งนี้การศึกษาได้แสดงแนวคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังที่ Gay (1992) กล่าวว่าในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา นักวิชาการ นักวิจัยและนักการศึกษาพยายามหาฉันทามติ (Consensus) เกี่ยวกับธรรมชาติ วัตถุประสงค์หรือขอบข่ายของพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วน Banks & Banks (2012: 1) ได้ให้นิยามแนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา ไว้ว่า “พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นแนวความคิด คือความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษาและเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถาบันทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่มีบทบาททางเพศต่างกัน ทั้งชายและหญิงผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมที่พื้นฐานทางสังคม เช่น เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษาและวัฒนธรรมกลุ่ม ได้รับโอกาสทางการเรียนรู้และประสบความสำเร็จทางการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน” นอกจากนี้ Grant, Elsbree & Fondrie (2004) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษาคือแนวคิดเชิงปรัชญาและกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานทางปรัชญาเพื่อมุ่งสู่เสรีภาพ ความเท่าเทียม ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

หากย้อนกลับมามองประวัติศาสตร์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียนี้ เราจะเห็นความหลากหลายทางชาติพันธุ์มาโดยตลอด อันเป็นลักษณะของสังคมที่เรียกว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Society) ประเทศไทยเองได้แสดงให้เห็นลักษณะร่วมดังกล่าวนี้ด้วย โดยที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายอาศัยอยู่ในอาณาเขตของประเทศไทยในปัจจุบัน มีผู้รายงานว่ามีกลุ่มภาษาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 62 กลุ่มกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศไทย (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2544: 14-23) นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบหัวเมืองชั้นนอก-ชั้นใน มาเป็นการบริหารแบบรวมศูนย์มากขึ้น โดยการส่งเทศาภิบาลจากศูนย์อำนาจส่วนกลางไปยังหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ปกครองแทนเจ้าผู้ครองนคร ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นเวลาที่กระแสลัทธิชาตินิยมได้แพร่หลาย

ไปทั่วโลก ประเทศไทยเองได้ตกอยู่ใต้อิทธิพลของลัทธิชาตินิยมนี้ด้วยเช่นกัน การเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” มาเป็น “ประเทศไทย” นับได้ว่าเป็นผลส่วนหนึ่งของกระแสความคิดดังกล่าว นับจากนั้นมา รัฐได้พยายามสร้างเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความเป็นปึกแผ่นแห่งชาติ (National Solidarity) จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยมีนโยบายในการสร้างชาติไปสู่การมีลักษณะเป็นสังคมเดี่ยว (Homogeneous Society) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาของไทยจึงถูกกำหนดให้สอดคล้องไปกับแนวนโยบายแห่งชาติดังกล่าว โดยการประกาศใช้หลักสูตรเชิงเดี่ยว (Monolithic Curriculum) มาโดยตลอด รวมทั้งการบังคับใช้ภาษาสำเนียงกรุงเทพฯ เป็นภาษาบังคับในชั้นเรียนในทุกภาคทั่วประเทศไทย ดังนั้น การจัดการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นการเตรียมคนเข้าสู่วัฒนธรรมกระแสหลัก (Mainstream Culture) ได้แก่ การเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีไทยและภาษาไทย รวมทั้งความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโลกภายนอก โดยเฉพาะในด้านการเตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในภาคเมือง

ทั้งนี้ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมอาจจะเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย แต่หากศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาแล้ว ก็ะทราบคำว่า “การศึกษาพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Education) และคำว่า “การศึกษาพหุชาติพันธุ์” (Multiethnic Education) เกิดขึ้นในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1960 ในแถบทวีปอเมริกาเหนือ อันเป็นผลมาจากขบวนการเรียกร้องสิทธิพลเมืองในสหรัฐอเมริกาเพื่อมุ่งจัดการเลือกปฏิบัติในด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ และการศึกษา ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างชัดเจน จึงควรศึกษาถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ในช่วงปี ค.ศ. 1700 กว่า ๆ ผู้อพยพชาวอังกฤษได้กลายเป็นกลุ่มครอบงำในทวีปอเมริกาเหนือแล้ว จนถึงก่อนหน้าปี ค.ศ. 1890 มีผู้อพยพส่วนใหญ่มาจากทั้งยุโรปเหนือและยุโรปตะวันตก เช่น จากประเทศ สหราชอาณาจักร เยอรมัน กลุ่มสแกนดิเนเวีย และสวีเดนแลนด์ และเมื่อใกล้จะเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 20 มีคลื่นผู้อพยพรุ่นใหม่มายังสหรัฐอเมริกาจากทวีปยุโรปตอนใต้ ตอนกลาง และภาคตะวันออก กลุ่มผู้อพยพเก่าเริ่มมองเห็นตนเองเป็น “ผู้อพยพเก่า” และพวกผู้มาใหม่เป็น “ผู้อพยพใหม่” จึงทำให้เกิดขบวนการ “เจ้าถิ่นนิยม” (Nativism) ขึ้นเพื่อหยุดยั้งการไหลบ่าเข้าของ “ผู้อพยพใหม่” ซึ่งมีความแตกต่างกันในทางศาสนาด้วย กล่าวคือ กลุ่มเก่านับถือนิกายโปรเตสแตนต์ ในขณะที่กลุ่มใหม่นับถือนิกายคาทอลิก ขบวนการดังกล่าวจึงมีส่วนผสมของการต่อต้านคาทอลิกนิยมอยู่ด้วยความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจผู้อพยพใหม่ได้แพร่ระบาดออกไปอย่างกว้างขวางในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1914 จนถึงขั้นที่กลุ่มเจ้าถิ่นประกาศว่าอเมริกาเป็นของ “คนอเมริกันแท้” เท่านั้น สถาบัน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยล้วนถูกรับรองด้วยกระแสอเมริกันนิยมอย่างมาก จนแม้ภาษาอื่น ๆ ยังไม่อนุญาตให้สอนในสถาบัน (Banks, 1981: 3)

ห้วงเวลานั้น อุดมการณ์แห่งการผสมกลมกลืนได้ถูกสะท้อนออกมาในบทละครเรื่อง “หม้อหลอมรวม” (The Melting Pot) ละครประสบความสำเร็จจากการพยายามสร้างภาพของแผ่นดินที่มีผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์มาผสมผสานกันกลายเป็นคนใหม่ที่มีความยิ่งใหญ่กว่าคนอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้

เกิดขึ้นจริงคือ วัฒนธรรมแองโกลแซ็กซอนเป็นผู้ครอบงำ ส่วนวัฒนธรรมของผู้อพยพอื่น ๆ กลับนอนอยู่กันหมั่นนั่นเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือบรรดาผู้คนในวัฒนธรรมอื่น ๆ ต่างถูกบีบให้คิดและทำตามแบบวัฒนธรรมของ แองโกลแซ็กซอนนั่นเอง (Banks, 1981: 4)

ในช่วงต้น ๆ คริสตศตวรรษที่ 20 มีนักคิดและนักเขียนบางคนที่พยายามปกป้องสิทธิของบรรดาผู้อพยพในสหรัฐอเมริกา พวกเขาปฏิเสธอุดมการณ์แห่งการผสมกลมกลืน โดยให้เหตุผลว่าประชาธิปไตยทางการเมืองย่อมหมายถึงประชาธิปไตยทางวัฒนธรรมด้วย คนกลุ่มต่างๆ ย่อมมีสิทธิรักษาวัฒนธรรมแห่งตนไว้ด้วยเหมือนกัน นักคิดกลุ่มนี้ใช้ “ซามสลัด” (Salad Bowl) อธิบายถึงลักษณะเด่นเฉพาะทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมอเมริกัน แต่ต่างก็มีส่วนเสริมสร้างสังคมโดยรวมด้วยกัน พวกเขาใช้คำว่า “พหุนิยมทางวัฒนธรรม” (Cultural Pluralism) และเห็นว่าพึงใช้เป็นเครื่องชี้นำนโยบายสาธารณะและการศึกษา กระนั้น ในห้วงเวลานั้น แนวคิดของพวกเขาก็ยังมิได้รับการขานรับจากผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายแต่อย่างใด เพราะพวกเขาลำบากใจที่จะต้องทำให้ประชาชนชาติที่มีภูมิหลังแตกต่างกันกลายเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อความเป็นปึกแผ่น แม้ในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 ซึ่งเกิดขบวนการพลิกฟื้นทางชาติพันธุ์ก็ตาม ยังไม่มีนโยบายหรือแผนงานใด ๆ ที่ขานรับทันทีในเรื่องการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์เลย แต่กลับค่อย ๆ พัฒนาขึ้นทีละน้อยและกินเวลายาวนาน (Banks, 1981: 5-6)

ในช่วงประมาณปี ค.ศ. 1940 เป็นต้นมา ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติเกิดขึ้นหลายครั้งในสหรัฐอเมริกาถึงขั้นจลาจล ความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้กระตุ้นให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวด้านหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ซึ่งต่อมาเรียกกันว่า “การศึกษาระหว่างวัฒนธรรม” (Intercultural Education) หรือ “การศึกษาระหว่างกลุ่ม” (Intergroup Education) โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอคติและความเข้าใจผิดต่างๆ จากข้อสรุปล่วงหน้าสำคัญที่ว่าความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงจะทำให้เกิดความเคารพและการยอมรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายเหล่านี้ได้ จึงเกิดโครงการ “การศึกษาระหว่างกลุ่มในสถาบันที่ให้ความร่วมมือ” ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และยังสนับสนุนสถาบันผลิตครูให้เข้าร่วมโครงการ “การศึกษาระดับวิทยาลัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม” ซึ่งถือเป็นความพยายามครั้งแรกของความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครูในการพัฒนาครูในเรื่องนี้ (Banks, 1981: 8-9) อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปการศึกษาในแนวการศึกษาระหว่างกลุ่มนี้ประสบความล้มเหลวในการสถาปนาให้เป็นสถาบัน

แต่เมื่อพ้นทศวรรษ 1950 เข้าสู่ทศวรรษ 1960 นโยบายการผสมกลมกลืนได้กลับมามีอิทธิพลอีกครั้งหนึ่งบนฐานความคิดว่า ความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติจะต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การติดต่อ (Contact) , ความขัดแย้ง (Conflict), การปรับปรน (Accommodation) และการผสมกลมกลืน (Assimilation) ถึงแม้คนผิวขาวจะชื่นชมแนวนโยบายผสมกลมกลืนนี้ แต่กลุ่มคนผิวสีกลับมิได้รู้สึกอย่างเดียวกัน เพราะการเป็นกลุ่มสังคมที่ต้อยกว่า มักจะถูกทำให้จำต้องละทิ้งวัฒนธรรมของกลุ่มตน

จากอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ครอบงำในสังคมใหญ่ อันที่จริงนโยบายผสมกลมกลืนเองเป็นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมืองของคนผิวดำขึ้นเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติทางด้านอาชีพ ที่อยู่อาศัย และการศึกษา คนผิวดำได้เรียกร้องการเข้าควบคุมสถาบันต่างๆ ในชุมชนของตนรวมทั้งด้านการศึกษาด้วย พวกเขาเรียกร้องให้มีครูและผู้บริหารผิวดำมากขึ้นสำหรับลูกหลานของตน ตำราเรียนที่สะท้อนวัฒนธรรมของคนผิวดำ และร้านอาหารที่มีอาหารเหมือนที่บ้าน สถาบันการศึกษาระดับต่างๆ เริ่มสนองตอบต่อความต้องการของคนผิวดำ และนำไปสู่การเรียกร้องของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในสังคม เนื่องจากในขบวนการต่อสู้เหล่านี้หลายคนได้หันไปใช้แนวคิด “พหุนิยมทางวัฒนธรรม” ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงที่กำลังเปลี่ยนเข้าสู่ศตวรรษใหม่ ดังนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวนี้จึงรู้จักกันในชื่อ “พหุนิยมใหม่”

จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา มีทศวรรษบางประการที่น่าจะนำมาเป็นข้อพิจารณาในการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและนำไปสู่การเคารพในสิทธิของความแตกต่างทางวัฒนธรรมเหล่านั้น (ซูพินิจ เกษมณี, 2547) ได้ดังนี้

1. ความคิดที่จะสร้างรัฐชาติให้มีลักษณะเป็นสังคมเดี่ยว (Homogeneous Society) นอกจากไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังไม่นำไปสู่ความสมานฉันท์ของคนในชาติด้วย
2. สังคมประชาธิปไตย มิได้หมายถึงเพียงสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสิทธิและเสรีภาพทางวัฒนธรรมด้วย
3. เมื่อนโยบายสาธารณะซึ่งครอบคลุมด้านการศึกษาวางอยู่บนฐานของการครอบงำทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ (เป็นการเลือกปฏิบัติในด้านอาชีพ ที่อยู่อาศัย และการศึกษา) และนำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อจัดการเลือกปฏิบัตินั้น
4. ทักษะคดีในด้านลบที่ครูจำนวนมากมีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยรวมทั้งกลุ่มผู้มียาได้น้อยทำให้การใช้สื่อการสอนใหม่ๆ และยุทธศาสตร์ที่ใช้ไม่เกิดประสิทธิผล ในบางกรณีกลับเป็นอันตรายด้วยซ้ำ

ในขณะที่รัฐจำนวนมากปัจจุบันกำลังเผชิญกับชาตินิยมชนกลุ่มน้อย ปัญหาชาติพันธุ์บนพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลายจนกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างเห็นเด่นชัดขึ้นทุกขณะ แนวโน้มเช่นนี้จะยิ่งขยายตัวปรากฏชัดขึ้นเรื่อยๆ มุมมองและวิถีปฏิบัติต่อเรื่องนี้จึงเป็นประเด็นใหญ่สำหรับรัฐชาติทุกหนทุกแห่ง และ “ภูมิภาคนิยม” (regionalism) ซึ่งสัมพันธ์กับชาติพันธุ์ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ก็อาจไม่กลายเป็นประเด็นปัญหาขึ้นมาได้ในอนาคต ดังนั้น ความเข้าใจของเราเกี่ยวกับรัฐชาติ และการอยู่ร่วมกันของชาติพันธุ์ต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (วีระ สมบูรณ์, 2553)

เมื่อกลับมาพิจารณาในฝั่งยุโรป ประเทศสหราชอาณาจักรก็มีข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของคนผิวสีและชาติพันธุ์กลุ่มน้อย พบว่า ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ (ethnic minorities) จะกลายเป็นประชากร 1 ใน 3 ของอังกฤษภายในปี 2050 หากแนวโน้มประชากรใน

ปัจจุบันยังคงดำเนินต่อไป ผลวิจัยของสถาบันวิจัย Policy Exchange ในอังกฤษ (Alex Morton, 2013) พบว่า ชุมชนคนผิวสีและชาติพันธุ์กลุ่มน้อย ในอังกฤษมีอัตราการขยายตัวเร็วกว่าพลเมืองผิวขาว และกำลังเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของเมืองผู้ดีไปอย่างชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ เวลานี้กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมากที่สุด ในอังกฤษ 5 กลุ่มแรกได้แก่ ชาวอินเดีย ชาวปากีสถาน ชาวบังกลาเทศ ชาวแอฟริกันผิวสี และ ชาวแคริบเบียนผิวสี ซึ่งคิดเป็นประชากรรวมทั้งสิ้นราว 8 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 14 ของประชากร ในอังกฤษ ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ในอังกฤษเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นเท่าตัวในช่วง 1 ทศวรรษที่ผ่านมา ในขณะที่สัดส่วนพลเมืองผิวขาวเกือบจะคงที่ ดังนั้นจึงมีการคาดการณ์ว่าภายในกลางศตวรรษนี้อังกฤษ จะมีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ระหว่างร้อยละ 20-30 ของพลเมืองทั้งประเทศ

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ผลสำรวจ การทำสำมะโนประชากร ข้อมูลเชิงวิชาการ และข้อมูลจาก โพลต่างๆ พบว่า ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ราวครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในกรุงลอนดอน แมนเชสเตอร์ และ เบอร์มิงแฮม ผลการวิจัยยังพบว่า สถิติการว่างงานของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ เป็นเท่าตัว ยกเว้นกลุ่มชาติพันธุ์อินเดียซึ่งส่วนใหญ่มีทักษะในการทำงานสูง ในทางตรงกันข้าม ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์กลับมีเยาวชนที่เลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหลังพ้นอายุที่จะออกจาก สถาบันระดับมัธยมศึกษา มากกว่าเยาวชนผิวขาว

ข้อมูลดังกล่าวของสหราชอาณาจักรมีความคล้ายคลึงกับจำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ใน สังคมอุดมศึกษาไทย กล่าวคือ สภาพการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือปัจจุบัน พบว่าจำนวนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากจะนับตั้งแต่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ให้ ทุนการศึกษาแก่นักเรียนชาวไทยภูเขาเพื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 จนกระทั่ง ปัจจุบันปีการศึกษา 2557 ผ่านมาแล้วรวม 20 ปีจำนวนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์สำเร็จการศึกษาไป แล้วไม่น้อยกว่า 975 คน (ข้อมูลสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2557) และหากนับรวมจำนวนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เข้ามาเรียน ด้วยช่องทางอื่นๆ เช่น โครงการรับตรง โควตาของสถาบัน และระบบแอดมิชชั่น รวมทั้งทุนตามความ ต้องการกำลังพลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วยแล้ว จำนวนที่สำเร็จการศึกษาออกไปไม่น้อย กว่า 2,253 คน เพราะนับตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นมานั้น มีจำนวนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มี โอกาสเข้าต่อระดับอุดมศึกษาประมาณ 40 คนต่อปี ในทุกสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ต่อมาใน ปัจจุบันนี้จำนวนสถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์มี ทางเลือกในการเข้าศึกษาต่อที่หลากหลายสาขาวิชา ทำให้ปริมาณนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มี โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นประมาณ 120 คนต่อปี (ข้อมูลจากกลุ่ม/ชมรมนิสิต นักศึกษาชาติพันธุ์ของแต่ละสถาบัน, กันยายน 2557) เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 3 เท่าจากเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา

ในขณะเดียวกัน จากจำนวนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น แต่กลับพบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว และการใช้ภาษา (จุไรพร จิตพิทักษ์, 2553) ทั้งนี้สำหรับปัญหาการปรับตัวเป็นปัญหาใหญ่มีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้สึกแปลกแยกและการขาดการยอมรับจากหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาในสังคมอุดมศึกษาด้วยกันเอง ซึ่งสาเหตุสำคัญดังกล่าวส่งผลให้คุณภาพในการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ตามสถาบันอุดมศึกษาต่างๆในภาคเหนือมีปัญหา ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น การเก็บตัว ความไม่กล้าที่จะสื่อสารต่อผู้สอนและเพื่อน การขาดระบบการดูแลตนเอง การไม่ได้รับการส่งเสริมจากระบบการศึกษาที่มีกติกาดียวจากคนกลุ่มใหญ่ เป็นต้น (จากการสนทนากลุ่มกับสมาชิกชมรมนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสมาชิกชมรมนิสิตนักศึกษาม้ง ในจังหวัดเชียงใหม่ กันยายน 2557) ซึ่งปัญหาและผลกระทบดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ได้นำไปสู่การถดถอยคุณภาพการศึกษา และลดทอนศักยภาพการเรียนรู้ของตัวนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เอง ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ย่อมเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่พบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีผลสัมฤทธิ์การเรียน (GPA) จัดอยู่ในลำดับท้ายๆ ดังกรณีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นิสิตนักศึกษากลุ่มดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์การเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ในปีการศึกษา 2556 ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) อยู่ระหว่าง 2.00 - 2.50 ร้อยละ 37 ผลสัมฤทธิ์การเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) อยู่ระหว่าง 2.51 - 3.00 ร้อยละ 46 และผลสัมฤทธิ์การเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) อยู่ระหว่าง 3.01 - 4.00 ร้อยละ 17 (กองพัฒนานิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2557) จะสังเกตว่ากว่าร้อยละ 83 ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีผลสัมฤทธิ์การเรียนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ต่ำกว่า 3.00

สภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของไทย ดูจะไม่ต่างจากผลงานวิจัยของเรนน (Renn, 2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตตอนกลางและเขตตะวันออกของสหรัฐอเมริกา จำนวน 6 แห่ง เพื่อต้องการหาแนวปฏิบัติอุดมศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาผิวสีในสถาบันอุดมศึกษา อันเกิดจากปัญหาความรู้สึกแปลกแยก และขาดการยอมรับในสังคมหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน และพบว่ามีข้อสรุปที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการที่ได้นำเสนอเพื่อเป็นแนวปฏิบัติอุดมศึกษา ทั้งนี้ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งที่เรนนได้กล่าวมานั้น เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างและพัฒนาในหลายๆ แนวทาง ได้แก่ การประเมินผล การปรับเปลี่ยนนโยบาย โครงการ ความหลากหลายเชิงโครงสร้าง หลักสูตร การเรียนการสอน และการก้าวข้ามพรมแดน ประกอบด้วย 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ประเมินสภาพแวดล้อมสถาบัน 2) ผู้เรียนมีช่องทางเลือกการระบุเชื้อชาติที่ตรงตามสภาพจริง 3) การสร้างพื้นที่การต้อนรับและผู้ให้ความช่วยเหลือสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย 4) สถาบันมีอาจารย์ที่มีเชื้อชาติ

หลากหลายให้คำปรึกษา และบุคลากรด้านกิจการนิสิตนักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจไว้อย่างน้อยความ สะดวก 5) หลักสูตรการเรียนการสอนได้รวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติ และ อัตลักษณ์เข้าไปในชั้นเรียนเพื่อทำให้นิสิตนักศึกษาทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้มากขึ้น และ 6) การ ออกแบบเชิงสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้นิสิตนักศึกษาข้ามพรมแดนระหว่างวัฒนธรรมในคนกลุ่มอายุเดียวกัน

ในทำนองเดียวกันผลงานวิจัยของ Banks & Banks (2012) ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ในสังคมพหุวัฒนธรรมไว้ 5 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การบูรณาการเนื้อหา (Content integration) 2) กระบวนการสร้างความรู้ (knowledge construction process) 3) การลดความมีอคติ (prejudice reduction) 4) ความยุติธรรมในการจัดการเรียนการสอน (equity pedagogy) และ 5) การเสริมอำนาจ ทางวัฒนธรรมในสถาบัน (empowering institute culture)

ทั้งแนวปฏิบัติอุดมศึกษาของเรนน (Renn, 2004) 6 ข้อ และแนวทางการจัดการศึกษาใน สังคมพหุวัฒนธรรมของ Banks & Banks (2012) 5 ข้อนั้นมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัด การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในหมวด 4 แนว การจัดการศึกษา โดยกล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอน (มาตรา 22) ซึ่งรวมถึงจุดประสงค์และสาระเนื้อหาของหลักสูตร (มาตรา 23 และ 27) กระบวนการจัดการ (มาตรา 24) และการประเมินผล (มาตรา 25) องค์กรที่จัดทำหลักสูตร (มาตรา 26) และเงื่อนไขของความสำเร็จ อื่นๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542)

อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาไทยยังไม่มีแนวปฏิบัติหรือรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะกลุ่มภูมิภาค ทั้งนี้แนวปฏิบัติหรือรูปแบบการจัดการศึกษา เฉพาะกลุ่มภูมิภาคนั้น ต้องได้รับการพัฒนามาจากพื้นฐานสภาพ บริบท และข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้น ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ และในปัจจุบันทุกภาคของประเทศไทยจะมีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ประมาณ 70 กลุ่ม (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2557) ซึ่งหากจะแบ่งตามการตั้งถิ่นฐานจากจำนวนประชากรส่วนใหญ่ของ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยก็จะมีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ ภาคเหนือ ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ม้ง เมี่ยน ลีซู ลาหู่ อาข่า ลัวะ ถิ่น ขมุ และมลาบรี เป็นต้น ภาคกลางได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวพวน มอญ ไทเบ็ง ลาวแง้ว ลาวเวียง และ ลาวครั่ง เป็นต้น ภาคอีสานได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท กูย ญ้อ กะเลิง โย้ย พวน แสก และกลุ่มมอญ – เขมร ในภาคใต้ ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์มลายูหรือยาวิ (มลายูถิ่นไทย) อูรักละโว้ย มอเก็หรือมอเก็ลิน และชาไก เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น จะเห็นว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญปัจจัย หนึ่ง ที่ส่งผลต่อระบบและวิธีการการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยใน ปัจจุบัน รวมทั้งความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาและการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พื้นที่ภาคเหนือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไทย

ในภาพรวมของประเทศ ประกอบกับการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มคนในพื้นที่ ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพการเรียนรู้ที่พร้อมจะก้าวเดินไปด้วยกันในศตวรรษที่ 21 จึงควรจะได้มีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือขึ้น ภายใต้สภาพปัจจุบันและบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมภาคเหนือของไทยอย่างเร่งด่วน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ
2. วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์
3. พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือของไทยและกำลัง ศึกษาระดับปริญญาตรีใน 10 สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้แก่ เผ่ากะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ม้ง เมี่ยน ลีซู ลาหู่ อาข่า และไทใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ภาคเหนือมีกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวตั้งถิ่นฐานและ อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือก วิจัยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มดังกล่าว
2. ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีที่ตั้งในเขตภาคเหนือ โดยเลือกศึกษา เฉพาะกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นทางการของสถาบัน เนื่องจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมาย กำลังศึกษาอยู่อย่างหนาแน่น
3. ผู้วิจัยได้ใช้ขอบเขตการศึกษาสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคมของ Banks & Banks (2012) มาเป็นกรอบคิดหลักในการวิจัยซึ่งมีหลายประเด็น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรม องค์การ เจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาษา/ภาษาถิ่นของ

สถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน รูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การให้ คำปรึกษา และระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความหมายสำหรับคำสำคัญที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

การพัฒนาารูปแบบ หมายถึง การพัฒนาโครงสร้างรูปแบบขึ้นใหม่ตามหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา

พหุวัฒนธรรม หมายถึง การสร้างความเข้าใจที่หลากหลายทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และประวัติศาสตร์โดยใช้โครงสร้างของกลุ่มชน(ethnicity) เชื้อชาติ(race) สถานะของครอบครัว (socioeconomic status) เพศ (gender) ความสามารถพิเศษ (exceptionalities) ภาษา (language) ศาสนา (religion) บทบาททางเพศ (sexual orientation) และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (geographical area)

พหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่นำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในองค์กรรวมเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการจัดการศึกษาโดยที่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางสังคมที่มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพที่ตนเองมี

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในรายละเอียดที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรมองค์กร และหลักสูตรแผนรูปแบบการเรียนรู้ ภาษา การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การให้คำปรึกษา การวัดและการประเมินผล สื่อและอุปกรณ์การสอน หลักสูตร วิธีการสอน เจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสังกัด ให้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ

การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา หมายถึง การพัฒนารายละเอียดของโครงสร้างรูปแบบในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้มนทัศน์การจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี และผลลัพธ์

นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าต่างๆในภาคเหนือ ได้แก่ เผ่ากะเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน ลีซู ลาหู่ อาข่า และไทใหญ่ เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีที่ตั้งในเขตภาคเหนือ โดยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นทางการของสถาบัน เนื่องจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายกำลังศึกษาอยู่อย่างหนาแน่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ” มีกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งแสดงได้ในแผนภาพที่ 1.1 ดังต่อไปนี้

คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

1.1.1 ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมประกอบไปด้วยรูปแบบของพฤติกรรมทั้งที่เห็นได้ชัดและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งมนุษย์ได้รับมาและถ่ายทอดต่อไปโดยสัญลักษณ์ และใจความสำคัญของวัฒนธรรมจะประกอบด้วย ความคิดและค่านิยมอันเนื่องมาจากประเพณี ซึ่งได้รับการสืบทอดต่อเนื่องมาโดยผ่านการคัดสรร ซึ่งในแง่หนึ่ง ระบบวัฒนธรรมอาจมองได้เป็นผลผลิตของการกระทำ หรือในทางกลับกันก็อาจจะมองได้ว่าเป็นตัวก่อให้เกิดการกระทำต่อ ๆ ไป ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนมีส่วนร่วมภายในกลุ่มตน

1.1.2 ระดับชั้นของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในความหมายโดยทั่วไปนั้น มีองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวกำหนดระบบความคิด ความรู้สึก การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ตลอดจนการถ่ายทอดจากคนรุ่นสู่รุ่นต่อไปได้ โดย Trompenaars & Hampden-Turner (1999) ได้อธิบายองค์ประกอบของวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นลำดับชั้น ได้เป็น 3 ลำดับชั้น อันประกอบไปด้วย ลำดับชั้นนอกสุด (the outer layer) ลำดับชั้นกลาง (the middle layer) และลำดับชั้นในสุด (the core) หรือระดับแก่นกลางของวัฒนธรรม

1.1.3 วัฒนธรรมชาติ

สำหรับคำว่า “วัฒนธรรม หรือ Culture” นั้น อาจจะหมายถึง “ผลที่เกิดจากการร่วมมือกันของคนกลุ่มหนึ่ง เพื่อจะดำเนินกิจกรรมใดๆ ในกลุ่มของตน” (อาจจะสำเร็จหรือไม่ก็ได้) แต่ในความเป็นจริงวัฒนธรรมเกิดจากการรวมกันของวัฒนธรรมหลากหลายให้มาเป็นหนึ่งเดียว และเป็นที่ยอมรับกันในสังคม(กลุ่ม) นั้นๆ (Hofstede, 1980) และหนึ่งในรากฐานที่ฝังอยู่ในวัฒนธรรมของบุคคล ก็คือวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งวัฒนธรรมของชาติใดจะเป็นอย่างไร แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ 1) ระยะห่างเชิงอำนาจ (power distance: PD) 2) ความเป็นปัจเจกนิยม/คตินิยมหมู่ (individualism /collectivism: IDV) 3) การให้ความสำคัญต่อบุรุษและสตรี (masculinity/femininity: MAS) และ 4) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (uncertainty avoidance: UAI)

1.2. การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1.2.1 ระดับสถาบัน

1) ความหมายของพหุวัฒนธรรม

สำหรับความหมายของคำว่าพหุวัฒนธรรม (multicultural) นั้น พบว่าเป็นการศึกษาถึงวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ ความสามารถในการรับรู้เทคนิคสมัยใหม่ ระดับการศึกษาของประชากร รวมถึงประเพณีและความเป็นอยู่ของผู้คนในประเทศนั้นๆ อีกด้วย

การสร้างความเข้าใจพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความปรองดองและความเข้าใจระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมจึงเป็นที่มาของพหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของบุคคลให้เข้าใจถึงความเป็นจริงทางสังคมในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งมีทั้งความแตกต่างในมิติระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ โดยมีการเตรียมความพร้อมนี้ให้แก่บุคคลพัฒนาทักษะในการรับรู้ ความเชื่อ และการประพฤติปฏิบัติตัวในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม (National Council for Accreditation of Teacher Education; NCATE, 1997)

2) ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

สำหรับความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา (multicultural education) นั้น มีผู้ให้ความหมายที่หลากหลายแตกต่างกัน Banks (1991) ได้ให้ความหมาย พหุวัฒนธรรมศึกษา ว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่ผู้เรียนทุกคนจะมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพที่ตนเองมี มีการขับเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการศึกษาทั้งองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่านิยม (values) กฎเกณฑ์ของสถานศึกษา หลักสูตร สื่อ การเรียนการสอน โครงสร้างขององค์กร ตลอดจนการบริหารองค์กรที่ต้องสื่อถึงความเป็นพหุวัฒนธรรม

โดยสรุปแล้วพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเกิดผู้เรียนที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างวัฒนธรรม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในองค์กรรวมเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการจัดการศึกษาโดยที่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายของเชื้อชาติ กลุ่มชน เพศ และชนชั้นทางสังคมมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพของตนเอง

3) หลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม Banks & Banks (2012) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมซึ่งต้องประกอบไปด้วยการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการคือ

3.1) แนวคิดหรือโน้ตทัศน์ (idea or concept) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา

3.2) แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (educational reform movement) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น

3.3) กระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม (process) มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

4) จุดประสงค์ของพหุวัฒนธรรมศึกษา

จุดประสงค์ของการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้นค่อนข้างกว้างและมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับบริบทที่นำไปใช้ด้วย เช่น สภาพของสถาบัน ผู้เรียน เวลา จุดประสงค์และมุมมอง อย่างไรก็ตาม สามารถแบ่งจุดประสงค์ออกเป็น 7 ด้าน (Gay, 2010) ซึ่งจะครอบคลุมทั้ง 3 ขอบเขตของการเรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดจนการผนวกรวมคุณค่าของเนื้อหาที่แท้จริงของการศึกษาพหุวัฒนธรรมและคุณค่าการนำมาใช้ในสถานการณ์จริง

จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวนี้ ต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นใน องค์รวมดังต่อไปนี้ (Burnett, 1994)

1) การเปลี่ยนแปลงของผู้สอน โดยผู้สอนต้องตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงสถาบันและระบบการเรียนการสอน การศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์ญาณรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน

3) การเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและของสถาบัน

1.2.2 ระดับชั้นเรียน

1) แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ผู้สอนจะต้องสามารถแยกแยะความแตกต่าง ทัศนคติ และการ

รับรู้ได้อย่างละเอียดรอบด้าน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นพหุวัฒนธรรมให้ออกมาสู่ภายนอกชั้นเรียนด้วย จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมสถาบัน

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่จำเป็นเมื่อเกิดการปฏิรูปการศึกษาในสถาบันให้เหมาะสมกับพหุวัฒนธรรมศึกษา อันประกอบไปด้วย 5 แนวทางที่สำคัญดังนี้ (Banks และ Banks, 2010)

- 1.1) การบูรณาการเนื้อหา (Content integration)
- 1.2) กระบวนการสร้างความรู้ (knowledge construction process)
- 1.3) การลดความมีอคติ (prejudice reduction)
- 1.4) ความยุติธรรมในการจัดการเรียนการสอน (equity pedagogy)
- 1.5) การเสริมอำนาจทางวัฒนธรรมในสถาบัน (empowering institute culture)

2) กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

การระบุรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้สถาบันสามารถนำสมรรถนะที่วางไว้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ได้แก่ วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัดหลักสูตร และการวัดและประเมินผล

3) รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

3.1) รูปแบบที่เน้นเนื้อหา (content-oriented program) มีจุดประสงค์ในการให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องความแตกต่างในแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม

3.2) รูปแบบที่เน้นผู้เรียน (student-oriented program) จุดประสงค์ของการศึกษา พหุวัฒนธรรมแบบเน้นผู้เรียนนั้นไม่ได้มุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือบริบทสังคมในด้านการศึกษา แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.3) รูปแบบที่เน้นสังคม (socially-oriented program) รูปแบบการจัดการเรียน การสอนแบบเน้นสังคมนั้น จะพยายามปฏิรูปการสอนแบบบริบททางวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความปรองดองด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ตลอดจนพยายามลดความอคติของผู้เรียน

2. แนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของเรนน (Renn, 2004)

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของเรนน (Renn, 2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตตอนกลางและเขตตะวันออกของสหรัฐอเมริกาจำนวน 6 แห่ง เพื่อต้องการหาแนวปฏิบัติอุดมศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาผิวสีในสถาบันอุดมศึกษา อันเกิดจากปัญหาความรู้สึกแปลกแยก และขาดการยอมรับในสังคมหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน โดยเรนนพบว่า มีข้อสรุปที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการที่ได้นำเสนอสำหรับแนวปฏิบัติอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งที่เรนนได้กล่าวมานั้น เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างและพัฒนาในหลายๆ แนวทาง ได้แก่ การประเมินผล การเปลี่ยนแปลงนโยบาย โครงการ ความหลากหลาย เชิงโครงสร้าง หลักสูตรการเรียนการสอน และการก้าวข้ามพรมแดน ดังนี้

2.1 การประเมินผล เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการพิจารณาจำนวนของนิสิตนักศึกษาที่มีเชื้อชาติผสมผสานหลากหลาย

2.2 นโยบายเชิงสถาบันเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูลด้านเชื้อชาติและชาติพันธุ์ต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและเปลี่ยนแปลงแก้ไข สำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย

2.3 โครงการ เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างพื้นที่การต้อนรับสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย มีการให้ข้อมูลข้อแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญ การประชุมหรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องความแตกต่างหลากหลาย

2.4 ความหลากหลายเชิงโครงสร้าง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ อาจารย์ที่มีเชื้อชาติหลากหลายและบุคลากรด้านกิจการนิสิตนักศึกษาควรที่จะเข้าพบได้และมีเวลาในการปฏิสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย

2.5 หลักสูตรการเรียนการสอน ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติและอัตลักษณ์เข้าไว้ในชั้นเรียนเพื่อทำให้นิสิตนักศึกษาทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้มากขึ้นเกี่ยวกับหัวข้อที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นี้

2.6 การกระตุ้นให้เกิดการข้ามเส้นแบ่งพรมแดน ให้มุมมองที่เห็นด้วยกับการออกแบบเชิงสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้นิสิตนักศึกษาข้ามพรมแดนระหว่างวัฒนธรรมในคนกลุ่มอายุเดียวกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ และการปรับตัวทางวัฒนธรรม

3.1 ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์

คำว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ บางครั้งคนไทยใช้คำว่าเชื้อชาติ ในภาษาพูดทั่วไป คือกลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันและภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าเดียวกัน ตัวอย่างของชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนไทย กลุ่มคนพม่า กลุ่มคนลาว กลุ่มคนเขมร กลุ่มคนกะเหรี่ยง กลุ่มคนอินเดีย กลุ่มคนม้ง ปัจจัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์คือ สำนึกของคนในกลุ่มนั้นว่ามีชาติพันธุ์ใด ปัจจัยทางด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า ทั้งนี้ เพราะคนจีน หรือคนอินเดียหรือคนกะเหรี่ยงมีจิตสำนึกในความเป็นคนจีน หรือความเป็นคนอินเดีย หรือความเป็นคนกะเหรี่ยง โดยคนทั้ง 3 กลุ่มนี้ ต่างก็มีภาษาพูดหลายภาษา คนจีนพูดไหหลำ กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน และที่ต่างเรียกตัวเองว่าเป็นคนจีน คนอินเดียที่พูดภาษาฮินดี เบงกาลี ทมิฬ ต่างก็เรียกตัวเองว่าเป็นคนอินเดีย คนกะเหรี่ยงไม่ว่าจะเป็นเผ่าโปรว์ หรือเผ่าสะกอ ก็เรียกตัวเองว่าเป็นคนกะเหรี่ยง ฉะนั้น การจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์จึงขึ้นอยู่กับเจ้าตัวว่ามีความสำนึกเป็นชนกลุ่มใด

3.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ

อัตลักษณ์ทางเชื้อชาติสามารถจำแนกออกเป็นองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน (Brenton, Kalbach & Reitz, 1990)

3.2.1 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายนอก หมายถึง พฤติกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้ เช่น ภาษา สื่อ และประเพณี เป็นต้น

3.2.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใน หมายถึง ภาพลักษณ์ด้านปัจเจกบุคคลของชาติพันธุ์นั้นๆ ภาพลักษณ์ของกลุ่ม และสิ่งสืบทอดคุณค่าของความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งมีความซับซ้อนกว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์นอกโดยได้รวมเอามิติด้านการนึกคิด จิตใจ และอารมณ์ความรู้สึกเข้าไว้ด้วย

3.3 แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ (Racial Identity Development Models)

แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์คนกลุ่มน้อยได้ถูกนำมาใช้ในช่วงปลายทศวรรษที่ 70 (Atkinson, Morten & Sue, 1998) โดย Sue & Sue (2003) ทำการปรับแก้แบบจำลองนี้โดยเรียกใหม่ว่าเป็นการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม (RCID) ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 ช่วง ได้แก่

3.3.1 ช่วงการคล้อยตาม (Conformity) ปัจเจกบุคคลหรือบุคคลคิดว่าตนมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับวัฒนธรรมคนผิวขาว สัมผัสและรับเอาทัศนคติทั่วไปของกลุ่มสังคมด้านลบเกี่ยวกับ

ตนเองหรือกลุ่มเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อ และไม่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกหรือสิ่งสืบทอดทางวัฒนธรรมของพวกเขา

3.3.2 ช่วงการไม่เห็นสอดคล้อง (Dissonance) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลขัดแย้งกับโลกทัศน์คนผิวขาว พวกเขาเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามถึงวัฒนธรรมหลัก และการเพิ่มความสนใจมากขึ้นในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มทางเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนเองให้มากขึ้น

3.3.3 ช่วงการต่อต้านและการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Resistance and Immersion) เกี่ยวข้องกับการแสวงหาอย่างมีเป้าหมายในอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนเอง ปฏิเสธไม่ยอมรับวัฒนธรรมคนผิวขาว และทุ่มเทตนเองในการเรียนรู้เพื่อรู้จักตัวตนและกลุ่มทางวัฒนธรรมของพวกเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ในรูปแบบใหม่

3.3.4 ช่วงการพิจารณาทบทวนตนเองจากภายใน (Introspection) บุคคลใช้ความพยายามอย่างหนักในการแสวงหาดุลยภาพระหว่างวัฒนธรรมหลักกับสิ่งสืบทอดทางวัฒนธรรมของพวกเขา และบทบาทของทั้งสองสิ่งในการหล่อหลอมอัตลักษณ์ของพวกเขา พวกเขาที่ยังคงทำการแสวงหาอย่างเคร่งครัดจริงจังก้าวไปสู่ ช่วงถัดไป

3.3.5 ช่วงการเชื่อมโยงในลักษณะที่สอดคล้องและความตระหนักรู้ (Synergistic articulation and awareness) ซึ่งพวกเขาบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของตนเข้าไปในอัตลักษณ์ใหม่ซึ่งเป็นที่ที่พวกเขายอมรับตัวเอง ขึ้นมยกย่องการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนของคนกลุ่มอื่น และสามารถทำให้เกิดสมดุลระหว่างอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนกับคุณลักษณะอื่นๆ ของอัตลักษณ์ของพวกเขา

4. แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคม

แนวคิดที่ว่าด้วยการสร้างให้พหุวัฒนธรรมประสบผลสำเร็จ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบันในฐานะที่เป็นระบบของสังคมของ Banks & Banks (2012) ที่ให้ความเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จำเป็นในการปฏิรูปสภาพแวดล้อมของสถาบันโดยรวมให้มีการศึกษาที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม มีการปฏิรูปความสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนและผู้สอน วัฒนธรรมของสถาบัน หลักสูตร กิจกรรมเสริมทัศนคติต่อชนกลุ่มน้อย ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กร ค่านิยมและวิสัยทัศน์ของสถาบันที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนและสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรมองค์กรและหลักสูตรแฝง รูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน ภาษาและการสื่อสาร การมีส่วนร่วมของชุมชน การให้คำปรึกษา รูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา การวัดและการประเมินผล สื่อและอุปกรณ์การสอน เจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากร เป็นต้น

5. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม คือ วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนานิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสังกัดให้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนโดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอน ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสารและเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

6.1 ความหมายของคำว่ารูปแบบ

รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ รูปแบบมีหลายประเภท เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็น รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิรูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

6.1.1 Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบสถาบัน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

6.1.2 Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เช่น รูปแบบการสอนของ Joyce & Weil (1985: 41) เป็นต้น

6.1.3 Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

6.1.4 Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

6.2 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988: 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด 4 ประการ คือ

6.2.1 รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (associative relationship)

6.2.2 รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

6.2.3 รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

6.2.4 รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

6.3 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ (model) นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษา องค์ความรู้ (intensive knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป ส่วนการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการประเมินความเหมาะสมและการหาคุณภาพของรูปแบบ

6.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพหุวัฒนธรรมศึกษา

6.3.2 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและพหุวัฒนธรรมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม เป็นต้น

6.3.3 ศึกษากรณี (Case study) หรือพหุกรณี จากกรณีต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนารูปแบบ

6.3.4 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

6.3.5 นำข้อมูลจากการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบ

7. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

7.1 หลักการ

สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพ และอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ โดยมีหลักสำคัญที่ต้องศึกษา 3 ประการคือ แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา และ กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

7.2 วัตถุประสงค์

จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนี้

7.2.1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน ได้แก่ ความเป็นธรรมในการศึกษาและความเป็นเลิศทางการศึกษาและมีความสามารถในทักษะพื้นฐาน โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์ญาณรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน การพิจารณาตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจะต้องได้รับการตรวจสอบที่อยู่บนฐานของความอ่อนไหวทางด้านวัฒนธรรม ปราศจากอคติ และอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

7.2.2 การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาความรู้ด้านชนชาติและวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

7.2.3 การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสังคมรวมถึงความสามารถในการเข้าสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม การพัฒนาตน ทักษะคิดและค่านิยมที่ชัดเจน และการให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการปฏิรูปสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม

7.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาภายใต้บริบทของพหุวัฒนธรรมศึกษานั้นจะต้องอยู่ภายใต้กรอบและทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยตามแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของมหาวิทยาลัยและให้มีการติดตามประเมินผลตามหลักเกณฑ์วิธีการและแนวทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด และส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นภารกิจของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าประสงค์และระดับคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันและโดยหน่วยงานต้นสังกัดตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจว่าสถาบันสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

7.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือควรมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง มีการพัฒนา มีการเตรียมความพร้อม และสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนในการรองรับนิสิตนักศึกษาที่จบการศึกษาให้ได้ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชน โดยสถาบันมีรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในด้านต่างๆ เช่น นโยบายที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีระบบการบริหารสถาบันที่ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาแบบวัฒนธรรม มีระบบส่งเสริมและสนับสนุนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคาดหวังในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และแนวปฏิบัติที่ดี (good practice) จากสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยนำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้แก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบดังกล่าว ในการกำหนดนโยบาย ระบบบริหาร และแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษา จำแนกออกเป็น 7 ตอน สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

1.1.1 ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรม

1.1.2 ระดับชั้นของวัฒนธรรม

1.1.3 วัฒนธรรมชาติ

1.2 การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.2.1 ความหมายของพหุวัฒนธรรม

1.2.2 ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.2.3 หลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรม

1.2.4 จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 แนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของเรนน

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และการปรับตัวทางวัฒนธรรม

3.1 ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์

3.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ

3.3 แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคม

ตอนที่ 5 แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

5.1 แนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

5.2 เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

6.1 ความหมายของคำว่ารูปแบบ

6.2 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

6.3 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

1.1.1 ความหมายและลักษณะของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง ดังนั้นการให้คำนิยามของวัฒนธรรมของนักวิจัย จึงใช้การมองอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและบริบทที่ต้องการศึกษา จะเห็นได้จากการให้ความหมายของวัฒนธรรมของ Kroeber & Kluckhohm (1952, อ้างถึงใน นพวรรณ โชติบัณฑิต และดุษฐิ โยเหลา) ได้ทำการสำรวจนิยามต่าง ๆ วัฒนธรรม และพบนิยาม 6 แบบ คือในเชิงพรรณนา เชิงประวัติศาสตร์ เชิงบรรทัดฐาน เชิงจิตวิทยา เชิงโครงสร้าง และในเชิงก่อกำเนิด โดยสรุปลักษณะของนิยามทั้ง 6 แบบ ดังต่อไปนี้

1) เชิงพรรณนา เป็นการมองวัฒนธรรมในองค์รวมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและกิจกรรมของมนุษย์ โดยยึดว่าสิ่งเหล่านี้แสดงถึงความหมายของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเน้นภาพรวมของวัฒนธรรม

2) เชิงประวัติศาสตร์ เป็นการมองวัฒนธรรมว่าเกิดจากการสั่งสมองค์ความรู้ การกระทำ ประเพณี มาเป็นระยะเวลายาวนานจนเกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มากกว่าที่จะเน้นปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม หรือภาพรวมทางวัฒนธรรม

3) เชิงบรรทัดฐาน มีจุดเน้นที่การมองกฎเกณฑ์ร่วมกันในการอยู่ร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มคน มีความแตกต่างจากนิยามเชิงพรรณนาและเชิงประวัติศาสตร์ในแง่ที่ว่าในสองแบบแรกนั้นมีลักษณะให้สังเกตได้ชัดเจน ขณะที่นิยามบรรทัดฐานนี้มีลักษณะในเชิงที่เป็นที่เข้าใจกันของกลุ่มคนแม้จะไม่ได้แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน

4) เชิงโครงสร้าง ลักษณะที่เน้นรูปแบบหรือการจัดระบบของวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับแนวคิดเชิงพรรณนา ในแง่ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับมุมมองวัฒนธรรมแบบภาพรวม แต่มีข้อแตกต่างกันในแง่ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดระบบที่มีการบูรณาการร่วมกันขึ้น

5) เชิงจิตวิทยา เป็นการมองวัฒนธรรมในเชิงจิตวิทยา รวมทั้งในเรื่องการปรับตัว การแก้ปัญหา การเรียนรู้พฤติกรรมและนิสัยต่าง ๆ ซึ่งลักษณะเชิงจิตวิทยานี้มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะหมายรวมถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนและทั้งที่เป็นที่เข้าใจกันด้วยนั่นเอง

6) เชิงก่อกำเนิด มีลักษณะที่เน้นการมองวัฒนธรรมในเชิงรากเหง้าหรือการก่อกำเนิดของวัฒนธรรม โดยมีการมองวัฒนธรรมในแง่ที่ว่าวัฒนธรรมเกิดมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของกลุ่มคนและจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

นอกจากนั้น บุซกร วัชรศรีโรจน์ (2550) ยังได้สรุปลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมว่า โดยทั่วไปประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้จากสังคมผ่านการถ่ายทอดจากรุ่นสู่อีกรุ่นหนึ่ง

ประการที่สองคือ วัฒนธรรมมีพื้นฐานจากการใช้สัญลักษณ์ (symbolic) ซึ่งเป็นสิ่งที่พบได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเงินตรา สัญลักษณ์ทางศาสนา หรือภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในการเก็บรวบรวมความรู้ความเข้าใจได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำมาถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม คือ วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วม (shared idea) ซึ่งก็คือเป็นการที่กลุ่มคนใช้ร่วมกันและเกิดการเข้าใจความหมาย ที่ความตรงกัน

ประการที่สี่ คือ วัฒนธรรมเป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา (wisdom) โดยวัฒนธรรมเป็นการสังสรรค์ความรู้ของสังคมมนุษย์ และถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาโดยอาศัยองค์ความรู้เดิมเป็นฐาน

ประการที่ห้า คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยอาจเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

ประการที่หก วัฒนธรรมคือกระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยาม ให้ความหมายกับสิ่งที่อยู่รอบตัวโดยการกำหนดนิยามให้กับสิ่งต่าง ๆ

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมประกอบไปด้วยรูปแบบของพฤติกรรมทั้งที่เห็นได้ชัดและเป็นที่ยอมรับกัน ซึ่งมนุษย์ได้รับมาและถ่ายทอดต่อไปโดยสัญลักษณ์ และใจความสำคัญของวัฒนธรรมจะประกอบด้วยความคิดและค่านิยมอันเนื่องมาจากประเพณี ซึ่งได้รับการสืบทอดต่อเนื่องมาโดยผ่านการคัดสรร ซึ่งในแง่หนึ่ง ระบบวัฒนธรรมอาจมองได้เป็นผลผลิตของการกระทำ หรือในทางกลับกันก็อาจมองได้ว่าเป็นตัวก่อให้เกิดการกระทำต่อ ๆ ไป ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนมีส่วนร่วมภายในกลุ่มตน

1.1.2 ระดับชั้นของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในความหมายโดยทั่วไปนั้น มีองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวกำหนดระบบความคิด ความรู้สึก การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ตลอดจนการถ่ายทอดจากคนรุ่นสู่รุ่นต่อไปได้ โดย Trompenaars & Hampden-Turner (1999) ได้อธิบายองค์ประกอบของวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นลำดับชั้น ได้เป็น 3 ลำดับชั้น อันประกอบไปด้วย

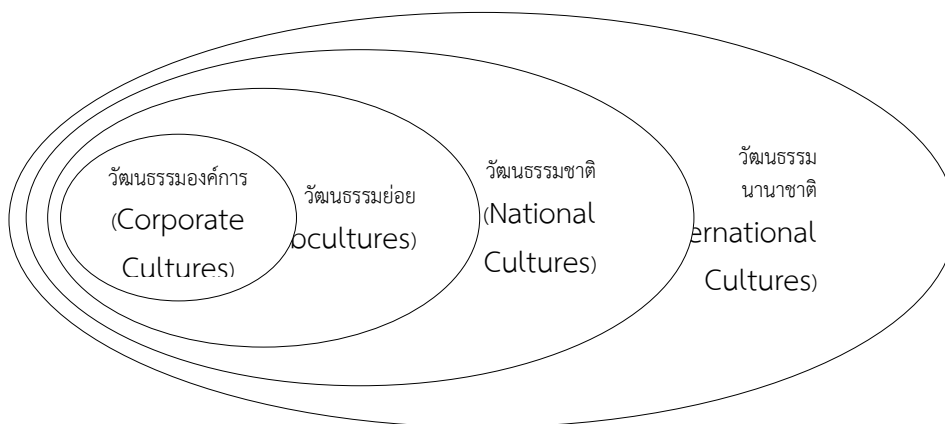
ลำดับชั้นนอกสุด (the outer layer) เป็นระดับชั้นของวัฒนธรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน เช่น สัญลักษณ์ (symbol) ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้สื่อในสิ่งที่มีลักษณะเป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น อาหาร บ้านเรือน อนุสาวรีย์ ตัวอักษร หรือตัวเลข เป็นต้น ซึ่งเชื่อว่า

มนุษย์เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่สามารถสร้างและใช้สัญลักษณ์ได้ โดยภาษาก็ถือว่าเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม และนอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแสวงหาเหตุผลของมนุษย์

ลำดับชั้นกลาง (the middle layer) ประกอบด้วยค่านิยม (values) และบรรทัดฐาน (norms) ของกลุ่มคนในสังคม โดยค่านิยม (values) เป็นความคิดร่วมกันของคนในสังคมเป็นการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มคนว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี สำคัญหรือไม่สำคัญ ค่านิยมนั้นจะมีการถ่ายทอดให้คนในรุ่นเดียวกันและให้กับต่างรุ่นกันโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ สามารถสะท้อนออกมาในรูปของประเพณี ขนบธรรมเนียม ศิลปะ วัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้น ส่วนบรรทัดฐาน (norms) เป็นการตัดสินใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด อาจปรากฏในรูปของกฎหมายหรือวิธีการควบคุมการกระทำของสมาชิกในสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งบรรทัดฐานที่เป็นทางการ ปรากฏอยู่ในรูปของกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร และบรรทัดฐานที่ไม่เป็นทางการซึ่งมิได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมเข้าใจและปฏิบัติตรงกัน

ลำดับชั้นในสุด (the core) หรือระดับแก่นกลางของวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจสำนึกของมนุษย์ ซึ่งค่านิยมที่ฝังอยู่ภายในจิตใจมนุษย์ก็คือการต่อสู้เพื่อการอยู่รอด วัฒนธรรมจึงเป็นการที่กลุ่มของบุคคลร่วมกันจัดการเพื่อที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการคิดแก้ปัญหาได้นั่นเอง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากในระดับแก่นกลางของวัฒนธรรมนั่นเอง โดยเป็นการที่กลุ่มของบุคคลต่างตระหนักว่ากระบวนการแนวทางเดิมไม่สามารถใช้ในการแก้ปัญหาได้อีกต่อไปจึงต้องมีการปรับวัฒนธรรมโดยตระหนักถึงการอยู่รอดของกลุ่มบุคคลเป็นที่ตั้ง

จากลำดับชั้นของวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าแต่ละองค์ประกอบของวัฒนธรรมไม่ว่าจะอยู่ในลำดับชั้นใด อาจมีความแตกต่างกันถ้าอยู่ในระดับของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น องค์ประกอบด้านค่าบรรทัดฐาน ซึ่งถ้าพิจารณาบรรทัดฐานในระดับองค์กร กับบรรทัดฐานในระดับชาติ ย่อมมีโอกาสเป็นไปได้ที่จะแตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมีอยู่ของระดับของวัฒนธรรม โดยอาจแบ่งระดับของวัฒนธรรมได้ 4 ระดับคือ Hofstede & Hofstede (2005, อ้างถึงใน บุษกร วัชรศรีโรจน์)

แผนภาพที่ 2.1 ระดับชั้นของวัฒนธรรมในสังคม

จากแผนภาพที่ 2.1 จะเห็นว่า วัฒนธรรมจะปรากฏอยู่ในทุกระดับชั้นของสังคม ซึ่งบุคคลหนึ่งอาจจะเป็นสมาชิกของวัฒนธรรมหลายระดับด้วยกัน โดยระดับของวัฒนธรรมมีดังนี้ (Hofstede & Hofstede, 2005: 10-11)

วัฒนธรรมนานาชาติ (International cultures) หมายถึง วัฒนธรรมร่วมของหลายประเทศ ซึ่งเป็นระดับของวัฒนธรรมที่กว้างมากที่สุด และเป็นวัฒนธรรมที่มีความสำคัญและบทบาทที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางการสื่อสารและการคมนาคม ทำให้การเผยแพร่วัฒนธรรมระหว่างสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่างเช่น ประเทศในลาตินอเมริกาหลายประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน และในทำนองเดียวกันประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาก็มีลักษณะทางวัฒนธรรมร่วมกันหลายประการ เป็นต้น

วัฒนธรรมชาติ (national cultures) หมายถึง วัฒนธรรมของบุคคลภายในแต่ละชาติ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน เช่น คนอเมริกันมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญในด้านเสรีภาพส่วนบุคคล มีความเป็นปัจเจกนิยมสูง เป็นต้น

วัฒนธรรมย่อย (subcultures) หมายถึง วัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมใหญ่ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเป็นของกลุ่มบุคคล ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่นอกจากวัฒนธรรมร่วมของชาวอเมริกัน ยังพบว่ายังมีวัฒนธรรมย่อยของแต่ละกลุ่มชนชั้นในสังคม เช่น บุคคลที่มาจากชนชั้นล่างจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามคำสั่งมากกว่าบุคคลที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลางซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็นเอกเทศและการสร้างความสุขให้กับชีวิต

วัฒนธรรมองค์กร (corporate cultures) โดยทั่วไปแล้วจะพบว่าวัฒนธรรมองค์กรจะมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรมชาติ ยกเว้นในองค์กรที่มีลักษณะเป็นสากล ที่ประกอบ

ไปด้วยพนักงานที่มีหลายเชื้อชาติ หรือประกอบไปด้วยกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมหลากหลายแตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงทำให้วัฒนธรรมขององค์กรนั้นจำเป็นต้องเหมือนกับวัฒนธรรมชาติที่องค์กรนั้น ๆ ตั้งอยู่

1.1.3 วัฒนธรรมชาติ (national cultures)

วัฒนธรรมเกิดจากการรวมกันของวัฒนธรรมหลากหลายให้มาเป็นหนึ่งเดียว และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้นๆ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และมีวิธีการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน เมื่อคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต้องมาทำกิจกรรมร่วมกันในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน การทำงานภายใต้ข้อตกลงเดียวกัน กฎหมายฉบับเดียวกัน หรือหลักนิยมที่มีเกณฑ์บรรทัดฐานเดียวกัน จึงเกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมกัน (common culture) การเติบโตมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมต้องปรับทัศนคติมุมมอง เพื่อที่จะยอมรับวัฒนธรรมจากคนอื่นที่แตกต่างออกไป สิ่งที่เคยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงานและน่าชื่นชมในวัฒนธรรมหนึ่ง อาจจะกลายเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง สิ่งที่เราเห็นว่าธรรมดาๆ เข้าใจง่ายในวัฒนธรรมหนึ่งอาจจะดูแปลกประหลาดน่าพิศวงสำหรับคนจากวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่าง วัฒนธรรมแต่ละสังคมมีอิทธิพลหล่อหลอม การรับรู้ ความคิด และความเข้าใจที่แตกต่างกัน

สังคมแต่ละแห่งต่างมีบริบททางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง อันเนื่องมาจากลักษณะภูมิศาสตร์ ถิ่นฐานที่ตั้ง องค์กรทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ ศาสนา ความเชื่อและค่านิยม ฯลฯ สะท้อนออกมาในรูปแบบวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมมนุษย์ในสังคม ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงมีหลายระดับ การศึกษาวิจัยเพื่ออธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงมีขอบข่ายที่กว้างและมีประเด็นที่น่าสนใจหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาวัฒนธรรมชาติ (National Culture) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประจำกลุ่มคนแต่ละชาติ หรือที่เรียกว่าเป็นกลุ่มวัฒนธรรมที่แสดงถึงลักษณะประจำชาติ ทั้งนี้ การศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมแนวทางหนึ่งที่สะท้อนมุมมองทางวัฒนธรรมในหลายมิติ คือ การศึกษามิติทางวัฒนธรรมของฮอฟสตีด (Hofstede & Hofstede, 2005) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายพฤติกรรมและการสื่อสารของผู้คนในสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

แนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นจากการศึกษาลักษณะวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยใช้แบบสำรวจค่านิยมทางวัฒนธรรม (Values Survey Module: VSM) เพื่อจัดกลุ่มลักษณะวัฒนธรรมออกเป็นหมวดหมู่ตามนิยามของวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงรูปแบบความคิด ความรู้สึก และการตอบสนองของบุคคล ผลการศึกษาในช่วงเวลานั้น สามารถจำแนกมิติทางวัฒนธรรมได้ 4 ด้าน คือ

- 1) ระยะห่างเชิงอำนาจ (power distance: PD)
- 2) ความเป็นปัจเจกนิยม/คตินิยมหมู่ (individualism/collectivism: IDV)
- 3) การให้ความสำคัญต่อบุรุษและสตรี (masculinity/femininity: MAS) และ

4) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน (uncertainty avoidance: UAI)

สาระสำคัญของแต่ละมิติ อธิบายได้ดังนี้ (Hofstede, 1984)

มิติที่ 1 “ระยะห่างเชิงอำนาจ” หมายถึง การที่บุคคลพิจารณาความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมถึงความเท่าเทียมกัน บางวัฒนธรรมมีการแบ่งแยกสูง ระหว่างผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน เช่น เจ้านายกับลูกน้อง ในสังคมที่มีความแตกต่างทางอำนาจสูง บุคคลจะรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลค่อนข้างมาก เช่น ผู้บริหารจะรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจเหนือกว่าพนักงานอย่างมาก และสังคมที่มีความแตกต่างในด้านอำนาจต่ำ ผู้บริหารหรือผู้ที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมสูงกว่า จะไม่รู้สึกว่าตนเองแตกต่างจากพนักงานมากนัก

มิติที่ 2 “ความเป็นปัจเจกนิยม/คตินิยม” อธิบายได้ว่า สังคมที่มีความเป็นปัจเจกนิยม จะเป็นสังคมที่ความผูกพันระหว่างบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างไม่แน่นอน ผู้คนต่างให้ความสำคัญกับตนเองหรือครอบครัวเป็นลำดับแรก รวมทั้งมีความเป็นตัวของตัวเองทางความคิดและการกระทำ ส่วนสังคมแบบคตินิยม ผู้คนในสังคมจะมีความผูกพันอย่างเหนียวแน่น ให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อกัน ให้การดูแลคุ้มครอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

มิติที่ 3 “ความสำคัญของบุรุษ/สตรี” หมายถึง การที่สังคมให้ความสำคัญทางเพศ สังคมที่เน้นลักษณะความเป็นบุรุษเพศสูงจะแบ่งแยกบทบาททางเพศอย่างชัดเจน บทบาทหน้าที่บางอย่างได้รับการสงวนไว้สำหรับบุรุษโดยเฉพาะ เช่น หน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ความกล้าหาญ การคิดวิเคราะห์ และวางแผนระดับสูง ส่วนสังคมที่มีความเสมอภาคสูง (feminine) หมายถึง สตรีและบุรุษจะมีความเกรงใจและประนีประนอมต่อกัน มีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องต่างๆ สตรีมีความเสมอภาคเท่ากับบุรุษและสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้

มิติที่ 4 “การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน” เป็นตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมด้านหนึ่ง อันเป็นการบ่งชี้ถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลว่ารู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ที่เกิดความไม่แน่นอน ซึ่งไม่อาจคาดการณ์ได้ ผู้คนในบางสังคมอาจรู้สึกว่า เป็นเรื่องปกติ หรือบางสังคมอาจรู้สึกว่าความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่สร้างความยุ่งยากใจ ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยสะท้อนออกมาในรูปแบบการตัดสินใจ

ต่อมาภายหลัง Michael Bond นักจิตวิทยาข้ามวัฒนธรรมและนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยในฮ่องกงและไต้หวัน ได้นำประสบการณ์ทำงานกับวัฒนธรรมจีนมาพัฒนาเครื่องมือชื่อว่า Chinese Values Survey (CVS) เพื่อค้นหามิติทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Hofstede มิติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับคำสอนของขงจื้อ (Confucian Dynamics) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการเคารพผู้อาวุโสและเชื่อฟังผู้รู้ ความบากบั่น ความมั่งคั่ง และการมีเหตุผลต่อความผิดหวัง วัตถุประสงค์ของการศึกษาดังกล่าวคือ เพื่อศึกษาความเชื่อและค่านิยมของชาวจีนต่อคำสอนของขงจื้อ ซึ่งสะท้อนถึงความคิด

และการกระทำ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์กับประเทศกลุ่มวัฒนธรรมจีน ได้แก่ ฮองกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ มิติดังกล่าวเป็นการแสดงนัยความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเรียกมิตินี้ว่า “การกำหนดแผนระยะสั้น-ระยะยาวในอนาคต (long-versus short-term orientation: LTO)” และต่อมา Hofstede จึงได้นำแนวคิดนี้เพิ่มเติมในกรอบการศึกษามิติทางวัฒนธรรมของตน (Hofstede, 2005)

มิติที่ 5 “การกำหนดแผนระยะสั้น-ระยะยาวในอนาคต” ความสำคัญของมิตินี้คือการวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้คนในวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมตะวันออกต่อการกำหนดแผนในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า ผู้คนที่มาจากสังคมที่ให้คุณค่าต่อการกำหนดแผนระยะยาวในอนาคต ส่วนใหญ่อยู่ในเอเชีย (จีน ฮองกง อินเดีย เกาหลีใต้ ไต้หวัน เวียดนาม) จะมองอดีต และพุ่งเป้าไปสู่อนาคตของตนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยความอดทน บากบั่นอดสาหัส ทำงานหนัก เพียรพยายาม และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัด ขณะที่ผู้คนที่มาจากสังคมที่กำหนดแผนระยะสั้นในอนาคต (ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส แคนาดา สวีเดน สเปน) จะมุ่งประเด็นหรือให้ความสำคัญกับชีวิตในปัจจุบันมากกว่า

หลายประเทศในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่มีค่านิยมเกี่ยวกับระยะห่างเชิงอำนาจระดับต่ำ หมายความว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียมกันในอำนาจหน้าที่ (ยกเว้นบางประเทศ เช่น เบลเยียม ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และสหรัฐอเมริกา) และให้ความสำคัญต่อการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนระดับต่ำจนถึงปานกลาง กล่าวคือ ผู้คนส่วนใหญ่ไม่วิตกกังวลกับเหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นมากเท่าใดนัก (ยกเว้นบางประเทศ ได้แก่ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี และสเปน) อีกทั้งผู้คนทั่วไปมีความเป็นปัจเจกนิยมสูง นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้คนที่ให้ความสำคัญต่อการกำหนดแผนระยะสั้นจนถึงปานกลางในอนาคต ด้านการให้ความสำคัญกับบุรุษ/สตรี พบว่าสังคมตะวันตกมีทั้งประเทศที่ให้ความสำคัญกับบุรุษมากและให้ความสำคัญน้อยคละกันไป ในขณะที่สังคมตะวันออก พบว่าผู้คนในเอเชียส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความเป็นกลุ่มหรือคตินิยมระดับมาก รวมทั้งให้ความสำคัญกับระยะห่างเชิงอำนาจ และการกำหนดแผนระยะยาวในอนาคตค่อนข้างสูง สำหรับการให้ความสำคัญต่อบทบาทของบุรุษ/สตรีพบว่า มีทั้งประเทศที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของบุรุษมากและน้อยแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับมิติด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน

1.2. การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม จะแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับได้แก่ การจัดการศึกษาในระดับสถาบัน และการจัดการศึกษาในระดับชั้นเรียน

1.2.1 การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในระดับสถาบัน

1) ความหมายของพหุวัฒนธรรม

สำหรับความหมายของคำว่าพหุวัฒนธรรม (multicultural) นั้น พบว่ามีคำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าพหุวัฒนธรรมหลายคำด้วยกัน ได้แก่ cross cultural, intercultural และ multicultural คำแรกคือคำว่า ข้ามวัฒนธรรม (cross cultural) ซึ่งพบในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1930 เป็นการศึกษาเปรียบเทียบของวัฒนธรรมจากที่แตกต่างกันแล้วพัฒนาเป็นการศึกษาในเชิงลึกของวัฒนธรรมต่างๆ ต่อมาได้มีการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต่างต่างนั้นจะทำให้บริษัทสามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภคได้ (Banks, 1973; Roche, 1996) ดังนั้นจึงเป็นการศึกษาถึงวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ ความสามารถในการรับรู้เทคนิคสมัยใหม่ ระดับการศึกษาของประชากร รวมถึงประเพณีและความเป็นอยู่ของผู้คนในประเทศนั้น ๆ อีกด้วย

ส่วนคำว่า ระหว่างวัฒนธรรม (intercultural) พบใน UNESCO (2006) ซึ่งกล่าวถึง intercultural ว่าเป็นมโนทัศน์ที่มีลักษณะพลวัต มีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไประหว่างกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ สามารถให้คำจำกัดความได้ว่า ระหว่างวัฒนธรรมคือการดำรงอยู่และการมีปฏิสัมพันธ์โดยเท่าเทียมของหลากหลายวัฒนธรรม จนถึงขั้นที่จะสามารถแสดงหรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่แต่ละชนชาติสร้างขึ้นผ่านการสนทนาและการเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งจากข้อมูลของ SALTO Cultural Diversity Resource Centre (2006) พบว่า ความสามารถระหว่างวัฒนธรรมนั้นเป็นความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างกันให้ประสบความสำเร็จ โดยคนที่มีความสามารถในทางระหว่างวัฒนธรรมนี้จะสามารถเข้าใจ มีการปฏิสัมพันธ์กับคนจากวัฒนธรรมอื่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะแนวคิดในการรับรู้ ความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกัน โดยจะต้องสามารถพิจารณาโดยปราศจากความอคติ

สำหรับคำว่า พหุวัฒนธรรม (multicultural) เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1960 ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการต่อสู้ของชนผิวสี เป็นช่วงปีที่มีการขับเคลื่อนของแนวคิดสิทธิมนุษยชน อันนำไปสู่การตื่นตัวของชนผิวสีและกลุ่มคนที่ยุ่อกกระแสหลักอื่น ๆ ความตื่นตัวดังกล่าวส่งผลไปถึงความพยายามทางการเมืองและวัฒนธรรมที่แก้ปัญหาลดไปจนกระทั่งถึงการตระหนักรู้ (conscious) ของประชาชนเกี่ยวกับความจริงว่ายังมีคนนอกกระแสอยู่ ดังนั้นจึงเกิดคำว่า พหุวัฒนธรรม เพื่อเสนอคตินิยมใหม่ที่ชาติอเมริกันนั้นเป็นชาติของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภายใต้ร่มของความเป็นอเมริกันแล้ว วัฒนธรรมทุกวัฒนธรรมจึงควรจะได้รับการยกย่องและมองเห็นเสมอกัน (Bank, 1973) นอกจากนั้น Jackson (2006) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมเป็นความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับทฤษฎีทางสังคมและทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทาง

วัฒนธรรมมากกว่าจะเน้นเพียงวัฒนธรรมหลักของแต่ละสังคมแต่เพียงอย่างเดียว รวมไปถึงความหลากหลาย (diversity) ว่าควรให้ความสำคัญกับการเคารพความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ

การสร้างความเข้าใจพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความปรองดองและความเข้าใจระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมจึงเป็นที่มาของพหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของบุคคลให้เข้าใจถึงความเป็นจริงทางสังคมในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งมีทั้งความแตกต่างในมิติระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ โดยมีการเตรียมความพร้อมนี้ให้แต่ละบุคคลพัฒนาทักษะในด้านการรับรู้ ความเชื่อ และการประพฤติปฏิบัติตัวในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม (National Council for Accreditation of Teacher Education; NCATE, 1997)

2) ความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

สำหรับความหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา (multicultural education) นั้น มีผู้ให้ความหมายที่หลากหลายแตกต่างกัน Banks (1991) ได้ให้ความหมาย พหุวัฒนธรรมศึกษา ว่าเป็น การปฏิรูปการศึกษาที่ผู้เรียนทุกคนจะมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพที่ตนเองมี มีการขับเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการศึกษาทั้งองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่านิยม (values) กฎเกณฑ์ของสถานศึกษา หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน โครงสร้างขององค์กร ตลอดจนการริหารองค์กรที่ต้องสื่อถึงความเป็นพหุวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นการลงทุนระยะยาวไม่ว่าจะเป็นด้านความพยายามและเวลาที่ใช้ ตลอดจนการวางแผนอย่างระมัดระวังกิจการกำกับการทำงาน

Parekh (2000) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ขจัดความลำเอียง สร้างเสริมภาพที่จะศึกษามุมมองและวัฒนธรรมที่แตกต่าง สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนโดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกถึงความหลากหลายในวิถีการดำเนินชีวิต ความแตกต่างทางด้านความคิดที่สะท้อนมาจากมุมมองวัฒนธรรมที่แตกต่าง

Grant (1977) ได้เสนอว่าพหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับนโยบายและการปฏิบัติที่แสดงถึงความเคารพในความต่างทางวัฒนธรรม โดยเห็นได้จากปรัชญาการศึกษา การจัดองค์ประกอบและลำดับชั้นของบุคลากรทางการศึกษา สื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน หลักสูตร และกระบวนการประเมินผล

National Council for Accreditation of Teacher Education (2002) ได้ให้ความหมายพหุวัฒนธรรมศึกษาว่าเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และประวัติศาสตร์โดยผ่านการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของเชื้อชาติหรือกลุ่มชนระดับเศรษฐฐานะของครอบครัว เพศ ความสามารถพิเศษ ภาษา ศาสนา เพศวิถี (sexual orientation) และลักษณะทางภูมิศาสตร์

นอกจากนั้น UNESCO (2006) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเน้นข้ามวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรมอีกด้วยว่า มีความสำคัญในการทำให้ระบบการเมืองมีความเข้มแข็งมากขึ้น ระบบการศึกษาควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะของพหุวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งกระบวนการที่ใช้ในการเรียนรู้ที่นั่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ พหุวัฒนธรรมศึกษา (multicultural education) และ ระหว่างวัฒนธรรมศึกษา (intercultural education) สำหรับพหุวัฒนธรรมศึกษานั้นจะเน้นไปที่การเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นเพื่อที่จะสร้างความเข้าใจ หรืออย่างน้อยก็เพื่อสามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างซึ่งเกิดจากความต่างทางวัฒนธรรมได้ ส่วนระหว่างวัฒนธรรมศึกษานั้นมุ่งหวังที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นการอยู่ร่วมกันในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมุ่งหวังที่จะสร้างการพัฒนาและแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนในสังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านการสร้าง ความเข้าใจ ความเคารพ และการสนทนาระหว่างกลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

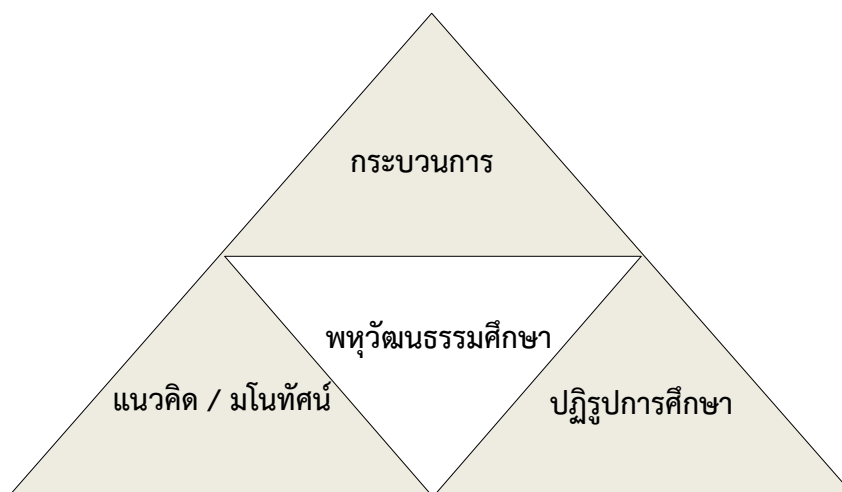
Banks & Banks (2012) อธิบายเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ว่า เป็นแนวทางในการปฏิรูปที่ออกแบบมาเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในองค์กรวมเพื่อผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายของเชื้อชาติ กลุ่มชน เพศ ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และชนชั้นทางสังคม โดยจัดประสบการณ์ให้เกิดความเท่าเทียมกันทางการศึกษาทั้งในสถาบัน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ซึ่งคำจำกัดความที่หลากหลายเหล่านี้ Gay (2010) ชี้ให้เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับคำจำกัดความที่แตกต่างเหล่านี้ เมื่อนำมาสู่การวางแผนการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถาบัน มากกว่าที่จะยึดเพียงความหมายใดความหมายหนึ่งเท่านั้น

โดยสรุปแล้วพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเกิดผู้เรียนที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างวัฒนธรรม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในองค์กรวมเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการจัดการศึกษาโดยที่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายของเชื้อชาติ กลุ่มชน เพศ และชนชั้นทางสังคมมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพที่ตนเองมี

3) หลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม Banks & Banks (2012) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมซึ่งต้องประกอบไปด้วยการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการคือ แนวคิดหรือมโนทัศน์ (idea or concept) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (educational reform movement) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

ทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์กรวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น และกระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม (process) มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน สรุปได้ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 หลักการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

ที่มา : Banks & Banks (2012)

4) จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม

จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวนี้ ต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรวมดังต่อไปนี้ (Burnett, 1994)

4.1) การเปลี่ยนแปลงของผู้สอน โดยผู้สอนต้องตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้าใจผู้คนและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัว สร้างความเข้าใจโลกและความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียนในการอคติของผู้เรียนและมีการตรวจสอบความลำเอียงของตนเองอยู่เสมอ

4.2) การเปลี่ยนแปลงสถาบันและระบบการเรียนการสอน การศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์ญาณรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน

4.2.1) การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพยายามสร้างให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์พัฒนาธรรมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนและระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นอกจากนั้นควรมีการสำรวจรูปแบบการสอนว่าส่งเสริมให้เกิดระบบการกตัญญูหรือไม่ รวมถึงลักษณะการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นที่ผู้เรียนมากกว่าคะแนนสอบหรือการจัดระดับของสถานศึกษา เน้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ และการคำนึงถึงสังคม จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นมากพอสำหรับผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม

4.2.2) สื่อการเรียนการสอน ควรมีการตรวจสอบความลำเอียงทางวัฒนธรรมที่อาจพบในสื่อการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการวิเคราะห์ วิจัยสื่อได้

4.2.3) การสนับสนุนของสถาบันและบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้สอนควรมีบทบาทในการสามารถสร้างบรรยากาศเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนทุกคน รวมไปถึงการตรวจสอบวัฒนธรรมของสถาบันอย่างใกล้ชิดว่ามีประเด็นที่อาจก่อให้เกิดการกตัญญูผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรมหรือไม่

4.3) การเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษา ที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและของสถาบัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถาบันจนสามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคมได้ จึงจะถือว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของการศึกษาได้อย่างแท้จริง

การใช้พหุนิยมทางวัฒนธรรม (cultural pluralism) ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อที่จะให้การศึกษาพหุวัฒนธรรมประสบความสำเร็จ ตั้งอยู่บนพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ (Gay, 2010) คือ

1) การใช้สื่อ วิธีการที่หลากหลายเพื่อที่จะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการให้ผู้เรียนที่มีพื้นเพวัฒนธรรมที่แตกต่างมีโอกาสเท่าเทียมในการศึกษา

2) สถาบันเป็นสถานที่ฝึกฝนบุคคลให้เข้าสู่สังคม ดังนั้นแล้ว ความรู้เรื่องชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ควรเป็นองค์ประกอบหลักในกระบวนการเรียนการสอน

3) ควรที่จะบูรณาการพหุนิยมทางวัฒนธรรมเข้ากับวิชาเรียนอื่น ๆ กว่าที่จะแยกสอนเป็นอีกหนึ่งรายวิชา

4) การศึกษาพหุวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ จะต้องสามารถบูรณาการทัศนคติ การให้คุณค่า เนื้อหา และการกระทำ ทั้งหมดนี้ต้องผนวกรวมเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ได้

จุดประสงค์ของการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้นค่อนข้างกว้างและมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทที่นำไปใช้ด้วย เช่น สภาพของสถาบัน ผู้เรียน เวลา จุดประสงค์และมุมมอง อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งจุดประสงค์ออกได้เป็น 7 ด้าน (Gay, 2010) ซึ่งจะครอบคลุมทั้ง 3 ขอบเขตของการ

เรียนรู้ ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดจนการผนวกรวมคุณค่าของเนื้อหาที่แท้จริง ของการศึกษาพหุวัฒนธรรมและคุณค่าการนำมาใช้ในสถานการณ์จริง

1) การพัฒนาความรู้ด้านชนชาติและวัฒนธรรม (developing ethnic and cultural literacy) ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก คือ การสอนผู้เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชน กลุ่มน้อย ที่ไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรปัจจุบัน และประเด็นที่ 2 คือ การแทนที่ภาพหรือข้อมูลที่ถูก บิดเบือนเกี่ยวกับชนชาติอื่นด้วยข้อมูลที่มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

2) การพัฒนาตน (personal development) การสร้างความเข้าใจในตัวตน สร้างมโนทัศน์ในทิศทางบวก และสร้างความภูมิใจในลักษณะเฉพาะของตนเอง เพราะผู้เรียนที่มีความ ภูมิใจในตนเองจะมีการเปิดรับและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและมีความเคารพวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มตน

3) ทักษะคติ และค่านิยมที่ชัดเจน (attitudes and value clarification) โดย การสอนผู้เรียนให้ความเคารพความต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักว่า ความต่างทางวัฒนธรรมนั้นเป็น สิ่งที่เกิดขึ้นได้เพราะเป็นเงื่อนไขในการดำรงอยู่ของสังคมโดยทั่วไปอยู่แล้ว

4) ความสามารถในการเข้าสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม (multicultural social competence) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มุมมอง การวิเคราะห์บริบท ความสามารถในการเข้าใจมุมมองของชนกลุ่มอื่นได้ และต้องสามารถ วิเคราะห์เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อค่านิยม ทักษะคติ ความเชื่อ ความชอบ ความคาดหวังและ พฤติกรรม รวมไปถึงความเข้าใจในความต่างทางวัฒนธรรม

5) มีความสามารถในทักษะพื้นฐาน (basic skill proficiency) จุดประสงค์ หลักของการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือการส่งเสริมการสอนและการทำให้ผู้เรียนในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ สามารถอ่านออกเขียนได้ ดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมสามารถสอดแทรกเข้าไปในทักษะการเรียนรู้ได้ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการอ่าน การเขียน ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะทางปัญญา เช่น ทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยการเตรียมสื่อการสอน เทคนิค เนื้อหาที่มี ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตมากขึ้น และตรงตามความแตกต่างของผู้เรียน โดยการยกตัวอย่างเข้าไปใน การสอน การฝึก ตลอดจนการสาธิตในชั้นเรียน

6) ความเป็นธรรมในการศึกษาและความเป็นเลิศทางการศึกษา (educational equity and excellence) ซึ่งมีความหมายค่อนข้างใกล้เคียงกับความสามารถในทักษะพื้นฐาน แต่มี ความหมายกว้างกว่า ครอบคลุมแนวคิด การตระหนักร่วมกันว่าความเป็นเลิศทางการศึกษาจะไม่สามารถเกิดกับผู้เรียนอย่างเท่าเทียมได้ ถ้าผู้เรียนไม่ได้โอกาสที่เท่าเทียมในการได้รับการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพสูงสุดเท่าที่เป็นไปได้ นักการศึกษาควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมในบทบาทที่เป็น ตัวกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ (learning style) พฤติกรรมของผู้เรียน แนวการสอนและการ ตัดสินใจในการศึกษาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาควรรวมถึงการสอน

เนื้อหาการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมวัฒนธรรมที่ถูกต้องกับผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักการศึกษานั้นได้มีความพยายามในการผนวกรวมประเด็นเรื่องความแตกต่างทางชาติละความเป็นธรรมทางการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนสูงสุดตามความสามารถที่แท้จริงอีกด้วย

7) การให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการปฏิรูปสังคม (personal empowerment and social reform) เป็นการเสริมแรงให้กำลังใจบุคคลในการปรับเปลี่ยนสังคม ซึ่งจุดประสงค์นี้จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนฝึกฝนผู้เรียน ทั้งทางด้านการพัฒนาแนวคิด ทศนคติ มุมมองด้านคุณค่า พฤติกรรม และทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปสังคม ผู้เรียนยังควรต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประเด็นเรื่องชาติพันธุ์ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแสดงออกในที่ชุมชน ความสามารถในการเป็นผู้นำ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้นโยบาย การเองในการกำกับบุคคล และคุณธรรมทางด้านการเคารพปัจเจกบุคคลและความเท่าเทียมกัน (Banks, 1991) เพราะฉะนั้นผู้เรียนนอกจากจะต้องเข้าใจซาบซึ้งถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตแล้วยังต้องสามารถแปลความหมายจากสิ่งเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติและการตัดสินใจได้อีกด้วย

แผนภาพที่ 2.3 การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่มา : Banks & Banks (2012)

1.2.2 การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในระดับชั้นเรียน

1) แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ผู้สอนจะต้องสามารถแยกแยะความแตกต่าง ทักษะ และ การรับรู้ได้อย่างละเอียดรอบด้าน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นพหุวัฒนธรรมให้ออกมาสู่ภายนอกชั้นเรียนด้วย จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมสถาบัน ดังปรากฏในแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 เป็นการอธิบายการจัดการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่จำเป็นเมื่อเกิดการปฏิรูปการศึกษาในสถาบันให้เหมาะสมกับพหุวัฒนธรรมศึกษา อันประกอบไปด้วย 5 แนวทางที่สำคัญดังนี้ (Banks & Banks, 2012)

1.1) การบูรณาการเนื้อหา (content integration) โดยผู้สอนยกตัวอย่างและเนื้อหาบทเรียนที่มีที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรมเพื่อแสดงตัวอย่าง แนวคิด และให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับสถานการณ์จริง

1.2) กระบวนการสร้างความรู้ (knowledge construction process) สำหรับกระบวนการสร้างความรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับขอบเขตที่ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจ ตรวจสอบหรือค้นหาความจริงของเนื้อหาในบทเรียนว่ามีการสอดแทรกมุมมอง อคติ และการวางฐานคติที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เขียน

1.3) การลดความมีอคติ (prejudice reduction) เป็นลักษณะของบทเรียนและกิจกรรมซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และกลุ่มทางวัฒนธรรม

1.4) ความยุติธรรมในการจัดการเรียนการสอน (equity pedagogy) ผู้สอนควรมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์กระบวนการสอนและรูปแบบการสอนของตน ซึ่งวิธีการสอนที่มีความยุติธรรมนั้นมีการปรับการสอนที่สามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้นทางสังคมและวัฒนธรรมได้มีโอกาสพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างเท่าเทียม

1.5) การเสริมอำนาจทางวัฒนธรรมในสถาบัน (empowering institute culture) มิติหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากอีกประการหนึ่งก็คือ วัฒนธรรมและองค์กรของสถาบันจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบจากบุคลากรทุกคนที่อยู่ในสถาบัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างองค์กรขึ้นมาใหม่ นอกจากนั้นควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนรวมถึงผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างวัฒนธรรมของสถาบันที่มีความต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และเพศ

2) กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ต้องเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ตลอดจนแนวคิดของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม ให้มีความรู้สึกและประสบการณ์เชิงบวก เป็นมิตร เคารพ และนับถือบุคคลที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมและเชื้อชาติอื่นๆ พัฒนาความรู้สึกว่าพวกเขาและเราก็เป็นพลเมืองของโลกเช่นกัน นอกจากนี้ ควรมีความภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของตน แม้ว่าวัฒนธรรมของตนจะแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ เมื่อทุกวัฒนธรรมตระหนักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมซึ่งกันและกันแล้ว ก็จะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสันติสุข การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนเอง มีเจตคติที่ถูกต้องต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างจากตน ตลอดจนมีทักษะในการปฏิบัติต่อผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากตน

กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

2.1) วิธีการสอน

2.1.1) วิธีสอนโดยการแก้ปัญหา เป็นวิธีสอนที่อาศัยหลักการของวิธีการทางวิทยาศาสตร์เน้นความสำคัญที่ปัญหาและคำตอบหรือข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหานั้น ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามารถทางสติปัญญา คิดเป็น รู้จักวิธีการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นการตั้งสมมติฐาน ขั้นการเก็บและรวบรวมข้อมูล ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นสรุปผล การนำวิธีสอนโดยใช้การแก้ปัญหาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ วัตถุประสงค์ของบทเรียน เนื้อหาของบทเรียน เวลา และตัวผู้เรียน

2.1.2) วิธีสอนโดยการสืบสวนสอบสวน เป็นการสอนที่พัฒนามาจากการสอนแบบ แก้ปัญหาโดยอาศัยหลักการของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อนำมาสู่ข้อสรุปหรือคำตอบของปัญหานั้น โดยมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน สภาพห้องเรียน ปัญหาหรือประเด็นที่จะนำมาสืบสวนสอบสวน และแหล่งความรู้ โดยมีขั้นตอนการสอนเริ่มจากขั้นการสังเกต การกำหนดปัญหา และการตั้งสมมติฐาน ขั้นการรวบรวมข้อมูลและการประเมินข้อมูล ขั้นการพิสูจน์และการสรุป และขั้นนำไปใช้

2.1.3) วิธีสอนโดยการอภิปราย เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อันนำไปสู่การเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการสอนเริ่มตั้งแต่ ขั้นเตรียมการอภิปราย ขั้นดำเนินการอภิปราย และขั้นสรุป การจัดการสอนโดยใช้การอภิปรายมีรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การ

นำการสอน โดยใช้การอภิปรายไปใช้ให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงการกำหนดหัวข้อหรือ ปัญหาการอภิปราย บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน และการจัดสถานที่

2.1.4) วิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์จากเหตุการณ์หรือบทบาทที่สร้างขึ้น โดยพยายามให้เหมือนสภาพจริงมากที่สุด ความรู้สึก อารมณ์ ทัศนคติ และค่านิยมที่เกิดขึ้น ตลอดจนการแก้ปัญหา คือสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับ ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม

2.1.5) วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่ผู้สอนสร้างหรือจำลอง เหตุการณ์จริงมาจัดเป็นสถานการณ์จำลอง เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ฝึกฝนการเผชิญกับ เหตุการณ์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมด้วย

2.1.6) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นกระบวนการที่ผู้สอน ให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำ คำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.1.7) เทคนิคพยากรณ์ เป็นวิธีพิจารณาความเป็นไปได้ในอนาคตอย่างเป็น ระบบ เป็นระบบของการประมาณ คาดการณ์การเปลี่ยนแปลง หรือทางเลือกต่างๆ สิ่งที่ยพยากรณ์ต้อง อาศัยเหตุผลเชิงตรรกวิทยา สมมุติฐาน ข้อมูล และความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งแตกต่างไปจากเหตุผลทั่วไป จะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ว่า “อะไรสามารถเกิดขึ้นได้” หรือ “อะไรที่เป็นไปได้” ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อมูล หรือ ตัวประกอบต่างๆ ที่นำมาใช้ เพื่อการพยากรณ์ เป้าหมายของการพยากรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการ วางแผนตัดสินใจ เพื่อให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต โดยเชื่อว่าสาเหตุของการ เปลี่ยนแปลงก็เพื่อนำไปสู่สังคมอนาคตที่ดีขึ้น ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน

2.2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำได้หลายแนวทาง ทั้งการจัดกิจกรรมภายใน ห้องเรียนและกิจกรรมนอกห้องเรียน ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยผู้เรียนมีความรู้ และความ เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมได้แก่

2.2.1) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจประเทศต่างๆ เมื่อผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจประเทศต่างๆ ที่อยู่บนโลกเดียวกับเรา โดยเฉพาะประชากรหรือคนในประเทศนั้น ในด้าน ต่างๆ เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ แล้ว ย่อมมี เจต คติที่ดีต่อคนในประเทศอื่นๆ มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ ตลอดจนมีความรู้สึกร่วมทุกข์ร่วมสุขใน ฐานะเป็นพลเมืองโลกด้วยกัน

2.2.2) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม การ ที่ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความวัฒนธรรมอื่นๆ ได้นั้น มโนมติสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับ

การพัฒนาคือ มโนคติเรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ ในมิติต่างๆ โดยให้แนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมที่กระจายอยู่บริเวณทั่วประเทศของเราหรือประเทศต่างๆ ทั่วโลกนั้น นับเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมเหล่านี้ มีทั้งความแตกต่างจากวัฒนธรรมของเรา และก็มีบางส่วนที่มีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของเราเช่นกัน

2.2.3) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาคต่างๆ ในประเทศไทย วัฒนธรรมของประเทศไทยมีอยู่หลากหลาย ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศไทยทั้ง 4 ภาค เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมแต่ละภาค เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมแต่ละภาค ตลอดจนอนุรักษ์วัฒนธรรมเหล่านั้นให้ดำรงสืบไป

2.2.4) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ ในประเทศไทย กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยมีอยู่หลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน การให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ จะทำให้ผู้เรียนยอมรับและมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาวไทยเชื้อสายต่างๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และปราศจากความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

2.2.5) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยซึ่งส่วนใหญ่ คือชาวไทยภูเขา ประกอบด้วยชนเผ่าหลายเผ่าด้วยกัน การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยหรือชาวไทยภูเขานั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ เข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ตลอดจนการเล่นของกลุ่มชนเหล่านี้ ซึ่งผู้เรียนในห้องเรียนอาจมีทั้งกลุ่มชาวไทยภูเขารวมอยู่ด้วย จะได้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้เรียนต่างวัฒนธรรมก็จะได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ทำให้เห็นความสำคัญ ยกย่อง และไม่คิดว่าวัฒนธรรมของเขาอ่อนด้อยกว่าวัฒนธรรมของตน ทัศนคติเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนต่างกลุ่มวัฒนธรรมเกิดความรัก ความสามัคคี และเห็นคุณค่าวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

2.2.6) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การเรียนรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่ง คือ ให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่า ไม่ว่าเราจะมาจากวัฒนธรรมใดๆ หรืออยู่ในสังคมที่มีวัฒนธรรมอย่างหลากหลายนั้น แท้จริงแล้วเราอาจมีที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ดังนั้น เราจึงต้องอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2.2.7) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นวัฒนธรรมย่อยของสังคมนั้น จะช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจ และความสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิมให้แก่ผู้เรียน

2.2.8) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจอันดีในอาเซียน วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค อารังไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนา สังคมและวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีของประชาชนบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ ร่วมกันของประเทศสมาชิก ดังนั้นผู้เรียนจึงควรเรียนรู้เรื่องราวโดยเฉพาะวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศ อาเซียนเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน

2.2.9) กิจกรรมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมโดยใช้เพลง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พหุวัฒนธรรมอีกแนวทางหนึ่ง คือ การใช้เพลงเป็นสื่อ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อเพลงซึ่ง สะท้อนถึงการเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ นั้น จะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีต่อกัน

2.2.10) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม นอกจากกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติในห้องเรียนแล้ว ยังสามารถ จัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ อีกด้วย เช่น สัปดาห์พหุวัฒนธรรม ปฏิทินวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

2.3) แนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา

Banks (2004: 15) ให้ความเห็นว่าสถาบันการศึกษาไม่ควรละเลยเรื่องการจัดการ เรียนการสอนพหุวัฒนธรรม แต่มักจะจัดการเรียนการสอนอย่างผิวเผิน สถาบันต้องจัดการเรียน การสอนพหุวัฒนธรรมอย่างจริงจัง เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมอื่นที่ต่างจากตน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยได้ให้แนวทางการจัดหลักสูตรพหุวัฒนธรรมเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 แนวทางการจัดหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วม (The Contributions Approach) ในการจัดหลักสูตรระดับนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ลักษณะ สำคัญของวัฒนธรรมที่หลากหลาย หรือวัฒนธรรมของกลุ่มผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในสถาบัน เช่น จัด เนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรม วันสำคัญของกลุ่มต่างๆ วิถีบุรุษหรือประวัติศาสตร์ของกลุ่มวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มี วัฒนธรรมแตกต่างจากคนกลุ่มใหญ่ ในการจัดหลักสูตรระดับนี้ เพียงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรม อื่นๆ ทั่วๆ ไป แต่ยังไม่ลึกซึ้งนัก ผู้เรียนจะเข้าใจวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างผิวเผิน ยอมรับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ในสถาบันที่มีความแตกต่างจากตน แนวทางการจัดหลักสูตรในระดับนี้ เป็นแนวทางที่สถาบันส่วนใหญ่จัดทำอยู่ ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่เข้าใจวัฒนธรรมอื่นๆ ไม่มากนัก และเมื่อพูดถึงวัฒนธรรมอื่นหรือคน เชื้อชาติอื่น ผู้เรียนอาจจะมีทัศนคติที่ยึดมั่นหรือมีความเข้าใจวัฒนธรรมอื่นแบบตายตัว (stereotype) อาจยังไม่เปลี่ยนแปลงความเชื่อหรือทัศนคติเดิมที่ตนมีต่อวัฒนธรรมกลุ่มอื่นๆ

ระดับที่ 2 แนวทางการจัดหลักสูตรโดยเพิ่มเนื้อหา (Additive Approach) การ จัด หลักสูตรแนวทางนี้ โดยให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมเนื้อหา มโนคติ หลักการ และมุมมองเกี่ยวกับวัฒนธรรม อื่นๆ เข้าไปในการจัดการเรียนการสอน หรือหน่วยการสอนที่สอนอยู่เป็นปกติ โดยไม่ต้อง

เปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิม เช่น การเพิ่มเนื้อหาในการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวมุสลิมชนพื้นเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น การจัดหลักสูตรในแนวนี้ อาจมีจุดอ่อนกล่าวคือ ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจวัฒนธรรมอื่นอย่างถ่องแท้ และสถาบันไม่มีการอบรมหรือให้ความรู้ครูเพิ่มเติม ครูจะไม่มีความรู้เรื่องการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนอาจไม่บรรลุผล และทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมอื่นอย่างถูกต้อง

ระดับที่ 3 แนวทางสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Approach) เป็นวิธีการปรับเปลี่ยน และการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแนวคิด เข้าใจประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ และมีการปรับเปลี่ยนให้มุมมองวัฒนธรรมอื่นๆ ในทางที่ถูกต้อง แนวทางการจัดหลักสูตรในระดับนี้จะจัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมและสอดคล้องกับผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ที่มีวัฒนธรรมอย่างหลากหลายในสถาบัน โดยปกติการจัดทำหลักสูตรนั้น ผู้จัดทำหลักสูตรมักยึดวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่เป็นศูนย์กลาง แต่แนวการจัดหลักสูตรนี้ จะเน้นการมองจากวัฒนธรรมอื่น ให้คนกลุ่มน้อยในสังคม เข้ามาจัดทำหลักสูตรด้วย โดยให้เขามองจากตัวเองว่าอยากให้ผู้เรียนเรียนอะไร ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรพหุวัฒนธรรมในส่วนของเนื้อหาสาระจึงต้องจัดใหม่โดยให้มีขอบข่ายเนื้อหาสาระที่กว้างขึ้นกว่าการเรียนอย่างผิวเผิน หรือมีเนื้อหาบ่อยๆ เท่านั้น

ระดับที่ 4 แนวทางการปฏิบัติการทางสังคม (Social Actions Approach) แนวทางการจัดหลักสูตรในระดับนี้ นับว่ามีความสำคัญ โดยเน้นการจัดหลักสูตรที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าในสังคมมีประเด็นปัญหาอะไรบ้าง ผู้เรียนจะใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผลเพื่อการแก้ปัญหาสังคม แล้วเข้าไปแสดงบทบาทหรือการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม หรือการช่วยเหลือผู้อื่น การที่ผู้เรียนออกไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม หรือช่วยแก้ปัญหาสังคม จะทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ ไปประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และทำให้สามารถเข้าใจผู้อื่น เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

แนวทางการจัดหลักสูตรในระดับที่ 4 นี้เป็นการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสามัญสำนึกและมีส่วนช่วยสังคมเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในสังคมแห่งความหลากหลาย

หลักสูตรของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้น มักเน้นในการจัดทำหลักสูตรระดับที่ 1 และระดับที่ 2 ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมอื่นๆ เพียงผิวเผินยังไม่ลึกซึ้งเท่าที่ควร แต่แนวทางการจัดทำหลักสูตรระดับที่ 3 และระดับที่ 4 นับว่าเป็นการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.4) การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม มีอยู่หลายประการ โดยการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคม เพื่อประยุกต์กระบวนการคิดและการตัดสินใจในประเด็นเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสาร ทั้งกับกลุ่มคนส่วนใหญ่และกลุ่มคนส่วนน้อย เพื่อแก้ไขข้อขัดแย้ง และก่อให้เกิดการกระทำในการปรับปรุงเงื่อนไขในปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ดังกล่าว ครอบคลุมพฤติกรรมด้านความรู้ หรือพุทธิพิสัย เจตคติและค่านิยม หรือเจตพิสัย และด้านทักษะหรือทักษะพิสัย ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม พฤติกรรมที่ต้องวัดและประเมิน จึงประกอบด้วย

2.4.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย หรือเป็นการวัดและประเมินด้านสติปัญญา

2.4.2) เจตคติและค่านิยมในเรื่องพหุวัฒนธรรม หรือทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ นอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน หรือเป็นการวัดและประเมินด้านความรู้สึกและอารมณ์

2.4.3) ทักษะหรือด้านการแสวงหาความรู้และกระบวนการคิดในการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม การกำหนดเครื่องมือประเมินจะต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะประเมินว่า พฤติกรรมที่ต้องการประเมิน คืออะไร มีลักษณะอย่างไร หากใช้เครื่องมือในการประเมินไม่เหมาะสม ผลที่ได้รับจากการประเมินจะไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

ดังนั้น การวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม จึงต้องพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งจำแนกเป็น 3 พิสัย คือ พุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย ผู้สอนจะต้องเลือกเครื่องมือการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายดังกล่าว เครื่องมือการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าผู้เรียนที่สำคัญ ซึ่งผู้สอนใช้กันมากเพื่อประเมินความรู้และทักษะในการเรียนการสอน คือ แบบทดสอบ ส่วนเครื่องมือวัดและประเมินด้านเจตคติและค่านิยม หรือด้านความรู้สึกและอารมณ์ที่นิยมใช้ คือ วิธีการที่อยู่บนพื้นฐานของการสังเกตและวิธีการที่ให้ผู้เรียนรายงานตนเอง

3) รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา (Burnett, 1994)

3.1) รูปแบบเน้นเนื้อหา (content-oriented program) มีจุดประสงค์ในการให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องความแตกต่างในแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม โดยมีการสอดแทรกเนื้อหาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ตลอดจนการผสมผสานมุมมองและแง่มุมของแต่ละ

วัฒนธรรมเข้าไปในหลักสูตร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักการและกระบวนทัศน์ของหลักสูตรการเรียนการสอน

3.2) รูปแบบที่เน้นผู้เรียน (student-oriented program) จุดประสงค์ของการศึกษาพหุวัฒนธรรมแบบเน้นผู้เรียนนั้นไม่ได้มุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือบริบทสังคมในด้านการศึกษา แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนหลักสูตรการเรียนการสอนนั้น จะเน้นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ หรือเพศ ให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองอย่างเท่าเทียมเต็มตามศักยภาพ โดยสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้วัฒนธรรมเป็นฐานร่วมกับการวิจัย หรือการจัดโปรแกรมสองภาษา สองวัฒนธรรม (bilingual or bicultural program) ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถลดความลำเอียงทางวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นในผู้เรียนได้

3.3) รูปแบบที่เน้นสังคม (socially-oriented program) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นสังคมนั้น จะพยายามปฏิรูปการสอนแบบบริบททางวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความปรองดองด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ตลอดจนพยายามลดความอคติของผู้เรียน โดยมีได้เน้นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือความรู้ทางวัฒนธรรม แต่เพียงอย่างเดียว กระบวนการสอนสามารถกระทำได้หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชิงวิจารณ์ญาณ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสามารถวิพากษ์เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมได้ เน้นการให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนากระบวนการคิด การตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนได้ก้าวเข้าสู่สังคมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของเรนน (Renn, 2004)

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของเรนน (Renn, 2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตตอนกลางและเขตตะวันออกของสหรัฐอเมริกาจำนวน 6 แห่ง เพื่อต้องการหาแนวปฏิบัติอุดมศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาผิวสีในสถาบันอุดมศึกษา อันเกิดจากปัญหาความรู้สึกแปลกแยก และขาดการยอมรับในสังคมหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน โดยเรนนพบว่า มีข้อสรุปที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการที่ได้นำเสนอสำหรับแนวปฏิบัติอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งที่เรนนได้กล่าวมานั้น เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างและพัฒนาในหลายๆแนวทาง

ได้แก่ การประเมินผล การเปลี่ยนแปลงนโยบาย โครงการ ความหลากหลายเชิงโครงสร้าง หลักสูตร การเรียนการสอน และการก้าวข้ามพรมแดน ดังนี้

1. การประเมินผล เรนน์ (Renn, 2004) เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการพิจารณาจำนวนของนักศึกษาที่มีเชื้อชาติผสมผสานหลากหลายที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอย่างถูกต้องแม่นยำ และแนวทางหรือวิธีต่างๆ ที่พวกเขาระบุตัวตน ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันที่นักศึกษาที่มีเชื้อชาติผสมผสานหลากหลายประสบ

2. นโยบายเชิงสถาบันเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูลด้านเชื้อชาติและชาติพันธุ์ต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและเปลี่ยนแปลงแก้ไข สำหรับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย โดย เรนน์ (2004) อ้างถึง Danae ที่ได้กล่าวว่าจะต้องสามารถระบุลักษณะสืบทอดที่ผสมผสานของพวกเขาไม่ว่าโดยการเลือกเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์มากกว่าหนึ่งเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ หรือการที่สามารถเลือก “หลายเชื้อชาติ” เพื่อเป็นวิธีในการระบุตัวตน ในงานศึกษาของเรนน์ (Renn, 2004) นั้นให้ความรู้สึกของความเป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับแก่นักศึกษา ขณะที่การต้อง “ทำเครื่องหมายในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว” ถูกมองว่าเป็นลักษณะกีดกัน Renn & Lunceford (2004) รายงานว่ามีเพียง 17.3% จาก 127 สถาบันที่ทำการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มมาเท่านั้นที่ให้ทางเลือกแก่นักศึกษาในการระบุมากกว่าเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ การจำกัดนักศึกษาให้มีอยู่เพียงแค่หนึ่งตัวเลือกด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ไม่เพียงจะส่งผลให้เกิดข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแม่นยำเท่านั้น แต่ยังบังคับพวกเขาให้ต้องปฏิเสธส่วนที่เป็นลักษณะสืบทอดของพวกเขาอย่างไม่ยุติธรรมอีกด้วย ซึ่งนี่เป็นการตัดสินใจโดยไม่มีเหตุผลที่มีผลลัพธ์ทางความรู้สึกอย่างมีนัยสำคัญอื่นๆ ตามมาสำหรับหลายๆ คน สำหรับ Corte (2000) ที่เริ่มศึกษาในปี ค.ศ. 2010-2011 ว่า สถาบันต่างๆ จะถูกกำหนดให้ต้องเปิดโอกาสให้ระบุได้มากกว่าหนึ่งเชื้อชาติและทำการรายงานต่อฝ่ายการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา รวมถึงการนับจำนวนนักศึกษาแบบไม่ซ้ำในสองหมวดชาติพันธุ์ (สเปน/ลาตินหรือไม่ใช่สเปน/ลาติน) หัวเชื้อชาติ (อเมริกันอินเดียน/พื้นเมือง อลาสก้า เอเชีย คนผิวดำ/แอฟริกันอเมริกัน พื้นเมืองฮาวายหรือคนในหมู่เกาะแปซิฟิกอื่นๆ) และ หมวดที่นำมา รวมกัน “สองเชื้อชาติหรือมากกว่า” (Kellogg & Nikode, 2008)

3. โครงการ เรนน์ (Renn, 2004) เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างพื้นที่การต้อนรับสำหรับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย ในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย แนวทางหนึ่งที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในเป้าหมายคือการก่อตั้งองค์กรนักศึกษากลุ่มเฉพาะขึ้นมาสำหรับนักศึกษาที่มีลักษณะสืบทอดผสมผสาน Williams, Nakashima, Kich & Daniel (1996) และ Cortes (2000) ได้เน้นเกี่ยวกับความสำคัญขององค์กรต่างๆ สำหรับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลายในวิทยาเขตต่างๆ Cortes ระบุว่ามืองค์กรดังกล่าวอยู่ 27 องค์กรในปี 1999 และแน่นอนว่าได้มีการก่อตั้งเพิ่มมากขึ้นตั้งนั้นเป็นต้นมา องค์กรดังกล่าวช่วยนักศึกษาที่มีเชื้อชาติผสมผสานหลากหลายได้พบเจอกับคนอื่นๆ ที่มีประสบการณ์แบบเดียวกัน ซึ่งเป็นตัวแปรที่ เรนน์ (Renn, 2004) ระบุว่ามีความสำคัญในการ

พัฒนาอัตลักษณ์ โดย Ozaki & Johnston (2008) ได้อธิบายไว้คร่าวๆ เกี่ยวกับประเด็นด้านองค์กร นักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลายต่างๆ และที่ปรึกษาองค์กรดังกล่าวโดยให้ข้อเสนอแนะสำหรับการ สร้างแวดล้อมที่มีประสิทธิผลซึ่งนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลายสามารถค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง และสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ที่มีถิ่นที่มาที่คล้ายกัน

การจัดการแก้ไขประเด็นด้านความหลากหลายด้านเชื้อชาติผ่านทาง การปฐมนิเทศ การให้ข้อมูลข้อแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญ การประชุมหรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องความแตกต่างหลากหลาย รวมถึงการให้โอกาสต่างๆ แก่นักศึกษาที่มีเชื้อชาติ หลากหลาย ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมทางวัฒนธรรมก็ถือเป็นแนวทางในการสร้างให้เกิด ความรู้สึกของความเป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในบรรดานักศึกษาที่มีเชื้อชาติผสมผสาน หลากหลาย เรนน (Renn, 2004) ทั้งนี้ Wong & Bucker (2008) ได้อธิบายไว้คร่าวๆ เกี่ยวกับการ ให้บริการคำแนะนำและแนวทางปฏิบัติที่กำลังเกิดขึ้นสำหรับการทำงานร่วมกับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติ หลากหลาย รวมถึงกรณีศึกษาในโครงการชั้นนำสามโครงการ อินเทอร์เน็ตกำลังให้วิธีที่สำคัญวิธีหนึ่ง สำหรับนักศึกษาเหล่านี้ในการพบซึ่งกันและกัน และทำการสื่อสาร ส่วน Gasser (2008) ได้พูดถึง บทบาทที่เล่นโดยเว็บไซต์เครือข่ายสังคม วิกิส บล็อก และเทคโนโลยีอื่นๆ ในการส่งเสริมสนับสนุน ประชากรกลุ่มนี้

4. ความหลากหลายเชิงโครงสร้าง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีประสบการณ์ คล้ายคลึงกันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ เรนน (Renn, 2004) อาจารย์ ที่มีเชื้อชาติหลากหลายและบุคลากรด้านกิจการนักศึกษาควรที่จะเข้าพบได้และมีเวลาในการ ปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย ในขณะเดียวกัน อาจารย์ต้องสงวนเวลาเอาไว้เพื่อ รองรับการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที โดย Cuyjet (2008) กล่าวถึง การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาผิวสีในวิทยาเขตต่างได้เพิ่มความเป็นไปได้ที่จำนวนนักศึกษา ที่มีเชื้อชาติหลากหลายจะเพิ่มจนถึงภาวะมวลวิกฤตที่จำเป็นต่อการสร้างเครือข่ายต่างๆ ที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ

5. หลักสูตรการเรียนการสอน เรนน (Renn, 2003) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรวม ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติและอัตลักษณ์เข้าไปในชั้นเรียนเพื่อทำให้นักศึกษาทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้มากขึ้นเกี่ยวกับหัวข้อที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นี้ และสร้าง สภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมในวงกว้างสำหรับนักศึกษาที่มีลักษณะสืบทอดแบบผสมผสาน เรนน (Renn, 2003) หมายเหตุว่าการสามารถที่จะพูดคุยในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์กับคนอื่นๆ ในชั้นเรียน ช่วยนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลายในการพัฒนาสำนึกในอัตลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้ Williams, Nakashima, Kich & Daniel (1996) ได้ย้ำว่ารายวิชาในหัวข้อด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติ

ต่างๆ นั้นสำคัญสำหรับวัตถุประสงค์ด้านสังคมและการเมืองตรงที่รายวิชาเหล่านี้ทำให้อัตลักษณ์ด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติมีความถูกต้องชอบธรรม

การนำมุมมองแนวคิดการสร้างความรู้ด้านสังคมในเรื่องเชื้อชาติทั้งในและนอกชั้นเรียน ขณะที่การทำทนายแนวคิดเรื่องเชื้อชาติในฐานะที่เป็นความเป็นจริงทางชีววิทยายังได้ให้การสนับสนุนแก่นักศึกษาที่มาจากภูมิหลังด้านเชื้อชาติแบบผสมผสาน ในการศึกษาของเรนน (Renn, 2004) การเปิดรับต่อทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่ต่างๆ ในเรื่องเชื้อชาติได้ให้ภาษาและแนวคิดแก่นักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลายเพื่อให้เข้าใจประสบการณ์ของพวกเขา เรนนพบว่า การเปิดรับต่อการคิดแบบยุคหลังสมัยใหม่มีคุณค่าต่อนักศึกษาเหล่านี้มากกว่าโครงการริเริ่มด้านความหลากหลายแบบเดิมๆ ที่มากขึ้น

6. การกระตุ้นให้เกิดการข้ามเส้นแบ่งพรมแดน ประการสุดท้าย เรนน (Renn, 2004) ให้มุมมองที่เห็นด้วยกับการออกแบบเชิงสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้นักศึกษาข้ามพรมแดนระหว่างวัฒนธรรมในคนกลุ่มอายุเดียวกัน การทำให้เกิดความแน่ใจว่ากลุ่มนักศึกษาต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยมีการควบคุมบางอย่างเช่นกลุ่มปฐมนิเทศ กลุ่มให้คำปรึกษา ภาคหลักสูตรมีความหลากหลาย และพื้นที่ทางกายภาพถูกนำมาใช้ในแนวทางที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน สามารถช่วยในกระบวนการนี้ อาจารย์และบุคลากรด้านกิจการนักศึกษายังสามารถกระตุ้นให้เกิดการข้ามพรมแดนเช่นการสนทนาแบบตัวต่อตัว หลักสูตรการศึกษาความเป็นผู้นำ และการให้คำปรึกษา กลุ่มนักศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ และการปรับตัวทางวัฒนธรรม

3.1 ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์

การศึกษาเรื่องชาติพันธุ์ในประเทศไทย เริ่มได้รับความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ แต่ในต่างประเทศเรื่องนี้ ได้รับความสนใจมานานแล้ว ส่วนใหญ่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องชาติพันธุ์มักจะเป็นนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์ โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่านักมานุษยวิทยาให้ความสนใจเรื่องของรูปแบบและ โครงสร้างทางสังคมของกลุ่มคนที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกันออกไป และเน้นที่การพยายามเข้าใจคนแต่ละกลุ่มจากทุกแง่มุม เนื่องจากนักมานุษยวิทยาให้ความสำคัญต่อชาติพันธุ์ศึกษาเพื่อความรู้ในเรื่องมนุษย์ชาติ จึงทำให้นักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่เลือกศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ส่วนความสนใจของนักสังคมวิทยาอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมักจะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สู้จะราบรื่นนัก การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจึงได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ส่วนนักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาเรื่องชาติพันธุ์และชนกลุ่มน้อยจากแง่มุมของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มและจากแง่มุมของความมั่นคงของรัฐ

และสำหรับนักการศึกษาสนใจประเด็นเกี่ยวกับชาติพันธุ์ในมุมมองของการนำมาปรับใช้ในบริบทของ พหุวัฒนธรรมศึกษา (multicultural education) ซึ่ง Gay (1992) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็น แนวความคิด ที่สำคัญต่อระบบการศึกษาโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา จะช่วยบรรเทาความเข้าใจและช่วยให้ผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนเกิดความเข้าใจ ในอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของผู้คนที่แตกต่างกัน

ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ คำว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ บางครั้งคนไทยใช้คำว่าเชื้อชาติในภาษา พูดทั่วไป คือกลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันและ ภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าเดียวกัน ตัวอย่างของชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนไทย กลุ่มคนพม่า กลุ่มคนลาว กลุ่มคนเขมร กลุ่มคนกะเหรี่ยง กลุ่มคนอินเดีย กลุ่มคนม้ง ปัจจัย สำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์คือ สำนึกของคนในกลุ่มนั้นว่ามีชาติพันธุ์ใด ปัจจัยทางด้านภาษา อย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า ทั้งนี้ เพราะคนจีน หรือคนอินเดียหรือคนกะเหรี่ยงมีจิตสำนึกในความเป็นคนจีน หรือความเป็นคน อินเดีย หรือความเป็นคนกะเหรี่ยง โดยคนทั้ง 3 กลุ่มนี้ ต่างก็มีภาษาพูดหลายภาษา คนจีนพูดไทหล้า กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน และก็ต่างเรียกตัวเองว่าเป็นคนจีน คนอินเดียที่พูดภาษาฮินดี เบงกาลี ทมิฬ ต่างก็ เรียกตัวเองว่าเป็นคนอินเดีย คนกะเหรี่ยงไม่ว่าจะเป็นเผ่าโปรว หรือเผ่าสะกอ ก็เรียกตัวเองว่าเป็นคน กะเหรี่ยง ฉะนั้น การจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์จึงขึ้นอยู่กับเจ้าตัวว่ามีความสำนึกเป็นชนกลุ่มใด

นอกจากนี้ คนบางคนยังไม่อาจยึดในกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ตลอดไป เมื่ออยู่ใน สิ่งแวดล้อมหนึ่งก็มีสำนึกอย่างหนึ่ง เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป ก็มีสำนึกอย่างหนึ่ง เช่น คนจีนที่เกิดใน ประเทศไทย และเรียนสถาบันไทย เมื่ออยู่ในหมู่เพื่อนที่สถาบันก็มักจะมองว่าตัวเองเป็นคนไทย แต่เมื่อ กลับบ้านไปอยู่ในหมู่ญาติพี่น้องซึ่งพูดภาษาจีนก็จะมองว่าตัวเองเป็นคนจีน ชาวเขาเผ่าต่างๆ ใน ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน เขาอาจจะมองตัวเองว่าเป็นชาวเขาหรือคนเมือง หรือคนไทยก็ได้ขึ้นอยู่กับ สภาพแวดล้อม คนอีสานในประเทศไทยอาจจะเป็นคนลาว คนอีสาน หรือคนไทยก็ได้

การที่คนคนเดียวรู้สึกว่ามีหลายกลุ่มชาติพันธุ์มิใช่เป็นเรื่องแปลกประหลาด และมีใช่เป็นเรื่อง ผิดหรือถูก แต่เป็นการชี้ให้เห็นว่า ความสำนึกในเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และไม่ถาวร เมื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีสำนึกในกลุ่มชาติพันธุ์ชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลง คนกลุ่มนั้นมักจะเป็นคนที่มี เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ชาติพันธุ์และสัญชาติสอดคล้องกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2541)

3.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติสามารถจำแนกออกเป็นองค์ประกอบภายนอกและ องค์ประกอบภายใน โดย Brenton, Kalbach & Reitz (1990) ได้อธิบายว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ภายนอก หมายถึง พฤติกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้เช่น ภาษา สื่อ และ

ประเพณี มิตรภาพกับสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ และความเกี่ยวข้องในบทบาทองค์ประกอบและกิจกรรมกลุ่มชาติพันธุ์ สำหรับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายในซึ่งมีความซับซ้อนกว่าได้รวมเอามิติด้านการนึกคิด จิตใจ และอารมณ์ความรู้สึกเข้าไว้ด้วย มิติด้านการนึกคิดรวมเอาภาพลักษณ์ตัวตนของปัจเจกบุคคลชาติพันธุ์นั้นๆ ภาพลักษณ์ของกลุ่ม และสิ่งสืบทอดและคุณค่าของความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์เข้าไว้ด้วย มิติด้านจิตใจรวมเอาภาวะความรับผิดชอบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อการสอดประสานเป็นหนึ่งในเดียวของกลุ่ม

3.3 แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์เชื้อชาติ (Racial Identity Development Models)

แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์คนกลุ่มน้อยได้ถูกนำมาใช้ในช่วงปลายทศวรรษที่ 70 (Atkinson, Morten, & Sue, 1979) โดย Sue & Sue (2013) ทำการปรับแก้แบบจำลองนี้โดยเรียกใหม่ว่าเป็นการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม (RCID) ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 ช่วง ได้แก่

3.3.1 ช่วงการคล้อยตาม (Conformity) ปัจเจกบุคคลหรือบุคคลคิดว่าตนมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับวัฒนธรรมคนผิวขาว สัมผัสและรับเอาทัศนคติทั่วไปของกลุ่มสังคมด้านลบเกี่ยวกับตนเองหรือกลุ่มเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อ และไม่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกหรือสิ่งสืบทอดทางวัฒนธรรมของพวกเขา

3.3.2 ช่วงการไม่เห็นสอดคล้อง (Dissonance) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลขัดแย้งกับโลกทัศน์คนผิวขาว พวกเขาเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามถึงวัฒนธรรมหลัก และการเพิ่มความสนใจมากขึ้นในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มทางเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนเองให้มากขึ้น

3.3.3 ช่วงการต่อต้านและการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (Resistance and Immersion) เกี่ยวข้องกับการแสวงหาอย่างมีเป้าหมายในอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนเอง ปฏิเสธไม่ยอมรับวัฒนธรรมคนผิวขาว และทุ่มเทตนเองในการเรียนรู้เพื่อรู้จักตัวตนและกลุ่มทางวัฒนธรรมของพวกเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ในรูปแบบใหม่

3.3.4 ช่วงการพิจารณาทบทวนตนเองจากภายใน (Introspection) บุคคลใช้ความพยายามอย่างหนักในการแสวงหาดุลยภาพระหว่างวัฒนธรรมหลักกับสิ่งสืบทอดทางวัฒนธรรมของพวกเขา และบทบาทของทั้งสองสิ่งในการหล่อหลอมอัตลักษณ์ของพวกเขา พวกเขาที่ยังคงทำการแสวงหาอย่างเคร่งครัดจริงจังก้าวไปสู่ช่วงถัดไป

3.3.5 ช่วงการเชื่อมโยงในลักษณะที่สอดคล้องและความตระหนักรู้ (Synergistic articulation and awareness) ซึ่งพวกเขาบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของตนเข้าไว้ในอัตลักษณ์ใหม่ซึ่งเป็นที่ที่พวกเขายอมรับตัวเอง ขึ้นมยกย่องการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนของคนกลุ่มอื่น และสามารถทำให้เกิดสมดุลระหว่างอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ของตนกับคุณลักษณะอื่นๆ ของอัตลักษณ์ของพวกเขา

แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ของทอร์เรส

แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์เน้นความสำคัญในเรื่องสิ่งที่ผู้คนเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนจากครอบครัวและชุมชน ซึ่ง Torres (1999) ได้ระบุถึงอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์พัฒนาขึ้นจากการแบ่งปันวัฒนธรรม ศาสนา ภูมิศาสตร์ และภาษากับบุคคลผู้ที่มีถูกเชื่อมโยงโดยและความรู้สึกเกื้อกูลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แน่นแฟ้น ทฤษฎีต่างๆ ของการสร้างรูปแบบอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ทำการศึกษาว่าผู้เรียน “เข้าใจถึงผลที่ตามมาอย่างมีนัยของกลุ่มชาติพันธุ์ของพวกเขาและทำการตัดสินใจเกี่ยวกับบทบาทของมันในชีวิตของพวกเขา โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตของการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับด้านชาติพันธุ์”แต่อย่างไร เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการของการผูกพันต่ออัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ วัยรุ่นในกลุ่มประชากรส่วนน้อยต้องแก้ไขปัญหาความขัดแย้งพื้นฐานสองประการคือการสร้างทัศนคติทั่วไปของกลุ่มสังคมและอคติในส่วนของประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นคนผิวขาวที่มีต่อประชากรกลุ่มน้อยและการทำให้ระบบคุณค่าต่างระหว่างประชากรกลุ่มใหญ่และประชากรกลุ่มน้อยเกิดความขัดแย้ง ซึ่งวัยรุ่นในกลุ่มประชากรส่วนน้อยจำเป็นต้องข้ามผ่านระบบคุณค่าแบบสองวัฒนธรรมให้ได้ ประเด็นเหล่านี้ส่งอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ตัวตนและสำนึกในอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ของวัยรุ่นในกลุ่มประชากรส่วนน้อย หนึ่งในทฤษฎีแรกๆ ที่มีการสร้างและทดสอบแบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ทั่วไปคือ ทฤษฎีของ ฟินเนย์ (Phinney)

แบบจำลองการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ของฟินเนย์

ฟินเนย์ (Phinney, 1990) ย้ำว่าประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาภาพลักษณ์ตัวตนด้านบวกสำหรับวัยรุ่นในประชากรส่วนน้อยโดยใช้หลักพื้นฐานจากทฤษฎีของ Erickson (1964) โดยแบบจำลองของฟินเนย์ มีความสอดคล้องกับแบบจำลองอัตลักษณ์ของ Marcia (1980)

ในบทความเชิงสัมมนาของ ฟินเนย์ (Phinney, 1995) ได้อธิบายถึงการสร้างแบบจำลองเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์โดยใช้พื้นฐานจากข้อมูลหลักฐานที่มีมากขึ้นซึ่งเผยให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ แทนที่จะกำหนดแยกแต่ละกลุ่ม (เช่น คนลาติน คนเอเชีย อเมริกัน คนผิวขาว) และความต่างกันของพวกเขาในแนวทางที่ได้ทำการศึกษาอย่างละเอียด แบบจำลองที่แบ่งเป็นสามช่วงระยะของฟินเนย์เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ มีดังนี้

ช่วงระยะที่ 1: อัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ที่ยังไม่มีการค้นหาเรียนรู้ (ความสับสนไม่เข้าใจ-การยอมรับโดยปริยาย) Unexamined Ethnic Identity (Diffusion-Foreclosure)

ปัจเจกบุคคลในช่วงระยะแรกของการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์นี้ยังไม่มีการสำรวจค้นหาความรู้สึกและทัศนคติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ของตนเอง ชาติพันธุ์อาจถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความสำคัญซึ่งนำไปสู่ความสับสนไม่เข้าใจ (Diffusion) หรือบุคคลอาจได้รับทัศนคติต่างๆ

เกี่ยวกับชาติพันธุ์ตอนช่วงวัยเด็กมาจากคนอื่นๆ ที่มีอิทธิพลซึ่งนำไปสู่การยอมรับโดยปริยาย (foreclosure) วัยรุ่นที่ยอมรับทัศนคติเชิงลบที่แสดงให้เห็นโดยประชากรส่วนใหญ่ที่มีต่อประชากรส่วนน้อยมีความเสี่ยงของการสั่งสมและรับเอาคุณค่าเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมแล้ว ช่วงระยะนี้ ถูกขีดขึ้นโดยการไม่ให้ความสำคัญหรือไม่สนใจในชาติพันธุ์

ช่วงระยะที่ 2: การค้นหาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์/การค้นหาแต่ไม่มีการชี้ชัดจริงจังเกี่ยวกับอัตลักษณ์ Ethnic Identity Search/Moratorium

ในระหว่างช่วงระยะที่สองของการพัฒนาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ฟินเนย์ (Phinney, 1993) กล่าวว่า ผู้เรียนเริ่มมีความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับประเด็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เพิ่มมากขึ้นเมื่อพวกเขาเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นมูลเหตุของการสำรวจค้นหา ความตระหนักใหม่นี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนทำการศึกษาถึงความสำคัญอย่างมีนัยของภูมิหลังด้านชาติพันธุ์ของตน สิ่งที่ได้จากประสบการณ์อาจเลวร้าย เช่นต้องเผชิญกับการเหยียดเชื้อชาติอย่างโจ่งแจ้งเปิดเผย หรือมันอาจมาจากทางอ้อมมากกว่า เช่น การค่อยๆ ได้รับการยอมรับ (ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ที่เลวร้ายน้อยกว่า) ที่กลุ่มชาติพันธุ์ของพวกเขาถูกมองว่า “น้อยหรือด้อยกว่า” โดยวัฒนธรรมหลัก เนื่องจากผลของการตื่นตัวนี้ วัยรุ่นเริ่มที่จะค้นหาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์หรือค้นหาแต่ไม่มีชี้ชัดอย่างจริงจังเกี่ยวกับอัตลักษณ์ที่ซึ่งพวกเขาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเพิ่มมากขึ้นขณะที่มีความพยายามที่จะเข้าใจถึงนัยสำคัญส่วนบุคคลของอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ ซึ่งในช่วงระยะนี้ถูกจัดอยู่ในประเภท ความรุนแรงด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่รุนแรงที่มีทั้งความโกรธที่มีต่อกลุ่มหลัก และความรู้สึกผิดหรือความอับอายเกี่ยวกับการขาดความรู้ในประเด็นเรื่องเชื้อชาติและชาติพันธุ์ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ช่วงระยะที่ 3: การประสบความสำเร็จในควมมีอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ Ethnic Identity Achievement

ในช่วงระยะสุดท้ายของการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ ผู้เรียนเข้าถึงและประสบความสำเร็จในควมมีอัตลักษณ์แบบสองวัฒนธรรมที่เหมาะสม พวกเขาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของพวกเขาและทำใจได้กับประเด็นเรื่องเชื้อชาติและชาติพันธุ์ เมื่อผู้เรียนยอมรับความเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมส่วนน้อย พวกเขาได้รับได้ถึงความรู้สึกของการระบุเอกลักษณ์ด้านชาติพันธุ์มากขึ้นขณะที่ก็เปิดรับต่อวัฒนธรรมอื่นๆ อารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรงจากช่วงระยะก่อนหน้าเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่มีความมั่นใจและความสงบมากขึ้น

ผู้เรียนที่เป็นคนผิวสีที่อยู่ในสถานการณ์ที่กล่าวนำมาเบื้องต้น ในทฤษฎีอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ของฟินเนย์ (1990) ในระดับที่ต่างกัน พวกเขาประสบความสำเร็จในควมมีสถานะภาพด้านอัตลักษณ์ ในบางกรณี เหตุการณ์ที่เลวร้ายจากการเลือกปฏิบัติและการกดขี่ก็เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ด้านชาติพันธุ์ของผู้เรียนเหล่านี้ ในกรณีอื่นๆ ความตระหนักเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป หลังจากการก้าวผ่านช่วงการค้นหาแต่ไม่มีชี้ชัดอย่างจริงจังเกี่ยวกับอัตลักษณ์ผู้เรียน

เหล่านี้ยอมรับถึงความยากลำบากของตน แต่ตอนหลังรู้สึกมั่นใจในตนเองในฐานะสมาชิกของ ประชากรส่วนน้อยด้านชาติพันธุ์ และการยอมรับผู้อื่นที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่าง ในการประชุม เฉพาะกลุ่ม ผู้เรียนเหล่านี้ทั้งหมดยอมรับว่าพวกเขาอาจไม่พร้อมสำหรับการไปศึกษาในต่างประเทศก็ได้ ถ้าพวกเขาไม่ได้ทำการแก้ไขความขัดแย้งเรื่องอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ของตนเอง

ในฐานะผู้วิจัยที่มีผลงานมากมาย ฟินเนย์ ยังคงให้คำอธิบายที่เข้าใจง่ายเรื่องประเด็น ด้านการพัฒนาหลักๆ ที่สำคัญอย่างต่อเนื่องแก่ผู้เรียนในสถาบันระดับอุดมศึกษาซึ่งก็คือกระบวนการ การระบุเอกลักษณ์ตัวตนด้านชาติพันธุ์ โดยงานวิจัยของฟินเนย์ที่ได้ศึกษาหลากหลายประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ การปรับตัวทาง วัฒนธรรมและการนับถือคุณค่าของตนเอง (Phinney, 1995; Phinney, Chavira & Williamson, 1992) การสนับสนุนจากผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Ong, Phinney & Dennis, 2006) ทักษะชีวิตที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันเชิงบวกและการคิดซึ่งเกิดระหว่างคนหรือ วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Phinney, Jacoby & Silva, 2007) เหตุผลที่ผู้เรียนที่มาจากหลากหลาย ชาติพันธุ์เลือกศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Phinney, Dennis & Osorio, 2006) ชาติพันธุ์ในฐานะที่ เป็นประเด็นด้านอัตลักษณ์ที่สำคัญในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนในประชากรส่วนน้อย (Phinney, 1993) และความเชื่อมโยงระหว่างการประสบความสำเร็จในควมมีอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ที่ตนคิดที่ เกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันเชิงบวกและการคิดซึ่งเกิดระหว่างคนหรือวัฒนธรรมที่ แตกต่างกันอย่างมีวุฒิภาวะ (Phinney, Ong & Madden, 2000)

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคม

พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมในการปฏิรูปที่ออกแบบมาเพื่อก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน นักทฤษฎีและนักวิจัยด้านพหุวัฒนธรรม ศึกษาเชื่อว่าแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษาหลายๆแห่งที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา และ ศาสนาเป็นอันตรายต่อผู้เรียน และเป็นการตอกย้ำในเรื่องสามัญทัศน์และแนวทางปฏิบัติแบบเลือก ปฏิบัติในสังคมตะวันตก (Banks, 2011; Gillborn, 2008; Ladson-Billings, 2012; Nieto, 2012)

พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นความคิดหรือแนวคิดซึ่งก็คือการเคลื่อนไหวทางสังคมในการปฏิรูป ทางการศึกษาและกระบวนการ (Banks, 2013) พหุวัฒนธรรมศึกษารวมเอาความคิดที่ว่าผู้เรียนทุก คน (ไม่คำนึงถึงเพศสภาพ วิถีทางเพศ ชนชั้นทางสังคม และคุณลักษณะทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ และ วัฒนธรรม) ควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ในสถานศึกษา ความคิดที่สำคัญอีกประการ หนึ่งในพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือว่า ผู้เรียนบางคน (เนื่องจากคุณลักษณะเหล่านี้) มีโอกาสที่จะเรียนรู้ ในสถานศึกษาต่างๆที่ได้รับการจัดระบบเมื่อไม่นานมานี้ที่ตึกกว่าผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มอื่นหรือผู้ที่มี

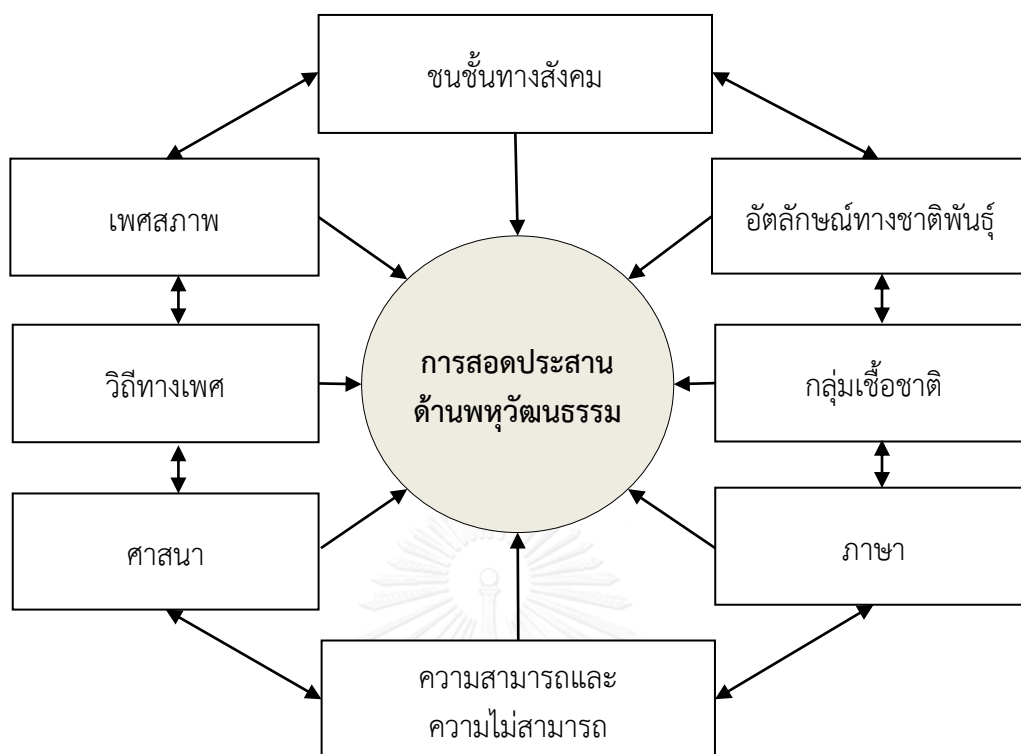
คุณลักษณะทางวัฒนธรรมที่ต่างออกไป ทฤษฎีและการวิจัยในเรื่องพหุวัฒนธรรมศึกษาบ่งชี้ว่าสถานศึกษาโดยรวม (total school) ต้องได้รับการปฏิรูปเพื่อที่จะได้นำพหุวัฒนธรรมศึกษามาปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ตัวแปรต่างๆของสถานศึกษาที่ต้องได้รับการปฏิรูปเพื่อนำพหุวัฒนธรรมศึกษามาปฏิบัติ

พหุวัฒนธรรมศึกษาอนุমানว่า เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา และชนชั้นทางสังคม เป็นส่วนที่สำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดของประเทศสหรัฐและชาติตะวันตกอื่นๆ และยังอนุमानว่า ความหลากหลายพัฒนาคุณภาพประเทศและเพิ่มแนวทางที่ซึ่งพลเมืองของประเทศนั้นๆสามารถรับรู้และแก้ไขปัญหาส่วนตัวและส่วนรวมได้อีกด้วย นอกจากนี้ ความหลากหลายยังพัฒนาคุณภาพประเทศ โดยการทำให้พลเมืองมีโอกาสที่หลากหลายในการมีประสบการณ์กับวัฒนธรรมอื่น และด้วยเหตุนี้ จึงได้รับการเติมเต็มมากขึ้นในฐานะมนุษย์ เมื่อปัจเจกสามารถที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลาย พวกเขาจะสามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมามากขึ้น

ในการสร้างให้พหุวัฒนธรรมประสบผลสำเร็จนั้น สถาบันในฐานะที่เป็นระบบของสังคม จึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จำเป็นในการปฏิรูปสภาพแวดล้อมของสถาบันโดยรวมให้มีการศึกษาที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรมองค์กรและหลักสูตรแฝง รูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน ภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน การมีส่วนร่วมของชุมชน การให้คำปรึกษา รูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา การวัดและการประเมินผล สื่อและอุปกรณ์การสอน เจตคติ ความเชื่อ การกระทำของบุคลากร เป็นต้น ดังแผนภาพที่ 2.4

พหุวัฒนธรรมศึกษามุ่งเน้นในเรื่องที่ว่า เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชนชั้น เพศสภาพ ศาสนา ภาษา ความพิเศษ (exceptionality) วิถีทางเพศ (พวกเลสเบียน เกย์ ไบเซ็กชวล และข้ามเพศ - LGBT) และศาสนามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างไร พหุวัฒนธรรมศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางที่ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในแบบเดี่ยวและแบบที่มีปฏิสัมพันธ์กัน นักการศึกษาด้านพหุวัฒนธรรมใช้คำว่า การสอดประสาน (intersectionality) เพื่ออธิบายถึงแนวทางที่ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน (Grant & Sleeter, 1986; Grant & Zwiier, 2012) ผู้สอนไม่สามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมเพียงแค่ว่ารับรู้ถึงเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ของผู้เรียนอย่างเดียว ผู้สอนจะมีความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน หากรู้ถึงภาษาหลัก ชนชั้นทางสังคม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และขอบเขตที่ซึ่งผู้เรียน บ่งบอกอัตลักษณ์ตนเองด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้เรียนด้วยแผนภาพที่ 2.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้สอดประสานและมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างไร

แผนภาพที่ 2.5 การสอดประสานด้านพหุวัฒนธรรม

ที่มา : Banks & Banks (2012)

เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษานั้นปัจเจกผู้ที่รู้จักโลกเพียงแค่จากมุมมองทางวัฒนธรรมของตนเองถูกปฏิเสธไม่ให้มีส่วนที่สำคัญของประสบการณ์เกี่ยวกับมนุษย์และถูกห่อคลุมในทางวัฒนธรรมและทางชาติพันธุ์และปัจเจกเหล่านี้ก็ไม่สามารถที่จะรู้จักวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมบูรณ์ได้เนื่องจากสิ่งที่ทำให้มีติดบอดทางวัฒนธรรมของพวกเขาเอง เราสามารถเห็นภาพที่สมบูรณ์ของภูมิหลังและพฤติกรรมต่างๆของเราได้ก็โดยการมองพวกมันจากมุมมองของวัฒนธรรมอื่นเท่านั้น ปลาไม่สามารถเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมทางน้ำฉันทใด ปัจเจกและกลุ่มกระแสหลักจำนวนมากในสังคมก็ไม่สามารถมองเห็นและเห็นคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคุณลักษณะทางวัฒนธรรมของตนได้อย่างสมบูรณ์ฉันทนั้น เป้าหมายหลักประการหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือการช่วยให้ปัจเจกมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้นโดยการมองตนเองจากมุมมองของวัฒนธรรมอื่น พหุวัฒนธรรมศึกษาอนุমানว่า ด้วยความคุ้นเคยและความเข้าใจ ความเคารพที่อาจที่จะตามมา

เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือ การทำให้ผู้เรียนมีทางเลือกทางวัฒนธรรม ทางชาติพันธุ์ และทางภาษา ในทางประวัติศาสตร์ หลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษาในประเทศสหรัฐและชาติตะวันตกอื่นๆให้ความสำคัญหลักๆไปที่วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของกลุ่มกระแสหลักต่างๆที่มีอำนาจและอิทธิพล วัฒนธรรมสถานศึกษาละหลักสูตร

การเรียนการสอนในสหรัฐหลักๆ แล้วก็คือการขยายวัฒนธรรมของผู้เรียนที่เป็นแองโกลอเมริกัน (อังกฤษอเมริกัน) ออกไป สถานศึกษาแทบจะไม่เคยนำเสนอผู้เรียนกระแสหลักด้วยทางเลือกทาง วัฒนธรรมและทางชาติพันธุ์

หลักสูตรการเรียนการสอนแบบที่ตั้งอยู่บนแกนกลางแบบอังกฤษ (Anglocentric) ที่ยังคงมี อยู่ในระดับที่หลากหลายในสถานศึกษาของสหรัฐมีผลพวงที่ตามมาที่เป็นอันตรายต่อทั้งผู้เรียนที่เป็น แองโกลและผู้เรียนที่เป็นคนผิวสีเช่น แอฟริกันอเมริกัน เม็กซิกันอเมริกัน (Lomawaima, 2012; Nieto, 2012) โดยการสอนผู้เรียนกระแสหลักเกี่ยวกับวัฒนธรรมของพวกเขาเพียงอย่างเดียวนั้น สถานศึกษากำลังปฏิเสธไม่ยอมรับคุณสมบัติที่น่าสนใจในดนตรี วรรณกรรม คุณค่า รูปแบบการ ดำเนินชีวิต และมุมมองต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเช่นแอฟริกันอเมริกัน เปอร์โตริกันอเมริกัน และ โปลิซอเมริกัน ผู้เรียนที่เป็นคนอเมริกันกระแสหลักควรรู้ว่า วรรณกรรมของแอฟริกันอเมริกันมี คุณลักษณะที่น่าสนใจอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Morrison, 2012) และควรรู้ว่ากลุ่มคนต่างๆ เช่น อิตาลีอเมริกันและเม็กซิกันอเมริกันมีคุณค่าต่างๆที่พวกเขาสามารถยอมรับและรวมเข้าไว้เป็นส่วน หนึ่งได้

หลักสูตรการเรียนการสอนแบบที่ตั้งอยู่บนแกนกลางแบบอังกฤษ มีผลด้านลบต่อผู้เรียนผิวสี จำนวนมากเพราะพวกเขามักที่จะพบว่าวัฒนธรรมสถานศึกษามีลักษณะแปลกแยก ไม่เป็นมิตร และ เป็นปัญหาเต็มๆหรือมากกว่าเต็ม เพราะว่าลักษณะในแง่ลบที่ผู้เรียนผิวสีและวัฒนธรรมของพวกเขา ถูกมองโดยนักการศึกษาและประสบการณ์ด้านลบของผู้เรียนเหล่านี้ในชุมชนและในสถานศึกษาของ พวกเขา หลายคนไม่ได้มาซึ่งทักษะที่จำเป็นต่อการทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมที่ให้ ความสำคัญกับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก (Darling-Hammond, 2010)

เป้าหมายหลักประการหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือ การทำให้ผู้เรียนมีทักษะ ทักษะคิด และความรู้ที่จำเป็นในการทำหน้าที่ภายในวัฒนธรรมชุมชนของพวกเขา ภายในวัฒนธรรมกระแสหลัก และภายในและทั่วทั้งวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์อื่นๆ (Banks, 2014) ผู้เรียนที่เป็นอเมริกันกระแสหลัก ควรมีความเข้าใจและการเห็นคุณค่าในลักษณะซับซ้อนมากขึ้นสำหรับความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและ ความหลากหลายของคนอังกฤษผิวดำ (หรือที่เรียกกันว่า “Ebonics - ภาษาอังกฤษของชาวอเมริกัน ผิวดำ” ที่ถูกสร้างรูปแบบมาจากคำว่า ebonny หรือผิวดำ และ phonics หรือการออกเสียง) ผู้เรียนที่เป็นแอฟริกันอเมริกันควรสามารถที่จะพูดและเขียนภาษาอังกฤษที่เป็นมาตรฐานได้ และสามารถที่จะทำหน้าที่ได้อย่างประสบความสำเร็จในสถาบันกระแสหลักต่างๆโดยไม่ต้องเผชิญกับ ความแปลกแยกทางวัฒนธรรมจากครอบครัวและชุมชน (Alim & Baugh, 2007; Hudley & Mullinson, 2011)

เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือ การลดความเจ็บปวดและการ เลือกปฏิบัติที่กลุ่มทางชาติพันธุ์และทางเชื้อชาติบางกลุ่มต้องเผชิญเนื่องจากคุณลักษณะทางเชื้อชาติ

ทางกายภาพ และทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพวกเขา ฟิลิปปีโนอเมริกัน เม็กซิกัน อเมริกัน เปอร์โตริกันอเมริกัน และไฮนีสอเมริกันมักปฏิเสธไม่ยอมรับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนซึ่งก็คือมรดกทางชาติพันธุ์ และครอบครัวเพื่อกลายเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมในสถาบันกระแสหลักได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น (Cross, 2012) คนอเมริกันเชื้อสายยิว โปลิช และอิตาเลียนก็มักที่จะปฏิเสธส่วนของวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ของตนขณะพยายามที่จะประสบความสำเร็จในสถานศึกษาและในสังคมกระแสหลัก (Brodkin, 1998; Jacobson, 1998) ตามที่ Dickman (1973) ได้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาต่างๆ มักทำให้คนที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ต้องเผชิญกับ “ความแปลกแยกในตนเอง” (self-alienation) เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ Fillmore (2005) อธิบายให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาทำให้เด็กผู้อพยพมีความแปลกแยกจากครอบครัวของพวกเขาอย่างไรเมื่อมันทำให้พวกเขาต้องเลิกใช้ภาษาหลักหรือพื้นถิ่นของพวกเขา สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าที่ต้องสูญเสียไปสำหรับการปรับเปลี่ยนสถานะทางการศึกษา ทางสังคม และทางเศรษฐกิจ ผู้เรียนที่ได้รับผลสำเร็จในสถานศึกษาและในสังคมที่กว้างขึ้นแต่กลับแปลกแยกจากตนเอง ครอบครัว และชุมชนเผชิญกับสิ่งที่ Fordham (1988) เรียกว่า “ชัยชนะที่มีความสูญเสียมากมาย” นั่นก็คือ ชัยชนะที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดและความสูญเสีย

ในความพยายามที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมในสถาบันกระแสหลักได้อย่างสมบูรณ์ ผู้เรียนผิวสีบางคนเช่นพวกที่มีเชื้อสายแอฟริกัน คนพื้นเมือง และเปอร์โตริกันมีลักษณะของคนที่มีภาษาแม่เป็นภาษาอังกฤษ (Anglo-saxon) เป็น อย่างมากในวิธีที่พวกเขามองโลกและในคุณค่าและพฤติกรรมของพวกเขา อย่างไรก็ตาม สมาชิกที่กลายเป็นส่วนหนึ่งในเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มทางชาติพันธุ์ของคนผิวสีมักไม่ได้รับการยอมรับในการมีส่วนร่วมในสถาบันกระแสหลักเพราะสีผิวของพวกเขา (Toure, 2011; Robinson, 2010) ปัจเจกเหล่านี้ยังอาจกลายเป็นผู้ที่แปลกแยกจากวัฒนธรรมชุมชนและครอบครัวในความพยายามที่จะมีส่วนร่วมในสถาบันกระแสหลักได้อย่างสมบูรณ์ และอาจมีลักษณะที่ถูกทำให้แปลกแยกจากทั้งวัฒนธรรมชุมชนและจากสังคมกระแสหลัก และตามมาด้วยการเผชิญกับความเป็นคนชายขอบ (marginality)

คนอเมริกันเชื้อสายยิวและอิตาเลียนก็อาจเผชิญกับความเป็นคนชายขอบ ด้วยเช่นกันเมื่อพวกเขาปฏิเสธไม่ยอมรับวัฒนธรรมของพวกเขาในความพยายามที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งอย่างสมบูรณ์ในสังคมและวัฒนธรรมกระแสหลัก (Dershowitz, 1997) แม้พวกเขาค่อนข้างที่จะประสบความสำเร็จในการมองและการทำตัวเหมือนพวกแองโกลอเมริกัน แต่พวกเขาก็อาจต้องประสบกับความตึงเครียดทางจิตวิทยาและความขัดแย้งทางอัตลักษณ์เมื่อพวกเขาไม่ยอมรับและปฏิเสธครอบครัวและภาษาทางชาติพันธุ์ของพวกเขา สัญลักษณ์ พฤติกรรม และความเชื่อต่างๆ (Brodkin, 1998) ชาติพันธุ์มีบทบาทที่สำคัญในการขัดเกลาสังคม (socialization) ของสมาชิกหลายๆคนของกลุ่มทางชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ของปัจเจกดังกล่าว

(Gutmann, 2003) เมื่อปัจเจกเหล่านี้ไม่ยอมรับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตน พวกเขาปฏิเสธส่วนที่สำคัญของตนเอง

มันเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับนักการศึกษาที่จะต้องตระหนักและยอมรับว่าความเป็นสมาชิกกลุ่มทางชาติพันธุ์ไม่ได้เป็นส่วนที่สำคัญของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลสำหรับสมาชิกหลายๆคนของกลุ่มทางชาติพันธุ์ กลุ่มความเกี่ยวข้องอื่นๆเช่น ศาสนา ชนชั้นทางสังคม เพศสภาพ หรือวิถีทางเพศเป็นอัตลักษณ์ที่มีความสำคัญกว่าสำหรับปัจเจกเหล่านี้ บางคนบ่งบอกอัตลักษณ์ตนเองด้วยกลุ่มทางชาติพันธุ์หรือทางวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งกลุ่ม สิ่งนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นกรณีสำหรับปัจเจกที่มีลักษณะผสมผสานในทางเชื้อชาติและทางชาติพันธุ์ ที่เป็นกลุ่มประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นในสังคมอเมริกัน อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กลายเป็นสิ่งที่ซับซ้อนสำหรับปัจเจกผิวสีที่อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไม่ได้มีนัยสำคัญสำหรับพวกเขา แม้ว่าปัจเจกดังกล่าวอาจไม่ได้มองความเป็นสมาชิกกลุ่มทางชาติพันธุ์ แต่คนอื่นๆ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ภายในกลุ่มทางเชื้อชาติและทางชาติพันธุ์อื่นอาจมองปัจเจกเหล่านี้ว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มทางเชื้อชาติ/ชาติพันธุ์ และเชื่อว่า ชาติพันธุ์เป็นอัตลักษณ์หลักของพวกเขาเหล่านั้น

สมาชิกกลุ่มทางชาติพันธุ์ที่ประสบกับความเป็นชนชายขอบมีแนวโน้มที่จะเป็นพลเมืองที่แปลกแยกที่รู้สึกว่าเขามีส่วนได้ส่วนเสียไม่มากนักในสังคม พวกเขาที่ปฏิเสธอัตลักษณ์กลุ่มพื้นฐานของพวกเขาไม่สามารถที่จะกลายเป็นพลเมืองที่เพียบพร้อมและสมบูรณ์ในตัวเอง และมีแนวโน้มที่จะประสบกับความแปลกแยกทางการเมืองและทางสังคม ด้วยเหตุนี้ มันจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับประชาธิปไตยทางการเมืองในการปกป้องสิทธิของพลเมืองทั้งหลายเพื่อรักษาไว้ซึ่งความจงรักภักดีต่อกลุ่มทางชาติพันธุ์และทางวัฒนธรรมของพวกเขา (Banks, 2011; Benhabib, Shapiro & Petranovic, 2007; Kymlicka, 2004) ปัจเจกสามารถที่จะรักษาไว้ซึ่งความจงรักภักดีที่ต่อกลุ่มทางชาติพันธุ์ของพวกเขาและต่อรัฐชาติ

เป้าหมายอีกประการหนึ่งของพหุวัฒนธรรมศึกษาก็คือ การช่วยให้ผู้เรียนได้รับทักษะทางการอ่าน การเขียน และการคำนวณที่จำเป็นต่อการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในโลกทางเทคโนโลยีระดับโลกและที่ “ราบเรียบ” นั่นก็คือโลกที่ผู้เรียนในนิวยอร์ก ลอนดอน ปารีส และเบอร์ลินต้องแข่งขันแย่งงานกันกับผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาในชาติกำลังพัฒนาเช่น อินเดียและปากีสถาน (Darling-Hammond, 2010) เทคโนโลยีทำให้บริษัทต่างๆสามารถกระจายงานต่างๆไปยังประเทศกำลังพัฒนาเพื่อลดต้นทุนสินค้าและบริการ พหุวัฒนธรรมศึกษาอนุমানว่า เนื้อหาทางพหุวัฒนธรรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเป็นเลิศในทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการทำหน้าที่ในโลกระดับสากลและที่ราบเรียบ การทำให้มีการอ่านและข้อมูลทางพหุวัฒนธรรมสามารถเป็นแรงกระตุ้นและมีความหมายเป็นอย่างมากสำหรับผู้เรียน (Lee, 2007) ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเป็นเลิศในทักษะต่างๆมากขึ้นเมื่อผู้สอนใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเกี่ยวกับมนุษย์ที่มีนัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และชนชั้นทางสังคมที่อยู่ภายในสังคม ผู้เรียนทั่วโลก รวมทั้งผู้เรียนที่เป็นอเมริกันอาศัยอยู่ในสังคมที่ซึ่งปัญหาทางชาติพันธุ์

เชื้อชาติ ภาษา และศาสนาเป็นเรื่องจริงและสำคัญอย่างเห็นได้ชัดเจน การทำให้เกิดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเหล่านี้และกับชุมชนทางวัฒนธรรมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่มีนัยสำคัญและความหมายต่อผู้เรียน นักทฤษฎีและนักวิจัยด้านพหุวัฒนธรรมศึกษายืนยันความเชื่อที่ว่าเป้าหมายด้านทักษะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (Lee & Buxton, 2010; Nasir & Cobb, 2007)

การศึกษาภายในสังคมพหุวัฒนธรรมควรพิสูจน์ยืนยันและช่วยผู้เรียนให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมแม่และวัฒนธรรมชุมชนของพวกเขา และยังควรที่จะช่วยทำให้พวกเขาเป็นอิสระจากขอบเขตทางวัฒนธรรมของพวกเขาอีกด้วยเช่นกัน เพื่อสร้างและรักษาไว้ซึ่งชุมชนประชาสังคมที่เหมาะสมสำหรับผลประโยชน์โดยรวม การศึกษาในสังคมประชาธิปไตยควรช่วยผู้เรียนให้ได้รับความรู้ ทักษะ และทักษะที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาสังคมเพื่อทำให้สังคมเท่าเทียมและยุติธรรมมากขึ้น

Banks & Banks (2012) ให้ความเห็นว่าปัจจัยที่จำเป็นที่สุดในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เน้นพหุวัฒนธรรมคือ การช่วยให้นักการศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มชนและทัศนคติทางการเมือง ตลอดจนค่านิยมของแต่ละวัฒนธรรม สำหรับปัจจัยที่จำเป็นในการปฏิรูปสภาพแวดล้อมของสถาบันให้เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมนั้น ควรมีการปฏิรูปความสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนและผู้สอน วัฒนธรรมของสถาบัน หลักสูตร กิจกรรมเสริม ทัศนคติต่อชนกลุ่มน้อย ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กร ค่านิยมและวิสัยทัศน์ของสถาบันที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนและสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม รวมถึงให้ความสำคัญกับหลักสูตรแฝง (hidden curriculum) ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมภายในสถาบันหรือครอบครัว ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

ตอนที่ 5 แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติการให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมหาวิทยาลัยได้ กำหนดให้คณะหน่วยงานดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการกับอธิการบดี ภายใต้กรอบและทิศทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยตามแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย และให้มีการติดตามประเมินผลตามหลักเกณฑ์วิธีการและแนวทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด และส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นภารกิจของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าประสงค์และระดับคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดโดย

สถาบันและโดยหน่วยงานต้นสังกัดตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ถือว่าการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจว่าสถาบันสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

5.1 แนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.)

การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีต่อทั้งสถาบันการศึกษาเอง ผู้เรียน และ ผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้สถาบันการศึกษาที่มีการดำเนินงานและประสบความสำเร็จได้จะต้องมีแนวปฏิบัติที่ดี ที่เป็นการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ และมีการถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดีไปสู่หน่วยงาน หรือองค์กร อื่น เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการการดำเนินงานอันจะสร้างมาตรฐานทางการศึกษาและความ เชื่อมั่นต่อผู้เรียนและผู้ใช้งานบัณฑิต

นอกจากการปรับปรุง ถอดบทเรียน และพัฒนาแนวปฏิบัติดังกล่าวแล้ว ยังได้ส่งเสริมให้ คณาจารย์ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพได้เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย อาทิ การเข้าร่วมการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยกลุ่มพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาร่วมกับ สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดย สกอ. ได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้าน และตัวบ่งชี้ที่ ใช้ประเมินผลปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ ความครอบคลุมพันธกิจหลักทั้ง 4 ประการ ของการอุดมศึกษาและพันธกิจสนับสนุน โดยมีการเผยแพร่ผลการประเมินภายในผ่านระบบ CHE QA online และเผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตามยังพบว่าแม้จะมีคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในที่มีเกณฑ์มาตรฐานและเกณฑ์การประเมินกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติยัง มีการดำเนินการที่แตกต่างกัน จากปัญหาการตีความต่างกันในด้านตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ และระบบการประเมินคุณภาพของ สกอ. ที่ต้องมีการประเมินให้ครบทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต การให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนารวมทั้งการรายงานผลการประเมิน โดยมีแนวปฏิบัติ 6 ประการคือ

1. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรที่เป็นเลิศ โดยสิ่งที้องค์กรที่เป็นเลิศควรปฏิบัติ ในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ มีดังนี้

- การระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้องค์กรแตกต่างและเป็นเลิศได้
- การตั้งเป้าหมายที่วัดผลได้ เพื่อใช้สำหรับการวัดผลการปฏิบัติงาน
- การนิยามกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน เพื่อสามารถนำไปสู่การบรรลุ

เป้าหมายองค์กร

- การสื่อสารแผนงานแก่บุคลากรทุกระดับ รวมทั้งศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ชุมชน ให้เข้าใจถึงบทบาท ที่ต้องปฏิบัติตามแผนมีการตอบสนองอย่างรวดเร็วในการปรับเปลี่ยนเป้าหมายและกลยุทธ์ เมื่อ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป

2. วิธีการประเมินคุณภาพเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้วิธีการประเมินคุณภาพ 2 มิติ เพื่อการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยมิติด้านกระบวนการ และมิติด้านผลลัพธ์ดังนี้

2.1 มิติด้านกระบวนการ

- แนวทางประเมินต้องเป็นเชิงระบบและมีประสิทธิผล (Approach: systematic and effective)
- มีการปรับการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (Deployment; Extent)
- การเรียนรู้ หรือ การปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานที่ตั้งอยู่บนฐานของข้อเท็จจริงและ นวัตกรรม (Learning: Fact-based Improvement and Innovation)
- การดำเนินงานควรมีการบูรณาการกระบวนการให้เป็นไปในทางเดียวกัน (Integration and alignment)

2.2 มิติด้านผลลัพธ์

- มีการกำหนดระดับ (Levels) ผลการดำเนินงานในปัจจุบันเทียบกับเป้าหมาย
- มีการกำหนดแนวโน้ม (Trends) โดยวางแผนแนวโน้มผลการดำเนินงานไปข้างหน้าอย่างน้อย สามปี
- มีการเปรียบเทียบ (Comparisons) โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับองค์กรที่มีภารกิจคล้ายคลึงหรือเทียบเคียงกัน
- มีการบูรณาการเชื่อมโยง (Integration) โดยมีการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างเป็นเหตุและผลกับตัวบ่งชี้อื่น ๆ เช่น การบูรณาการกับการสอน การวิจัย การให้บริการ เป็นต้น

3. การพิจารณาจุดแข็งขององค์กร

3.1 มิติด้านกระบวนการ

- มีแนวคิด แนวทางที่เป็นระบบ สามารถทำซ้ำได้
- มีการถ่ายทอดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีการทบทวนและปรับปรุง แบ่งปันความรู้ และการ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการสอดคล้อง ไปในทางเดียวกัน

3.2 มิติด้านผลลัพธ์

- ผลลัพธ์ที่ได้มีแนวโน้มที่ดีหรือเป็นเลิศในกระบวนการที่ตรงกับเป้าประสงค์ หรือ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเปรียบเทียบกับคู่แข่งเปรียบเทียบ และ/หรือ ระดับเทียบเคียงที่เหมาะสม

4. การพิจารณาโอกาสในการปรับปรุงองค์กร

4.1 มิติด้านกระบวนการ

- เมื่อแนวทางการดำเนินงานไม่เป็นระบบ (ทำซ้ำไม่ได้เพราะไม่ได้เป็นกระบวนการ)

- เมื่อประเด็นตกหล่น ไม่ครอบคลุมตามเกณฑ์

- เมื่อปัจจัย / ทิศทาง / เป้าประสงค์ หรือวัตถุประสงค์ ที่ระบุไว้ใน”ข้อมูลสำคัญขององค์กร” ไม่ได้นำมารายงานในประเด็นและหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

4.2 มิติด้านผลลัพธ์

- เมื่อไม่ได้มีการแสดงผลลัพธ์ของตัวบ่งชี้สำคัญ ที่ระบุไว้ในรายงาน หรือที่กำหนดไว้ในเกณฑ์ ด้านกระบวนการ

- เมื่อได้ผลลัพธ์ที่ไม่ได้แสดงแนวโน้ม หรือมีแนวโน้มที่ไม่ดี

5. การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนและการรับรู้ที่ควรเป็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Quality Assurance-QA) ที่คลาดเคลื่อน และการรับรู้ที่ควรเป็นมีดังต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การรับรู้ที่คลาดเคลื่อน	การรับรู้ที่ควรเป็น
QA คือการตรวจสอบและประเมิน	QA คือการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพ
QA เป็นหน้าที่ของหน่วยประกัน	QA เป็นหน้าที่ของทุกคนในสถาบัน
“คุณภาพ” ขึ้นกับอุปกรณ์และทรัพยากร	“คุณภาพ” ขึ้นกับความมุ่งมั่นของทุกคน
การกำหนด”ตัวบ่งชี้”เพื่อให้ได้คะแนนสูงสุด	การกำหนด”ตัวบ่งชี้”เพื่อใช้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายคุณภาพ
ผู้ประเมินมีความรู้เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ก็เพียงพอ	ผู้ประเมินสามารถวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะเชิงระบบในปัญหาของสถาบัน
กระบวนการ QA มีลักษณะแยกส่วน (fragment)	กระบวนการ QA มีลักษณะเป็นองค์รวม (holistic)
ผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการ QA คือการผ่านเกณฑ์	ผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการ QA คือวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality culture)

6. คุณภาพของผู้ประเมิน

คุณภาพของผู้ประเมินคือ ผู้ประเมินต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงระบบ และ เชิงยุทธศาสตร์มีศักยภาพ คุณภาพ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพ และมิตรภาพในการประเมิน

นโยบายการประกันคุณภาพ

นโยบายการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย และใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน มีดังนี้

1. จัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
2. ส่งเสริมให้นำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วม และมีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพภายในของส่วนงาน
5. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง และรับการประเมินคุณภาพภายในจากคณะกรรมการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
6. ให้นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นวัตถุประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์บัณฑิตวิทยาลัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและบุคลากร ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย
2. เพื่อถ่ายทอดแผนกลยุทธ์บัณฑิตวิทยาลัยไปสู่ทุกหน่วยงาน สู่บุคลากรทุกคนในบัณฑิตวิทยาลัยรวมถึงประชาสัมพันธ์ผ่าน Website บัณฑิตวิทยาลัย

3. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับแผนกลยุทธ์ พันธกิจและอัตลักษณ์ของบัณฑิตวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม

แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนโดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอน ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสารและเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

แนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา

1. กำหนดเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายการบริหารงานบัณฑิตวิทยาลัย
2. กำหนดผู้รับผิดชอบในภาพรวม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
3. กำหนดผู้รับผิดชอบ กำกับดูแล การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยมีการมอบหมายอย่างชัดเจน
4. พัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจ วิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของหน่วยงาน
5. จัดให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานภายใน เพื่อเตรียมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากกรรมการภายนอก
6. จัดให้มีการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากร ชี้แจงขั้นตอน แนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่ชัดเจนเพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมในการทำงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกระดับ
7. จัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยบุคลากรบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานและมหาวิทยาลัย
8. นำผลการประเมินภายในมาปรับแก้ไข จัดทำรายงานการประเมินตนเองเสนอมหาวิทยาลัย
9. จัดกิจกรรมหาแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับงานประกันคุณภาพการศึกษา

5.2 เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

นโยบายข้อที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานจัดทำระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

แนวทางดำเนินการ

1.1 มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของหน่วยงานตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยฯ คณะ/สำนัก/สถาบัน/ระดับภาควิชา/สาขาวิชาและระดับบุคคล

1.2 มีระบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ โดยเริ่มจากการวางแผน การดำเนินการ ตามแผน การตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามกระบวนการ PDCA

1.3 มีกระบวนการบริหารจัดการการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน

1.4 มีระบบการประกันคุณภาพที่ครอบคลุมการให้ความรู้และทักษะด้านการประกันคุณภาพแก่นักศึกษาทุกคน

1.5 มีระบบการประกันคุณภาพที่ส่งเสริมให้นักศึกษา นำไปใช้กับกิจกรรมของ นักศึกษาให้มีความเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยฯ โดย กระบวนการ PDCA

นโยบายข้อที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกหน่วยงาน จัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประกันคุณภาพ ตามพันธกิจ ภารกิจที่เป็นจุดเน้น จุดเด่น อัตลักษณ์ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

แนวทางดำเนินการ

2.1 มีการจัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานอุดมศึกษา ตลอดจนมาตรฐานและ กฎเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก

2.2 มีการจัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ของหน่วยงานที่สอดคล้อง กับมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมีการบูรณาการให้ครอบคลุมมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

2.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อให้ชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ทั้งหมดของทุกหน่วยงาน โดยให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพครบถ้วนทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์

2.4 การกำหนดเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติที่ดี ที่ใช้กำกับแต่ละตัวบ่งชี้ต้องสามารถวัด ระดับคุณภาพตามเป้าหมายของตัวบ่งชี้ต่างๆ และที่สำคัญจะต้องเป็นเกณฑ์ที่นำไปสู่การพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง

2.5 มีการจัดทำมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ ที่เป็นอัตลักษณ์ของหน่วยงานทั้งระดับ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา

นโยบายข้อที่ 3 กำหนดให้ทุกหน่วยงานมีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ ที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

แนวทางดำเนินการ

3.1 มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในซึ่งประกอบด้วย การพัฒนา คุณภาพการศึกษา การตรวจติดตามคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.2 มีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/ สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงวุฒิเพื่อทำหน้าที่ ดำเนินการตามกรอบนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.3 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพ การศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ

3.4 มีรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินตนเอง ส่งต้นสังกัด หรือ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ

3.5 มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการประกัน คุณภาพตามพันธกิจให้เกิดผลดี มีการประเมินผลลัพธ์และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนา งานประจำให้เกิดคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

นโยบายข้อที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกหน่วยงาน มีการสร้างนวัตกรรมด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

แนวทางดำเนินการ

4.1 มีรายงานการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในระดับ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา

4.2 มีการเผยแพร่การประกันคุณภาพการศึกษาภายในต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน

4.3 มีการสร้างนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่พัฒนาขึ้น หรือ การปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือการเป็นหน่วยอ้างอิงของหน่วยงานอื่นๆ

4.4 มีผลการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่เป็นไปตามเป้าหมายของ แผนปฏิบัติการการประกันคุณภาพภายใน

4.5 รายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิต คุณภาพงานวิจัย ประสิทธิภาพของการบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ของ ระดับมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา

นโยบายข้อที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพ การศึกษา และใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการประกันคุณภาพระหว่างหน่วยงานทั้งภายใน และ ภายนอกมหาวิทยาลัยฯ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

แนวทางดำเนินการ

- 5.1 ให้ความรู้และทักษะด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแก่คณาจารย์ และ บุคลากรสม่ำเสมอ
- 5.2 ส่งเสริมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ โดยการสร้างเครือข่ายการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 5.3 ส่งเสริมการใช้กระบวนการจัดการความรู้ โดยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
- 5.4 จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่สนับสนุนการประกันคุณภาพ การศึกษาที่ถูกต้องและสามารถใช้ร่วมกันได้ทุกหน่วยงานและระดับบุคคล
- 5.5 มีระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลหลัก เพื่อสามารถ นำมาใช้ในการวางแผน การปฏิบัติงานประจำ การตรวจสอบประเมิน ตลอดจนเพื่อการปรับปรุง พัฒนา

นโยบายข้อที่ 6 กำหนดให้ทุกหน่วยงานมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน และ การประเมินภายนอกที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และให้สามารถรองรับการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

แนวทางดำเนินการ

- 6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในระดับ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา
- 6.2 มีกระบวนการและขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในระดับ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชาและระดับบุคคล
- 6.3 มีผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในระดับมหาวิทยาลัย/คณะ/ สำนัก/สถาบัน/ภาควิชา/สาขาวิชา และระดับบุคคล
- 6.4 มีการนำผลการประเมินเพื่อการเทียบเคียง (Benchmarking) ระหว่าง หน่วยงานภายใน และระหว่างหน่วยงานภายนอก
- 6.5 มีการนำผลการประเมิน และผลการเทียบเคียงมาวิเคราะห์ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

6.1 ความหมายของคำว่ารูปแบบ

คำว่า รูปแบบ (Model) มีความหมายหลายประการ ในที่นี้หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ซึ่งพอจะสรุปความหมายของรูปแบบที่นักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นไว้ได้ใน 4 ลักษณะกล่าวคือ

1. รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริง รูปแบบที่เป็นแบบอย่าง และแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่างแต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ
2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
3. รูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ หรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากได้กับความสามารถที่จะหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก
4. รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำ (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) แล้ว สามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรโดยวิธีการทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันซึ่งนักวิชาการด้านต่าง ๆ ก็ได้จัดแบ่งประเภทต่างกันไป สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ (Keeves, 1988: 561-565)

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนผู้เรียนที่จะเข้าสู่ระบบสถาบัน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง ผู้เรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นผู้เรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยผู้เรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น
2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เช่น รูปแบบการสอนของ Joyce & Weil (1996: 41) เป็นต้น

3. Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4. Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

Schwirian (อ้างถึงใน Bardo & Hardman, 1982: 70-72) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากรรูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดประสงค์ในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้นเป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป รูปแบบมีหลายประเภท เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็น รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

6.2 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988: 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวมๆ (associative relationship)
2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร ในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบที่จะใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่

1. หลักการ
2. วัตถุประสงค์
3. องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดี
- และ 4. ผลลัพธ์

6.3 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมี ขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออก เป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (construct) และการหาความตรง (validity) ของรูปแบบ (Willer, 1967: 83) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ได้แก่

การพัฒนารูปแบบซึ่งเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2535: 13) ซึ่งได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนารูปแบบนั้น ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลำดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

การพัฒนารูปแบบอีกวิธีหนึ่งตามแนวทางการศึกษาของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548: 92-93) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม การศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่องการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้อีกเพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากรายงานการประเมินตนเองของสถาบันที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 มาศึกษาวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

ส่วนสมุทรร ชำนาญ (2546) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถาบันที่บริหารโดยใช้สถาบันเป็นฐาน มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารสถาบันที่บริหารโดยใช้สถาบันเป็นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคมแบ่งการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารสถาบันที่ใช้สถาบันเป็นฐาน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถาบันที่บริหารโดยใช้สถาบันเป็นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาที่บริหารโดยใช้สถาบันเป็นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้พอสรุปได้ว่าการสร้างรูปแบบ (model) นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษา องค์ความรู้ (intensive knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป ส่วนการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการประเมินความเหมาะสมและการหาคุณภาพของรูปแบบ

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบที่จะใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพหุวัฒนธรรมศึกษา
2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคาดหวังในการจัดการศึกษาของ

สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้แก่ แบบสอบถาม

3. ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและพหุวัฒนธรรมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ
4. การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ สัมภาษณ์
5. นำข้อมูลจากข้อ 1-4 ที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบ

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Starr (1989) ได้ศึกษา “ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์” พบว่า ผู้สอนได้รับการคาดหวังให้ช่วยเหลือผู้เรียนบรรลุขีดความสามารถด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และสังคม ภาระหน้าที่อาจเป็นสิ่งที่ยากและต้องใช้ความทุ่มเทเมื่อต้องเผชิญกับชั้นเรียนที่มีผู้เรียนที่มีความต้องการและประสบการณ์ด้านการศึกษาที่ต่างกัน ประวัติการศึกษาจากสถาบันการศึกษามักระบุความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนตามที่ได้วัดจากแบบทดสอบที่มีมาตรฐาน ปัญหาด้านกายภาพ และปัญหาด้านจิตวิทยา ข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่าข้อมูลที่กล่าวมาในการให้ประสบการณ์ด้านการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จคือข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน บางครั้ง มีแนวโน้มในการทำให้เกิดทัศนคติตายตัวของกลุ่มพฤติกรรม และคุณค่าของผู้เรียนจากพื้นฐานของลักษณะด้านเชื้อชาติ และชนชั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ง่าย การใช้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาการให้บริการด้านการศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความเป็นสมาชิกหรือสมาชิกภาพของผู้เรียนในวัฒนธรรมย่อยที่หลากหลาย

ผู้สอนควรที่จะสามารถเข้าใจและใช้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม ระดับของอัตลักษณ์ที่มีวัฒนธรรมย่อยที่หลากหลายของบุคคลหนึ่งๆ ก็ต่างจากของอีกบุคคลหนึ่งอย่างมาก ผลกระทบของความเป็นสมาชิกของบุคคลๆ หนึ่ง ในวัฒนธรรมย่อยเฉพาะหนึ่งๆ ยิ่งส่งผลกระทบต่อมากกว่าซึ่งสาเหตุมาจากการที่ผู้อื่นมองมันอย่างไร และความสัมพันธ์ของมันที่มีต่อสังคมหลัก ผู้สอนยังต้องระมัดระวังที่จะไม่ทำให้เกิดทัศนคติตายตัวของกลุ่มของผู้เรียนบนพื้นฐานของความเป็นสมาชิกของพวกเขาในวัฒนธรรมย่อยใดๆก็ตาม แต่ก็มีบ่อยครั้งที่ความคาดหวังของผู้สอนมักมีพื้นฐานมาจากอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และชนชั้น และนี่จึงเป็นเหตุให้ไม่เกิดการศึกษที่เท่าเทียม

ผู้สอนจะเริ่มต้นใช้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมย่อยและพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนขึ้นมาในชั้นเรียนที่เหมาะสมกับชั้นเรียนที่ผู้เรียนอาจมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน อย่างสิ้นเชิงได้อย่างไร ดังที่ได้กล่าวไปมีความสำคัญและยากลำบากในการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของผู้เรียนทุกคน ซึ่งในบางครั้งผู้สอนมีโอกาสดำเนินการพบปะกับผู้ปกครองของผู้เรียน แต่บางครั้ง ตัวผู้สอนอาจไม่ได้มีโอกาสที่จะสัมผัสกับความเป็นอยู่ที่แท้จริงของพวกเขา การขาดความรู้โดยตรงนี้ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจในความแตกต่างและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมของผู้เรียนในถิ่นฐานเฉพาะหนึ่งๆ

ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้เรียนควรเป็นแนวทางให้ผู้สอนในการพัฒนากลยุทธ์ที่ผู้เรียนสามารถระบุได้ ผู้สอนที่มีความละเอียดอ่อนต่อประสบการณ์ของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรมสามารถทำให้ผู้เรียนเหล่านั้นรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนมากพอๆ กับผู้เรียนที่มาจากวัฒนธรรมหลัก

การศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นวิธีหนึ่งสำหรับการใช้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในเชิงบวก ในกระบวนการการเรียนรู้แบบเบ็ดเสร็จ องค์ประกอบที่สำคัญคือการผนวกประเด็นและกลยุทธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นสมาชิกในวัฒนธรรมย่อยโดยเฉพาะเชื้อชาติ เพศ และชนชั้นเข้าไว้ด้วยกัน เพราะถ้าเราให้ความสำคัญในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเพียงด้านเดียว ผู้เรียนจะเริ่มคิดว่าตนเป็นองค์ประกอบที่ถูกแยกออกจากการศึกษาพหุวัฒนธรรม ดังนั้นผู้สอนจึงไม่ควรละเลยประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพราะจะทำให้ไม่เกิดการศึกษพหุวัฒนธรรมอย่างเต็มรูปแบบที่แท้จริง

Gollnick, Sadker & Sadker (1982) ได้ศึกษา “หนังสือเรียนและสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างไรต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนพหุวัฒนธรรม” พบว่า กว่าร้อยละ 90 ของกิจกรรมในห้องเรียนถูกกำหนดโดยหนังสือเรียน และเวลาส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ ผู้สอนจะควบคุมสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงไรมักขึ้นอยู่กับบริบททางศึกษา และรัฐ ซึ่งบางครั้งผู้สอนอาจรู้สึกว่หนังสือเรียนและสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีปริมาณเพียงพอแล้ว และบางวิชาอาจมากเกินไปกับสื่อการเรียนการสอนที่มีให้ใช้สำหรับชั้นเรียน

แม้ดูเหมือนว่าผู้สอนมักไม่มีบทบาทในการควบคุมหนังสือเรียนที่จะนำมาใช้ในชั้นเรียน แต่ผู้สอนก็อาจสามารถที่จะทำการตัดสินใจที่สำคัญได้หลายอย่าง ในกรณีส่วนมาก ก็มีทางเลือกอย่างมากมายเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเสริมที่จะใช้ และก็มีทางเลือกว่าตัวหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับหนังสือเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในชั้นเรียนอย่างไร ผู้สอนจะรับประกันว่าผู้เรียนได้เรียนรู้แนวคิดต่างๆ ที่จำเป็นได้อย่างไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอนเอง ดังนั้น ในฐานะผู้ที่ทำการตัดสินใจในเรื่องการเรียนการสอน ผู้สอนจึงอยู่ในตำแหน่งที่สามารถส่งอิทธิพลได้

มีผู้สอนจำนวนมากที่พึ่งพาหนังสือเรียนเป็นหลัก ตัวหนังสือเองก็ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอนและกลยุทธ์การเรียนการสอนที่จะตามมา แม้แต่สำหรับผู้สอนที่ไม่ได้ใช้หนังสือเรียนในการสอนมากนัก หนังสือเรียนก็คงยังเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดนอกเหนือจากตัวผู้สอน ทั้งนี้เพราะหนังสือเรียนอาจเป็นสิ่งที่เป็นมาตรฐานมากที่สุดในชั้นเรียน หนังสือเรียนและสื่อการเรียนการสอนถูกนำมาใช้อย่างไรเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาพหุวัฒนธรรม

หนึ่งในปัญหาในการพึ่งพาหนังสือเรียนสำหรับการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมก็คือผู้สอนไม่เคยตั้งคำถามถึงความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหาในหนังสือ ผู้สอนต้องสามารถมองเห็นถึงอคติที่มักปรากฏอยู่ในสื่อการเรียนการสอน และพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อมาคัดค้านอคติเหล่านั้น

Giroux (1988) ได้ศึกษา “สภาพหลักสูตรและการสอนในห้องเรียนพหุวัฒนธรรม” พบว่าหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง ผู้สอนได้รับแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยที่มีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะที่บางแห่งมีการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับที่จะใช้สำหรับหลักสูตรและอาจารย์รวมถึงกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนเสริมอื่นๆ ที่ใช้กับหนังสือเรียนตลอดจนแนวคิดต่างๆ ที่จะต้องใช้ในการสอนตลอดทั้งปี ผู้สอนเหล่านี้มีโอกาสที่จะเลือกกิจกรรม สื่อการเรียนการสอนเสริม และหนังสือเรียนที่จะช่วยในกระบวนการ ถ้าเช่นนั้นแล้ว หลักสูตรและการเรียนการสอนจะเป็นพหุวัฒนธรรมได้ก็ต่อเมื่อมีแนวคิดและองค์ประกอบมากมายที่ควรถูกรวมเข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษาพหุวัฒนธรรม องค์ประกอบของการศึกษาพหุวัฒนธรรมได้แก่การศึกษาในด้านชาติพันธุ์ ประชากรกลุ่มน้อย และสตรี การศึกษาแบบสองภาษา และความตระหนักในด้านวัฒนธรรม ฯลฯ ส่วนแนวคิดต่างๆ ได้แก่การเหยียดเชื้อชาติ การเหยียดเพศ การเลือกปฏิบัติ การกดขี่ และความเท่าเทียม เป็นต้น

หลักสูตรการศึกษาเป็นสิ่งที่มากกว่าองค์ประกอบของสาขาวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนซึ่งเรียกกันว่าหลักสูตรที่เป็นทางการหรือในระบบ แต่ในสถาบันอุดมศึกษายังมีสิ่งที่น่าสนใจเรียกว่า “หลักสูตรซ่อนเร้น” ซึ่งประกอบด้วยบรรทัดฐาน คุณค่า และความเชื่อต่างๆ ที่ไม่มีการกล่าวถึง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านสังคมของชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาและชั้นเรียนที่ถูกส่งต่อมายังผู้เรียน

หากไม่คำนึงถึงระดับของการศึกษาในระบบแล้ว การศึกษาพหุวัฒนธรรมควรที่จะแทรกซึมอยู่ทั่วไปทั้งในหลักสูตรที่เป็นทางการและหลักสูตรซ่อนเร้น และควรถูกกำหนดทิศทางไปยังผู้เรียนทั้งที่มาจากกลุ่มหลักและกลุ่มย่อย เนื่องจากมันมีความสำคัญต่อการพัฒนามุมมองและความคิดในลักษณะพหุวัฒนธรรม

แม้ว่าทุกชุมชนไม่จำเป็นต้องมีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์มากนัก แต่ก็ต้องมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเสมอ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาศึกษาวัฒนธรรมย่อยที่มีอยู่ในชุมชนด้วย ผู้สอนที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งผู้เรียนมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกัก็จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมด้วย ไม่เช่นนั้นอาจเกิดปัญหาขึ้นกับทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตาม การนำหลักการต่างๆ มาใช้อาจช่วยผู้สอนในการพัฒนาสภาพหลักสูตรและการสอนแบบพหุวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น

Suzuki (1980) ได้ศึกษา “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยใช้แนวทางการปฏิบัติการสอนและสื่อบนพื้นฐานภูมิหลังและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมเชิงสังคมของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่แตกต่างกัน” พบว่าแนวทางการปฏิบัติการสอนและสื่อต่างๆ ที่มีความละเอียดอ่อน และมีความเกี่ยวข้องกับภูมิหลังและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมเชิงสังคมของผู้เรียน การศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในทุกๆ แขนงรวมถึงทักษะพื้นฐานต่างๆ หากผู้สอนที่ไม่เข้าใจถึงสภาพบริบทแวดล้อม ก็อาจประสบปัญหาในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนได้ แนวทางการปฏิบัติการสอนที่นิสิต นักศึกษาควิวัติที่ความแตกต่างกัน ผู้สอนต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม และผู้สอนต้องเลือกการ ยกตัวอย่างและการสมมติเปรียบเทียบจากประสบการณ์ของกลุ่มต่างๆ ที่มาจากหลากหลายชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม อย่างระมัดระวังเพื่อแสดงให้เห็นถึงความหมายของแนวคิดและหลักการทางวิชาการ ต่างๆ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Shor & Freire (1987) ได้ศึกษา “หลักการใช้เสียงในการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม” พบว่า การให้ความสำคัญต่อเสียงต้องเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เสียงใน ชั้นเรียนหมายถึงการสนทนาระหว่างบุคคลโดยเฉพาะผู้สอนและผู้เรียน การศึกษาพหุวัฒนธรรม จำเป็นที่จะต้องมีการสอนที่เริ่มจากประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน ไม่ใช่จากประสบการณ์ของผู้สอน หรือประสบการณ์ที่จำเป็นเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมหลักของสถาบันการศึกษา โดยอาศัยความเป็น สมาชิกวัฒนธรรมย่อยและความสัมพันธ์ที่มีต่อสังคมหลัก เนื่องจากเราเรียนรู้เสียงในหลากหลาย รูปแบบ ผู้เรียนสามารถแยกแยะเสียงของชุมชนของตนเองและเสียงเสียงที่มาจากสื่อเช่น โทรทัศน์ แม้ว่าผู้เรียนที่มาจากกลุ่มย่อยมักไม่ใช่ภาษาของสถาบันอุดมศึกษากับที่บ้าน แต่ก็สามารถเลียนแบบ เสียงของผู้สอนในการสนทนาในลักษณะที่ไม่เป็นทางการกับผู้อื่นได้ เช่นเดียวกัน แม้ว่าผู้สอนไม่ได้ เติบโตมาในถิ่นที่ภาษา (อังกฤษ) มาตรฐานหลักไม่ได้เป็นภาษาบรรทัดฐาน แต่ก็ได้เรียนรู้จากการ ทำงานการสอนในสถาบันการศึกษา บางคนอาจพูดภาษาได้สองภาษารวมถึงภาษาเฉพาะถิ่น อีก หลายคนอาจหลงลืมภาษาภาษาท้องถิ่นเดิมหรือภาษาเฉพาะถิ่นของตน

บทสนทนาที่พัฒนาผ่านแนวปฏิบัตินี้อาจช่วยผู้เรียนให้เข้าใจถึงมุมมองต่างๆ ที่ผู้เรียนที่มาจากวัฒนธรรมอื่นนำมาใช้ในชั้นเรียนและช่วยให้พวกเขาเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาระกับ โลกแห่งความเป็นจริงและอาจสนใจที่อยากจะเรียนรู้มากขึ้น และยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้เราช่วย ผู้เรียนเริ่มพิจารณาว่าบทสนทนาต่างๆ ถูกสร้างขึ้นและถูกจำกัดโดยปัจจัยแวดล้อมเฉพาะของพวกเขา ได้อย่างไร และวิธีที่เป็นทางเลือกในการทำงานและการใช้ชีวิตอะไรที่อาจได้รับการสนับสนุนโดย วิธีอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นไปได้ในการให้นิยามการทำงานของคุณค่าๆ หนึ่งในโลกนี้

Philips (1983) ได้ศึกษา “รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม” พบว่า ในการศึกษา พหุวัฒนธรรม การสื่อสารทั้งที่เป็นคำพูดและที่ไม่ได้เป็นคำพูดระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้ถูกนำมา วิเคราะห์เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของผู้เรียนในกระบวนการการเรียนรู้ การสื่อสารเหล่านี้อาจกลายเป็น ปัญหาได้เนื่องจากความแตกต่างระหว่างภูมิหลังด้านวัฒนธรรมของผู้เรียนและผู้สอน ความแตกต่าง เหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีอยู่ทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้เรียนจำนวนมากที่มาจากกลุ่มย่อย โดยระบุ ประเภทของการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนไว้ 4 ประเภทที่ใช้โดยผู้สอนที่มาจากสังคมหลักไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทุกคนโดยการกำหนดผู้เรียนให้เป็นกลุ่มๆ เดียวหรือแยก ออกมาเป็นรายบุคคล และผู้เรียนตอบสนองในลักษณะกลุ่มหรือรายบุคคล

2. ผู้สอนปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มย่อยของผู้เรียนมากกว่าที่จะเป็นทั้งชั้นเรียน
3. ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนในขณะที่ผู้เรียนทำงานอย่างอิสระ และไม่มีผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์
4. ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนในลักษณะที่เป็นกลุ่มเล็กๆ ที่ตั้งขึ้นมาเอง

Philips พบว่า ผู้เรียนลึกลงที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการมีปฏิสัมพันธ์ในสองประเภทแรกซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้เป็นปกติมากที่สุดในการศึกษา แต่ในสองประเภทหลัง ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างกระตือรือร้น ผู้สอนที่ตระหนักถึงข้อแตกต่างเหล่านี้สามารถที่จะปรับเปลี่ยนทิศทางการเรียนการสอนเพื่อที่จะใช้ประเภทของการปฏิสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุดกับผู้เรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา เนื่องด้วยมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา หนังสือเรียน และสื่อวัสดุการเรียนการสอน สภาพหลักสูตรและการสอน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน วิธีการและการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ประเด็นดังกล่าวนี้ เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลายทางด้านอัตลักษณ์ เชื้อชาติ ศักยภาพทางการเรียนรู้ ความไม่เท่าเทียมกัน และความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการศึกษาภายใต้สภาพการณ์เหล่านี้ ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อหลักการอุดมศึกษา ภายใต้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ 2) วิเคราะห์ แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และ 3) พัฒนาและ ตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือขึ้น โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือที่มีที่ตั้งในเขตภาคเหนือ และ 2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการ กองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือที่มีที่ตั้งในเขต ภาคเหนือ ประกอบด้วย 11 สถาบัน ได้แก่

1.1 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร และ 2) มหาวิทยาลัยแม่โจ้

1.2 กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) มหาวิทยาลัยพะเยา และ 3) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

1.3 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4) มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง และ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

1.4 กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ

กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความ คาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากนิสิตนักศึกษาของแต่ละ

สถาบันอุดมศึกษา คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อน ± 5 โดยแสดงรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2557

ที่	สถาบัน	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	มหาวิทยาลัยนเรศวร	165	18
2	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	137	15
3	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	187	20
4	มหาวิทยาลัยพะเยา	128	14
5	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	263	29
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (รวมวิทยาเขตแม่สอด)	542	59
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (รวมวิทยาเขตฝาง)	553	61
8	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (รวมวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน)	627	69
9	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	153	17
10	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	365	40
11	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาวิทยาเขตภาคพายัพ	127	14
รวม		3,247	356

ที่มา : ข้อมูลที่ปรากฏเป็นเพียงข้อมูลการเปิดเผยตนเอง ในการสมัครใจเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรม นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ของแต่ละสถาบัน (สำรวจเมื่อ ธันวาคม พ.ศ.2557)

2. แหล่งข้อมูลสำหรับวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย (1) การสัมภาษณ์บุคคล โดยแบ่งเป็น กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จำนวน 11 สถาบันตามข้อ 1 กลุ่มละ 1 คนต่อ 1 สถาบันในภาคเหนือ ทั้งหมด 11 สถาบัน รวมจำนวน 33 คน (รายชื่อสถาบันอุดมศึกษา

ดังตารางที่ 3.1) โดยใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) (2) ศึกษาข้อมูลของมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีระบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมที่ดีจากเว็บไซต์ (website) จำนวน 24 มหาวิทยาลัย ใน 4 ประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา และออสเตรเลีย โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือการก่อตั้งและดำเนินการของศูนย์พหุวัฒนธรรม ในมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วย

1. แบบบันทึก เพื่อการวิเคราะห์เอกสาร (content analysis) โดยศึกษาแนวคิดจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย รายงานการวิจัย บทความจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ตามแนวคิดของสุภางค์ จันทวานิช (2550: 149) แล้ววิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึก แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2. แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ 11 แห่ง จำนวน 356 คน ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ (รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ข เอกสาร 1 ข) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 68 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์จุดกลางช่วงระดับคะแนนของ วรรรณี แกมเกตุ (2555 : 214) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

0 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4.51-5.00	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังอยู่ในระดับ มาก
2.51-3.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังอยู่ในระดับ น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
0.00-0.99	หมายถึง	ไม่ใช่สภาพปัจจุบัน/ไม่มีปัญหา/ไม่มี ความคาดหวัง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาและความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพ และ กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มละ 1 คนต่อสถาบัน จำนวน 11 สถาบันในภาคเหนือ รวมจำนวน 33 คน โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในรายละเอียดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (รายละเอียดดังแสดงใน ภาคผนวก ข เอกสาร 2 ข) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและ/หรือหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พึงมีในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

4. แบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งเป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 1 ก)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ และแบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้บริหารสถาบัน กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา และกลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์

1. แบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์

ผู้วิจัยได้เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) รวมถึงความชัดเจนของการใช้ภาษาแล้วนำไปประเมินค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อ (item objective congruence : IOC) > 0.50 (วรณีแกมเกตุ, 2555: 220) และทำการปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 และกำหนดความหมายและค่าระดับการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงเนื้อหา/ นิยาม/ จุดประสงค์
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงเนื้อหา/ นิยาม/ จุดประสงค์
คะแนน -1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงเนื้อหา/ นิยาม/ จุดประสงค์

นำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ ΣR คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ
 N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยได้ค่าดัชนี IOC ของข้อคำถามแต่ละข้อที่ 0.6 -1.0 ซึ่งแสดงว่าเป็นข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขในขั้นต้น จากนั้นนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วจึงเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก ตารางที่ 2 ก) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การส่งเสริม และสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อพิจารณาความถูกต้องและขอบเขตของเนื้อหา ความชัดเจนและรัดกุมในการใช้ภาษา การตีความหมายของข้อคำถาม รวมถึงข้อเสนอนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความครอบคลุมในเนื้อหา เหมาะสมและชัดเจน

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient = α) ระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า 0.7 โดยแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.7735 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง

2. แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น กำหนดรายการข้อคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขในขั้นต้น จากนั้นนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วจึงเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 5 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ก ตารางที่ 2 ก) ตรวจสอบและทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของข้อคำถาม โดยมีความเห็นพ้องต้องกันของเนื้อหาในแต่ละข้อคำถามอย่างน้อย 3 ใน 5 คน รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป แล้วจึงปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

นำแบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบและขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงทำการปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะที่ได้รับแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 11 แห่ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จำนวน 356 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลในการใช้แบบสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มละ 1 คนต่อสถาบัน จำนวน 11 สถาบันในภาคเหนือ รวมจำนวน 33 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

2.1 การขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน

2.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มละ 1 คนต่อสถาบัน จำนวน 11 สถาบันในภาคเหนือ รวมจำนวน 33 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการนัดหมายวันเวลาและสถานที่เพื่อการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งส่งประเด็นการสัมภาษณ์ไปล่วงหน้า

3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือทั้ง 11 แห่ง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2557

4. ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยหากพบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วนตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง คือ แบบสอบถามกลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จำนวน 356 คน และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มละ 1 คนต่อสถาบัน จำนวน 11 สถาบันในภาคเหนือ รวมจำนวน 33 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย เอกสารจากส่วนราชการ รวมทั้งฐานข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยใช้การวิเคราะห์สาระ (content analysis) ตามแนวคิดของสุภางค์ จันทวานิช (2550: 149) ที่มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 เลือกเอกสารที่จะทำการวิเคราะห์
- 1.2 วางเค้าโครงของข้อมูล เอกสาร รายงานที่เป็นผลผลิตของการวิจัย
- 1.3 พิจารณาบริบท (context) ของเอกสาร
- 1.4 วิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารเป็นคำและความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
- 1.5 สรุปใจความที่วิเคราะห์และเขียนรายงาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ค่า t (t-test) แล้วนำมาแปลผลตามเกณฑ์การประเมิน 6 ระดับ และ ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์จากการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test)

2.2 ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาและความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้การสังเคราะห์ความคิดเห็นผนวกกับความถี่และการจัดกลุ่มของการตอบซ้ำกันของคำถามปลายเปิด

3. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สาระ (content analysis) ประกอบด้วยการใช้ค่าความถี่ ร้อยละ แล้วใช้การสังเคราะห์ความคิดเห็นผนวกกับความถี่และการจัดกลุ่มของการตอบซ้ำกันของแต่ละข้อคำถามนำมาจัดระเบียบ จัดกลุ่ม และการหารูปแบบจากข้อมูล

4. ข้อมูลจากแบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ แล้วรวบรวมข้อมูลจากคำแนะนำและข้อเสนอแนะมาพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ และปรับปรุงร่างรูปแบบตามคำแนะนำ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สาระสำหรับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือปัจจุบัน ใช้กระบวนการค้นคว้าหา ข้อมูลอย่างเป็นระบบ (systematic review) แล้วกำหนดประเด็นและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป เกี่ยวกับองค์ประกอบสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เพื่อนำไปเป็นข้อมูล พื้นฐานในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย รายงานการวิจัย บทความจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พหุวัฒนธรรม และพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยศึกษาจากหนังสือ ตำราเรียน งานวิจัย รายงานการวิจัย บทความจากหนังสือ วารสารที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลที่เผยแพร่ทาง อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ แล้วบันทึกข้อมูลที่สรุปลงในแบบวิเคราะห์ เอกสาร (content analysis) ตามแนวคิดของสุภางค์ จันทวานิช (2550: 149) เพื่อใช้ในการพัฒนา แบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสถาบัน ในฐานะเป็นระบบของสังคมของ Banks & Banks (2012) จำนวน 3 องค์ประกอบ และ 9 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรมองค์กร เจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน รูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การให้คำปรึกษา และระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (good practice) ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โดยศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของเรนน (Renn, 2004) และแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันในฐานะเป็นระบบของสังคมของ Banks & Banks (2012) ประกอบกับ เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาประยุกต์ใช้ รวมถึงข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย รายงานการวิจัย บทความจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาเป็นกรอบสำหรับการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ แล้วบันทึกข้อมูลที่สรุปลงในแบบวิเคราะห์เอกสาร (content analysis) ตามแนวคิดของสุภางค์ จันทวานิช (2550: 149)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำโครงร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มากำหนดเป็นร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือโดยเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 ประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ รวบรวมข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

5.1 หลักการ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องศึกษา 3 ประการคือ แนวคิดหรือ มโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา และ กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

5.2 วัตถุประสงค์ สำหรับการจัดการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลง นโยบายสถาบันและการบริหาร การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของ สังคมและชุมชน

5.3 แนวปฏิบัติที่ดีของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ CATIP Model ได้แก่ การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning) การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (A: Adapting to specific needs) การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge) การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community) และ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P: Participatory administration)

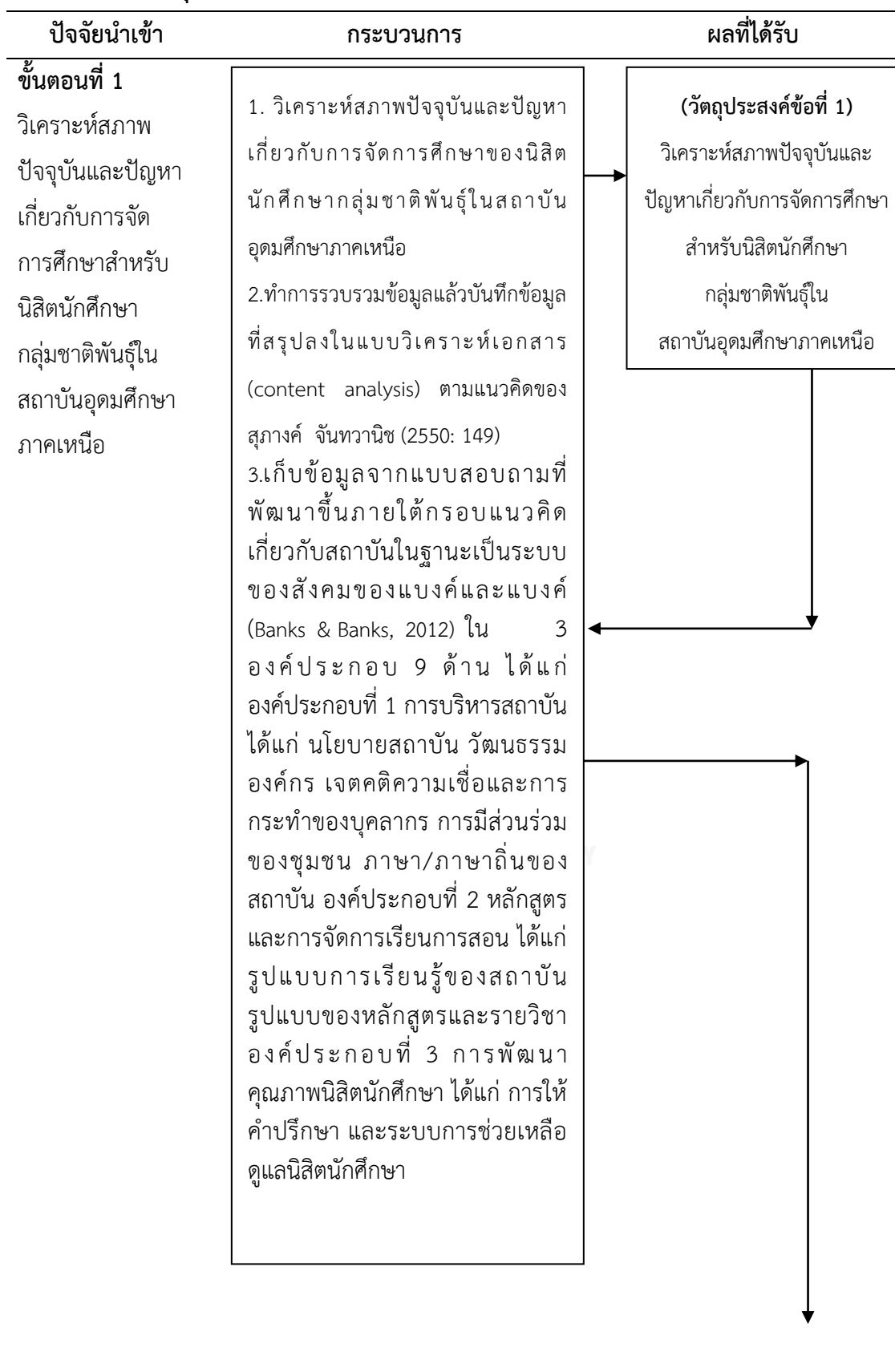
5.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง มีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา

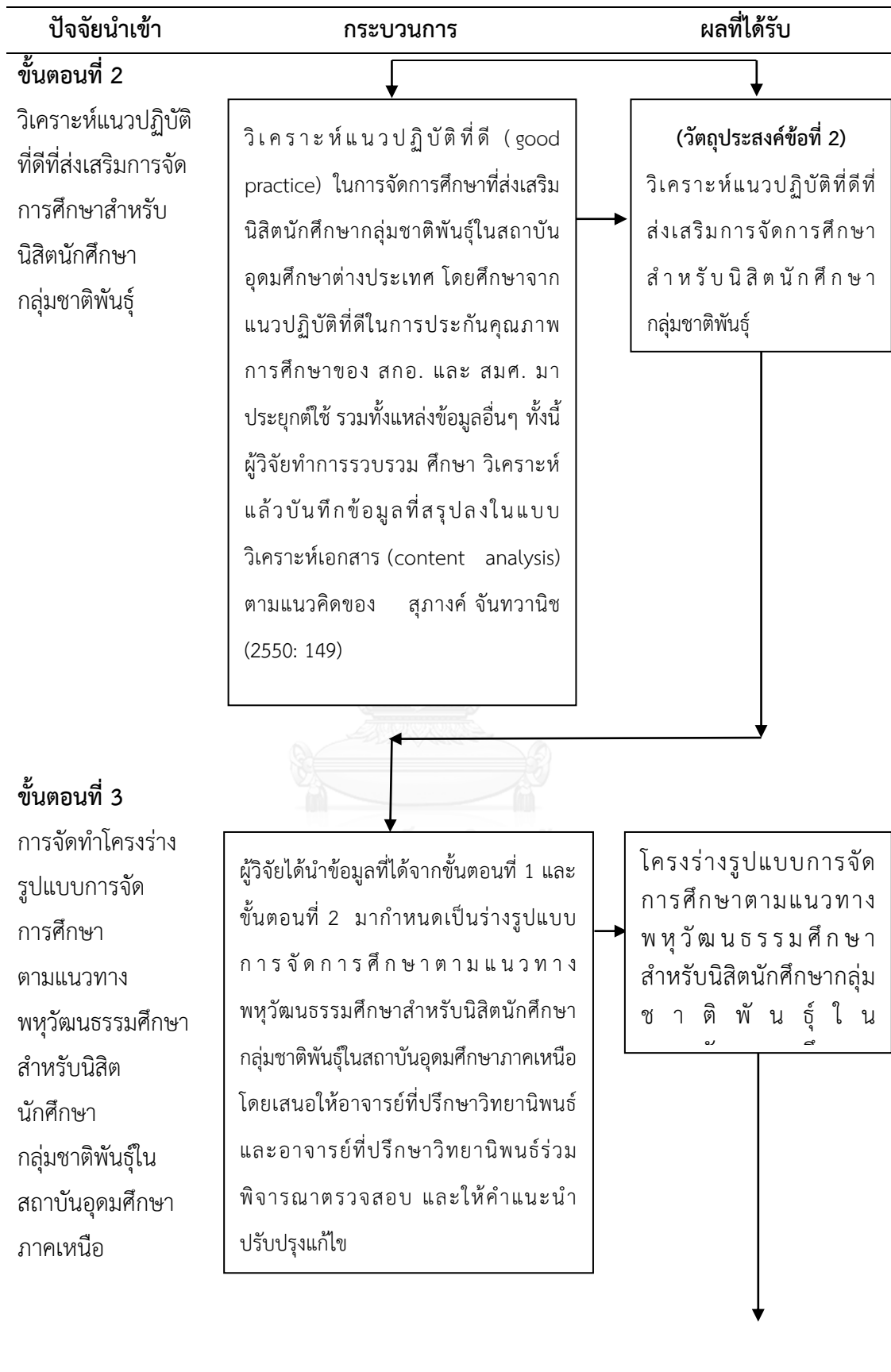
ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

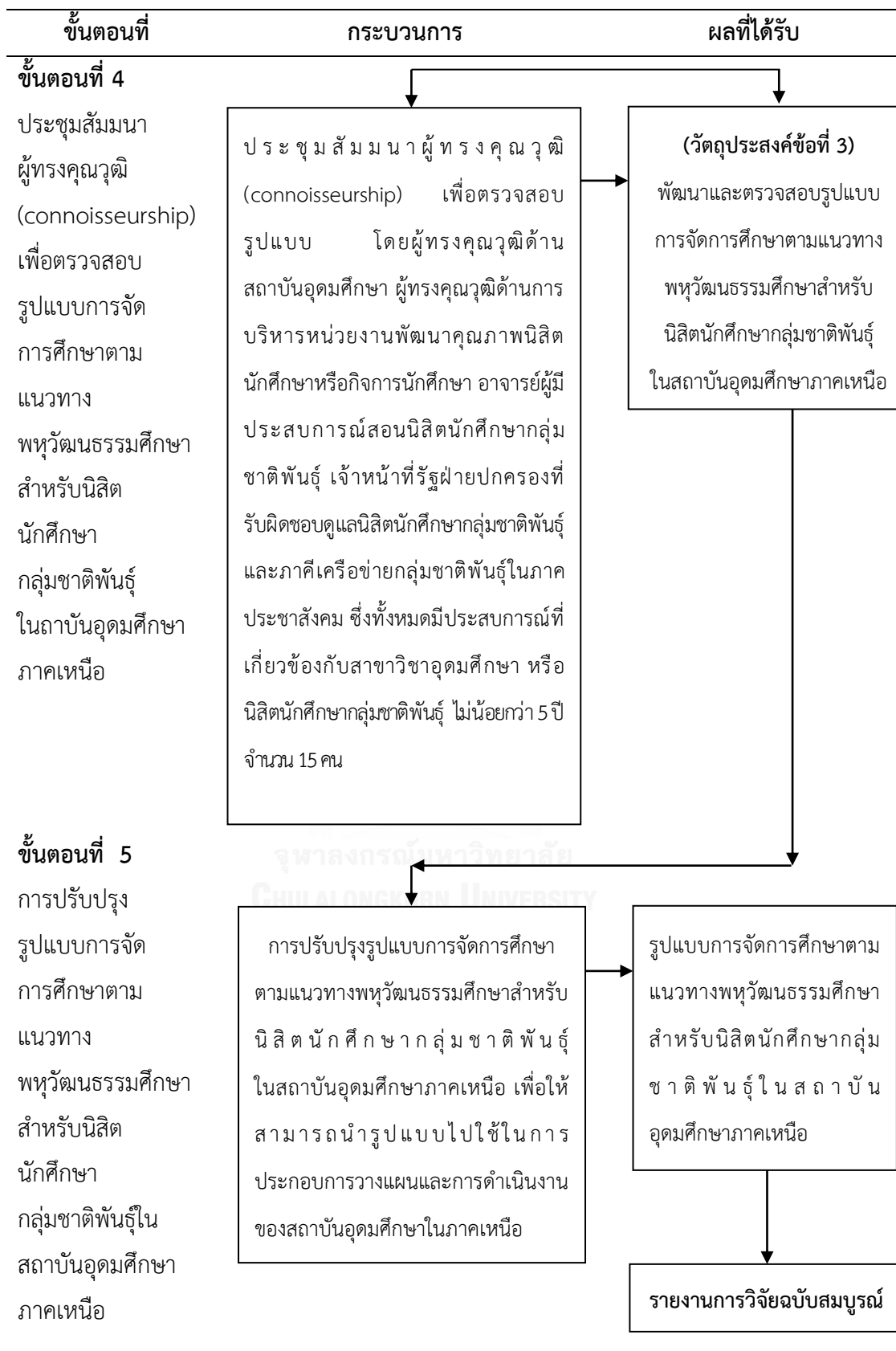
การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เพื่อให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ในการประกอบการวางแผนและการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือ

จากขั้นตอนการวิจัยทั้ง 5 ขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการวิจัยโดยแสดงได้ดังแผนภาพที่ 3.1 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและวิเคราะห์การจัดการศึกษาและแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาและพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

1.2 สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

1.3 ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ แสดงได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	304	85.4
หญิง	52	14.6
2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	71	19.9
ชั้นปีที่ 2	122	34.3
ชั้นปีที่ 3	101	28.4
ชั้นปีที่ 4	39	11.0
ชั้นปีที่ 5	23	6.5
3. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด		
1. มหาวิทยาลัยนเรศวร	18	5.1
2. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	15	4.2
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	20	5.6
4. มหาวิทยาลัยพะเยา	14	3.9
5. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	29	8.1
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	59	16.6
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	61	17.1
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	69	19.4
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	17	4.8
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	40	11.2
11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ	14	3.9
4. คณะที่สังกัด		
คณะในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	295	82.87
คณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	39	10.95

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
คณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ	22	6.18
5. ชาติพันธุ์		
ม้ง	151	42.42
กะเหรี่ยง	83	23.31
ลาหู่	38	10.67
เมี่ยน	34	9.55
ไทใหญ่	22	6.18
ลีซู	16	4.50
อาข่า	12	3.37
6. สัญชาติ		
สัญชาติไทย	246	69.10
ไม่มีสัญชาติไทย	110	30.90
7. วิธีการเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา		
โครงการรับตรงของสถาบัน/คณะ/สาขาวิชา	225	63.20
โครงการนักเรียนทุนชาวไทยภูเขา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	83	23.32
โควตาของสถาบัน	26	7.30
ระบบแอดมิชชัน (Admission)	22	6.18

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 304 คน (85.4%) กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 มากที่สุด (34.3%) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (19.4%) ในคณะกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มากที่สุด (82.87%) และส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ ม้ง (42.42%) ถือสัญชาติไทย (69.10%) ซึ่งวิธีการเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น มาจากโครงการรับตรงของสถาบัน/คณะ/สาขาวิชา (63.20%)

ส่วนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ตารางที่ 4.2 องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
1	ด้านนโยบายสถาบัน	2.84	1.304	ปานกลาง	3.28	1.327	ปานกลาง	5.046	.007**
2	ด้านวัฒนธรรมองค์กร	2.66	1.345	ปานกลาง	3.22	1.360	ปานกลาง	4.269	.003**
3	ด้านเจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากร	3.03	1.335	ปานกลาง	3.37	1.430	ปานกลาง	8.278	.000
4	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.12	1.330	ปานกลาง	3.53	1.376	มาก	3.975	.011*
5	ด้านภาษาและภาษาถิ่นของสถาบัน	3.00	1.368	ปานกลาง	3.25	1.346	ปานกลาง	11.02	.001**
	เฉลี่ยรวม	2.92	1.353	ปานกลาง	3.31	1.370	ปานกลาง	9.514	.000

หมายเหตุ * $p < 0.05$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** $p < 0.01$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ในองค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน มีความคาดหวังสูงกว่าสภาพจริงในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าความคาดหวังเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.330 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.376 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสภาพจริงที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.345 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.360 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวม พบว่า มีสภาพจริงและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.353

ตารางที่ 4.3 องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
1	ด้านรูปแบบของ หลักสูตรและรายวิชา	2.75	1.566	ปานกลาง	3.13	1.407	ปานกลาง	7.791	.001**
2	ด้านรูปแบบการ เรียนรู้ของสถาบัน	2.75	1.306	ปานกลาง	3.26	1.461	ปานกลาง	6.819	.001**
	เฉลี่ยรวม	2.75	1.474	ปานกลาง	3.18	1.429	ปานกลาง	8.701	.000

หมายเหตุ * $p < 0.05$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** $p < 0.01$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ในองค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความคาดหวังสูงกว่าสภาพจริงในทุกด้าน โดยมีสภาพจริงและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าความคาดหวังเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.306 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.461 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสภาพจริงที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.566 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.407 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวม พบว่า มีสภาพจริงและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.474

ตารางที่ 4.4 องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
1	ด้านการให้คำปรึกษา	2.89	1.386	ปานกลาง	3.44	1.270	ปานกลาง	7.969	.000
2	ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา	2.87	1.399	ปานกลาง	3.35	1.286	ปานกลาง	4.444	.004**
	เฉลี่ยรวม	2.88	1.392	ปานกลาง	3.40	1.278	ปานกลาง	8.476	.000

หมายเหตุ * $p < 0.05$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** $p < 0.01$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ในองค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา มีความคาดหวังสูงกว่าสภาพจริงในทุกด้าน โดยมีสภาพจริงและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าความคาดหวังเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 2.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.386 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.270 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสภาพจริงที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของสภาพจริง 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.398 และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.278 ในภาพรวม พบว่า มีสภาพจริงและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.474

ส่วนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

ที่	สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
1	มีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพสามารถทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มรูปแบบและสามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับไปพัฒนาชุมชนถิ่นกำเนิดของนิสิตนักศึกษาเองได้ มีการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้ดี มีการดูแลและมอบทุนการศึกษาให้เป็นอย่างดี	115	32.30
2	การจัดการศึกษาปัจจุบันเน้นให้นิสิตนักศึกษาปฏิบัติตามหลักสูตรมากกว่า นิสิตนักศึกษาจึงไม่ได้คิดหรือแสดงออกได้ด้วยความสามารถของตัวเองและหลักสูตรการศึกษาที่เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์นั้นยังมีน้อย และนิสิตนักศึกษาทั่วไปยังเข้าถึงได้น้อยส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่นิสิตนักศึกษาทั่วไปยังมีน้อย	71	19.94
3	สวัสดิการบริการทางการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เทคโนโลยีต่างๆ มีความพร้อมในระดับดีเอื้อต่อการศึกษาแก่ผู้คนหรือนิสิตนักศึกษาทุกชาติพันธุ์ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดการพัฒนาแก่ตัวผู้เรียนและเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาและขาดโอกาสได้เป็นอย่างดี	60	16.85
4	ทางสถาบันมีการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาทุกชาติพันธุ์เทียบเท่ากับนิสิตนักศึกษาปกติที่อยู่ในสถาบันโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน มหาวิทยาลัยค่อนข้างจัดการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกชาติพันธุ์ มีหน่วยงานของทางมหาวิทยาลัยดูแลและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเหมือนนิสิตนักศึกษาปกติทั่วไป จึงทำให้เกิดความรู้สึกดีใจ ฟังพอใจ มหาวิทยาลัยได้ให้ความเท่าเทียมกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนชาติพันธุ์ ไม่ได้มีความลำเอียง แสดงให้เห็นว่าทุกคนไม่ได้วัดกันที่ฐานะ ความเป็นอยู่ ภาษา ชาติกำเนิด แต่มหาวิทยาลัยให้โอกาสทุกคนได้มาเรียนรู้กันทุกคน จึงรู้สึกว่าการจัดการเรียนของมหาวิทยาลัยไม่ทำให้ตนเองรู้สึกแตกต่างจากคนทั่วไปเลย แต่กลับรู้สึกว่าตนเป็นคนไทยคนหนึ่งที่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนอื่นๆ	54	15.17

ที่	สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
5	เจ้าหน้าที่บางส่วนก็ยังมีเจตคติทางลบกับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ ซึ่งในบางครั้งได้สร้างความกดดันในการพัฒนาตนเองและการเข้าไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่ในการจัดการศึกษา รวมถึงยังไม่มีการสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อนิสิตนักศึกษาปกติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในทางที่น้อยมาก มีการพูดด้วยวาจาหยาบคายรวมถึงยังมีการหยิบยกเรื่องสำเนียงการพูดของกลุ่มชาติพันธุ์มาพูดเป็นเรื่องตลกขบขัน อีกทั้งยังมีความเข้าใจที่บิดเบือนจากความเป็นจริงเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์	32	9.00
6	บางคนในมหาวิทยาลัย เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือนิสิตนักศึกษาอื่นๆ ยังไม่มีการยอมรับกลุ่มคนเชื้อชาติอื่น และยังไม่เข้าใจถึงประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต และธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์	24	6.74
รวม		356	100

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ (32.30%) มีความคิดเห็นทางสถาบันมีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพสามารถทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มรูปแบบและสามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับไปพัฒนาชุมชนถิ่นกำเนิดของนิสิตนักศึกษาเองได้ มีการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้ดี มีการดูแลและมอบทุนการศึกษาให้เป็นอย่างดี

รองลงมา การจัดการศึกษาปัจจุบันเน้นให้นิสิตนักศึกษาปฏิบัติตามหลักสูตรมากกว่านิสิตนักศึกษาจึงไม่ได้คิดหรือแสดงออกได้ด้วยความสามารถของตนเองและหลักสูตรการศึกษาที่เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์นั้นยังมีน้อย หรือนิสิตนักศึกษาทั่วไปยังเข้าถึงได้น้อยส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่นิสิตนักศึกษาทั่วไปยังมีน้อย (19.94%)

ลำดับถัดมา เห็นว่า สวัสดิการบริการทางการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาเทคโนโลยีต่างๆ มีความพร้อมในระดับดีเอื้อต่อการศึกษาแก่ผู้คนหรือนิสิตนักศึกษาทุกชาติพันธุ์ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดการพัฒนาแก่ตัวผู้เรียนและเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่ด้อยการศึกษาและขาดโอกาสได้เป็นอย่างดี (16.85%)

ในขณะที่ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (15.17%) ให้ความเห็นว่า ทางสถาบันมีการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เทียบเท่ากับนิสิตนักศึกษาปกติที่อยู่ในสถาบันโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน มหาวิทยาลัยค่อนข้างจัดการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ มีหน่วยงานของทางมหาวิทยาลัยดูแลและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเหมือนนิสิตนักศึกษาปกติทั่วไป จึงทำให้เกิดความรู้สึกดีใจ ฟังพอใจ มหาวิทยาลัยได้ให้ความเท่าเทียมกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนชาติพันธุ์ ไม่ได้มีความลำเอียง แสดงให้เห็นว่าทุกคนไม่ได้วัดกันที่ฐานะ ความเป็นอยู่ ภาษา ชาติกำเนิด แต่มหาวิทยาลัยให้โอกาสทุกคนได้มาเรียนรู้กันทุกคน จึงรู้สึกว่าการจัดการเรียนของมหาวิทยาลัยไม่ทำให้ตนเองรู้สึกแตกต่างจากคนทั่วไปเลย แต่กลับรู้สึกว่าตนเป็นคนไทยคนหนึ่งที่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

รวมทั้ง นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (9.00%) มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่บางส่วนก็ยังมีเจตคติทางลบกับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ ซึ่งในบางครั้งได้สร้างความกดดันในการพัฒนาตนเองและการเข้าไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่ในการจัดการศึกษา รวมถึงยังไม่มีการสร้างความเข้าใจอันดีต่อนิสิตนักศึกษาปกติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในทางที่ดีน้อยมาก มีการพูดด้วยวาจาหยาบคายรวมถึงยังมีการหยิบยกเรื่องสำเนียงการพูดของกลุ่มชาติพันธุ์มาพูดเป็นเรื่องตลกขบขัน อีกทั้งยังมีความเข้าใจที่บิดเบือนจากความเป็นจริงเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์

ลำดับสุดท้าย มีความคิดเห็นว่า บางคนในมหาวิทยาลัย (6.74%) เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่หรือนิสิตนักศึกษาอื่นๆ ยังไม่มีการยอมรับกลุ่มคนเชื้อชาติอื่น และยังไม่เข้าใจถึงประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต และธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เกี่ยวกับความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา

ที่	ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1	อยากให้ทางมหาวิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับการรวมตัวของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์เพราะมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาระหนักถึงความ เป็นชาติพันธุ์น้อยมาก โดยการรวมตัวนี้เพื่อให้ทำกิจกรรมที่สื่อถึงความเป็น อัตลักษณ์ ตลอดจนกิจกรรมสาธารณะต่อสังคม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา การเสียสละเพื่อสังคม โดยให้ทุกคนที่สนใจ สามารถมาเข้าร่วมได้โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้น เช่น การ ตั้งชมรมชาติพันธุ์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้กับคนภายนอกได้ศึกษาถึงความหลากหลายของกลุ่ม ชาติพันธุ์ เช่น การแต่งกาย ภาษา วรรณกรรม และวิถีชีวิต เป็นต้น เพราะ วัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชนเผ่ามีความละเอียดอ่อนและมีความ แตกต่างกัน จึงควรให้ความสำคัญให้มากขึ้นเพื่อเสริมศักยภาพและให้ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข	112	31.46
2	ในเรื่องของระบบการดูแลและให้คำปรึกษา ระบบสวัสดิการ สำหรับนิสิต นักศึกษาชาติพันธุ์ที่สามารถเข้ามาเรียนได้ก็ไม่สามารถเรียนได้ตาม หลักสูตร เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น การเงิน และผลการเรียน จึง ทำให้ต้องออกกลางคัน เลยอยากให้มหาวิทยาลัยดูแลเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะให้สถาบันสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา การจัดสวัสดิการ บริการทางการศึกษา ให้คำปรึกษาที่ดีและเปิดกว้างให้กับนิสิตนักศึกษา ชาติพันธุ์มากขึ้น	76	21.35
3	ต้องการให้มหาวิทยาลัยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยเพิ่มยอดโควต้า รับเข้าของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการขยายโอกาสทาง การศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าถึงการศึกษาของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ บางกลุ่มในระดับอุดมศึกษายังไม่ทั่วถึงมากนัก จึงอยากให้เปิดโอกาสและ เพิ่มช่องทางให้มากกว่านี้	65	18.26

ที่	ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
4	การส่งเสริมบางวิชาที่ช่วยให้ตัวนิสิตนักศึกษาได้ใช้ในการศึกษาและทำงานในอนาคตเพื่อเปิดหรือสร้างโอกาสให้กับชาวชาติพันธุ์ เช่น การสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์เป็นการตอบโจทย์วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ได้เรียนรู้ถึงปัญหาในชุมชนของตนเอง ตระหนักที่จะรักษำบ้านเกิด รักชุมชน ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษากลับไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองมากกว่าที่จะให้ภาครัฐมาแก้ปัญหาให้, การส่งเสริมการเรียนภาษาที่ 3 เช่น วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น	59	16.57
5	ควรมีการจัดระบบการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับ จำนวนชั่วโมงเรียนที่เรียนให้เหมาะสมกับแต่ละสาขาวิชาเอกให้มีความแน่นอนและตรงกับสาขาวิชาที่เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้มีมากยิ่งขึ้น และควรจัดบรรยากาศในการเรียนให้ดีกว่าเดิม เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนทุกห้อง และจัดระยะเวลาเรียนให้เรียนในเวลาเดิม	44	12.36
รวม		356	100.00

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ (31.46%) ต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับการรวมตัวของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ เพราะมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาตระหนักถึงความเป็นชาติพันธุ์น้อยมาก โดยการรวมตัวนี้เพื่อให้ทำกิจกรรมที่สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ ตลอดจนกิจกรรมสาธารณะต่อสังคม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา การเสียสละเพื่อสังคม โดยให้ทุกคนที่สนใจสามารถมาเข้าร่วมได้โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้น เช่น การตั้งชมรมชาติพันธุ์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้กับคนภายนอกได้ศึกษาถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การแต่งกาย ภาษา วรรณกรรม และวิถีชีวิต เป็นต้น เพราะวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชนเผ่ามีความละเอียดอ่อนและมีความแตกต่างกัน จึงควรให้ความสำคัญให้มากขึ้น เพื่อเสริมศักยภาพและให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

รองลงมา นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (21.35%) มีความคาดหวังในเรื่องของระบบการดูแล และให้คำปรึกษา ระบบสวัสดิการ ซึ่งนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ที่สามารถเข้ามาเรียนได้ก็ไม่สามารถเรียนได้ตามหลักสูตร เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น การเงิน และผลการเรียน จึงทำให้ต้องออกกลางคัน เลยอยากให้มีมหาวิทยาลัยดูแลเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะให้สถาบันสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา การจัดสวัสดิการบริการทางการศึกษา ให้คำปรึกษาที่ดีและเปิดกว้างให้กับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์มากขึ้น

ลำดับถัดมา นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (18.26%) ให้ความเห็นว่า ต้องการให้มหาวิทยาลัยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยเพิ่มยอดโควตา รับเข้าของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าถึงการศึกษาของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์บางกลุ่มในระดับอุดมศึกษายังไม่ทั่วถึงมากนัก จึงอยากให้เปิดโอกาสและเพิ่มช่องทางให้มากกว่านี้

ในขณะที่ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (16.57%) มีความคาดหวังในการส่งเสริมบางวิชาที่ช่วยให้ตัวนิสิตนักศึกษาได้ใช้ในการศึกษาและทำงานในอนาคตเพื่อเปิดหรือสร้างโอกาสให้กับชาวชาติพันธุ์ เช่น การสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์เป็นการตอบโจทย์วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ได้เรียนรู้ถึงปัญหาในชุมชนของตนเอง ตระหนักที่จะรักษ่าบ้านเกิด รักชุมชน ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษากลับไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองมากกว่าที่จะให้ภาครัฐมาแก้ปัญหาให้ การส่งเสริมการเรียนภาษาที่สาม เช่น วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น

นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (12.36%) ยังมีความเห็นว่า ควรมีการจัดระบบการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับ จำนวนชั่วโมงเรียนที่เรียนให้เหมาะสมกับแต่ละสาขาวิชาเอกให้มีความแน่นอนและตรงกับสาขาวิชาที่เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น และควรจัดบรรยากาศในการเรียนให้ดีกว่าเดิม เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนทุกห้อง และจัดระยะเวลาเรียนให้เรียนในเวลาเดิม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และกลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยจะแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วนได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

2.3 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

2.4 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พึงมีในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

2.5 แนวปฏิบัติที่ดีจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

ส่วนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี จำนวน 10 คน และอีก 1 คน ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี รวมเป็นจำนวน 11 คน (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 3 ก) ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษามาแล้วมากกว่า 10 ปี และอยู่ในตำแหน่งที่เคยมีความเกี่ยวข้องกับการนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ก่อนจะมาดำรงตำแหน่งในกลุ่มผู้บริหารมาแล้วมากกว่า 5 ปี

ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิตนักศึกษาหรือกองกิจการนิสิต จำนวน 10 คน และดำรงตำแหน่งหัวหน้า ส่วนพัฒนานิสิตนักศึกษา จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 11 คน (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 4 ก) ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาจะมีประสบการณ์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 11 คน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 5 ก) จะมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาอย่างใกล้ชิด จึงมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์โดยมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์มาแล้วมากกว่า 5 ปี และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุด สถานศึกษาโดยมีความเท่าเทียมกันเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะองค์รวม วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาและ กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา โดยจะแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของผู้ที่ปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

1.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกือบครึ่ง (45.45%) มีประสบการณ์ในการทำงานในการรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย โดยดำรงตำแหน่งคณะกรรมการในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย

1.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกือบครึ่ง (36.36%) มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลอำนวยความสะดวกและพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่ ทุนการศึกษา และบริการด้านต่างๆ เช่น หอพักนิสิตนักศึกษา การกีฬา ดนตรี กิจกรรมด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม งานพัฒนาชุมชน เป็นต้น

1.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เกินครึ่ง (54.55%) จะมีหน้าที่สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในห้องเรียนและมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานบริการวิชาการและกิจกรรมของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น งานพัฒนาชุมชน ประเพณีท้องถิ่น งานพัฒนาการศึกษา การจัดตั้งชมรม การจัดหาทุนการศึกษาให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

2) แนวทางปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

2.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่าแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะมีการดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบของสถาบัน โดย

ให้สิทธิสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคนในสถาบันอย่างเท่าเทียมกัน และใช้มาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาทุกคน

2.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกือบครึ่ง (45.45%) เห็นว่าการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำเนินได้ภายใต้กฎระเบียบวินัยของสถาบันซึ่งเป็นข้อบังคับเดียวกันกับนิสิตนักศึกษาทั้งสถาบัน

2.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่าแนวทางปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านคุณภาพชีวิต การดำเนินกิจกรรมต่างๆ สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ภายในสถาบันจะใช้มาตรฐานเดียวกันกับนิสิตนักศึกษาทั้งสถาบัน ได้แก่ ไม่แบ่งแยก ไม่แบ่งกลุ่ม นิสิตนักศึกษาทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3) ทักษะ/เจตคติของบุคลากรต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

3.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่าทัศนคติของผู้บริหารและบุคลากรในสถาบันที่มีต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแนวคิด มุมมอง และความรู้สึกเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จากประสบการณ์จะเป็นทัศนคติที่ดีซึ่งจะมีการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาโดยไม่ได้แยกแยะและแบ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษา

3.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (63.64%) เห็นว่าทัศนคติของบุคลากรในสถาบันที่มีต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นั้นเป็นทัศนคติที่ดี โดยเห็นว่านิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มที่มีความสามารถและการปฏิบัติตัวที่ดีเทียบเท่ากับนิสิตนักศึกษาทั่วไป บุคลากรส่วนใหญ่จึงปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เหมือนกัน

3.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จากการที่ได้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ พบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความขยันขันแข็ง อดทน มุมานะในการเรียนส่วนใหญ่ (72.73%) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จึงไม่เห็นว่านิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างจากนิสิตนักศึกษาทั่วไป เพียงแต่เห็นว่ามีบุคลากรบางส่วนที่เห็นว่าภาษาประจำชาติของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นเรื่องตลกขบขัน แล้วเอามาล้อเลียนบ้างในบางครั้ง

4) แนวปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา

4.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (63.64%) เห็นว่าแนวปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันนั้นนิสิตนักศึกษาทั้งหมดจะอยู่รวมกันได้โดยใช้วิถีประเพณีของสถานศึกษาเพื่อให้นิสิตนักศึกษาทุกคนเป็นบัณฑิตในอุดมคติของสถาบัน

4.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (81.81%) เห็นว่าสำหรับแนวปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นั้นจะใช้ระบบการหล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาซึ่งกระทำในลักษณะเดียวกันโดยไม่มีการจำแนกเฉพาะกลุ่ม

4.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า บุคลากรมีแนวปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์โดยส่วนใหญ่เหมือนกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป แต่จะมีบุคลากรบางส่วนเห็นเรื่องของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่สำคัญรองลงมาจากงานอื่น ในบางครั้งนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ต้องใช้ระยะเวลาในการประสานงานกับบุคลากรมากกว่า นิสิตนักศึกษาทั่วไปเพราะบุคลากรไม่เห็นว่าเป็นความสำคัญจึงทำงานอื่นก่อน

5) ปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์

5.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์จะมีเอกลักษณ์หรือวัฒนธรรมเฉพาะชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ในเรื่องการทำกิจกรรม หรือการ แสดงออกทางวัฒนธรรมหากมีการสนับสนุนที่ดีจะสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันได้

5.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นหากมีการ ส่งเสริมในเรื่องการทำกิจกรรมที่มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมจะเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ดังกล่าว เหล่านั้นให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เกิดความภูมิใจและยังเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันอีกด้วย

5.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์มีความเข้มแข็ง อดทนในการเรียนและการทำกิจกรรมสูงกว่านิสิต นักศึกษาทั่วไป ซึ่งเป็นผลดีต่อการศึกษา

6) ปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

6.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า ปัญหาของนิสิต นักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์คือ ความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษาทั่วไป ทำให้นิสิตนักศึกษาบางกลุ่มมีการแยกตัวออกห่าง จากนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้เกิดมีการแบ่งชั้นวรรณะ การดูถูกทางเชื้อชาติ จึงทำให้การ ดำเนินกิจกรรมไม่มีความราบรื่นเท่าที่ควร

6.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะมีปัญหาในเรื่องของการใช้ภาษาเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์จะมีปัญหาในการเรียนในบางวิชา เช่น วิชาภาษาอังกฤษ, วิชาภาษาไทย เป็นต้น

6.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ (90.91%) เห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์คือ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์มักมีความรู้ในวิชา พื้นฐานที่ไม่ค่อยแน่นในบางวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้การแก้ปัญหา ต่าง ๆ ที่พบก็คือการจัดกลุ่มตัวร่วมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปเพื่อให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถ เรียนร่วมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

7) ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

7.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (54.55%) คาดหวังให้นิสิตนักศึกษาทั่วไปได้เรียนรู้วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยไม่รังเกียจหรือดูถูก รวมถึงการสนองต่อโครงการของรัฐในหลายๆ โครงการเพื่อเสริมสร้างจุดแข็งหรือปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเห็นว่าในภายภาคหน้าเขาเหล่านั้นจะเป็นตัวแทนที่มีความเข้มแข็งของสังคมในภูมิภาคของตนเองให้สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามแนวทางที่ควรจะเป็น

7.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (72.73%) คาดหวังว่าการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นั้นควรมีการจัดอบรมเป็นการเฉพาะเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะต่างๆ ทั้งการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถนำเอาความรู้ความสามารถต่างๆ ที่ได้รับกลับไปประกอบอาชีพในภูมิภาคเดิมของตนเองเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

7.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (81.82%) มีแนวคิดว่าจะควรมีการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดอบรมอาชีพสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยมีความคาดหวังว่านิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะนำความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนกลับไปทำงาน ประกอบอาชีพส่วนตัว หรือกลับไปพัฒนาภูมิภาคของตนเองเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 2.2 ในเรื่องของประสบการณ์ การจัดการศึกษา ทักษะคติ แนวปฏิบัติของบุคลากร ปัจจัย ปัญหา และความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และกลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาทั้งหมด มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนิสิตนักศึกษาทั้งหมดทั้งในเรื่องของการรับเข้าศึกษาต่อการดูแลและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ และเป็นผู้สอนนิสิตนักศึกษาทั้งหมด โดยการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคนจะดำเนินการภายใต้กฎระเบียบของสถาบัน บุคลากรส่วนใหญ่ของสถาบันจะมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตนักศึกษาทั้งหมดมีการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาทั้งหมดในมาตรฐานเดียวกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป และเห็นว่านิสิตนักศึกษาทั้งหมดจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งหากมีการสนับสนุนที่ดีจะเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันได้ แต่กลุ่มอาจารย์ผู้สอนเห็นว่านิสิตนักศึกษาทั้งหมดมีความเข้มแข็งอดทนในการเรียนและการทำกิจกรรมสูงกว่านิสิตนักศึกษาทั่วไปซึ่งเป็นผลดีต่อการศึกษา ส่วนในด้านปัญหาของนิสิตนักศึกษาทั้งหมดนั้นเกิดจากพื้นฐานทางด้านภาษาประจำชาติพันธุ์ ความเชื่อ และความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาทั้งหมดกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปและส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในการเรียนในบางรายวิชา ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังว่า นิสิตนักศึกษาทั้งหมดจะสามารถเรียนรู้ภายในสถาบันภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกัน ภายใต้

ความเท่าเทียมกัน และสามารถนำเอาความรู้ความสามารถเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไปประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาภูมิภาคหรือสนองต่อโครงการของรัฐได้

ส่วนที่ 2.3 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษา จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาและ กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา โดยจะ แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

1.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่า การจัดการศึกษา ของสถาบันนั้นจะมีการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน มีการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาทุกกลุ่มได้แสดงออกได้อย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่ หลากหลายและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันตามแนวทางพหุวัฒนธรรม และมีการหล่อหลอมความเป็น อัตลักษณ์ตามวัฒนธรรมองค์กร

1.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาบางส่วน (27.27%) ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาจะมีการส่งเสริมให้เกิด การรวมตัวกันของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในการทำกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกัน โดยจัดเป็น กิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันและมีส่วนในการช่วยเหลือและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน

1.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจะมีการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ แสดงออกทางวัฒนธรรมที่เท่าเทียมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย เข้าใจใน อัตลักษณ์ของแต่ละชาติพันธุ์

2) ภาษาของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่อปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้

2.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาทุก กลุ่มชาติพันธุ์มักจะมีปัญหาสำคัญอันดับแรกคือเรื่องของภาษาประจำชาติพันธุ์ ถึงแม้ว่าจะเข้าใจใน ภาษาไทย แต่ในบางครั้งก็ต้องใช้ความพยายามมากกว่านิสิตนักศึกษาทั่วไปในการทำความเข้าใจใน บทเรียน จึงทำให้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต้องใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้น แต่ก็เป็นที่ผลดีเพราะจะ ทำให้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีความขยันในการใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมจึงทำให้ผลการเรียนของนิสิต นักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ดีขึ้นเรื่อยๆ

2.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกือบครึ่ง (45.45%) เห็นว่า การมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ และได้เข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการ

ใช้ภาษาไทยเป็นหลักทำให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างสูงในการเรียนรู้ทำความเข้าใจเนื้อหา และต้องใช้เวลามากในการทำความเข้าใจมากกว่านิสิตนักศึกษาอื่นๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มกับนิสิตนักศึกษาปกติในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

2.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่านิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์บางคนยังไม่เข้าใจภาษาไทยได้ดีเท่าที่ควรจึงทำให้บางครั้งในการศึกษาจากหนังสือ เอกสารการเรียนต่าง ๆ ต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ยากกว่านิสิตนักศึกษาทั่วไป รวมถึงการสื่อสารภายในชั้นเรียนก็อาจมีความคลาดเคลื่อนได้

3) รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

3.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (63.64%) ให้ความเห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้สำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นจะใช้รูปแบบเดียวกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปในสถาบันเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกันตรงตามวัตถุประสงค์ของคณะหรือสาขาวิชา

3.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่าการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันจะมีสำนักงานตัวช่วยสำหรับการให้คำปรึกษากับทุกกรณีของนิสิตนักศึกษา มีกองแนะแนวสหกิจศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวโดยตรงกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปทุกคนที่มีปัญหาด้านการเรียน ด้านกิจกรรม และชีวิตประจำวัน

3.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่าสถาบันจะมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนตัวสำหรับนิสิตนักศึกษาเพื่อเป็นการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

4) แนวทางการส่งเสริมคุณภาพของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

4.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่า สถาบันมีแนวทางการส่งเสริมคุณภาพทั้งคุณภาพชีวิตและคุณภาพการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่จะมีวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษามีกิจกรรมสาธารณะและแสดงออกเชิงวัฒนธรรมของตนเอง

4.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาเกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่าแนวทางการส่งเสริมคุณภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันจะเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ได้มีโอกาสในการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ทั้งการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมในการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ที่เป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของตน

4.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า ในสถาบันจะมีบางรายวิชาและบางสาขาที่เน้นในเรื่องของพหุวัฒนธรรมศึกษา เช่น สาขาพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการศึกษาถึงประเพณีและวัฒนธรรมของชาวต่างชาติเป็นหลักโดยเฉพาะ

5) รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่เอื้อต่อสัมฤทธิผลในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์

5.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตนักศึกษาทั่วไปจึงยังไม่มีการจัดรูปแบบการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ

5.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่สามารถเข้ามาเรียนในสถาบันได้เพราะได้รับการคัดเลือกมาแล้วจากกลุ่มจึงเป็นนิสิตนักศึกษาที่ค่อนข้างเรียนดีและไม่มีปัญหาจึงไม่มีการจัดรูปแบบการศึกษาแบบพิเศษสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ

5.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เกือบครึ่ง (45.45%) เห็นว่า การจัดการศึกษารูปแบบพิเศษสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้เป็นการเฉพาะ เช่น การติวโดยการให้รุ่นพี่สอนรุ่นน้องโดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา เป็นต้น

6) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์

6.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า ทางสถาบันจะมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคนในสถาบัน ซึ่งจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกสำหรับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

6.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า สื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาในสถาบันจะมีไว้สำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคน สำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่ม ชาติพันธุ์จะสามารถใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนได้เทียบเท่ากับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

6.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เกือบครึ่ง (45.45%) เห็นว่า กลุ่มหรือชมรมของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์จะมีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ จากการรวบรวมและสรรหาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันแล้วจัดหาอุปกรณ์มาไว้เป็นการเฉพาะ

7) การส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับความไวต่อการข้ามวัฒนธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์

7.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า แนวทางในการส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับความไวต่อการข้ามวัฒนธรรมของสถาบันจะมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจาก

ชาติพันธุ์เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับนิสิตนักศึกษาอื่นๆ ทั่วไปโดยผ่านการจัดกิจกรรมและให้นิสิตนักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

7.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา เกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้วัฒนธรรมของนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษาทั่วไปโดยผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม และการทำกิจกรรมของสถาบันเพื่อให้นิสิตนักศึกษามีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและเกิดทักษะในการเรียนรู้รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมของแต่ละฝ่าย

7.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ จะมีการแนะแนวและสอนเสริมให้กับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นการแนะนำสิ่งที่จำเป็นเป็นในด้านต่าง ๆ สำหรับการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เช่น เทคนิคการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของแต่ละวัฒนธรรมที่แตกต่างกันภายในสถาบัน

8) ระบบการให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

8.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เกินครึ่ง (63.64%) เห็นว่า ทางสถาบันจะมีกอง/งานแนะแนวสหกิจศึกษา และศิษย์เก่าสัมพันธ์ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวโดยตรงกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปทุกคนที่มีปัญหา

8.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่ามีระบบให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งสามารถให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว

8.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (90.91%) เห็นว่าทางสถาบันมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคน ไม่เจาะจงเฉพาะนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น

9) ระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

9.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ สำหรับนิสิตนักศึกษาในสถาบันจะมีการให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยก

9.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา เกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่าระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะมีหน่วยงานภายในสถาบันที่ให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น กองแนะแนวสหกิจศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ เป็นต้น

9.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่าระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นั้นจะมีการประสานความช่วยเหลือจาก

หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนในด้านการจัดหาทุนการศึกษา จัดหาที่พัก คัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันโดยมีรายได้ในบางกิจกรรมให้กับนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

10) แนวคิดในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

10.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า การดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมภายในสถาบันนั้นจะมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาทุกคนในสถาบันมีความรักและสามัคคีกันโดยไม่เลือกเชื้อชาติและศาสนา นิสิตนักศึกษาทุกคนจะมีการศึกษาเรียนรู้ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิมของตน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันภายในสถาบันและประพฤติตนเป็นบัณฑิตที่ดีของสถาบัน

10.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (63.64%) เห็นว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และการอยู่ร่วมกัน มีการหล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์ตามวัฒนธรรมองค์กร มีการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละชาติพันธุ์

10.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ คือ การส่งเสริมความสามารถพิเศษของนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในด้านต่างๆ เพื่อให้ นิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

11) การออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณภาพนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

11.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า ทางสถาบันไม่มีการออกแบบหลักสูตรเฉพาะสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เนื่องจากนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตนักศึกษาทั่วไปจึงยังไม่มี การออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา และส่งเสริมคุณภาพสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ

11.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาจะเป็นหลักสูตรที่นำมาใช้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชา

11.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า จะมีการออกแบบหลักสูตรพิเศษสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนเฉพาะบางรายวิชา

12) การส่งเสริมการดำรงความเป็นไทยสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

12.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า ทางสถาบันจะมีการส่งเสริมให้นิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน การหล่อหลอมความเป็น

ไทยตามวัฒนธรรมของสถาบัน โดยการให้นิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินร่วมกิจกรรมของสถาบันในกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตในอุดมคติของสถาบัน

12.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่าการส่งเสริมความเป็นไทยโดยการให้นิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินเข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมและประเพณีของไทย มีการเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปเพื่อให้นิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินได้เรียนรู้เพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมภายในสถาบันและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันเพื่อสร้างความสามัคคีและหล่อหลอมความเป็นไทย

12.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินส่วนใหญ่ (63.64%) เห็นว่านิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินบางกลุ่มจะดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ของตน ในบางกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย นิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินจะไม่เข้าร่วมเนื่องจากความเชื่อทางวัฒนธรรม ศาสนา และการนับถือหรือบูชาผีหรือเทพเจ้าประจำชาติพันธุ์ของตนเองเท่านั้น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาในเรื่องของยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมคุณภาพจัดการศึกษา ภาษา รูปแบบ วิธีการเรียนการสอน สื่อ ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรมและการดำรงความเป็นไทย การออกแบบหลักสูตร รวมถึงระบบการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นดิน โดยกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารสถาบัน กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิตนักศึกษาและกลุ่มอาจารย์ผู้สอน สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาในเรื่องของยุทธศาสตร์และแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษา และคุณภาพของนิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินนั้น กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มให้ความเห็นว่า มีแนวทางในการส่งเสริมทั้งในเรื่องของการทำกิจกรรมและรูปแบบการเรียนรู้หรือรูปแบบการจัดการศึกษา จะมีการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขเดียวกันทั้งสถาบัน กล่าวคือการ ไม่มีรูปแบบเฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นดิน แต่มีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกันทำกิจกรรมร่วมกัน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ รวมถึงการเรียนรู้อัตนศึกษาที่หลากหลายและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ทางสถาบันจะมีหน่วยงานหรือกองกิจการที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีปัญหารวมถึงระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลือด้วย ส่วนเรื่องของการหล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์ และการดำรงความเป็นไทยนั้น จะมีกระบวนการหล่อหลอมตามวัฒนธรรมของสถาบันโดยนิสิตนักศึกษาภาคพื้นดินก็ยังคงดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ของตนด้วยเช่นกัน

ส่วนที่ 2.4 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พึงมีในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา จากกลุ่ม

ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิต นักศึกษาและ กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา โดยจะแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของชุมชนชาติพันธุ์

1.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนชาติพันธุ์นั้นจะมีการขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นรายกรณี

1.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า ชุมชนชาติพันธุ์จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ในบางกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้การจัดการศึกษาภายในสถาบันจะเป็นการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมของแต่ละคณะ แต่ละสาขาวิชา

1.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่ (81.82%) เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ จะมีส่วนร่วมเฉพาะนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันเท่านั้น ชุมชนชาติพันธุ์ภายนอกจะไม่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2) การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์

2.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ (63.64%) เห็นว่า หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยซึ่งให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

2.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ (72.73%) เห็นว่า หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้ทุนเพื่อศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ คือ มูลนิธิโครงการหลวง

2.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่า มูลนิธิโครงการหลวงจะให้การสนับสนุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

3) ความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วม

1.1) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เกินครึ่ง (54.55%) เห็นว่า หน่วยงานที่มีความเหมาะสมในการให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ควรจะเป็นหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. เทศบาล เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มากที่สุด

1.2) กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา เกือบครึ่ง (45.45%) ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ทุนการศึกษา สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.3) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เกือบครึ่ง (36.36%) ต้องการให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษา สำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ว่า ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันทั้งในเรื่องของการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมนี้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในเรื่องของการให้ทุนการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยหน่วยงานที่เหมาะสมในการให้ความร่วมมือควรจะเป็นหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. และ เทศบาล เป็นต้น

ส่วนที่ 2.5 แนวปฏิบัติที่ดีจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยศึกษาจากแนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จำนวน 24 มหาวิทยาลัย ได้ผลดังตารางที่ 4.7

หมายเหตุ

- 1 หมายถึง Arizona State University (USA)
- 2 หมายถึง Delaware State University (USA)
- 3 หมายถึง Indiana University (USA)
- 4 หมายถึง New York University (USA)
- 5 หมายถึง Northwestern University (USA)
- 6 หมายถึง Portland State University (USA)
- 7 หมายถึง Purdue University (USA)
- 8 หมายถึง The Ohio State University (USA)
- 9 หมายถึง The University of Illinois (USA)
- 10 หมายถึง The University of Texas (USA)
- 11 หมายถึง University of California (USA)
- 12 หมายถึง University of Minnesota (USA)
- 13 หมายถึง University of Northern Iowa (USA)
- 14 หมายถึง University of Wisconsin – Madison (USA)
- 15 หมายถึง Washington State University (USA)
- 16 หมายถึง Cambridge University (UK)
- 17 หมายถึง University of London (UK)
- 18 หมายถึง University of Oxford (UK)
- 19 หมายถึง University of Sussex (UK)
- 20 หมายถึง McGill University (CAD)
- 21 หมายถึง University of Ottawa (CAD)
- 22 หมายถึง University of Regina (CAD)
- 23 หมายถึง La Trobe University (AUS)
- 24 หมายถึง The University of Sydney (AUS)

จากแนวปฏิบัติที่ดี (good practice) ของมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีเป็นคำร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

ชื่อ	แนวปฏิบัติที่ดี	จำนวน	ร้อยละ
1	ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)	24	100.00
2	การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)	20	83.33
3	ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)	17	70.83
4	การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity)	16	66.67
5	นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy)	15	62.50
6	การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)	11	45.80
7	การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (development of expert in ethnicities student)	10	41.70
8	การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnicities student empowerment)	10	41.70
9	โปรแกรมการสอนนิสิตนักศึกษา ชาติพันธุ์ (ethnicities student interventory programs)	9	37.50
10	ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)	8	33.33

จากตารางที่ 4.8 แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 24 มหาวิทยาลัยแสดงให้เห็น
ว่า แนวปฏิบัติที่ดีที่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามากกว่า ร้อยละ 60 ใน 5 อันดับ คือ
แนวปฏิบัติ ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education) ร้อยละ 100.00 รองลงมา
คือ แนวปฏิบัติ การออกแบบหลักสูตร (curriculum design) โดยคิดเป็นร้อยละ 83.33 ลำดับต่อมา
คือ แนวปฏิบัติ ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture) มีค่าร้อยละ
70.83 ในอันดับต่อมาคือ แนวปฏิบัติ การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity) มี
ค่าร้อยละ 66.67 และแนวปฏิบัติ นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative
education provision policy) มีค่าร้อยละ 62.50

โดยแนวปฏิบัติที่ดี (good practice) ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ประกอบด้วย 10 แนวปฏิบัติที่ดี ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)

แนวปฏิบัติในเรื่องศูนย์พหุวัฒนธรรม เป็นศูนย์การศึกษาที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมและโครงการวิจัยที่ออกแบบมาเพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน และแนวทางการจัดการศึกษา รวมทั้งการศึกษาในส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาในมิติความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะเดียวกัน ศูนย์พหุวัฒนธรรมยังดำเนินกิจกรรมในลักษณะการให้บริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวิจัยและพัฒนา การประชุมในระดับนานาชาติ โปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรของสถาบันการศึกษา การพัฒนานวัตกรรม การศึกษาความเป็นพลเมือง และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนิสิตนักศึกษาภายในสถาบัน

2. การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)

แนวปฏิบัติในเรื่องการออกแบบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นการเพิ่มประสิทธิผลทางการเรียนการสอนให้แก่สถาบัน โดยเป็นการร่วมมือระหว่างคณาจารย์ในแต่ละสาขาที่ต้องทำการศึกษาและวิจัยหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาแล้วนำเสนอให้มหาวิทยาลัยได้อนุมัติและสนับสนุนทางการเงินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม การกำหนดหลักสูตรและการออกแบบหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสถาบันจะมีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน การวัดผลประเมินผล การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยจะมีที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตรและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ การออกแบบหลักสูตรบนพื้นฐานของความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงเป็นภารกิจสำคัญในภารกิจหนึ่งของสถาบันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อแนวปฏิบัติสำหรับบุคลากร หน่วยงาน รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถาบัน

3. ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)

แนวปฏิบัติในเรื่อง ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ เสริมสร้างความร่วมมือและความเคารพซึ่งกันและกัน เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของบุคคล สร้างค่านิยมประชาธิปไตย ปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง บูรณาการการเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษาสามารถเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน มีค่านิยมที่ตีร่วมกัน ทั้งนี้

บุคคลากรของสถาบันที่จะประสบความสำเร็จจากวัฒนธรรมอื่นได้ดีนั้น บุคคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีความเข้าใจและมีแรงจูงใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนจากต่างวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเฉพาะของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การรับรู้ความคิดความรู้สึกและการแสดงประสบการณ์ที่จะต้องมีการพิจารณาและการมีส่วนร่วมอย่างปราศจากอคติ เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 ทั่วโลกต่างมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยส่วนใหญ่จะดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเฉพาะตนเช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมที่ดีในวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ การอยู่ร่วมกันกับคนหลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและควรจะต้องมีความสมดุล ดังนั้นในวงการการศึกษาที่เช่นกัน

4. การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity)

แนวปฏิบัติในเรื่องการดำรงอัตลักษณ์ของชาติ เป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดรัฐที่ต้องจัดการศึกษาบนพื้นฐานแห่งความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมีวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการองค์กร การแบ่งความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในเรื่องของความรับผิดชอบต่อความเป็นเอกภาพของรัฐ โดยรูปแบบของการจัดการศึกษาจะประกอบไปด้วยการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดของรัฐในความหมายทางการเมืองและองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของแต่ละบุคคลและรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสถานภาพการศึกษา ความจำเป็นในการพัฒนาเอกลักษณ์ประจำชาติ ความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โอกาสและความเท่าเทียมกันของนิสิตนักศึกษา ความต้องการและความคาดหวังในการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ความอดทนต่อความหลากหลายในสังคม และการยอมรับความสามารถทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังที่ได้กล่าวไป ล้วนแล้วแต่เป็นแนวปฏิบัติทางการศึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับการดำรงอัตลักษณ์ของชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาสำหรับความเป็นเอกภาพของรัฐ โดยปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้จะนำไปสู่การดำเนินงานทางการศึกษาสำหรับบุคคลากรของสถาบัน รวมถึงคณาจารย์ในสถาบันให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น ที่มีการปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางในระบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้ตรงตามอุดมคติและเป้าหมายของสถาบัน

5. นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy)

แนวปฏิบัติในเรื่องการสร้างนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างและแสดงศักยภาพของตนทั้งในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนการสอนในห้องเรียน

รวมถึงการมีส่วนร่วมกับสังคมและชุมชน โดยอาจารย์ผู้สอนและบุคลากรในสถาบันจะต้องมีบทบาทที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมดังกล่าวเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายของสถาบันให้ตรงกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนนโยบายนี้จะต้องถูกต้องตามหลักทฤษฎี มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหาร บุคลากรภายในสถาบัน คณะครู รวมถึงนิสิตนักศึกษาที่จะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่เป็นไปได้สำหรับการจัดการศึกษาที่เหมาะสม มีการประสานงาน ประเมินผล แนวทางปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งระบบการตรวจสอบที่เหมาะสม มีการวางแผนร่วมกันสำหรับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ โดยบูรณาการรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่างๆ ในขณะเดียวกันนิสิตนักศึกษาจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบเมื่อได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาอาจจะมาจากการแสดงความคิดเห็นผ่านสภาหรือองค์การนิสิตนักศึกษา และนำความคิดเห็นที่ได้รับการยอมรับแล้วนำเสนอผู้บริหารสถาบันเพื่อพิจารณาผลของการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถาบันต่อไป

6. การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)

แนวปฏิบัติในเรื่องของการพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการเตรียมความพร้อมให้นิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีบุคลิกภาพที่เป็นตัวอย่างที่ดีของความเป็นเลิศในด้านผู้นำการมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ชุมชนและประชาคมโลก และก้าวทันในภาวะสังคมที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยจุดมุ่งหมายคือต้องการผู้นำที่มีความเป็นสากล เป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นภายในสถาบัน เป็นแรงผลักดันและปลุกจิตสำนึกให้เกิดการทำงานร่วมกันโดยไม่แบ่งแยก พัฒนาความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานการทำงานร่วมกัน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือ การฝึกอบรมเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และจิตสำนึกที่ดี โดยสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนาภาวะผู้นำนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะประกอบไปด้วยคณาจารย์ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการสำรวจภาวะผู้นำของนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนาความเป็นผู้นำในตัวนิสิตนักศึกษาแต่ละคน โดยจะมีวิธีการที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสถาบัน สังคมและชุมชน ส่งเสริมพัฒนาการความต่อเนื่องของผู้นำแต่ละคนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปลูกฝังและเสริมสร้างความสามารถต่างๆ ให้กับผู้นำที่ได้รับการคัดสรรแล้ว ลักษณะการทำงานของสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานในสังกัดเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะเป็นการถ่ายทอดและฝึกฝนด้วยความสามารถและประสบการณ์สูงจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำ มุ่งมั่นที่จะ

บูรณาการบุคคลและแนวคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และส่งผลถึงประสิทธิผลทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย ทั้งนี้ การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องมีความมุ่งมั่นให้นิสิตนักศึกษาในสถาบันมีโอกาสในการแสดงออก ตรวจสอบความสามารถส่วนบุคคลในการเป็นผู้นำ รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ร่วมกันภายในสถาบันที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

7. การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (development of expert in ethnicities student)

แนวปฏิบัติในเรื่องการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพในการเตรียมพร้อมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนานิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ การหนุนเสริมการเรียนรู้สถาบัน การเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา การวางแผนการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว แนะนำหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ การจัดหาทุนการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อในอนาคต อำนวยความสะดวกในเรื่องทักษะสำหรับการพัฒนาอาชีพและการวางแผนอาชีพที่ตรงกับความสามารถสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ทุกชั้นปีและทุกสาขาวิชา ทั้งนี้ จะต้องสร้างแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อช่วยกำหนดเป้าหมายในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถกำหนดเป้าหมายและดำเนินการตามแผนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้

8. การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnicities student empowerment)

แนวปฏิบัติในเรื่อง การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการเพิ่มขีดความสามารถของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถาบันและบุคลากรภายในสถาบันที่มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจภายในตัวของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ให้เกิดขึ้นภายใต้สภาวะแวดล้อมที่สร้างขึ้นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและพลังในตัวของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ โดยคำนึงถึง ดังนี้

8.1 คุณค่าของความเชื่อในอุดมการณ์และศักยภาพของแต่ละบุคคล แม้ว่าอาจจะไม่มาก แต่ถ้ามีแรงจูงใจที่ดีก็สามารถเป็นแรงผลักดันให้สามารถสร้างสรรค์งานที่ดีมีคุณภาพได้

8.2 ความเชื่อมั่นในความสามารถในการทำงานและความคิดให้เป็นแรงเสริมในการทำงานและสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

8.3 ส่งเสริมความเชื่อ ความศรัทธา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีทัศนคติที่ดีเพื่อจะทำให้มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามในการทำงานได้มากขึ้น และมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานนั้นสำเร็จโดยไม่เกิดการทอดถอยและละทิ้งกลางคัน

8.4 วิธีการทำงานที่ดี งานนั้นก็สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี การได้ลงมือทำจริง ได้เรียนรู้ถึงขั้นตอน และวิธีการแก้ปัญหา จะเป็นแนวทางให้เกิดการเรียนรู้ในการเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหาในอนาคต และถ้าปริมาณงานที่สำเร็จมีปริมาณมากก็เท่ากับเป็นการสร้างทางเลือกที่หลากหลายให้เกิดขึ้นได้

ดังนั้น การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น จะสามารถช่วยให้นิสิตนักศึกษาสามารถตรวจสอบการทำงานของตนเอง มีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถส่งผลต่อความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ให้เพิ่มขีดความสามารถที่มากขึ้นและเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในอนาคตได้

9. โปรแกรมการสอนนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ (ethnicities student interventory programs)

แนวปฏิบัติในเรื่อง โปรแกรมให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการช่วยเหลือสำหรับนิสิตนักศึกษาที่ประสบปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งเรื่องส่วนตัว และการเรียน ทั้งนี้การให้คำปรึกษาจะมีการจัดตั้งทีมที่ปรึกษาให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อบริการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ รวมถึงมีระบบการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์ โดยที่นิสิตนักศึกษาสามารถขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำในด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการ เช่น การต้องการขอทุนการศึกษา การประกอบอาชีพ การปรึกษาในเรื่องของการทำวิจัยหรือการนำเสนองาน รวมถึงระยะเวลาหรือปฏิทินการศึกษา เป็นต้น โดยโปรแกรมให้คำปรึกษานี้ จะมีการทำงานในลักษณะการจัดการประชุมเป็นระยะ เช่น ประชุมประจำปี ประชุมประจำภาคเรียน โดยความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงาน หรือบริษัทต่างๆ จากภายนอกมาเข้าร่วมในการประชุมด้วย เพื่อเป็นการแนะนำแนวทางและการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ การดูแลระบบสุขภาพ การเสนอโอกาสในการทำงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และอาจมีการมอบทุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงเพื่อให้ศึกษาต่อหรือทำงานในองค์กรต่างๆ เป็นต้น

10. ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)

แนวปฏิบัติในเรื่อง ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการเป็นศูนย์การให้บริการทางด้านวิชาการสำหรับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จะให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและทรัพยากรทางการศึกษาต่างๆ อย่างมีคุณภาพ ครอบคลุมไปถึงโปรแกรมการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ และสามารถรองรับความต้องการเฉพาะบุคคลได้เป็นอย่างดี การให้บริการเหล่านี้จะเป็นส่วนช่วยเสริมพื้นฐานทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิผลมากขึ้นและสามารถเรียนในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยการบริการ

ของศูนย์จะเป็นการให้บริการโดยคณาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ที่มีความพร้อมหรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในการจัดการสอนเสริมให้กับนิสิตนักศึกษา โดยการจัดการสอนเสริมเหล่านี้จะจัดขึ้นภายในสถานที่ที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ให้ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องประชุม เป็นต้น โดยกิจกรรมการเสริมสร้างสัมฤทธิผลทางวิชาการนี้จะถูกจัดขึ้นอย่างน้อย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งจะมีการกำหนดการนัดหมายหลักสูตรการสอนในแต่ละวิชาไว้ในตารางของศูนย์ โดยนิสิตนักศึกษาจะต้องเตรียมตัวและเตรียมคำถามในบทเรียนเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แนะและตอบคำถาม โดยการสนับสนุนทางด้านวิชาการเหล่านี้จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและเป็นกันเองและตรงกับความต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันกับความคาดหวัง และแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ส่วนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ในตอนที่ 1 และ การวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ในตอนที่ 2 นั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้ง 2 ตอนมาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ได้จำนวนทั้งหมด 26 ข้อ จากข้อคำถามทั้งหมด 68 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 38.24 โดยจำแนกตามองค์ประกอบเป็น 3 องค์ประกอบ และ 7 ด้าน ดังแสดงตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 สภาพจริงและความคาดหวังที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้อง

รายการ	สภาพจริง		ความคาดหวัง		t	p	แนวปฏิบัติที่ดี
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน							
ด้านนโยบายสถาบัน	2.84	1.304	3.28	1.327	5.046	.007**	PP
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	2.66	1.345	3.22	1.360	4.269	.003**	SC
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.12	1.330	3.53	1.376	3.975	.011*	PP
ด้านภาษาและภาษาถิ่นของสถาบัน	3.00	1.368	3.25	1.346	11.023	.001**	PI
องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน							
ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา	2.75	1.566	3.13	1.407	7.791	.001**	CD
ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน	2.75	1.306	3.26	1.461	6.819	.001**	CM
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา							
ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา	2.87	1.399	3.35	1.286	4.444	.004**	PI
χ^2 3.960; df = 1; p. = .047							

หมายเหตุ * p < 0.05 หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** p < 0.01 หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

แนวปฏิบัติที่ดี

CM หมายถึง ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)

CD หมายถึง การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)

PI หมายถึง การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity)

PP หมายถึง นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy)

SC หมายถึง ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของผลการสังเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ในตอนที่ 1 และ ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ในตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำมาใช้พัฒนา (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีดังนี้

- CM หมายถึง ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
 CD หมายถึง การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
 PI หมายถึง การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity)
 PP หมายถึง นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 (participative education provision policy)
 SC หมายถึง ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)

เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test: χ^2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์สภาพจริงและความคาดหวังในแต่ละองค์ประกอบ ทั้ง 7 ด้าน กับแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 แนวปฏิบัติ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .047$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งสภาพจริงและความคาดหวังในแต่ละองค์ประกอบกับแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 แนวปฏิบัติ นั้น มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันในทุกๆ ด้าน โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนำมาร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของประเทศไทย และได้นำเสนอ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือเป็น CATIP Model

ในการพัฒนารูปแบบผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ซึ่ง Keeves (1988) ได้กล่าวว่า รูปแบบมีหลายประเภท โดยรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์จะแบ่งออกเป็น รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น โดยรูปแบบที่ดีจะประกอบไปด้วย 4 ประการคือ ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผล และ เป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ ทั้งนี้ Keeves ได้แบ่งรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท โดยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการสร้างรูปแบบการจัด

การศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ นั้น คือ Semantic Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เป็นสื่อในการบรรยายและอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบ

จากผลการศึกษาในตอนต้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และ ตอนที่ 2 วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ผลการสังเคราะห์ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และตอนที่ 2 วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มาเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือที่เหมาะสม

2. สร้าง (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

3. จัดประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมมาปรับปรุง

4. นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ตารางที่ 4.10 การสร้าง (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ
นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
<p>1. หลักการ</p>	<p>ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการศึกษาตาม แนวทางพหุวัฒนธรรม</p> <p>แบบสอบถาม</p> <p>- นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ 356 คน</p> <p>สัมภาษณ์</p> <p>- ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา 11 คน</p> <p>- ผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิต นักศึกษา 11 คน</p> <p>- อาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ 11 คน</p> <p>แนวปฏิบัติที่ดีในมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ</p>	<p>1. แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา</p> <p>2. แนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ จัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคม พหุวัฒนธรรมของเรนน</p> <p>3. อัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และการปรับตัว ทางวัฒนธรรม</p> <p>4. สถาบันในฐานะเป็นระบบสังคมของ Banks & Banks (2012)</p> <p>5. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตาม แนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา</p> <p>6. รูปแบบที่ดี</p> <p>1. บริบทการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ</p> <p>1. การจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ</p> <p>2. แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ</p> <p>1. แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ</p>

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
2. วัตถุประสงค์	<p>-ทบทวนวรรณกรรม สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและก าร สัม ภา ษ ณ์ ผู้ บ ริ ห าร สถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิตนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์</p> <p>-ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดกรอบวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม</p>	<p>วัตถุประสงค์สำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ</p> <p>วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ประกอบด้วย 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน 2. การเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษา 3. การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
<p>3. ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ</p>	<p>- ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา</p> <p>- วิเคราะห์สาระเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ</p>	<p>ร่างรูปแบบ CATIP Model</p> <p>1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน การเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน</p> <p>2. แนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือมี 5 แนว ได้แก่</p> <p>การออกแบบหลักสูตร (C: curriculum design)</p> <p>สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement)</p> <p>การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented)</p> <p>ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Sensitivity to diverse culture) และ</p> <p>นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy)</p>
<p>4. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษา</p>	<p>วิเคราะห์ ข้อมูล จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ และจากการประชุมสัมมนา ผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>ได้รายละเอียดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษา 5 แนวปฏิบัติที่ดี คือ CATIP Model</p>

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
4.1 การออกแบบหลักสูตร (C: curriculum design)	สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	หลักสูตรที่ได้รับการออกแบบจากมหาวิทยาลัย ควรเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค และมีความเป็นสากล การออกแบบหลักสูตรจะต้องไม่เปียดับความเป็นชาติพันธุ์ หรือการเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมออกไป นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ควรได้รับการเรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปภายใต้กรอบคิดและมุมมองทางวิชาการที่ตั้งอยู่บนความแตกต่างหลากหลาย และความยุติธรรมในพื้นที่มหาวิทยาลัย
4.2 สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement)	สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	มหาวิทยาลัยควรมีสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการที่ตอบสนองต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คุณภาพหลักสูตร ระบบการพัฒนาคุณภาพ และให้คำปรึกษานิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานการจัดการศึกษาและความเข้มแข็งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย
4.3 การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented)	สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	การหล่อหลอมและพัฒนานิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์ควรอยู่ภายใต้การดำรงความเป็นไทย มหาวิทยาลัยควรพัฒนาบุคลิกภาพรวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ และวิถีแห่งการดำรงชีวิตในระหว่างการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์โดยหล่อหลอมคุณลักษณะของพลเมืองไทยที่พึงประสงค์ ตามแบบอย่างของกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
4.4 ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Sensitivity to diverse culture)	สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	งามของสังคมไทย การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์
4.5 นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy)	สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา	มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์
5. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	ผลผลิตและผลลัพธ์จากการนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ	การนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษากับ

หัวข้อ	วิธีการศึกษา	รายละเอียด
	นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ	กลุ่มที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1. นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ 2. หลักสูตรและสาขาวิชา 3. สถาบันอุดมศึกษา

(ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์
ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ CATIP Model

1. หลักการ

สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตาม
แนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพและอัตลักษณ์ที่
เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ ประกอบด้วย แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา
และกระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

2. วัตถุประสงค์

1. การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่
หลากหลาย การพัฒนาความรู้ด้านชนชาติและวัฒนธรรม
2. การเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษา ให้ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาตาม
แนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อความเป็นธรรมในการศึกษา ความเป็นเลิศทางการศึกษา และ
มีความสามารถในทักษะพื้นฐาน
3. การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน คือ มีระบบส่งเสริมและสนับสนุนนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมความสามารถในการเข้าสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม การพัฒนาทัศนคติ
และค่านิยมที่ชัดเจน และการให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการปฏิรูปสังคม

3. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

1. การออกแบบหลักสูตร (C: curriculum design) คือ หลักสูตรที่ได้รับการออกแบบ
จากมหาวิทยาลัย ควรเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค และมีความเป็นสากล การ
ออกแบบหลักสูตรจะต้องไม่เบียดขับความเป็นชาติพันธุ์ หรือการเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมออกไป
นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ควรได้รับการเรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปภายใต้กรอบคิดและ
มุมมองทางวิชาการที่ตั้งอยู่บนความแตกต่างหลากหลาย และความยุติธรรมในพื้นที่มหาวิทยาลัย
2. สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement) คือ มหาวิทยาลัยควรมี
สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการที่ตอบสนองต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เช่น คุณภาพหลักสูตร ระบบการพัฒนาคุณภาพและให้คำปรึกษานิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานการจัดการศึกษาและความเข้มแข็งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

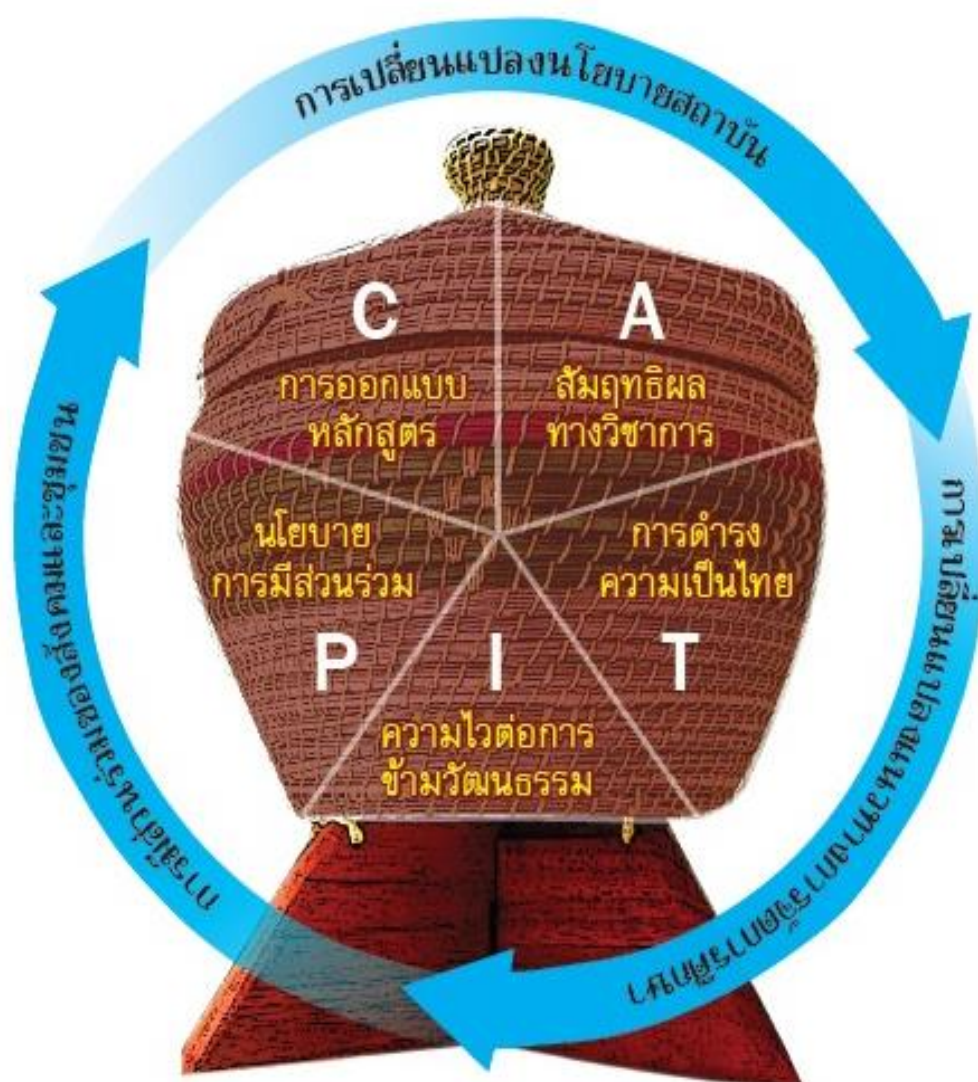
3. การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented) คือ การหล่อหลอมและพัฒนานิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ควรอยู่ภายใต้การดำรงความเป็นไทย ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรพัฒนาบุคลิกภาพ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ และวิถีแห่งการดำรงชีวิตในระหว่างการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยหล่อหลอมคุณลักษณะของพลเมืองไทยที่พึงประสงค์ ตามแบบอย่างของกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่พึงงามของสังคมไทย

4. ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Sensitivity to diverse culture) คือ การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิได้เข้าไปเป็นสมาชิก สภานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

5. นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy) คือ มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

4.ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพ และส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา

แผนภาพที่ 4.1 (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต
นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ส่วนที่ 3.2 ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นฐึในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จากการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship)

จากการที่ผู้วิจัยนำเสนอ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นฐึในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือต่อการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน แสดงในภาคผนวก ก ตารางที่ 1ก) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นฐึในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบฯ สรุปรวมองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาภาคพื้นฐึในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ได้ดำเนินการ
1. หลักการ	นำเสนอรายละเอียดและที่มาที่ไปของหลักการให้ชัดเจนมากขึ้น	เพิ่มเติมรายละเอียดของหลักการและแนวทางในการสร้างรูปแบบฯ ในแต่ละหัวข้อ
2. วัตถุประสงค์	1) ปรับเปลี่ยนชื่อวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย 2) อธิบายวัตถุประสงค์แต่ละข้อให้ชัดเจน	ปรับเปลี่ยนชื่อวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน เพิ่มเป็น “การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบันและการบริหาร” 2) การเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษา ปรับเปลี่ยนเป็น “การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน” 3) การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน คงเดิม

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ได้ดำเนินการ
<p>3. แนวปฏิบัติที่ดี</p> <p>3.1 การออกแบบหลักสูตร (C: Curriculum design)</p>	<p>ปรับเปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย</p>	<p>1) เปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีจาก “การออกแบบหลักสูตร (C: curriculum design)” เป็น “การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning)”</p> <p>2) เปลี่ยนความหมายและรายละเอียดให้เข้ากับชื่อใหม่</p>
<p>3.2 สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement)</p>	<p>ปรับเปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย</p>	<p>1) เปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีจาก “สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement)” เป็น “การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง(A: Adapting to specific needs)”</p> <p>2) เปลี่ยนความหมายและรายละเอียดให้เข้ากับชื่อใหม่</p>
<p>3.3 การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented)</p>	<p>ปรับเปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย</p>	<p>1) เปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีจาก “การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented)” เป็น “การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge)”</p> <p>2) เปลี่ยนความหมายและรายละเอียดให้เข้ากับชื่อใหม่</p>

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ได้ดำเนินการ
<p>3.4 ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Sensitivity to diverse culture)</p>	<p>ปรับเปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย</p>	<p>1) เปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีจาก “ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Sensitivity to diverse culture)” เป็น “การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community)” 2) เปลี่ยนความหมายและรายละเอียดให้เข้ากับชื่อใหม่</p>
<p>3.5 นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy)</p>	<p>ปรับเปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย</p>	<p>1) เปลี่ยนชื่อแนวปฏิบัติที่ดีจาก “นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy)” เป็น “การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P: Participatory administration)” 2) เปลี่ยนความหมายและรายละเอียดให้เข้ากับชื่อใหม่</p>
<p>4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง</p>	<p>อธิบายผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการนำรูปแบบไปใช้รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>อธิบายเป้าประสงค์หลักของการสร้างรูปแบบและประโยชน์ต่อกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ 2) หลักสูตรและสาขาวิชา 3) สถาบันอุดมศึกษา

ส่วนที่ 3.3 การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พบว่า

1. หลักการ

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือซึ่งมีจำนวนของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ศึกษาอยู่เป็นจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันและความต้องการของผู้เรียน โดยนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ระบอบองค์ประกอบที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรและการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในภาคเหนือได้ โดยสร้างรูปแบบได้เป็น CATIP Model

ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพ และอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ โดยมีหลักสำคัญที่ต้องศึกษา 3 ประการคือ แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา และกระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1.1 แนวคิดหรือมโนทัศน์ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา แนวคิดในเชิงมโนทัศน์ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนที่มีหลากหลาย และตอบโจทย์การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันมากที่สุด เพราะวิธีคิดที่ถูกต้องจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี การจัดการศึกษาจึงต้องเริ่มต้นที่การทำความเข้าใจวิถีชีวิตต่อกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้นั้นมีเป้าหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ทั้งในเชิงความคิด สติปัญญา และมโนทัศน์ที่มีต่อสิ่งรอบตัว โอกาสทางการศึกษาจึงเป็นประตูบานแรกที่จะทำให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายมีพื้นที่ยืนในแควดวงของการศึกษา มีโอกาสได้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกันกับคนอื่น และภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนจะต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนายกระดับจิตใจตัวเอง เข้าใจตัวเองมากขึ้น ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงเพื่อการกลืนกลายทางวัฒนธรรมจนสูญเสียความเป็นตัวตนจนหายไปหมดสิ้น ฉะนั้นมิติของการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนจึงต้องอยู่บนฐานของชุดความรู้ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและให้เกิดมิติซึ่งกันและกันในฐานมนุษย์โดยถือเรื่องความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคนเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ที่

สถานศึกษาจะต้องมีบทบาทสำคัญ ในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดข้อจำกัดทั้งหลายที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา ด้วยวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมกับความหลากหลายของผู้เรียน แนวคิดหรือมโนทัศน์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมของ Banks & Banks (2012) ที่กล่าวถึง แนวคิดหรือมโนทัศน์ไว้ว่า จะมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคนโดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา

1.2 แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในลักษณะองค์รวม ซึ่งหลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมของ Banks & Banks (2012) ในเรื่องแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา กล่าวไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมทางการเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อต่อรูปแบบการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางการศึกษาอาจจะเปลี่ยนให้ผู้เรียนที่หลากหลาย มีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อความแตกต่างของสภาพผู้เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ อาจพัฒนาหรือประยุกต์มาจากวิถีชีวิตหรือวิถีการเรียนรู้จากสังคมพหุวัฒนธรรมเหล่านั้น และต้องอยู่บนฐานของการยกระดับความคิด ยกระดับสติปัญญา และสิ่งที่ทำให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบได้นั้น ก็ต้องมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องหลายอย่าง ผู้จัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา การสร้างสิ่งแวดล้อมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพ ไม่จำกัดอยู่แค่ในหลักสูตรเพียงอย่างเดียว กระบวนการในการจัดการศึกษาจึงต้องครอบคลุมขอบข่ายอยู่ 4 ด้าน ได้แก่

1) วิธีคิด หลักปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาจากภายในของผู้เรียนเอง มีจุดยืนทางความคิดที่มั่นคง และพร้อมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อไป หลักคิดจะเป็นตัวกำหนดกระบวนการทัศน์ทางการศึกษา และครอบคลุมถึงรูปแบบการปฏิบัติด้วย

2) การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นไปโดยที่คำนึงถึงรายละเอียด มองผู้เรียนให้มีความหลากหลาย เพราะความหลากหลายย่อมมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน วิธีปฏิบัติจึงต้องถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างเหล่านั้น

3) การขยายผล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและครอบคลุมเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องมีการนำแนวปฏิบัติขยายสู่สาธารณะด้วย เนื่องจากต้องอาศัยพลังส่วนรวมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

4) การคิดเชิงวิพากษ์ การพัฒนาในเชิงรับก็จะไม่ต่างกับการตามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วซึ่งหลายๆ ปัญหาถูกเปลี่ยนแปลงไปนานแล้ว แล้วเรามาตามแก้ทีหลัง อาจไม่มีความทันสมัยและไม่ถูกจุด ฉะนั้นการคิดเชิงวิพากษ์จะนำไปสู่การพัฒนาในเชิงรุก คือ ล้ำหน้ากระแสนสังคมไปก่อน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งถือว่ามีค่าสำคัญมากกว่าการตามแก้ปัญหา

1.3 กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน โดยการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมคำนึงและให้ความสำคัญคือ การสร้างให้เกิดการยอมรับในความแตกต่าง การขจัดความเป็นอื่นออกให้ได้มากที่สุด การทลายกำแพงแห่งความต่างออกไปจากระบบคิดหลักที่เป็นอยู่ โดยอยู่บนฐานของหลักคิดในเชิงสิทธิมนุษยชน แน่ใจว่าวิธีคิดเหล่านี้มาพร้อมกับหลักเสรีภาพและความยุติธรรมอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงมีความชัดเจนภายในตัวอยู่แล้วว่าการส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักพหุวัฒนธรรมย่อมคำนึงถึงหลักเสรีภาพและความยุติธรรม เพราะมนุษย์ย่อมมีเสรีภาพแห่งการเรียนรู้ โดยไม่ถูกจำกัด และการได้รับสิทธิทางการศึกษาก็ต้องมีความยุติธรรม การออกแบบเชิงนโยบายจะต้องมีความชัดเจน เช่น นิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้อย่างเสรี เลือกเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยได้อย่างเสรี มีโอกาสในการแสดงอัตลักษณ์ภายใต้ขอบเขตอย่างเหมาะสม การไม่ถูกตีกรอบทางความคิดจนเกินไป มุ่งเน้นเรื่องเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมของ Banks & Banks (2012) ในเรื่องกระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมนั้นมีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

2. วัตถุประสงค์

การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือมีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมถึงสามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับไปพัฒนาท้องถิ่นหรือภูมิภาคเดิมของนิสิตนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

CATIP Model เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบันและการบริหาร

มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นธรรมในการศึกษาและความเป็นเลิศทางการศึกษา และมีความสามารถในทักษะพื้นฐาน โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณญาณ

รอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน การพิจารณาตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาจะต้องได้รับการตรวจสอบที่อยู่บนฐานของความอ่อนไหวทางด้านวัฒนธรรม ปราศจากอคติ และอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น หากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน อันดับแรกจะต้องเริ่มต้นที่ทัศนคติของคนทำงานในด้านนี้เป็นอันดับแรก และส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยคือการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายของสถาบัน ร่วมกำหนดแผนงานทั้งในระดับคณะ ระดับมหาวิทยาลัย หรือระดับชาติ และมีเวทีสะท้อนภาพความก้าวหน้า การขับเคลื่อนนโยบายของสถาบัน และกำหนดทิศทางผ่านการเปิดเสรีทางความคิด แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน และเพิ่มโอกาสหรือช่องทางที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์เข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้น โดยอาจจะมีช่องทางหรือเกณฑ์การคัดเลือกที่เฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มนี้ เนื่องจากหากปล่อยให้มีการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาด้วยวิธีการหรือเกณฑ์แบบเดียวกัน จะทำให้นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มชาติพันธุ์เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้น้อย เพราะมีปัญหาเรื่องพื้นฐานความรู้ที่ไม่แน่นพอจึงเสียเปรียบเมื่อต้องสอบแข่งขันกับนักเรียนกลุ่มทั่วไป เมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้แล้วมหาวิทยาลัยก็ควรมีการส่งเสริมหรือพัฒนาความรู้พื้นฐานโดยอาจมีโครงการจัดสอนเสริมให้กับนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มนี้ ซึ่งโครงการดังกล่าวอาจจะขอความร่วมมือจากนิสิตนักศึกษารุ่นพี่ที่มีความรู้ความสามารถ หรือจากคณาจารย์ที่มีความสนใจ เพื่อจะได้เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษา และสร้างสังคมแห่งพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้นในสถาบัน

2.2 การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน

มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาความรู้ด้าน วิชา วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ โดยผู้สอนต้องตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้าใจผู้คนและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัว สร้างความเข้าใจโลกและความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียนในการรอดูคิดของผู้เรียนและมีการตรวจสอบความลำเอียงของตนเองอยู่เสมอ เนื่องจากว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดวิธีคิดแบบวัฒนธรรมเดียวเป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยมีผู้สอนทำหน้าที่ในการส่งผ่านชุดความรู้ และวิธีคิด จึงมีความเป็นไปได้สูงมากที่ผู้สอนจะลำเอียงไปทางกระแสหลัก ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทบทวน ตรวจสอบตนเองถึงขั้นตอน วิธีการสอน และวิธีคิดที่แฝงไปด้วยอคติต่อความหลากหลายเหล่านั้น และรับผิดชอบต่อผู้เรียนในทุกๆระดับ เช่น มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอถึงกระบวนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เข้าไปศึกษาสัมผัสวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อจะได้เข้าใจและลดอคติเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ มีการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ประเมินผู้สอน และให้ผู้สอนนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ

พัฒนาระบบการเรียนการสอน หรือให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อตอบโจทยวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และมีความทันสมัยมากขึ้น

2.3 การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน

มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ความสามารถในการเข้าสังคมที่มีลักษณะ พหุวัฒนธรรม การพัฒนาตน ทศนคติและค่านิยมที่ชัดแจ้ง รวมทั้งการให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการปฏิรูปสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้น การศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและของสถาบัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถาบันจนสามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคมได้จึงจะถือว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของการศึกษาได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมย่อมมีปัจจัยหลายๆ อย่างเข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกับในแต่ละระดับของสังคมก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากบริบทสังคมที่แตกต่าง สิ่งแวดล้อมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ก็แตกต่างกัน สังคมในทุกระดับจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมในระดับต่างๆ คือ

1) การมีส่วนร่วมในระดับผู้เรียน รับฟังเสียงนิสิตนักศึกษาจากตัวนิสิตนักศึกษาโดยตรง ออกแบบระบบรับฟังความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน หรือเวทีสาธารณะที่เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

2) การมีส่วนร่วมในระดับสถาบัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับของการดำเนินงาน ได้แก่ กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน และอื่นๆ ที่มีผลโดยตรงต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้กรอบคิดในการลดทอนอคติทางชาติพันธุ์สำหรับบุคลากรทุกกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา

3) การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน เป็นที่ทราบกันดีว่าความร่วมมือในระดับสถาบันเอง ก็มีอาจเข้มแข็งได้ถ้าหากขาดภาคชุมชนไป เพราะพื้นฐานจริงๆ ของพหุวัฒนธรรมเริ่มต้นจากสังคมที่มีความแตกต่าง หลากหลาย สถาบันควรสร้างความร่วมมือกับภาคชุมชนในการส่งเสริมการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมศึกษา จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนในเรื่องพหุวัฒนธรรม เพื่อผลักดันให้เกิดสถาบันพหุวัฒนธรรมศึกษา

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอยู่ที่จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นจากความพยายามของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่พยายามอยู่ท่ามกลางผู้คนและสังคมแห่งอคติในสิ่งที่พวกเขา กำลังพยายามเปลี่ยนแปลงอยู่นั้น ยากที่จะก่อผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือถ้าเกิดขึ้นได้ก็จะต้องใช้ความพยายาม และระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน

เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดเป็นการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษานั้น แม้สถาบันการศึกษาจะมีการร่างหลักสูตรเพื่อรองรับรูปแบบการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมการศึกษาไว้ดีเพียงใด ก็ตาม แต่ถ้าขาดการเตรียมสังคมภายในหรือขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสถาบันการศึกษาก็คงเป็นไปได้ยาก ที่หลักสูตรหรือนโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงควรเตรียมบุคลากรในสถาบันให้เข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางชนชาติและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรูปแบบการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษา

3.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวปฏิบัติที่ดีจากรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ CATIP Model มีองค์ประกอบ ดังนี้

3.3.1 การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning)

การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหาเป็นการบูรณาการทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดและการเรียนรู้ให้เข้ากับเนื้อหาของแต่ละวิชา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ประจำวิชาและระหว่างสาขาวิชา โดยจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นสูงโดยขึ้นอยู่กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรที่มีความเป็นธรรมชาติมีความเสมอภาคและมีความเป็นสากล จะต้องเป็นเจ้าของวัฒนธรรมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้หรือหน่วยงานที่ทำงานในด้านความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เป็นผู้ให้ความเห็นต่อหลักสูตรนั้นๆ หลักการออกแบบหลักสูตรจึงต้องอาศัยการดำเนินการจากด้านล่างสู่ด้านบน (bottom up) ที่เริ่มต้นจากการดึงข้อมูลระดับล่างและประมวลเป็นชุดข้อมูลในการออกแบบหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจบริบทของชุมชนที่หลากหลาย ต้องไม่เบียดขับความเป็นชาติพันธุ์ หรือการเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมออกไป เนื่องจากการเบียดขับความเป็นชาติพันธุ์ปรากฏอยู่ในสังคมเป็นระยะเวลายาวนานนับตั้งแต่การสร้างรัฐชาติขึ้นมา และหนึ่งในนั้นก็คือหลักสูตรที่แฝงไปด้วยการสร้างอคติต่อชนกลุ่มน้อย หรือเข้ามาในลักษณะของหลักสูตรแฝง (hidden curriculum) ซึ่งนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ อาจจะยังไม่เข้าใจว่าลักษณะของการกักขังภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อวิถีคิด ฉะนั้นการออกแบบหลักสูตรจึงต้องไม่เบียดขับความเป็นชาติพันธุ์ และให้พื้นที่ในการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นกลางและเป็นธรรมผ่านหลักสูตร เนื้อหาในแบบเรียนจะต้องมีความอ่อนไหวทางชาติพันธุ์ ไม่กดทับทางวัฒนธรรมจนเกินไป สร้างภาพลักษณ์ของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าการถูกควบคุมโดยวัฒนธรรมหลัก หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดการยอมรับมากกว่าการกล่าวถึงวัฒนธรรมที่ต่อยกว่าโดย นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ควรได้รับการเรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปภายใต้กรอบคิดและมุมมองทางวิชาการที่ตั้งอยู่บนความแตกต่าง

หลากหลาย ไม่เพียงแค่นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ควรได้เรียนรู้ร่วมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปเท่านั้น แต่นิสิตนักศึกษาทั่วไปก็ควรได้เรียนรู้ร่วมกันกับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ด้วยเช่นกัน การยอมเปิดพื้นที่ให้กันและกันจะกลายเป็นเวทีให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิงเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

ในเรื่องคุณภาพของหลักสูตรควรได้มาตรฐานและได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นหลักสูตรที่ออกแบบมาภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และคำนึงถึงความแตกต่าง หลากหลายทางชาติพันธุ์ มีกระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่าง และสร้างให้เกิดการยอมรับในระดับสูง คือ ให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกับตน ส่วนในด้านระบบการพัฒนาคุณภาพ ควรเป็นการพัฒนาที่เน้นความทันสมัย โดยเฉพาะกระบวนการวิชาในหลักสูตรที่ล้ำสมัย ควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการนำองค์ความรู้ลงสู่พื้นที่สาธารณะสมควรได้รับการส่งเสริมและผลักดันเป็นอย่างมาก เชื่อมโยงนิสิตนักศึกษา ชุมชน และสถาบันการศึกษาเข้าด้วยกัน จากการที่นิสิตนักศึกษามีฐานเดิมทางวัฒนธรรม อยู่แล้วการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ไม่น่าจะเป็นเรื่องยากแค่สถาบันการศึกษาเปิดโอกาสและมีเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างครบถ้วน ทั้งในเชิงวิชาการ ทักษะชีวิต การดำรงตนอยู่ในสังคม และจิตสาธารณะต่อส่วนรวม เช่น การฝึกประสบการณ์การทำงานในชุมชนที่นิสิตนักศึกษาจากมา การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ในมิติของวิชาการ และมิติทางขบวนการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือ การเข้าถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง ผ่านการประสานความร่วมมือในโครงการต่างๆ เป็นต้น หลักสูตรที่ออกแบบมาจึงต้องรองรับกับสังคมแห่งพหุวัฒนธรรม และออกแบบมาเพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับชนชาติและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกต้อง เนื่องจากที่ผ่านมาหลักสูตรการศึกษาที่ออกแบบมาทำให้กลุ่มชาติพันธุ์กลายเป็นจำเลยของสังคม เพราะถูกตัดสินด้วยความเข้าใจแบบคนภายนอกแต่ไม่ได้เข้าไปศึกษาหรือทำความเข้าใจให้ถูกต้อง จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง หลักสูตรจะต้องออกแบบมาให้กลุ่มชาติพันธุ์ยังคงความเป็นชาติพันธุ์ ไม่ใช่ออกแบบมาเพื่อลดทอนหรือเสริมแต่งความเป็นชาติพันธุ์ตามการตีความของคนภายนอก และหลักสูตรจะต้องส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์กลายเป็นสมาชิกในสังคมที่แท้จริง ไม่ใช่ปัญญาดีหรือถูกกล่าวถึงไว้เพียงลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

3.3.2 การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (A: Adapting to specific needs)

การปรับเปลี่ยนในรายละเอียดต่างๆ เช่น หลักสูตร กระบวนวิชา รูปแบบการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล การสอบ เป็นต้น เพื่อให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง สำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ เน้นการส่งเสริมและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยอย่างเท่าเทียมกัน ให้พร้อมต่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่คอยให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหา ต่างๆ ซึ่งความพร้อมทางด้านบุคลากรในด้านนี้จะต้องเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ในขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญกับผลงานทางวิชาการที่ศึกษาวิจัย และทำความเข้าใจด้านชาติพันธุ์ให้มากขึ้น เน้นการสร้างองค์ความรู้จากการลงพื้นที่วิจัยอย่างทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีผลงานการศึกษาด้านวิชาการเป็นที่ประจักษ์ งานวิจัยด้านชาติพันธุ์ศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ ควรได้รับการ สนองตอบเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายมหาวิทยาลัย เพื่อการบริหารจัดการศึกษาที่ลงมาสู่นิสิต นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์อย่างจริงจัง

ส่วนในด้านมาตรฐานการศึกษาจะต้องเป็นการกำหนดมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับจาก ทุกภาคส่วน มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายตามความแตกต่างของผู้เรียน ส่งเสริมการจัด การศึกษาที่มุ่งเน้นความถนัด ทักษะการปฏิบัติงาน เจตคติ การมองโลก และสร้างความพร้อมที่ จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสังคมได้ ประกอบกับวิธีการวัดผลประเมินผลการ เรียน ควรยืดหยุ่นหรือวิธีการประเมินแบบเดียวกับกลุ่มนิสิตนักศึกษาทั่วไป เพื่อให้เกิดความ เท่าเทียมกันและเป็นธรรมแก่นิสิตนักศึกษาทุกคน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวนิสิต นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์อีกด้วย ที่สามารถเรียนรู้และผ่านการประเมินเช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาทั่วไปได้ แต่การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวต้องจัดอยู่ภายใต้กรอบคิดและมุมมองทางวิชาการที่ตั้งอยู่บนความแตกต่าง หลากหลาย ยอมรับและเคารพในสิทธิและเสรีภาพของนิสิตนักศึกษาทุกคน

3.3.3 การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge)

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิต นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ผ่าน ชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิ ได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนา

ของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เอง ให้ตัวแทนนิสิตนักศึกษาได้เข้าไปทำหน้าที่บริหารงานในสภานิสิตนักศึกษา สโมสรนิสิตนักศึกษาหรือองค์กรนิสิตนักศึกษา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเพื่อนๆ นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำหรับพื้นที่ที่แสดงตัวตนและพลังอำนาจของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัยควรเป็นกิจกรรมที่ไม่สร้างให้เกิดความรู้สึกแตกต่างระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ควรมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษายอมรับซึ่งกันและกัน ทั้งอุปนิสัย วัฒนธรรมทางความคิด การแสดงออก เนื่องจากนิสิตนักศึกษาแต่ละคนย่อมมีพื้นฐานชีวิตที่แตกต่างกัน จากบุคลิกภาพ พฤติกรรม และการแสดงออก โดยตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางภาษา หรือวัฒนธรรมอื่นๆ ในสถาบันการประยูคตใช้ความรู้ที่ออกสู่พื้นที่สาธารณะ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกแห่งการให้ การสร้างความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง เป็นต้น

การเปิดพื้นที่ทางกิจกรรมเป็นหลักคิดสำคัญมากที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงตัวตนและแสดงความสามารถทางชาติพันธุ์ของตนเอง ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีชมรมนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ และมหาวิทยาลัยต้องเสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมที่ไม่เป็นการกีดกันทางวัฒนธรรมของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวสามารถมองได้สองส่วนคือ ส่วนที่เป็นพื้นที่ทางกายภาพ คือการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาเอง และส่วนที่สองคือพื้นที่ทางความคิดที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ได้แสดงสิทธิ์เสียงของตนเองต่อการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน พื้นที่ในส่วนแรกจะสามารถเห็นได้จากการจัดสรรช่องทางการจัดกิจกรรมในนามของชมรมนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ การมีโอกาสดำเนินการในระดัมหาวิทยาลัยโดยที่ได้แสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเอง ส่วนพื้นที่อย่างที่สองเป็นการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันนโยบายในการพัฒนามหาวิทยาลัย สมควรเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมประกอบกับการจัดสรรงบประมาณของกิจการนิสิตนักศึกษาให้แก่ชมรมนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อที่จะได้มีส่วนผลักดันกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ และการสร้างสรรค์คุณประโยชน์ต่อสังคม

การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรมระหว่างนิสิตนักศึกษาสามารถกระทำได้ผ่านการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมโดยจะต้องไม่ไปเบียดขับให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เกิดความสับสนหรือความย้อนแย้งกับความเป็นชาติพันธุ์ของตัวเอง มหาวิทยาลัยควรปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ภาคภูมิใจในความเป็นไทยและภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ไปพร้อมๆ กัน รวมถึงนิสิตนักศึกษาไทยก็ต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและต้องไม่เบียดขับความเป็นชาติพันธุ์เช่นกัน

3.3.4 การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community)

สถาบันอุดมศึกษาในยุคปัจจุบันต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์หลายด้านเพื่อเตรียมรับความพร้อมในด้านต่างๆ ให้เกิดความทันสมัย หลากหลายและพัฒนาไปสู่ระดับสากล เพื่อขับเคลื่อนสู่ความเป็นนานาชาติ ดังนั้น เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาวิสัยทัศน์ของตนสู่ความเป็นสากล เข้าใจความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม พัฒนาศักยภาพ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา กลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายให้สามารถอยู่ร่วมกันภายในสถาบันการศึกษาเดียวกันได้อย่างดีนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งสถาบัน ไม่ว่านิสิตนักศึกษาจะมาจากประเทศใด ชาติพันธุ์ใด ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต แต่ความแตกต่างเหล่านั้นก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน บนพื้นฐานของความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร รวมถึงสังคมภายนอกสถาบัน ทั้งนี้สถาบันจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องต่อการจัดการศึกษา มีระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ คำนึงถึงความแตกต่าง เคารพและยอมรับในความแตกต่าง เพื่อหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษาในสถาบันให้เกิดความสามัคคี มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ พร้อมจะนำความรู้ความสามารถที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถาบัน ชุมชน ภูมิภาค ประเทศ เป็นต้น

3.3.5 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P: Participatory administration)

มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งรัฐ เอกชน ที่ทำงานเกี่ยวกับชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตที่ตรงตามต้องการของสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีใช้เพียงแค่การส่งเสริมเพื่อให้ได้หลักสูตรที่องค์กร หรือชุมชนต้องการเท่านั้น แต่ยังมีผลถึงในอนาคตระยะยาวที่จะช่วยให้การสร้างบัณฑิตสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน ประกอบกับการสร้างความมั่นใจให้กับนิสิตนักศึกษาที่เข้าสู่ระบบการศึกษาว่าหลังจากจบการศึกษาแล้วจะมีโอกาสได้ใช้ความรู้ของตนเองเพื่อพัฒนาสังคม

การเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือพัฒนากลุ่มนิสิตนักศึกษาชาตินั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะชุมชนชาตินั้นจะรู้และเข้าใจว่าสังคมของเขาต้องการคนแบบใด ดังนั้นการเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการออกแบบหลักสูตร การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้งการมีส่วนร่วม

ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อที่จะเป็นบุคลากรที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนชาติพันธุ์ต่อไปในอนาคต จึงเป็นสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยควรตระหนักและใส่ใจอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ยังจะช่วยให้สถาบันการศึกษามีงบประมาณมาสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

3.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา การนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือไปใช้ จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ จะมีความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือพื้นที่ที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม โดยสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และมีกระบวนการที่ยอมรับพหุวัฒนธรรมซึ่งมองเห็นความสำคัญของ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ภาษา ความเชื่อ และเห็นคุณค่าของความแตกต่าง โดยกระบวนการทางการศึกษาสามารถหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่าง เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมและมีคุณค่าต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

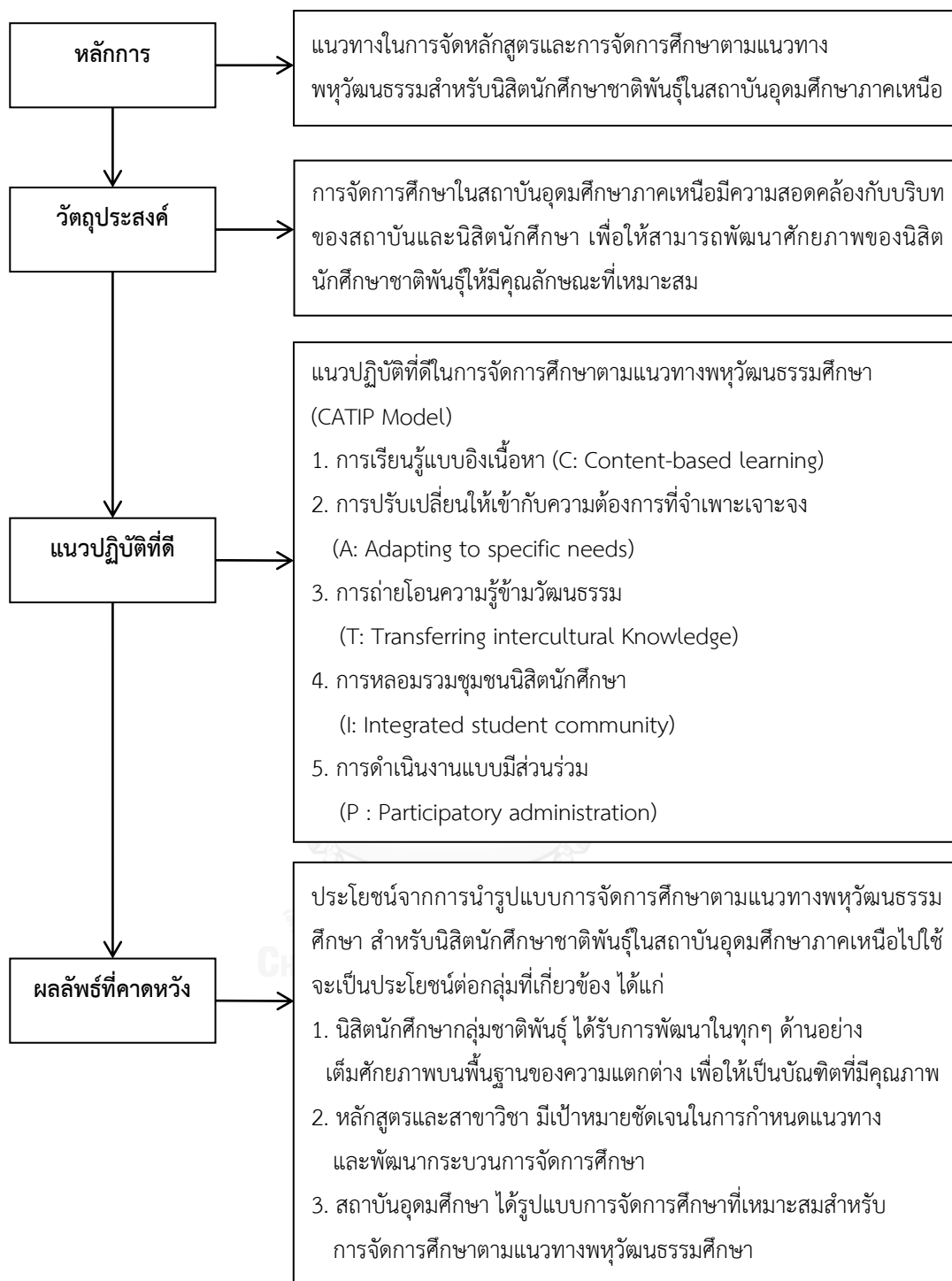
2. หลักสูตรและสาขาวิชา สามารถนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษา สามารถกำหนดแนวทางในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและสาขาวิชา และสถาบันอุดมศึกษา

3. สถาบันอุดมศึกษา ได้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น เนื่องจากลักษณะความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีการอพยพย้ายถิ่นถาวรเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ที่มีการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อพักผ่อนหรือหาประสบการณ์และเรียนรู้ไปตามแหล่งท่องเที่ยวแทบทุกประเทศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่จะพบเห็นได้ในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาตามแนวทาง

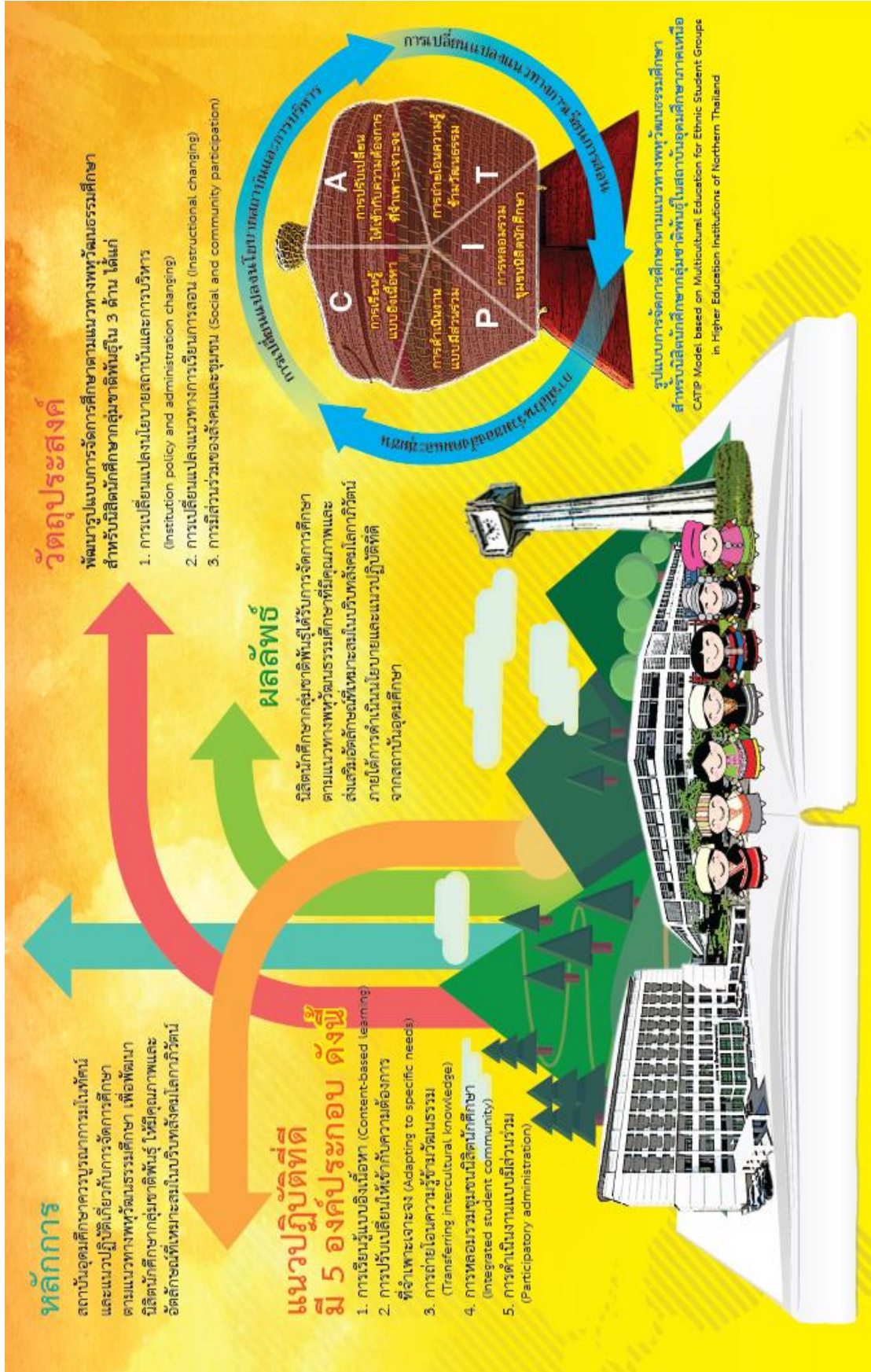
พหุวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีสถานภาพที่เท่าเทียมกันทั้งในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในการดำเนินชีวิตในสังคม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมและเชื้อชาติ เป็นการเปิดมุมมองทางการศึกษาให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือมีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพ และส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้การจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้ผู้เรียนละทิ้งหรือไม่หลงเหลืออัตลักษณ์ของความเป็นชาติพันธุ์ตัวเอง สถาบันอุดมศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีภารกิจและหน้าที่สำคัญที่จะต้องจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนั้น การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่ระบบป้อนเข้า (input) ที่จะต้องคำนึงถึงโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ต่อมาในขั้นการพัฒนาจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ระบบการศึกษา และมีการเรียนปรับพื้นฐานอย่างเข้มข้นให้กับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ ในส่วนของผลผลิต (output) หลังจากจบการศึกษาไปแล้ว ทางสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องมีการสร้างความร่วมมือทางเครือข่ายกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในการรองรับนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปให้ได้ นำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

จากองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังแผนภาพที่ 4.2 ดังนี้

แผนภาพที่ 4. 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ 2) วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และ 3) พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

1. นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 356 คนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ 11 สถาบันคือ 1. กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร 2) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 2. กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) มหาวิทยาลัยพะเยา และ 3) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 3. กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 4. กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ

2. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาที่มีที่ตั้งในเขตภาคเหนือ 11 สถาบัน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ คือ

1. แบบบันทึก เพื่อการวิเคราะห์เอกสาร (content analysis) โดยศึกษาแนวคิดจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย รายงานการวิจัย บทความจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต
2. แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ
3. แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพ นักศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์
4. แบบประเมินร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งเป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สาระจากแบบบันทึก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา รวมถึงความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ
3. วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์
4. สร้าง (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ
5. ประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ
6. ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ สรุปได้เป็น 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จำนวน 356 คน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาใน 3 องค์ประกอบและ 9 ด้านคือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ ด้านนโยบายสถาบัน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเจตคติความเชื่อและการกระทำของบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเปรียบเทียบกับความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ทุกด้านจะอยู่ในระดับปานกลาง และความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมากคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับความคาดหวังแล้ว พบว่ามีค่าความคาดหวังมากกว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาใน ทุกองค์ประกอบและทุกด้าน โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ใน 3 องค์ประกอบ 7 ด้านคือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ ด้านนโยบายสถาบัน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา และด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยศึกษาจากแนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ จำนวน 24 มหาวิทยาลัย จากการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับ

นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า จาก 10 แนวปฏิบัติที่ดีที่ศึกษา มีแนวปฏิบัติที่ดีที่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดมากกว่าร้อยละ 60 ใน 5 อันดับแรก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education) การออกแบบหลักสูตร (curriculum design) ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture) การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity) และนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์และตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พบว่า

ผลจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบได้ใน 3 องค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ ด้านนโยบายสถาบัน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา และด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา ทั้ง 7 ด้านที่พบ นั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันกับแนวปฏิบัติที่ดีทั้ง 5 แนวปฏิบัติจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ได้แก่ ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education) การออกแบบหลักสูตร (curriculum design) ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture) การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (preserve national identity) และนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participative education provision policy) ซึ่งจากความสัมพันธ์นี้ ได้นำมาร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยได้ปรับเปลี่ยนให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของประเทศไทย รวมทั้ง ประเมินรูปแบบฯ ดังกล่าว โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 หลักการ

สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพและอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ ประกอบด้วย แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา และกระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนี้

3.1.1 แนวคิดหรือมโนทัศน์

มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา แนวคิดในเชิงมโนทัศน์ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนที่มีหลากหลาย และตอบโจทย์การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันมากที่สุด เพราะวิธีคิดที่ถูกต้องจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี การจัดการศึกษาจึงต้องเริ่มต้นที่การทำความเข้าใจวิธีคิดต่อกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้นั้นมีเป้าหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ทั้งในเชิงความคิด สติปัญญา และมโนทัศน์ที่มีต่อสิ่งรอบตัว

3.1.2 แนวทางการจัดการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในลักษณะองค์รวม ซึ่งหลักการจัดการศึกษาที่เป็นพหุวัฒนธรรมของ Banks & Banks (2012) ในเรื่องแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา กล่าวไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมทางการเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อต่อรูปแบบการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ กระบวนการในการจัดการศึกษาจึงต้องครอบคลุมขอบข่ายอยู่ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) วิธีคิด
- 2) การปฏิบัติ
- 3) การขยายผล
- 4) การคิดเชิงวิพากษ์

3.1.3 กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน โดยการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมค่านึงและให้ความสำคัญคือ การสร้างให้เกิดการยอมรับในความแตกต่าง การขจัดความเป็นอื่นออกให้ได้มากที่สุด การทลายกำแพงแห่งความต่างออกไปจากระบบคิดหลักที่เป็นอยู่ โดยอยู่บนฐานของหลักคิดในเชิงสิทธิมนุษยชน

3.2 วัตถุประสงค์

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบันและการบริหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นธรรมทางการศึกษา ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถาบัน และมีความสามารถในทักษะพื้นฐาน โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณ์รอบด้านเพื่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน การพิจารณาตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาจะต้องได้รับการตรวจสอบที่อยู่บนฐานของความอ่อนไหวทางด้านวัฒนธรรม โดยปราศจากอคติ และอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

3.2.2 การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา ความรู้ด้านชนชาติ วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ โดยผู้สอนต้องตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้

3.2.3 การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม และชุมชน ความสามารถในการปรับตัว เข้าสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม การพัฒนาตนเอง ทักษะคิด และค่านิยมที่ชัดเจน และการให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในระดับผู้เรียน
- 2) การมีส่วนร่วมในระดับสถาบัน
- 3) การมีส่วนร่วมในระดับชุมชน

3.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

แนวปฏิบัติที่ดีจากรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ CATIP Model มีองค์ประกอบ ดังนี้

3.3.1 การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning)

การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหาเป็นการบูรณาการทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดและการเรียนรู้ให้เข้ากับเนื้อหาของแต่ละวิชา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกัน ระหว่างอาจารย์ประจำวิชาและระหว่างสาขาวิชา โดยจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นสูงโดย ขึ้นอยู่กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3.3.2 การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (A: Adapting to specific needs)

การปรับเปลี่ยนในรายละเอียดต่างๆ เช่น หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การสอบ เป็นต้น เพื่อให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจงสำหรับ นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ เน้นการส่งเสริมและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยอย่างเท่าเทียมกัน ให้พร้อมต่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ที่คอยให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหา ต่างๆ ซึ่งความพร้อมทางด้านบุคลากรในด้านนี้จะต้องเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.3.3 การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge)

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่ กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับ สิทธิได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการ พัฒนาของกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เอง

3.3.4 การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community)

การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษากลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายให้สามารถอยู่ร่วมกันภายใน สถาบันการศึกษาเดียวกันได้อย่างดีนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งสถาบัน ไม่ว่าจะนิสิตนักศึกษาจะมาจากประเทศใด ชาติพันธุ์ใด ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต แต่ความแตกต่างเหล่านั้นก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน บนพื้นฐานของความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร รวมถึงสังคมภายนอกสถาบัน

3.3.5 การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P: Participatory administration)

มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งรัฐ เอกชน ที่ทำงานเกี่ยวกับชาติพันธุ์ได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนา คุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจาก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับ คุณภาพของบัณฑิตที่ตรงตามต้องการของสถาบันการศึกษา

3.4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษา ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคม โลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และจากการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบและแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับร่างรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาเป็น CATIP ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นการอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยและการสร้างรูปแบบที่เหมาะสม โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น รายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

จากผลการศึกษาวิจัย สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนั้นมีความสำคัญในการทำให้ระบบการศึกษามีความเข้มแข็งขึ้นโดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ความสามารถของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนทุกคนจะมีโอกาสเท่าเทียมกันและประสบความสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพที่ตนเองมี โดยมีการปฏิรูปการจัดการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบต่างๆ ทั้งในด้านของ ค่านิยมขององค์กร นโยบายองค์กร โครงสร้างองค์กร กฎเกณฑ์ของสถาบันอุดมศึกษา หลักสูตร สื่อการสอน การประเมินผล ตลอดจนการบริหารองค์กรที่สนับสนุนรูปแบบการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมและระหว่างวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งถือเป็นการพัฒนาไปทุกๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของเรนน (Renn, 2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาผิวสีที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตตอนกลางและตะวันออกของสหรัฐอเมริกา จำนวน 6 แห่ง เพื่อต้องการหาแนวปฏิบัติอุดมศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาผิวสีในสถาบันอุดมศึกษา อันเกิดจากปัญหาความรู้สึกแปลกแยกและขาดการยอมรับในสังคมหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน โดยเรนน พบว่ามีข้อสรุปที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างและพัฒนาในหลาย ๆ แนวทาง ได้แก่ การประเมินผล การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การสร้างพื้นที่การต้อนรับสำหรับนักศึกษาที่มีเชื้อชาติหลากหลาย ความหลากหลายเชิงโครงสร้าง หลักสูตรการเรียนการสอน และการก้าวข้ามพรมแดน

ประเด็นที่ 2 แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความคาดหวังในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และข้อมูลจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กันพบทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทุกองค์ประกอบและทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bank & Bank (2012) ที่ให้ความเห็นว่า ปัจจัยที่จำเป็นที่สุดในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เน้นพหุวัฒนธรรม คือ การช่วยให้นักการศึกษา ได้รับความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มชนและทัศนคติทางการเมือง ตลอดจนค่านิยมของแต่ละวัฒนธรรม สำหรับปัจจัยที่จำเป็นในการปฏิรูประบบแวดล้อมของสถาบันให้เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมนั้น ควรมีการปฏิรูปความสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนและผู้สอน วัฒนธรรมของสถาบัน หลักสูตร กิจกรรมเสริม ทัศนคติต่อชนกลุ่มน้อย ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กร ค่านิยมและวิสัยทัศน์ของสถาบันที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนและสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม รวมถึงให้ความสำคัญกับหลักสูตรแฝง (hidden curriculum) ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมภายในสถาบันหรือครอบครัว ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับผู้เรียนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งตัวผู้สอนซึ่งต้องสามารถแยกแยะความแตกต่าง มีทัศนคติและการรับรู้ได้อย่างละเอียดรอบด้านและสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นพหุวัฒนธรรมให้ออกมาสู่ภายนอกชั้นเรียนด้วยจึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมสถาบัน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังและแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้นำมาร่างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในประเทศไทย มี 3 วัตถุประสงค์ 5 แนวปฏิบัติที่ดี ได้แก่ รูปแบบ CATIP โดยวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ของรูปแบบ คือ การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน สอดคล้องกับ Burnett (1994) ซึ่งกล่าวถึง จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวนี้ จะต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรรวม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของผู้สอน การเปลี่ยนแปลงสถาบันและระบบการเรียนการสอน และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงได้รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาแบบเน้น
 พหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบันและการบริหาร (Institution policy and administration changing) ทั้งนี้การศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณญาณรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน ในด้านการสนับสนุนของสถาบันและบรรยากาศในชั้นเรียน รวมไปถึงการตรวจสอบวัฒนธรรมของสถาบันอย่างใกล้ชิดว่ามีประเด็นที่อาจก่อให้เกิดการกีดกันผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรมหรือไม่ ทั้งนี้ก็ควรมีการตรวจสอบความลำเอียงทางวัฒนธรรมที่อาจพบในสื่อการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์สื่อได้ ดังที่ Burnett (1994) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงสถาบันและระบบการเรียนการสอนนั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบอย่างมีวิจารณญาณรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน

2. การเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนการสอน (Instructional changing) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแนวทางของพหุวัฒนธรรมศึกษาภายในสถาบัน เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพยายามสร้างให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์พหุวัฒนธรรมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนและระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นอกจากนั้นควรมีการสำรวจรูปแบบการสอนว่าส่งเสริมให้เกิดระบบการกีดกันหรือไม่ รวมถึงลักษณะการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นที่ผู้เรียนมากกว่าคะแนนสอบหรือการจัดระดับของสถานศึกษา เน้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ และการคำนึงถึงสังคม จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นมากพอสำหรับผู้เรียนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึงตัวผู้สอนซึ่งผู้สอนควรมีบทบาทในการสามารถสร้างบรรยากาศเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนทุกคน มีการตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้าใจผู้คนและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัว สร้างความเข้าใจโลกและความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียนในการอคติของผู้เรียนและมีการตรวจสอบความลำเอียงของตนเองอยู่เสมอ โดย Burnett (1994) กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะต้องมีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สื่อการเรียนการสอนก็ควรมีการตรวจสอบความลำเอียงทางวัฒนธรรมที่อาจพบในสื่อการเรียนการสอน รวมถึงบรรยากาศในชั้นเรียนผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนทุกคน รวมถึงมีการตรวจสอบวัฒนธรรมของสถาบันอย่างใกล้ชิดว่ามีประเด็นที่อาจก่อให้เกิดการกีดกันผู้เรียนทางวัฒนธรรมหรือไม่

3. การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน (Social and community participation) จุดประสงค์ของการศึกษาแบบเน้นพหุวัฒนธรรม คือการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคมและชุมชน ทั้งนี้ชุมชนหมายถึงชุมชนภายในสถาบัน และชุมชนภายนอกสถาบัน ที่เกิดการร่วมมือร่วมใจกัน มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้บัณฑิต

นักศึกษากลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมภายนอกซึ่งมีความแตกต่างจากสังคมภายในสถาบัน การปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมก็ถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสถาบัน เพื่อสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันของนิสิตนักศึกษาทุกคน สอดคล้องกับแนวคิดของ Burnett (1994) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมในการจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและของสถาบัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถาบันจนสามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคมได้ จึงจะถือว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ประเด็นที่ 3 องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

แนวปฏิบัติที่ดีจากรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือรูปแบบ CATIP มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning)

จากผลการวิจัย พบว่า การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหาเป็นการบูรณาการทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิด และการเรียนรู้ให้เข้ากับเนื้อหาของแต่ละวิชา ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ประจำวิชาและระหว่างสาขาวิชา โดยจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นสูงโดยขึ้นอยู่กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับ Brinton, Snow & Wesche (1989) ที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสอนโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า content - based instruction (CBI) ซึ่งแนวการสอนแบบนี้ ผู้สอนจะประสานทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กับหัวเรื่อง (topic) ที่กำหนดในการเลือกหัวเรื่องผู้สอนจะต้องแน่ใจว่าผู้เรียนมีทักษะและกลวิธีการเรียน (learning strategies) ที่จำเป็นเพื่อที่จะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ การสอนแบบนี้เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะเป็นการฝึกกลวิธีการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของการเรียนรู้ และสามารถนำกลวิธีนี้ไปใช้ได้ตลอด ส่วนเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน ผู้สอนสามารถปรับแต่งให้มีความหลากหลายมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนในแนวนั้นจะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านการฝึกทักษะ กิจกรรมเป็นแบบทักษะสัมพันธ์ที่สมจริง ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้เรียนได้ฟังหรืออ่านบทความที่ได้จากสื่อจริง (authentic material) แล้วผู้เรียนไม่เพียงแต่ทำความเข้าใจข้อมูลเท่านั้น แต่จะต้องตีความและประเมินข้อมูลนั้นๆ ด้วย ดังนั้นผู้เรียนจะต้องรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะสามารถพูดหรือเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ได้ จะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการเรียน (study skills) ซึ่งจะเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญสถานการณ์จริงในอนาคต

2. การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (A: Adapting to specific needs)

จากผลการวิจัย พบว่า การปรับเปลี่ยนในรายละเอียดต่างๆ เช่น หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การสอบ เป็นต้น เพื่อให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจงสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เน้นการส่งเสริมและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างเท่าเทียมกัน ให้พร้อมต่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ที่คอยให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งความพร้อมทางด้านบุคลากรในด้านนี้จะต้องเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับ Lefton & Valvatne (1992) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นกระบวนการทางจิตใจ ที่ใช้เพื่อให้บรรลุความต้องการของคน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตดี ในปัจจุบันสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาไปมาก ทำให้คนต้องปรับตัวมากขึ้นเพื่อให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป ความจำเป็นที่ต้องรู้จักการปรับตัว เนื่องจากมีแรงผลักดันภายในตัวคนและสนองตอบความต้องการของสังคม และสิ่งแวดล้อม การปรับตัวได้ดีต้องมีการรับรู้และเข้าใจสถานการณ์หรือปัญหาอย่างถูกต้องเป็นจริง มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเข้มแข็ง หนักแน่น อดทน มีประสบการณ์ในด้านนี้มาก่อน มีสติปัญญาดีพอควร สถานการณ์หรือปัญหาที่ไม่รุนแรง ซับซ้อน และมีเวลาพอในการปรับตัว

3. การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge)

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่ กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภานิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เอง รวมทั้งร่วมกันรักษาผลประโยชน์ของเพื่อนุสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางหนึ่งสำหรับพื้นที่ในการแสดงตัวตนและพลังอำนาจของกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัยควรเป็นกิจกรรมที่ไม่สร้างให้เกิดความรู้สึกแตกต่างระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ แต่ควรมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษายอมรับซึ่งกันและกัน ทั้งอุปนิสัย วัฒนธรรมทางความคิด การแสดงออก เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันอีกมิติหนึ่งของสังคมก็แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาถูกกดทับว่าด้วยวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนชายขอบ (marginalization) เสมือนหนึ่งเป็นพลเมืองชั้นรองของรัฐ ที่ด้อยโอกาส ขาดสิทธิ และเข้าไม่ถึงทรัพยากรส่วนรวมจากรัฐ

ดั่งที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นความสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน ทรงห่วงใยในความด้อยโอกาสทางการศึกษาของราษฎรทุกหมู่เหล่า ทั้งชนกลุ่มน้อย และประชาคมเมือง ทุกคนควรมีโอกาสได้รับการศึกษา ได้รับบริการจากภาครัฐโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชน ดั่งที่ได้มีพระราชดำรัสในงานเสวนาทางวิชาการด้านอาหารและโภชนาการ ณ มหาวิทยาลัยมหิดล (17 สิงหาคม พ.ศ. 2548) ความว่า

"...ให้คนทุกคนรู้ว่าตัวเองมีสิทธิที่จะรับสิ่งดี ๆ ในชีวิต ไม่ใช่คนอื่นจะเอาอะไรมาให้ก็ได้ หรือว่าผู้ที่มิหน้าที่ดูแลบ้านเมือง หรือดูแลชุมชนต่าง ๆ ก็ต้องรู้ว่าคนอื่นเขาก็มีสิทธิเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น คนด้อยโอกาส หรือบุคคลชายขอบที่เรียกกันตอนนี้ว่าคนที่อยู่ในภาวะวิกฤติ ก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือ ได้รับการดูแล... ...ถ้าพูดถึงเรื่องสิทธิ นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะพูดถึงในแง่ว่าคนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ มีสิทธิที่จะอยู่อย่างดี ควรจะได้รับการศึกษา การศึกษานี้เพื่ออะไร เพื่อให้สามารถที่จะพุงตัวเองและดำเนินชีวิตไปได้อย่างสุขสบาย จะได้เอาความรู้ที่ไปช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นหรือชุมชนได้อีก..."

เมื่อนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์มีโอกาสได้เข้าถึงซึ่งสิทธิทางการศึกษาจากรัฐแล้ว ย่อมเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ในการถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรมระหว่างนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษาทั่วไปบนพื้นฐานของความเสมอภาค และยุติธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ Dube & Ngulube (2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบริบทของสิ่งแวดล้อมทางพหุวัฒนธรรมในสังคมแอฟริกา พบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบริบทของสิ่งแวดล้อมทางพหุวัฒนธรรมเป็นความท้าทายและการให้โอกาสในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ที่มีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ โดยเป็นการเปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการแสดงออกในมิติอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ได้อย่างเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

4. การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community)

จากผลการวิจัย พบว่า การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายให้สามารถอยู่ร่วมกันภายในสถาบันการศึกษาเดียวกันได้อย่างดีนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันจะต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันของทั้งสถาบัน ไม่ว่านิสิตนักศึกษาจะมาจากประเทศใด ชาติพันธุ์ใด ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต แต่ความแตกต่างเหล่านั้นก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน บนพื้นฐานของความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร รวมถึงสังคมภายนอกสถาบัน

สอดคล้องกับ แผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2564) ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีลักษณะหลอมรวม (consolidation) เพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของสถาบันอุดมศึกษา สอดคล้องกับ ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (professional learning community: PLC) ซึ่งเริ่มต้นมีที่มาจากทฤษฎีปัญหาของ Gardner (1983) กล่าวว่า ผู้เรียนเรียนรู้ในรูปแบบหรือวิถีทางลักษณะเป็นองค์รวมและธรรมชาติได้อย่างไร ในขณะที่เดียวกัน Carol (2004) กล่าวไว้เกี่ยวกับการใช้ differentiated Instruction ในชั้นเรียนที่มีความสามารถหลากหลาย ซึ่งทั้งทฤษฎีและแนวคิดของ Gardner และ Carol นั้นได้ช่วยหนุนเสริม Darling-Hammond & Bransford (2005) ที่กล่าวเกี่ยวกับ PLC ที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1. วิสัยทัศน์ ความเชื่อ และค่านิยม (vision, beliefs & values) 2. ความเป็นผู้นำ (leadership) 3. การชี้แนะ (leading) 4. สิ่งแวดล้อมเชิงบวก (positive environment) และ 5. การปฏิบัติส่วนบุคคล (personal practice)

5. การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P : Participatory administration)

จากผลการวิจัย พบว่า มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งรัฐ เอกชน ที่ทำงานเกี่ยวกับชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตที่ตรงตามต้องการของสถาบันการศึกษา สอดคล้องกับในที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ณ องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1) การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการ พัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2) การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณี ดังนี้คือ การเอื้อให้เกิดการพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3) การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนา กับ ประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

4) การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของ ประชากร การดำเนินงาน แบบมีส่วนร่วมมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิด กระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ประเด็นที่ 4 ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับ การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมใน บริบทสังคมโลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา จะเป็น ประโยชน์ต่อกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ หลักสูตร/สาขาวิชา และ สถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อการเคลื่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นี้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558) ที่ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานใน ระดับภูมิภาคอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาสู่ ประชาคมอาเซียน และยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการขับเคลื่อนสถาบันอุดมศึกษาไทยให้ก้าวไกลและทัดเทียมกับ นานาประเทศ

ประเด็นที่ 5 รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ (CATIP) มีองค์ประกอบ 5 แนวปฏิบัติที่ดัดนั้น มีความสอดคล้องกันกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาของ Banks & Banks (2012) ดังนี้

1) การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C: Content-based learning) สอดคล้องในแนวทางการ บูรณาการเนื้อหา (Content integration) 2) การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะ เจาะจง (A: Adapting to specific needs) สอดคล้องในแนวทางกระบวนการสร้างความรู้

(Knowledge contraction) 3) การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T: Transferring intercultural Knowledge) สอดคล้องในแนวทางการลดความมีอคติ (Prejudice reduction) 4) การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I: Integrated student community) สอดคล้องในแนวทางความยุติธรรมในการจัดการเรียนการสอน (Equity pedagogy) และ 5) การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P: Participatory administration) สอดคล้องในแนวทางการเสริมอำนาจทางวัฒนธรรมในสถาบัน (Empowering culture) ทั้งนี้ การอธิบายขยายความทั้ง 5 แนวปฏิบัตินั้น รูปแบบ CATIP อธิบายในบริบทของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ประเด็นที่ 6 ภาพสะท้อนการก้าวอย่างแท้จริงจากแหล่งพื้นที่ถิ่นอาศัยผ่านระบบอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

ผลการศึกษาวิจัยจากการสังเคราะห์การสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ พบดังนี้

6.1 ก่อนเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

นักเรียนชาติพันธุ์ที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะเรียนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสในหมู่บ้าน และเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน เช่น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เป็นต้น เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้ได้ให้โอกาสนักเรียนได้เข้าเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรืออาจจะมีค่าใช้จ่ายเพียงน้อยนิด ในบางครั้งเด็กชาติพันธุ์บางคนเป็นนักเรียนดีสามารถสอบเข้าเรียนโรงเรียนในตัวอำเภอที่อาศัยอยู่ได้ แต่ก็ไม่สามารถเข้าเรียนได้เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนชาติพันธุ์ไม่มีฐานะดีพอที่จะส่งเสียนักเรียนให้เรียนในโรงเรียนของรัฐในเมืองหรือโรงเรียนเอกชนได้ ในขณะที่เดียวกันจะมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่นับถือศาสนาคริสต์ที่องค์กรคริสตจักรจะให้โอกาสได้เข้าไปศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขององค์กร เช่น โรงเรียนพระหฤทัยเชียงใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องอาศัยอยู่ในระบบหอพักและทำงานให้กับทางโรงเรียน หากนักเรียนคนใดประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็จะต้องเข้าสู่การเป็นนักบวชของศาสนาคริสต์จึงจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป

จากกระแสค่านิยมในด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความคิดเยาวชนในสถานศึกษา เป็นเรื่องที่ไม่ต้องสงสัยเลยที่เด็กชาติพันธุ์คนหนึ่งจะพยายามผลักดันตัวเองเข้าสู่กระแสหลักของสังคมในปัจจุบัน เพื่อต้องการการยอมรับในวงกว้าง และโอกาสทางการศึกษาที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป นั่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งใจพาตัวเองเข้าสู่สถาบันในอุดมศึกษา เริ่มต้นจากการเตรียมตัว ได้แก่ การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวในการสอบโครงการรับตรงเข้าสู่มหาวิทยาลัย การค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆเกี่ยวกับตลาดงานที่จะรองรับในอนาคตประกอบกับการพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ในการทำงาน เพื่อตัดสินใจในการศึกษาต่อ รวมทั้งการเตรียมตัวและเตรียมใจเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามาสู่ชีวิตในอนาคตอันใกล้

อุปสรรคประการสำคัญที่ทำให้นักเรียนชายขอบหลายคนจะต้องทิ้งโอกาสทางการศึกษา เพื่อช่วยเหลือครอบครัว และหาทางดำรงตนอยู่ในสังคมที่ค่อนข้างจะซับซ้อนมากขึ้นทุกวันนี้ก็คือ “ทุนการศึกษา” ซึ่งเป็นความจริงของสังคมที่ว่า การเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น ถ้าไม่มีเงินทุนก็แทบจะมองไม่เห็นโอกาสของความเป็นไปได้ในการศึกษาเล่าเรียนเลย ค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียในแต่ละเทอมไม่ใช่เป็นตัวเงินแค่หลักร้อยหลักพันแต่เป็นหลักหมื่น ถ้าพึ่งทางบ้านก็ไม่มีเงินพอที่จะส่งลูกเรียน เนื่องจากว่าไม่มีช่องทางที่แสวงหารายได้ที่แน่นอน ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้งที่นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์สามารถสอบเข้าในระดับอุดมศึกษาได้แต่ก็ไม่ได้มีโอกาสเรียนเพราะไม่มีเงินทุนการศึกษา

นักเรียนชาติพันธุ์จึงต้องมองหาโอกาสที่จะสามารถพาตัวเองเข้าไปเรียนในอุดมศึกษาให้ได้ โดยมองหาแหล่งทุนการศึกษา แต่ก็เป็นการยากมากที่จะได้รับทุนการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรง เพราะว่าทุนให้เปล่าส่วนใหญ่ที่พอจะเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์นั้น ต้องให้มีสถานภาพเป็นนิสิตนักศึกษาก่อนจึงจะสามารถขอได้ แต่ระหว่างนั้นก็ต้องมียค่าใช้จ่ายหลายอย่าง ทำให้ต้องสมัครขอรับทุนจากองค์กรข้างนอกโดยเฉพาะแหล่งทุนจาก ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ จะต้องแสดงผลงานและความสามารถที่ให้ความมั่นใจกับแหล่งทุนได้ว่าจะสามารถเรียนจนสำเร็จ การศึกษาและกลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตนเองได้อย่างแท้จริง

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาช่องทางการเข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์แล้ว พบว่ามีหลายช่องทางทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะและมหาวิทยาลัย หนึ่งในช่องทางนั้นคือ “โครงการรับตรง” ซึ่งเป็นโครงการที่ทางคณะจัดสอบเพื่อคัดเลือกนิสิตนักศึกษาเอง เมื่อได้รับการคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อก็มีความรู้สึกดีใจที่ได้รับโอกาสให้ได้เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพิสูจน์ความสามารถของตัวเองในระดับอุดมศึกษา เนื่องด้วยโครงการรับตรงเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ได้มีโอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถ และผลงานของตนเองที่ผ่านมา ซึ่งในทางตรงกันข้ามกับระบบคัดเลือกแบบโควตา และระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง (admissions) ที่โอกาสเข้าเรียนสำหรับนักเรียนชาติพันธุ์มีน้อยมาก เว้นเสียแต่ว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะกำหนดสิทธิ์ให้แก่ นักเรียนชาติพันธุ์โดยตรงหรือเป็นการเฉพาะ

การเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น นักเรียนชาติพันธุ์หลายคนได้รับทุนจากโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1. การสมัครขอรับทุนจากองค์กรภายนอก พร้อมทั้งแสดงผลงานและความสามารถที่ให้ความมั่นใจกับแหล่งทุนได้ว่านิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์จะสามารถเรียนจนจบ และกลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง อาทิเช่น มูลนิธิ Robert Dyckerhoff Foundation ประเทศเยอรมัน ที่มอบทุนการศึกษาตลอดหลักสูตรปริญญาตรี ภายใต้เงื่อนไขที่การรักษาระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 3.00 และต้องมีผลงานเป็นที่ประจักษ์โดยการประเมินของคณะกรรมการมูลนิธิ

2. โครงการรับนักศึกษาชาวไทยภูเขาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นโครงการที่จะมอบทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาปีละ 30,000 บาท ตลอดหลักสูตรโดยไม่มีข้อผูกมัด ทั้งนี้นักเรียนที่สมัครขอทุนจะต้องสมัครสอบโครงการสอบคัดเลือกนักเรียน ในเขตพัฒนาภาคเหนือของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควบคู่ไปด้วย แต่ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกแตกต่างจากนักเรียนผู้สมัครรายปกติทั่วไป โดยจะมีการรับนิสิตนักศึกษาทั้งหมด 7 คณะ จำนวน 19 ทุน

3. โควตาเรียนดี (โครงการรับตรง) เพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นต้น

4. ทุนจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ. อบต.) เป็นต้น

6.2 ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นขณะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

หลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ในช่วงแรกนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จะกังวลเรื่องความเป็นชาติพันธุ์ของตัวเองว่าเพื่อนๆ ในสาขาหรือในคณะรวมไปถึงคณาจารย์ อาจจะมีอคติหรือรังเกียจเดียดฉันท์หรือไม่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไม่ควรจะปิดบังความจริงที่เป็นอยู่ เพราะถ้าปิดบังความเป็นชาติพันธุ์ก็เสมือนว่าไม่มีความจริงใจและไม่มีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเอง นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์จึงเลือกที่จะเปิดเผยตัวเองและแนะนำเพื่อนๆ ทุกคนว่าเป็นชาติพันธุ์ เป็นชนเผ่า ซึ่งผลตอบรับจากคนรอบข้างจะเป็นไปในด้านบวกคือคนส่วนใหญ่ให้การยอมรับและไม่ทำให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกแปลกแยก แต่บางครั้งก็จะถูกล้อเลียนเรื่องสำเนียงการออกเสียงภาษาไทยที่ไม่ชัด รวมทั้งบางครั้งการเรียนการสอนในชั้นเรียน ยังคงพบเห็นคณาจารย์บางท่านที่ยังเอาเรื่องวัฒนธรรมหรือสำเนียงการออกเสียงภาษาไทยของชาติพันธุ์มาสร้างความตลกขบขัน

การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงหลายๆด้าน เช่น เพื่อนใหม่ สังคมใหม่ วิธีการเรียนแบบใหม่ที่ต้องปรับตัวมากขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดในการปรับตัวคือ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อการเรียน และต่อสิ่งรอบตัว ต้องมีวินัยในตนเองมากขึ้นเพราะทุกอย่างอยู่ที่ตัวเองไม่มีใครมากำหนดให้ทำในสิ่งต่างๆในแต่ละวัน ในช่วงแรกการใช้ชีวิตค่อนข้างลำบากเนื่องจากการเข้าเรียนในปีแรกระดับอุดมศึกษาค่อนข้างจะมีค่าใช้จ่ายเยอะ เช่น ค่าชุดนิสิตนักศึกษา ค่าหนังสือ อุปกรณ์การเรียน ค่าอาหาร ค่าหอ ดังนั้น การใช้จ่ายจึงค่อนข้างประหยัดมาก แต่ค่อนข้างดีที่มหาวิทยาลัยมีโรงอาหารที่จำหน่ายอาหารในราคาถูกลงจึงไม่สิ้นเปลืองในเรื่องนี้มากนัก ส่วนการเรียนในระดับอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่สนใจ ในส่วนของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้น นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มักจะมีปัญหาในวิชาภาษาอังกฤษ เพราะว่าการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สำเร็จ การศึกษามาจากโรงเรียนขยายโอกาสในหมู่บ้าน ทำให้พื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรแก้ปัญหาโดยการขอให้เพื่อนตัวและเข้าร่วมการติวที่จัดขึ้นโดยสโมสรนักศึกษา

ของมหาวิทยาลัยในบางโอกาส จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย และการฝึกงาน ทำให้ได้เรียนรู้มากมาย ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตและมองคนมองโลก และการอยู่ร่วมกับผู้คนที่แตกต่างกันนับเป็น ประสบการณ์ที่มีค่า ซึ่งหากไม่ได้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยก็คงขาดประสบการณ์เหล่านี้แน่นอน ซึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในขณะที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพื่อการ ค้นพบหนทางสู่ความสำเร็จในชีวิต

การเรียนในระดับอุดมศึกษาค่อนข้างมีความแตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการเรียนเกี่ยวกับรายวิชาต่างๆ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะต้อง นำโครงสร้างหลักสูตรมาศึกษาอย่างรอบคอบเพื่อวางแผนการลงทะเบียนเรียน ในกระบวนการนี้จะมี อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษารุ่นพี่คอยให้คำแนะนำแก่รุ่นน้อง การปรับตัวสำหรับการเรียนใน ระดับอุดมศึกษา ต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น มีวินัยในการอ่านหนังสือ และที่สำคัญต้องมีการแบ่ง เวลาในการเรียนและกิจกรรมอย่างเหมาะสม

สำหรับการนำพาตัวเองเข้าไปอยู่กับสังคมใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ จำเป็นต้องมีการปรับตัวทั้งด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตที่อยู่รอดปลอดภัย ในสังคมใหม่ที่ไม่ใช่สังคมพื้นถิ่นของตนเองในสมัยเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การปรับตัวดังกล่าวจะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เข้าใจสังคมมากขึ้น และถ้ายิ่งนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์คนใดมีประสบการณ์การทำงานและทำกิจกรรมที่ผ่านมา ยิ่งส่งผลให้ปรับตัวเข้ากับ สังคมใหม่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างไม่ยากนัก สังคมใหม่ในมหาวิทยาลัยเป็นสังคมที่เปิดโลกทัศน์ให้แก่ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์อย่างสุดโต่ง การปรับตัวและการอยู่รอดตลอดหลักสูตรเป็นทักษะการใช้ ชีวิตของแต่ละคน

ส่วนในด้านการส่งเสริมและพัฒนา นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีระบบดูแลช่วยเหลือ นิสิต นักศึกษาให้รู้จักช่วยเหลือตัวเองที่ดี ซึ่งในบางเรื่องก็ยังคงขาดการเข้าถึงโดยเฉพาะการดูแล นิสิต นักศึกษาเป็นรายกรณี ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดทักษะชีวิต จนนำไปสู่การออกกลางคัน แต่สำหรับ นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์บางคนก็มีพื้นฐานทางวิชาการที่ไม่ดีพอเมื่อเทียบกับเพื่อนคนอื่นๆ จึงจะต้อง อาศัยความมุ่งมั่นและเพียรพยายามมากกว่าคนอื่นเพื่อรักษาโอกาสทางการศึกษาเอาไว้ให้ตลอดจน ครบหลักสูตร หากกล่าวโดยง่ายก็คือ การส่งเสริมในระดับมหาวิทยาลัยยังคงอยู่บนฐานของการ แข่งขัน การคัดเลือกที่อิงอยู่กับมาตรฐานเดียว อาจมองข้ามในเรื่องลีลาชีวิตของนิสิตนักศึกษาไปใน บางประเด็น

6.3 ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ CATIP ในการจัดการศึกษา

1) การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (C : Content-based learning)

การเรียนรู้แบบอิงเนื้อหาเป็นการบูรณาการทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการ อ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดและการเรียนรู้ให้เข้ากับเนื้อหาของแต่ละวิชา จากพื้นฐานทาง

วัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันมากย่อมต้องการการพัฒนาที่เน้นการบูรณาการในทักษะต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องประสานกันอยู่บนฐานความเข้าใจในความหลากหลายของผู้เรียน รับฟังข้อเสนอตั้งแต่ระดับล่างเพื่อนำไปออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ถ้านำหลักการข้างต้นไปปรับใช้แล้วก็จะได้หลักสูตรที่มีมาตรฐานและได้รับการยอมรับจากสังคมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ ในขณะที่หลักสูตรมีกระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างและสร้างให้เกิดการยอมรับในระดับสูง กล่าวคือให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกับตน จึงส่งผลที่ดีต่อผู้เรียนเพราะหลักสูตรและกระบวนการมีความยืดหยุ่นสูงและสอดคล้องกับความต้องการหรือความสนใจที่แท้จริงของผู้เรียนอีกทั้งไม่ทำให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เกิดความรู้สึกแปลกแยกหรือโดนกดทับทางวัฒนธรรม เพราะหลักสูตรถูกออกแบบมาให้มีความอ่อนไหวทางชาติพันธุ์ การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้จึงจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดีในชั้นเรียนและในสังคมมหาวิทยาลัย เนื่องจากนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้นำความรู้ที่ได้ในห้องเรียนไปสู่การลงมือปฏิบัติจริง และสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับคนทุกกลุ่มในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง (A : Adapting to specific needs)

การปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการที่จำเพาะเจาะจง เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เข้าสู่ระบบการศึกษาได้มากขึ้น เนื่องด้วยนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีทักษะการเรียนรู้และศักยภาพการเรียนรู้ที่แตกต่างจากนิสิตนักศึกษาทั่วไป ประกอบกับเมื่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ถูกปฏิบัติภายใต้การวัดผลและประเมินผลเช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาปกติ แต่นั่นก็มิอาจบอกได้ว่าเป็นการวัดและประเมินผลที่สะท้อนคุณภาพของนิสิตนักศึกษาที่แท้จริง เมื่อสถาบันอุดมศึกษาใช้ระบบการคัดเลือกแบบเหมารวมวิธีการเดียวกันก็คงตอบได้ว่านิสิตนักศึกษาที่สามารถผ่านการทดสอบจะประกอบด้วยใครบ้าง ด้วยเหตุนี้ การคำนึงถึงความต้องการในประเด็นนี้จะช่วยส่งเสริมและขยายโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งยังเป็นการเสริมแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีแบบอย่างของนิสิตนักศึกษารุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนเป็นแรงบันดาลใจให้กับนิสิตนักศึกษารุ่นน้อง ประกอบกับมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ก็ยิ่งจะส่งผลทำให้กลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และได้เข้าสู่ระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

3) การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรม (T : Transferring intercultural Knowledge)

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ให้ความสำคัญมาก การถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรมจึงเป็นพื้นฐานประการสำคัญที่จะนำไปสู่การยอมรับในความหลากหลายในกระบวนการสร้างให้เกิดการยอมรับเหล่านี้จะต้องมีการส่งผ่านวัฒนธรรมระหว่างคนกับคน ชุมชนกับชุมชน สถาบันกับสถาบัน และระดับอื่นๆ ที่ซ้อนกันอยู่ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิได้เข้าไปเป็นผู้นำนักศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เอง ให้ตัวแทนนิสิตนักศึกษาได้เข้าไปทำหน้าที่บริหารงานในสถานนิสิตนักศึกษา สโมสรนิสิตนักศึกษาหรือองค์กรนิสิตนักศึกษา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเพื่อนๆ นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำหรับพื้นที่ที่แสดงตัวตนและพลังอำนาจของกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัยควรเป็นกิจกรรมที่ไม่สร้างให้เกิดความรู้สึกแตกต่างระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ควรมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษายอมรับซึ่งกันและกัน ทั้งอุปนิสัย วัฒนธรรมทางความคิด การแสดงออก เนื่องจากนิสิตนักศึกษาแต่ละคนย่อมมีพื้นฐานชีวิตที่แตกต่างกัน จากบุคลิกภาพ พฤติกรรม และการแสดงออก โดยตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางภาษา หรือวัฒนธรรมอื่นๆ ในสถาบัน การประยุกต์ใช้ความรู้ออกสู่พื้นที่สาธารณะ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกแห่งการให้ การสร้างความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง เป็นต้น ผลดีของการถ่ายโอนความรู้ข้ามวัฒนธรรมจะทำให้ นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ของตัวเอง และมีพื้นที่ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิด วิถีชีวิต และวัฒนธรรมระหว่างนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์และนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มทั่วไป ซึ่งจะทำให้ นิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ในสังคมมากยิ่งขึ้น

4) การหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษา (I : Integrated student community)

การสร้างพื้นที่ในการแสดงออกของกลุ่มนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ก่อให้เกิดการหลอมรวมชุมชนนิสิตนักศึกษาในสถาบันและต่างสถาบัน หลักการข้างต้นนี้ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายสามารถอยู่ร่วมกันภายในสถาบันการศึกษาเดียวกันได้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่านิสิตนักศึกษาทั่วไปและกลุ่มชาติพันธุ์จะมาจากพื้นถิ่นใด ชาติพันธุ์ใด แม้จะมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต แต่ความแตกต่างเหล่านั้นก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกันบนพื้นฐานของความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร รวมถึงสังคมภายนอกสถาบัน ทั้งนี้สถาบันจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องและเอื้อต่อการจัดการศึกษา มีระบบการจัด

การศึกษาที่มีคุณภาพ คำนึงถึงความแตกต่าง เคารพและยอมรับในความแตกต่างเพื่อหล่อหลอม ชุมชนนิสิตนักศึกษาในสถาบันให้เกิดความสามัคคี มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ พร้อมจะนำ ความรู้ความสามารถที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถาบัน ชุมชน ภูมิภาค ประเทศ เป็นต้น ส่งผลดีให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไม่เกิดความรู้สึกแปลกแยกหรือถูกกดทับ ชุมชนในมหาวิทยาลัย ได้พัฒนาวิสัยทัศน์ของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มให้มีความเข้าใจ มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นิสิตนักศึกษาในสถาบันจึงเกิดความสามัคคี เคารพ และยอมรับใน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

5) การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม (P : Participatory administration)

ทุกระดับของการจัดการศึกษาภายใต้ความหลากหลายของบริบทสังคม บริบททาง วัฒนธรรม จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นแนวคิดหลักในการจัดการศึกษา การเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือพัฒนากลุ่ม นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะชุมชนชาติพันธุ์เหล่านั้นจะรู้และเข้าใจว่าสังคมของเขา ต้องการคนแบบใด ดังนั้นการเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการ ออกแบบหลักสูตร การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะทำให้เกิดเครือข่ายการจัด การศึกษาที่เข้มแข็ง และดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของสังคม ซึ่งจะส่งผลดี ต่อการจัดการศึกษาหรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่มให้ได้รับ การศึกษาจากการออกแบบโดยผู้ที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านและอยู่บนฐานของการ คำนึงถึงความสำคัญของสังคมพหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งช่วยให้บัณฑิตทุกกลุ่มกลายเป็นกำลังสำคัญที่จะ พัฒนาประเทศชาติต่อไป บนฐานของการเคารพยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ซึ่งมี พลัฒมหาศาลที่จะช่วยขับเคลื่อนให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นที่ต้องการของสังคมและชุมชน และมีโอกาสได้ใช้ความรู้ของตนเองเพื่อพัฒนาสังคมต่อไปในอนาคต

6) ผลลัพธ์ในภาพรวม

การนำรูปแบบ CATIP มาใช้ในการจัดการศึกษาจะสามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มนักศึกษาทั่วไป ให้สามารถอยู่ได้ในสังคมโลกาภิวัตน์ ที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และจะช่วยสรรสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้น ในมหาวิทยาลัยได้ เนื่องจากแนวทางในการจัดการศึกษานี้มีศักยภาพเพียงพอที่ทำให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์มีความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม มีการเรียนการสอนที่ เหมาะสมตามความต้องการทั้งของส่วนตนและส่วนรวม มีความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน และมีความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

6.4 ความคาดหวังหลังจากจบการศึกษา

1) ด้านการทำงาน

การได้เข้าสู่โลกของการศึกษายังทำให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ได้เปิดมุมมองตนเอง ได้พัฒนากระบวนการคิด ได้ยกระดับระบบคิดในการมองสังคม จบการศึกษาไปพร้อมกับองค์ความรู้ ในเชิงวิชาการ (เนื้อหาในแบบเรียน) นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่คาดหวังว่าหลังจากจบ การศึกษาแล้วจะได้ทำงานที่ดีและมั่นคง เป็นที่พึงของครอบครัวได้ มีความตั้งใจที่อยากจะกลับไป ทำงานที่บ้านเกิดและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการศึกษาที่อยู่บริเวณชายขอบให้ดีขึ้น ให้โอกาสแก่น้องๆนักเรียนที่อยู่บนพื้นที่สูงได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในขณะเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเร่งพัฒนาและแก้ไขปัญหาไปพร้อมๆกัน เช่น ระบบ การผลิตบัณฑิต โอกาสการกลับไปทำงานที่บ้านเกิดที่จะต้องเข้าสู่ระบบการแข่งขันอีกครั้ง ในขณะที่ โครงการที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร คือ โครงการครู ตชด. ที่คัดเลือกนักเรียนเรียนดีจากโรงเรียน ตชด. ให้เข้าศึกษาต่อวิชาชีพครูใน สถาบันอุดมศึกษาและบรรจุเป็นครู ตชด.หลังสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ มีบัณฑิตชาติพันธุ์จำนวนไม่น้อย ที่ประสงค์อยากบรรจุราชการครู แต่การแข่งขันสอบบรรจุข้าราชการครูในปัจจุบันที่ใช้ข้อสอบชุด เดียวเพื่อคัดเลือกครูเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่แตกต่างจากภูมิลำเนาและพื้นถิ่นตนเอง ส่งผลให้เกิด ปัญหาตามมา เช่น การโอนย้าย การละทิ้งหน้าที่ การย่อท้อต่ออุปสรรคการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

2) ด้านอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันไม่ค่อยเปิดพื้นที่ให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ย้อนกลับไปทบทวนอัตลักษณ์ของตัวเองมากนัก แต่มุ่งเน้นไปที่การสร้างความกลมกลืน การกลืน กลายทางวัฒนธรรมเป็นสำคัญ จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมา ส่งผลให้ความสำนึกในการเปลี่ยนในทางอัตลักษณ์ไม่ค่อยปรากฏเด่นชัดเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะ ระบบการศึกษาไทยที่ผ่านมาได้จัดระบบคิดให้มองตัวเองว่าเป็นชาติพันธุ์ เป็นคนชายขอบ และต้อง พัฒนาตนเองเพื่อให้ทัดเทียมกับคนอื่น จึงสร้างวิถีคิดให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เดินตามถนนแห่ง การศึกษากระแสหลัก และไม่ค่อยได้ตั้งคำถามกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมากนัก ด้วยเหตุนี้ ระบบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไว้ใกล้เคียงกับก่อนที่ จะเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา การที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์คนหนึ่งจะสามารถระบุอัตลักษณ์ (identity) ของตนเองได้นั้น เกิดจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่า ฉันคือใคร และนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติ พันธุ์ต่างจากกลุ่มอื่นๆ อย่างไร ซึ่งเป็นคำถาม/โจทย์ใหญ่พอสมควรสำหรับการค้นหาคำตอบ หากนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ตอบคำถามนี้ได้ไม่ชัดเจนก็เท่ากับอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติ พันธุ์เริ่มถูกกดทับไว้อย่างแยบยลโดยที่ตนเองไม่เคยรู้สึกว่าจะถูกกดทับอยู่ ในทางกลับกันก็พอจะทำ ความเข้าใจได้ว่า บางมิติที่พอจะเป็นการแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่านสัญลักษณ์ออกมา เช่น เครื่อง

แต่งกาย ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ของตนเองอย่างมาก เมื่อมีโอกาสได้ร่วมงานที่ใด ก็จะทำโอกาสสวมเสื้อประจำชาติพันธุ์ของตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นคนกลุ่มเล็กในสังคมใหญ่ การแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์จะสะท้อนความเป็นตัวตนได้ดีที่สุด ซึ่งมีพลังมากกว่าการไปแนะนำตัวเองว่าฉันเป็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

สิ่งที่เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สะท้อนผ่านการปลูกฝังวิถีคิดผ่านระบบการศึกษาไทย “แบบทันสมัย” ในปัจจุบัน (อาจจะเห็นกระแสแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ) ส่งผลให้ระบบคิดของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เริ่มเปลี่ยนไป ความเข้มข้นของความเชื่อสมัยบรรพบุรุษก็เริ่มจางลง ยิ่งหากเดินตามเส้นทางการศึกษากระแสหลักก็เท่ากับเป็นการผลักตัวเองออกห่างจากพื้นที่ที่เป็นแกนทางวัฒนธรรมนั่นคือ “พื้นถิ่นของชาติพันธุ์” และออกสู่อสังคมนอกซึ่งห่างออกไปจากรากเหง้าของความเชื่อและวิถีคิดแบบเดิมที่เคยเป็นอยู่ ประเพณีที่เคยปฏิบัติอย่างเคร่งครัดก็ถูกลดทอนคุณค่าลงไปอย่างน่าเสียดาย เพราะต่างคนต่างมุ่งไปสู่ความทันสมัย มุ่งไปสู่การศึกษาที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ยกย่องว่าเป็นอนาคตและโอกาส สิ่งเหล่านี้เองที่ส่งผลโดยตรงต่อวัฒนธรรมทางความคิดและการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป แต่นั่นไม่ได้หมายความว่านิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์จะปฏิเสธตนเองออกจากระบบการศึกษาไทย ในทางกลับกัน ยิ่งเป็นแรงหนุนเสริมในการพัฒนาตัวเองอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์นั้นไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานสักเพียงใดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ก็จะยังคงไม่จางหายไปจากตัวตน รวมทั้งคาดหวังว่าองค์กร หน่วยงาน และบุคคลในสังคมจะให้โอกาส ให้การยอมรับ ให้เกียรติ และเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนในทุกกลุ่มชาติพันธุ์

3) ด้านการยอมรับของคนในสังคม

นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เมื่อกล่าวถึงประเด็นเรื่องการยอมรับของคนในสังคม จำเป็นต้องมองย้อนกลับไปทีระบบคิดที่ได้สร้างให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นลักษณะของสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้น นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ต้องก้าวข้ามความต่าง ก้าวข้ามเชื้อชาติ ก้าวข้ามวิถีคิดแบบเดิมๆ ไม่ได้มองว่าพวกเราเป็นคนที่ดี้อย่างวัฒนธรรม ไม่มองวัฒนธรรมคนอื่นว่าเป็นเรื่องที่แปลก แต่มองคนอื่นว่าเป็นมนุษย์เหมือนกัน ไม่มีเส้นแบ่งระหว่างกันและกัน แต่ในปัจจุบันนับได้ว่าเกิดการยอมรับในระดับหนึ่ง เนื่องจากการเปิดพื้นที่มากขึ้น มีพื้นที่ของการแสดงออก แสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเองต่อสังคม อาจเกิดจากพลังจากกลุ่มชาติพันธุ์เองที่มีพลังมากขึ้น ประกอบกับสังคมสมัยใหม่ที่สามารถสื่อสารกัน ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และองค์ประกอบหลายๆ อย่างในสังคมที่เอื้อให้เกิดการยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ และเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ เป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา จากสภาพจริง ปัญหา และความคาดหวังจากนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือ ประกอบกับการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ทำให้พบว่ารูปแบบ CATIP เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ภาคเหนือในปัจจุบัน

จากข้อค้นพบนี้ ควรมีการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรร่วมกันกำหนดนโยบายที่มีการบูรณาการด้านต่างๆ และกำหนดแนวทางการ ดำเนินงานที่ประสานความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงแรงงาน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นรูปธรรมและยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ควรมีเป้าหมายในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะชีวิต ซึ่งจำเป็น ต่อความก้าวหน้าในอาชีพการงานของบัณฑิตกลุ่มชาติพันธุ์ในอนาคต

1.2 หน่วยงานต่างๆ ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยและติดตามประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ชาติพันธุ์ต่างๆ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละ สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือที่มีสถาบันวิจัยทางสังคม ซึ่งอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปแต่ภารกิจมีความ คล้ายคลึงกัน เช่น สถาบันวิจัยสังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา รวมทั้งศูนย์ต่างๆทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาวิจัยนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นระบบ ในขณะเดียวกันยังเป็นแหล่งข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วิธีการ ดำรงชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหาร ภูมิปัญญา ยารักษาโรค การอพยพ เป็นต้น

1.3 ควรร่วมกันจัดให้มีการประชุมวิชาการด้านการพัฒนาการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเป็นหลักในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อเป็นการ เสริมสร้างองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้สนใจโดยทั่วไป ในกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 อธิการบดีและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

2.1.1 สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาตาม แนวทางพหุวัฒนธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มากขึ้น

2.1.2 กำหนดให้เป็นนโยบายและการบริหารงานที่สำคัญในยุทธศาสตร์ด้านการ พัฒนาการเรียนการสอน

2.1.3 ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตและการใช้บัณฑิตตลอดคณาจารย์ชาติพันธุ์ รวมทั้ง มีความเข้าใจที่ถูกต้องและสอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

2.1.4 นำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาไปประยุกต์ใช้ แล้ว ศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมภายใต้บริบทเฉพาะของ แต่ละสถาบันอุดมศึกษา

2.1.5 ควรมีการติดตามผลและประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนืออย่างต่อเนื่อง

2.2 ผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิตนักศึกษา

2.2.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยที่ ส่งผลต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างต่อเนื่อง

2.2.2 ควรพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับการเปิดพื้นที่และส่งเสริมอัตลักษณ์ของ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

2.2.3 ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจนกระทั่งติดตามผลหลังสำเร็จการศึกษา

2.3 อาจารย์ผู้สอน

2.3.1 ควรสร้างความเข้าใจและทัศนคติตนเองที่อยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

2.3.2 ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ สภาพการศึกษาในปัจจุบันที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม

2.3.3 ควรมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและหลากหลายวิธีกับสภาพของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพของสถาบันและสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปในประเด็น ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอื่นๆ ของประเทศไทย เนื่องด้วยวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในแต่ละพื้นที่จึงมีนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกันออกไป ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมีรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างกันไป
2. ควรมีการศึกษาในเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาผิวสีในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียน หรือมหาวิทยาลัยที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์อื่นๆ
3. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันแต่ศึกษาต่างสถาบัน เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ ที่จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สภาพการเรียนรู้ บริบทแห่งการเรียนรู้ บุคลิกลักษณะการเรียนรู้ในแต่ละชาติพันธุ์ เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนารูปแบบหรือนวัตกรรมในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ที่มีความเหมาะสมและทันสมัยต่อสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์
5. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพจริงและความคาดหวังเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบหรือวิธีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและเหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBT) ได้แก่ lesbian (เลสเบี้ยน) , gay (เกย์) , bisexual (ไบเซ็กชวล) และ transgender หรือ transsexual (คนข้ามเพศ) ที่ปรากฏและดำรงตนในสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- การอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการ. (2558). **ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558**. กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- กิจการความมั่นคงภายใน, สำนัก, กรมการปกครอง. (2557). **จำนวนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธาภิษาดินแดน.
- จุมพจน์ วณิชกุล. (2551). **การแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาดและเลือกตลาดเป้าหมาย**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จุไรพร จิตพิทักษ์. (2553). **วัยรุ่นชายชอบกับการปรับตัวในเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูพินิจ เกษมณี. (2547). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุลักษณะ**. รายงานวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ส่วนวิจัยและพัฒนาสถาบันวัฒนธรรมศึกษา.
- นพวรรณ โชติบัณฑิต และ ดุษฎี โยเหลา. (2541). **ทำไมจึงวิจัยข้ามวัฒนธรรม . วารสารพฤติกรรมศาสตร์ 4, 1 (สิงหาคม): 29 – 45 .**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุษกร วัชรศรีโรจน์. (2550). **การวิเคราะห์ลักษณะวัฒนธรรมของคนไทยและนัยยะที่มีต่อการบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พัฒนานักศึกษา, กอง, สำนักงานมหาวิทยาลัย. (2557). **ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เฉลี่ยสะสม (GPAX) ประจำปีการศึกษา 2557**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาตรฐานอุดมศึกษา, สำนักงาน, สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). **คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (ระดับคณะวิชา/หน่วยงานเทียบเท่า)**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2548). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2550**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ สมบูรณ์. (2553). **รัฐ-ชาติ ชาติพันธุ์ : ข้อสังเกตบางประการว่าด้วยความเป็นชาติ ความเป็น
รัฐ และปัญหาชาติพันธุ์**. กรุงเทพมหานคร: สมมติ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (มปป). **“ฐานข้อมูลชาติพันธุ์ในประเทศไทย.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.sac.or.th/databases/ethnic/Content/language.html> (11 ธันวาคม
2557).
- สมุทร ชำนาญ. (2546). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2550). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร:
บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2546). **กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ**. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภา
วิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2544). **แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). **ธรรมรัฐและธรรมราษฎร กับองค์การประชาสังคม**. เอกสาร
ประกอบการประชุมทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2549). **“การต่อสู้เพื่อความเป็นคนของคนชายขอบในสังคมไทย”** ใน อานันท์
กาญจนพันธุ์ (บก.) **อยู่ชายขอบมองตลอดความรู้: รวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ
60 ปี ฉลาดชาย รมิตานนท์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ภาษาอังกฤษ

- Alim, H. Samy & John Baugh. (2007). **Talking Black Talk: Language, Education and Social Change** (ed.). New York: Teachers College Press, Columbia University.
- Atkinson, D., Morten, G. & Sue, D.W. (1998). **Counseling American Minorities: A Cross-Cultural Perspective** (5th ed.). New York: McGraw Hill.
- Banks, J.A. & Banks, C.A. (2012). **Multicultural Education , Issues and Perspectives** (7th ed.). Hoboken: John Wiley & Sons.
- Banks, J.A. (1973). **Teaching Ethnic Studies: Concepts and Strategies**. Washington, DC: National council for the Social Studies.
- Banks, J.A. (1981). **Education in the 80s: Multiethnic Education**. Washington, DC: National Education Association.
- Banks, J.A. (1991). **Teaching Strategies for Ethnic Studies** (5th ed). Boston: Allyn and Bacon.
- Banks, J.A. (2004). Teaching for social justice, diversity, and citizenship in a global world. In **The educational forum** 68, 4 (December): 296-305. Taylor & Francis Group.
- Banks, J.A. (2014). **An Introduction to Multicultural Education** (5th Eds). Boston: Pearson, Allyn & Bacon.
- Bardo, J.W. & J.J. Hardman. (1982). **Urban Sociology: A Systematic Introduction**. F.E. Peacock Publishers Inc., USA.
- Benhabib, S., Shapiro, I. & Petranović, D. (2007). **Identities, affiliations, and allegiances**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brenton, R., W.W.Isajiw, W.E. Kakbach & J.G. Reitz. (1990). **Ethnic Identity and Equality: Varieties of Experience in a Canandian City**, 36-38. Toronto.
- Brinton, D.M., Snow, M.A. & Wesche, M.B. (1989). **Content-based Second Language Instruction**. Boston: Heinle and Heinle Publishers.
- Brodkin, K. (1998). **How Jews became white folks and what that says about race in America**. Rutgers University Press.
- Burnett, G. (1994). **Varieties of Multicultural Education: An Introduction**. ERIC Digest 98.

- Burnett, R. (1994). "The odds of going straight: offenders own predictions, in **Sentencing, Quality and Risk: Proceedings of the 10th Annual Conference on Research and Information in the Probation Service**. Birmingham: University of Loughborough, Midlands Probation Training Consortium.
- Carol A. Tomlinson. (2004). **How to Differentiate Instruction in Mixed Ability Classroom**. (2nd ed.). Assn for Supervision & Curric Development (ASCD).
- Cortés, C.E. (2000). **The Children Are Watching: How the Media Teach about Diversity**. **Multicultural Education Series**. New York: Teachers College Press.
- Cuyjet, M.J. (2008). "Bicultural faculty and their professional adaptation." **New Directions for Student Services 2008**, 123: 73-82.
- Darling-Hammond, L. & Bransford, J. (2005). **Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Darling-Hammond, L. (2010). **The flat world and education: How America's commitment to equity will determine our future**. Teachers College Press.
- Dershowitz, Alan M. (1997). **The Vanishing American Jew: In Search of Jewish Identity for the Next Century**. Boston: Little, Brown and Co.,.
- Dickman, M. (1973). "Teaching cultural pluralism." In J. Banks (Ed.), **Teaching ethnic studies**. (p.6). Washington: National Council for Social Studies.
- Dube, L. & Ngulube, P. (2012). **Knowledge sharing in a multicultural environment: challenges and opportunities**. *South African Journal of Libraries and Information Science* 78, 1: 68-77.
- Erickson, E.H. (1964). **Childhood and society** (2nd ed.). New York: Norton.
- Fillmore, L.W. (2005). "When learning a second language means losing the first." In **The new immigration: An interdisciplinary reader**, 289-308.
- Fordham, S. (1988). "Racelessness as a factor in Black students' school success: Pragmatic strategy or pyrrhic victory?." in **Harvard educational review** 58, 1: 54-85.
- Gardner, H. (1983). **Frames of Mind**. New York: Basic Book Inc.

- Gasser, H.S. (2008). "Being multiracial in a wired society: Using the Internet to define identity and community on campus." In K.A. Renn & P.Shang (Ed.), **Biracial and multiracial college students: Theory, research, and best practices in student affairs**. *New Directions for Student Services*, No. 123: 63-72.
- Gay, G. (1992). "The state of multicultural education in the United States." In K.A. Moodley (Ed.), **Beyond the multicultural education: International perspectives** (pp. 41-65). Calgary, Alberta: Detseting Enterprises.
- Gillborn, D. (2008). **Racism and education: Coincidence or conspiracy?**. Routledge.
- Giroux, H.A. (1988). **Teachers as intellectuals: Toward a critical pedagogy of learning**. New York: Bergin and Garvey.
- Gollnick, D.M., Sadker, M.P. & Sadker, D.M. (1982). "Beyond the Dick and Jane syndrome : Confronting sex bias in instructional materials." In M. P. Sadker & D. M. Sadker (Ed.), **Sex equity handbook for schools** (pp. 60-95). New York : Longman.
- Grant, C.A. & Sleeter, C.E. (1986). "Educational Equity: Education That Is Multicultural and Social Reconstructionist." In **Journal of Educational Equity and Leadership** 6, 2: 106-18.
- Grant, C.A. & Zwier, E. (2011). Intersectionality and student outcomes: Sharpening the struggle against racism, sexism, classism, ableism, heterosexism, nationalism, and linguistic, religious, and geographical discrimination in teaching and learning. **Multicultural perspectives** 13, 4: 181-188.
- Grant, C.A. & Zwier, E. (2012). "**Intersectionality and education.**" In J. Banks (Ed.). *Encyclopedia of diversity in education*. (pp. 1263-1271). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Grant, C.A. (1977). **Multicultural education: Commitments, issues, and applications**. Washington, DC: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Grant, C.A., Elsbree, A.R. & Fondrie, S. (2004). "A decade of research on the changing terrain of multicultural education research." In J.A. Banks & C.A.M. Banks, (Ed.),

- Handbook of Research on Multicultural Education** (2nd ed.). San Francisco, CA: John Wiley & Sons, Inc.
- Gutmann, A. (2003). **Identity in Democracy**. Princeton: Princeton University Press.
- Hofstede, G. (1980). **Cultures Consequences: International Differences in Work-Related Values**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hofstede, G. (1984). The cultural relativity of the quality of life concept. **Academy of Management review** 9, 3: 389-398.
- Hudley, A.H.C. & Mallinson, C. (2011). **Understanding English language variation in US schools**. Teachers College Press.
- Jackson, B.W. (2006). "Theory and practice of multicultural organization development." in **The NTL handbook of organization development and change** : 175-192.
- Jacobson, D. (1998). **The immigration reader: America in a multidisciplinary perspective**. Malden, Mass : Blackwell Publisher.
- Joyce, B. & Weil, M. (1996). **Models of teaching** (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Keeves, P.J. (1988). **Educational research methodology, and measurement: An international handbook**. Oxford, England: Pergamon Press.
- Kellogg, A. & Niskode', A.S. (2008). "Student affairs and higher education policy issues related to multiracial students." In K.A. Renn & P.Shang (Ed.), **Biracial and multiracial college students: Theory, research, and best practices in student affairs**. **New Directions for Student Services**, No. 123: 93-102.
- Kymlicka, W. (2004). **Justice and security in the accommodation of minority nationalism** (pp. 144-175). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ladson-Billings, G. (2012). "Through a Glass Darkly The Persistence of Race in Education Research & Scholarship." in **Educational Researcher** 41,4: 115-120.
- Lee, C.D. (2007). **Culture, literacy, and learning: Taking bloom in the midst of the whirlwind**. New York, NY: Teachers College Press.
- Lee, O. & Buxton, C. A. (2010). "Diversity and Equity in Science Education: Research, Policy, and Practice." in **Multicultural Education Series**. Teachers College Press.

- Lefton, L.A. & Valvatne, L. (1992). **Mastering Psychology**. United States of America: Library of Congress Cataloging in Publication Data.
- Lomawaima, K.T. (2012). "Speaking from Arizona: Can scholarship about education make a difference in the world." in **Journal of American Indian Education** 51, 2: 5-23.
- Marcia, J.E. (1980). "Identity in adolescence." in **Handbook of adolescent psychology** 9: 159-187.
- Morrison, J.L. (2012). A Review of "Contemporary Leadership and Intercultural Competence: Exploring the Cross-Cultural Dynamics within Organizations" Moodian, Michael A. Editor. Los Angeles. **Journal of Education for Business** 87, 1: 60-62.
- Nasir, N.I.S. & Cobb, P. (2007). "Improving access to mathematics: Diversity and equity in the classroom." in **Multicultural Education Series**. New York: Teachers College Press.
- National Council for Accreditation of Teacher Education. (1997). **Standards for the Accreditation of Teacher Education**. Washington, D.C: National Council for Accreditation of Teacher Education.
- National Council on The Accreditation of Teacher Education. (2002). **Professional standards for the accreditation of schools, colleges, and departments of education**. Washington DC: Author.
- Nieto, S. (2012). "Defining multicultural education for school reform." in **Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education**: 40-59.
- Ong, A.D., Phinney, J.S. & Dennis, J. (2006). "Competence under challenge: Exploring the protective role of parental support and ethnic identity in Latino college students." in **Journal of Adolescence** 29: 961-979.
- Ozaki, C.K. & Johnson, M. (2008). "The space in between: Issues for multiracial student organizations and advising." In K.A. Renn & P.Shang (Ed.), **Biracial and multiracial college students: Theory, research, and best practices in student affairs**. *New Directions for Student Services*, No. 123: 53-72.

- Parekh, B. (2000). **Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Phillips, S.U. (1983). **The invisible culture: Communication in classroom and community on the Warm Springs Indian reservation**. New York: Longman.
- Phinney, J.S. (1990). **Ethnic identity in adolescents and adults: Review of research**. *Psychological Bulletin*, 108: 499-514. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Phinney, J.S. (1993). "A three-stage model of ethnic identity development in adolescence." in **Ethnic identity: Formation and transmission among Hispanics and other minorities** 61: 79.
- Phinney, J.S. (1995). "Ethnic identity and self-esteem: A review and integration." In A. Padilla (Ed.), **Hispanic psychology: Critical issues in theory and research** (pp. 57-70). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Phinney, J.S., Chavira, V. & Williamson, L. (1992). "Acculturation attitudes and self-esteem among high school and college students." in **Youth & Society**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Phinney, J.S., Dennis, J. & Osorio, S. (2006). "Reasons to attend college among ethnically diverse college students." in **Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology** 12, 2: 347. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Phinney, J.S., Jacoby, B. & Silva, C. (2007). "Positive intergroup attitudes: The role of ethnic identity." in **International Journal of Behavioral Development** 31, 5: 478-490. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Phinney, J.S., Ong, A. & Madden, T. (2000). "Cultural values and intergenerational value discrepancies in immigrant and non-immigrant families." in **Child development** 71, 2: 528-539. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Renn, K.A. & Lunceford, C.J. (2004). "Because the numbers matter: Transforming postsecondary education data on student race and ethnicity to meet the challenges of a changing nation." in **Education Policy** 18, 5: 752-783. Albany: State University of New York Press.

- Renn, K.A. (2000). "Patterns of Situational Identity Among Biracial and Multiracial College Students." in **Review of Higher Education** 23: 399–420. Albany: State University of New York Press.
- Renn, K.A. (2003). "Understanding the Identities of Mixed-Race College Students Through a Developmental Ecology Lens." in **Journal of College Student Development** 44: 383–403. Albany: State University of New York Press.
- Renn, K.A. (2004). **Mixed race students in college: The ecology of race, identity and community on campus**. Albany: State University of New York Press.
- Robinson, M. (2010). "Preparing future teachers for work in an integrated curriculum." In **Teaching Music** 17, 4: 60. New York: Longman.
- Roche, J. (1996). "The politics of children's rights." In J. Brannen & M. O'Brein (Eds.), **children in families: Research and policy** (pp. 26-40). London: Falmer.
- Shor, I. & Freire, P. (1987). **A pedagogy for liberation: Dialogues on transforming education**. South Hadley, MA: Berggin & Garvey.
- Starr, J. (1989). "The great textbook war." In H. Holtz, I. Marcus, J. Dougherty, J. Michaels, & T. Peduzzi (Ed.), **Education and the American dream: Conservatives, liberals and radicals debate the future of education** (pp. 96-109). Granby, MA: Bergin & Garvey.
- Sue, D.W. & Sue, D. (2013). **Counseling the culturally diverse: Theory and practice** (6th ed.). Hoboken, NJ: Wiley.
- Suzuki, B.H. (1980). **An Asian-American perspective on multicultural education: Implications for practice and policy**. Paper presented at the meeting of the National Association for Asian and Pacific American Education (April: 23-25), Washington, DC. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 205 633).
- Torres, V. (1999). "Validation of a bicultural orientation model for hispanic college students." in **Journal of College Student Development** 40, 3: 285-298.
- Touré. (2011). **Who's afraid of post-blackness?: What it means to be black now**. New York: Free Press.

- Trompernaars, F. & Hampden-Turner, C. (1999). **Riding the Waves of Culture: Understanding Cultural Diversity in Business** (2nd ed.). London: Nicholas Brealey.
- UNESCO. (2006). "Special issue on Transnational Knowledge Through Diaspora Networks, International." In **Journal on Multicultural Societies (IJMS)** 8, 1.
- UNICEF. (2000). **Defining quality in education**. Paper presented by UNICEF at the meeting of the International Working Group on Education, Florence, Italy. New York.
- Willer, D. (1967). **Scientific Sociology: Theory and Method**. Prentice Hall Inc., Englewood Cliff, NJ.
- Williams, T.K., Nakashima, C.L., Kich, G.K. & Daniel, G.R. (1996). **Being different together in a university classroom: Multiracial identity as transgressive education**. In Root, pp. 359-379
- Wong, M.P.A. & Bucker, J. (2008). "Multiracial student services come of age: The state of multiracial student services in higher education in the United States." In K.A. Renn & P. Shang (Ed.), **Biracial and multiracial college students: Theory, research, and best practices in student affairs**. **New Directions for Student Services**, No. 123: 43-52.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis** (3rd ed). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 1 ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง
พหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	รศ.ดร.อรรณพ พงษ์วาท	อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ อดีตคณบดีวิทยาลัยนานาชาติ ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาการศึกษา
2	รศ.ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์	ผู้อำนวยการศูนย์พหุวัฒนธรรมและนโยบายการศึกษา หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3	ผศ.ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ์	สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4	ผศ.ดร.พันธศักดิ์ พลสารัมย์	สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5	อ.ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์	สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6	อ.ดร.ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ	สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7	อ.ดร.ธนาศิริ ชะระอ่ำ	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
8	อ.ดร.ประสิทธิ์ ลีปรีชา	สาขาวิชาชาติพันธุ์สัมพันธ์และการพัฒนา ภาควิชาสังคมศาสตร์กับการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9	อ.ดร.นงนภัส แสงฮอง	สาขาวิชาพหุวัฒนธรรมศึกษา ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10	ผศ.ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
11	อ.ดร.กীরติ ตระการศิริวานิช	รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12	นายอรรถชา กัมปนาท แสนยากร	ปลัดอาวุโส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
13	นายคเชนทร์ เรือนทอง	องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)
14	นายไพโรจน์ พรจมนัน	องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)
15	นายวัชรพงศ์ พุ่มชื่น	องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)

ตารางที่ 2 ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	รศ.ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาวัฒนธรรมและนโยบายการศึกษา หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2	รศ.ดร.จารุณี มณีกุล	รองหัวหน้าภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3	อ.ดร.ประสิทธิ์ ลีปรีชา	สาขาวิชาชาติพันธุ์สัมพันธ์และการพัฒนา ภาควิชาสังคมศาสตร์กับการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4	อ.ดร.อัจจรา ประเสริฐสิน	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5	อ.ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร	สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ตารางที่ 3 ก รายนามผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	ผศ.ทพ.ดร.อนุพันธ์ สิทธิโชคชัยวุฒิ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
2	อ.กฤษดา ภัคดี	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3	รศ.ดร.ธนารักษ์ สุวรรณประพิศ	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4	อ.วุฒิชัย ไชยรินคำ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา
5	รศ.น.อ.ยุทธนา ตระหง่าน	รองอธิการบดีกำกับดูแลการปฏิบัติงานของส่วนพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
6	รศ.มัย ตะตียะ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
7	อ.เนรมิตร จิตรรักษา	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8	ผศ.สุกัญญา คำนวนสกุณี	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
9	ผศ.ดร.ปรีเยศ สิทธิสรวง	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
10	ผศ.ศศิพร สุดใจ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
11	ผศ.สนิท พิพิธสมบัติ	รองอธิการบดีด้านวิชาการและกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ

ตารางที่ 4 ก รายนามผู้อำนวยการกองพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	นางสมพิศ ทองสุก	ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
2	นายสุกิจ ดิตชัย	ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3	นางศรีสุดา ศรีบัณฑิตกุล	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4	นางสาวอำนวยการพร ชัดวงค์	ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา
5	นายวีระชัย เจริญจิตติชัย	หัวหน้าส่วนพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
6	นางเพ็ญนภา ศรีทับทิม	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
7	นายนิคม อัสสรตนะสุชิน	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8	นายสยาม กันหาลิลลา	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
9	นายบรรจง สมศรี	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
10	นายดุสิต สมยา	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
11	ผศ.ธวัชชัย พึ่งธรรม	ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ

ตารางที่ 5 ก รายนามอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด/หน่วยงาน
1	อ.สรียา โชติธรรม	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2	อ.อนุวัต เชื้อเย็น	คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3	ผศ.ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4	อ.พิศาล เครือลิต	วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
5	อ.ดร.สันติชัย วิษา	สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
6	อ.เลเกีย เขียวดี	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
7	อ.อนุชิต วัฒนาพร	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8	ผศ.วิลาวัลย์ หงส์อนุรักษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
9	อ.สุภาวดี ยาดี	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
10	อ.อภิชาติ สุขอร่าม	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
11	อ.ธราดล ดวงสุภา	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ

เอกสาร 1 ข

แบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557
2. แบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ตอนที่ 2 สอบถามความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสอบถามประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ 12 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ได้แก่ นโยบายสถาบัน วัฒนธรรมองค์กร เจตคติ ความเชื่อ การกระทำของเจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน รูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การให้คำปรึกษา และระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา

2) การตอบแบบสอบถามขอให้นิสิตนักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างสำหรับเลือกตอบในแต่ละข้อคำถามโดยมีรายละเอียดความหมายในการตอบแต่ละช่องดังนี้

2.1) ช่องสภาพจริงเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ อันได้แก่แบบแผนที่ให้มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมีความเหมาะสม**น้อย**

1 หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดมีความเหมาะสม**น้อยมาก**

0 หมายถึง **ไม่มีการ**ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด

2.2) ช่องความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ อันได้แก่คะแนนที่ให้มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับ**มากที่สุด**

4 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับ**มาก**

3 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับ**ปานกลาง**

2 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับ**น้อย**

1 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับ**น้อยมาก**

0 หมายถึง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์**ไม่มี**ความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดในการดำเนินการจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษา

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ใช้สำหรับกรวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมจึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล

4. ขอให้นิสิตนักศึกษาตอบแบบสอบถามทุกตอน ทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้งานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้อย่างถูกต้องตรงตามปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีใด

☐ 1) ชั้นปีที่ 1	☐ 2) ชั้นปีที่ 2	☐ 3) ชั้นปีที่ 3
☐ 4) ชั้นปีที่ 4	☐ 5) ชั้นปีที่ 5	☐ 6) ชั้นปีที่.....
3. สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด

☐ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร	☐ 2) มหาวิทยาลัยแม่โจ้
☐ 3) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	☐ 4) มหาวิทยาลัยพะเยา
☐ 5) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	☐ 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
☐ 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	☐ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
☐ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	☐ 10) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
☐ 11) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ	
☐ 12) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่	
☐ 13) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	
4. กำลังศึกษาอยู่ในคณะ.....สาขาวิชา/วิชาเอก.....
5. นิสิตนักศึกษาเป็นชาติพันธุ์ใด

☐ 1) กะเหรี่ยง	☐ 2) ม้ง
☐ 3) เมี่ยน	☐ 4) ลีซู
☐ 5) ลาหู่	☐ 6) อาข่า
☐ 7) ไทใหญ่	☐ 8) อื่นๆ.....
6. มีสัญชาติใด 1) สัญชาติไทย

☐ 2) ไม่มีสัญชาติไทย แต่ถือสัญชาติ.....
☐ 3) ไม่มีสัญชาติใดๆเลย
☐ 4) อยู่ระหว่างการพิสูจน์สัญชาติ หรือกำลังยื่นเรื่องขอสัญชาติไทย
7. วิธีการเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

☐ 1) โครงการรับตรงของสถาบัน/คณะ/สาขาวิชา
☐ 2) โครงการนักเรียนทุนชาวไทยภูเขา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
☐ 3) โควตาของสถาบัน
☐ 4) ระบบแอดมิชชั่น (Admission)
☐ 5) อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
14	มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริม ภาพลักษณ์สถาบันเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม และเผยแพร่ สู่สาธารณชน												
ด้านเจตคติความเชื่อและการกระทำของเจ้าหน้าที่													
15	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รับรู้ได้ว่า เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมีความรู้สึกที่ ดีต่อตนเอง												
16	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติ ตนที่ดีต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
17	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้เกียรติ และเคารพในการตัดสินใจของนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์												
18	เจ้าหน้าที่ไม่มีการแสดงออกถึงการ เหยียดหยามทางชาติพันธุ์												
19	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้การบริการ ที่ดีแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
20	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าใจใน วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์												
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน													
21	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการ ออกไปทำกิจกรรมในชุมชน												

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
22	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้ วัฒนธรรมของตนเอง												
23	ชุมชนชาติพันธุ์มีโอกาสในการกำหนด และออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในหลักสูตรการสอนระดับมหาวิทยาลัย												
24	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างความเข้าใจต่อ ชุมชนในการรับรู้ถึงสิทธิในการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการจัดการศึกษา												
25	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
26	มหาวิทยาลัยมีชุมชนชาติพันธุ์ต้นแบบ สำหรับการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาทั้ง ปกติและกลุ่มชาติพันธุ์												
ด้านภาษาและภาษาถิ่นของสถาบัน													
27	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการใช้ภาษา ถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์ในการจัด การศึกษาและในชั้นเรียน												
28	มหาวิทยาลัยมีแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์ ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์												
29	มหาวิทยาลัยมีการศึกษา วิจัย สร้างองค์ ความรู้ในเชิงภาษาศาสตร์ ของกลุ่มชาติ พันธุ์ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการใช้ ภาษาไทยในการพัฒนาการเรียนการสอน ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
30	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
31	มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาดั้งเดิมของชนเผ่าชาติพันธุ์												
32	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์												
33	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์												
34	มหาวิทยาลัยให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาปกติ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในสำเนียงการออกเสียงของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
35	มหาวิทยาลัยส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาของแต่ละชาติพันธุ์												
36	มหาวิทยาลัยมีโครงการประกวดหรือมอบรางวัลเกี่ยวกับการใช้ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์												
37	มหาวิทยาลัยมีรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ												

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
49	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเข้าใจพหุสังคม												
50	มหาวิทยาลัยมีสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการที่เหมาะสม												
51	มหาวิทยาลัยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
52	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายเอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
53	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์/ความสามารถ/ความถนัดทางวิชาการเพื่อส่งเสริมสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
ด้านการให้คำปรึกษา													
54	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่สำหรับการให้คำปรึกษาที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกันกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
55	มหาวิทยาลัยมีการแนะแนวการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหมาะสม												

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
56	มหาวิทยาลัยจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาให้ คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ที่เพียงพอ												
57	มหาวิทยาลัยมีการระบบช่วยเหลือและ ให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติ พันธุ์เป็นการเฉพาะ												
58	ระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์												
59	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถ เข้าถึงระบบการให้คำปรึกษาของ มหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวก รวดเร็ว หลากหลายช่องทาง และตรงตามความ ต้องการ												
60	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกสบายใจ เมื่อเข้ารับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัย												
61	มหาวิทยาลัยมีระบบการให้คำปรึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็น ความลับเฉพาะบุคคล												
ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา													
62	มหาวิทยาลัยมีหน่วยงาน/ฝ่าย/งาน/อื่นๆ สำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ												
63	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริม การจัด สวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์												

ข้อ	รายการ	สภาพจริง						ความคาดหวัง						
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0	
64	มหาวิทยาลัยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเพียงพอ													
65	มหาวิทยาลัยมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตาม ดูแล นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์													
66	มหาวิทยาลัยมีบริการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์													
67	มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการห้องพักของมหาวิทยาลัยหรือหอในกำกับให้แก่ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ													
68	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่เป็นชาติพันธุ์เฉพาะสำหรับการช่วยเหลือดูแล นิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน													

ตอนที่ 3 ในฐานะที่ท่านเป็นนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

1. สภาพการจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

2. ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

**ตอนที่ 3 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของท่าน ที่มีต่อการดำเนินการจัดการศึกษา
ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา**

1. สถาบันอุดมศึกษาท่าน มียุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร นโยบายรูปธรรมใดบ้าง ในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ส่งเสริมความหลากหลายและความเป็นธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ภาษาแม่ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กับภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาท่าน เป็นปัญหา อุปสรรค หรือเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถาบันอุดมศึกษาท่าน มีรูปแบบการเรียนรู้อะไรบ้างที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์ (เช่น มีระบบการสอนเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้แก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์
เป็นการเฉพาะ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. หลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาท่าน มีแนวทางการส่งเสริมคุณภาพ (ทั้งคุณภาพชีวิต และคุณภาพการเรียนรู้) ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างไร (เช่น มีการกำหนด วิชาพหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นวิชาศึกษาทั่วไป)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. สถาบันอุดมศึกษาท่าน มีรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนอะไรบ้างที่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. สถาบันอุดมศึกษาท่าน มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการเฉพาะหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทและ/หรือหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่
 พึงมีในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของ
 ท่าน

1. ชุมชนชาติพันธุ์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษา หรือการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ใน
 สถาบันอุดมศึกษาของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนใดบ้างที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ
ถ้ามี การมีส่วนร่วมดังกล่าว มีความหลากหลายต่อเนื่องหรือไม่ และเป็นไปในลักษณะเครือข่ายหรือไม่
 อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถาบันอุดมศึกษาของท่านต้องการความร่วมมือ หรือต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงาน
 ภาครัฐและเอกชนใดบ้าง และต้องการในลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์นี้

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 1 ค

ตารางแสดงค่าร้อยละของสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
ด้านนโยบายสถาบัน													
1	มหาวิทยาลัยมีนโยบาย/ ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/ แผนงานประจำปี สำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการเฉพาะ	0.00	5.06	24.44	37.08	25.84	7.58	1.69	2.81	5.06	25.56	36.52	28.37
2	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายในการจัด การศึกษา	3.93	22.47	20.79	20.22	18.26	14.33	0.00	16.01	22.19	25.28	21.35	15.17
3	มหาวิทยาลัยกระตุ้นให้เกิด การพัฒนา นโยบายให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติ ของความหลากหลายทาง ชาติพันธุ์	5.06	11.52	28.37	28.09	14.04	12.92	5.62	11.80	11.80	20.51	32.58	17.70

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
4	มหาวิทยาลัยมีแนวทางการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมเพื่อให้บัณฑิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยบนฐานวัฒนธรรมของตนเอง	3.93	28.65	17.70	17.13	16.57	16.01	0.00	15.45	23.60	23.60	24.16	13.20
5	มหาวิทยาลัยมีรองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดีหรือผู้บริหารระดับสถาบันที่มีความรับผิดชอบนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	6.46	10.11	28.09	21.91	23.03	10.39	1.40	8.99	10.39	16.57	38.20	24.44
ด้านวัฒนธรรมองค์กร													
6	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรม/โครงการสร้างจิตสำนึกแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้เห็นคุณค่าในสถาบันที่กำลังศึกษา	5.06	10.11	25.84	28.09	19.38	11.52	7.02	7.58	8.99	25.56	31.74	19.10
7	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษาโดยทั่วไป	6.46	26.69	24.16	15.73	12.92	14.04	1.40	20.51	24.16	19.38	19.66	14.89

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
8	มหาวิทยาลัยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยอมรับในความหลากหลายของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	8.99	22.19	34.55	21.63	3.65	8.99	2.81	3.93	8.99	28.09	27.81	28.37
9	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างเครือข่ายกับกลุ่มสถาบันที่มีความโดดเด่นในด้านการจัดการศึกษาให้แก่ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	4.21	8.99	30.62	26.97	16.57	12.64	1.97	16.85	20.79	18.26	20.79	21.35
10	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างวัฒนธรรมสำหรับการให้บริการด้านการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียมกัน	2.53	10.11	28.37	28.09	15.45	15.45	1.69	6.46	17.98	24.72	24.72	24.44
11	มหาวิทยาลัยมีรางวัลสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ยอดเยี่ยม/ผลการเรียนดี/กิจกรรมเด่น ฯลฯ เป็นการเฉพาะในแต่ละปีการศึกษา	2.53	21.91	28.65	18.82	19.38	8.71	0.00	20.79	23.31	21.07	18.54	16.29
12	มหาวิทยาลัยมีการจัดปฐมนิเทศก่อนเข้าศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.53	11.52	30.62	28.37	19.38	7.58	1.12	15.45	21.91	24.72	20.51	16.29

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
13	มหาวิทยาลัยกำหนดวัน สำหรับการแสดงออกทาง วัฒนธรรม เช่น การแต่ง กาย ภาษา อาหาร ฯลฯ ของนิสิตนักศึกษาแต่ละ กลุ่มชาติพันธุ์	4.21	10.67	18.54	32.02	20.51	14.04	1.40	5.06	3.93	28.37	38.20	23.03
14	มหาวิทยาลัยมีนโยบาย ส่งเสริมภาพลักษณ์สถาบัน เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่ม ชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม และเผยแพร่สู่สาธารณะชน	6.18	12.92	30.62	26.97	12.92	10.39	2.25	6.46	12.92	19.38	38.48	20.51
ด้านเจตคติ ความเชื่อ และการกระทำของบุคลากร													
15	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รับรู้ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยมีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเอง	2.53	8.99	20.51	30.90	20.22	16.85	3.93	8.99	14.33	21.35	28.37	23.03
16	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย มีการปฏิบัติตนที่ดีต่อนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.53	9.83	30.62	15.45	21.91	19.66	6.18	3.93	8.99	21.63	33.99	25.28
17	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ให้เกียรติ และเคารพในการ ตัดสินใจของ นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.81	14.89	23.60	25.00	23.31	1.39	5.06	12.92	6.46	24.16	28.37	23.03
18	เจ้าหน้าที่ ไม่มีการ แสดงออกถึงการเหยียด หยามทางชาติพันธุ์	3.93	8.99	21.63	24.16	20.79	20.51	2.81	7.87	12.92	19.38	30.90	26.12

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
19	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ให้การบริการที่ดีแก่นิสิต นักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	3.93	12.92	20.51	25.56	20.51	16.57	5.62	12.92	10.39	21.63	21.63	27.81
20	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เข้าใจในวัฒนธรรมและวิถี ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในกลุ่ม ชาติพันธุ์	0.00	6.18	24.44	30.62	19.38	19.38	5.34	6.46	6.46	25.56	30.62	25.56
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน													
21	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาส เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้แก่นิสิต นักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการออกไปทำ กิจกรรมในชุมชน	2.53	26.69	24.44	14.04	19.38	12.92	2.53	17.42	20.79	21.63	20.22	17.42
22	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ ลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้ วัฒนธรรมของตนเอง	2.25	3.93	18.26	30.62	25.56	19.38	0.00	10.96	10.39	23.03	31.18	24.44
23	ชุมชนชาติพันธุ์มีโอกาสน การกำหนดและออกแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ในหลักสูตรการสอนระดับ มหาวิทยาลัย	6.46	12.92	21.91	30.62	12.92	15.17	0.00	12.08	6.46	28.09	27.81	25.56

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
24	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างความเข้าใจต่อชุมชนในการรับรู้ถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	0.00	7.58	5.06	26.97	34.83	25.56	0.00	10.67	9.83	12.36	10.11	57.02
25	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	0.00	6.46	10.67	30.06	24.44	28.37	0.56	3.65	18.82	12.92	18.54	45.51
26	มหาวิทยาลัยมีชุมชนชาติพันธุ์ต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาทั้งปกติและกลุ่มชาติพันธุ์	0.00	12.92	26.97	34.55	15.45	10.11	5.90	2.53	6.46	23.03	37.64	24.44
ด้านภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน													
27	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์ในการจัดการศึกษาและในชั้นเรียน	3.93	9.55	24.16	26.97	21.35	14.04	0.00	14.04	18.82	20.79	19.94	26.40
28	มหาวิทยาลัยมีแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	0.00	8.99	25.28	34.27	16.85	14.61	0.00	15.17	13.76	26.12	23.03	21.91

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
29	มหาวิทยาลัยมีการศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ในเชิงภาษาศาสตร์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการใช้ภาษาไทยในการพัฒนาการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	3.65	15.45	21.91	22.19	23.03	13.76	0.00	12.36	23.60	24.72	20.79	18.54
30	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้กับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	3.93	14.04	17.98	23.03	20.51	20.51	0.00	11.24	21.07	20.79	25.28	21.63
31	มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาดั้งเดิมของชนเผ่าชาติพันธุ์	1.97	14.33	19.66	21.35	20.79	21.91	0.0	13.20	15.45	20.51	27.53	23.31
32	วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษามหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่นของแต่ละชาติ	3.37	13.76	21.07	22.19	21.91	17.70	0.00	14.33	16.01	24.44	19.66	25.56

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
33	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์	2.53	8.71	24.44	24.72	19.94	19.66	0.00	11.80	12.92	26.69	27.53	21.07
34	มหาวิทยาลัยให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาปกติ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในสำเนียงการออกเสียงของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	1.97	8.15	23.88	28.93	16.85	20.22	0.00	12.92	17.70	15.45	26.40	27.53
35	มหาวิทยาลัยส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	2.53	17.70	21.35	21.63	21.35	15.45	0.00	11.80	25.00	23.31	16.85	23.03
36	มหาวิทยาลัยมีโครงการประกวดหรือมอบรางวัลเกี่ยวกับการใช้ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	3.93	15.17	19.10	23.88	20.22	17.70	0.00	16.29	16.57	18.82	24.72	23.60
37	มหาวิทยาลัยมีรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.25	12.64	21.35	28.93	16.57	18.26	0.00	13.76	14.89	22.75	25.56	23.03

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา													
38	รูปแบบของหลักสูตรที่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เรียน ในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมาย (purposes) พัฒนา คุณภาพผลสัมฤทธิ์การ เรียน เพื่อนิสิตนักศึกษา ทั่วไปและนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	3.93	18.54	22.47	23.03	15.73	16.29	0.00	17.42	20.51	16.85	18.54	26.69
39	เนื้อหาสาระ (content) ของหลักสูตร ปรากฏ อัตลักษณ์ และ ความ หลากหลายทางชาติพันธุ์ อย่างชัดเจน เช่น กำหนด วิชาเกี่ยวกับทิวทัศน์ธรรม ศึกษา เป็นวิชาในหมวด ศึกษาทั่วไป เพื่อให้นิสิต นักศึกษาทุกคนต้องเรียน	3.93	20.79	27.53	22.19	19.10	6.46	16.29	20.22	5.90	8.15	14.33	35.11
40	การจัดลำดับสาระการ เรียนรู้ (sequence) ใน หลักสูตรที่เรียนในปัจจุบัน มีความเหมาะสมต่อการ เรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	3.09	22.47	20.79	18.82	18.82	16.01	0.00	12.64	24.16	19.94	24.16	19.10

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
41	เพื่อนนิสิตนักศึกษา (student) ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน มีเป้าหมายและความต้องการในการเรียนตรงตามเป้าประสงค์และเจตนารมณ์ของหลักสูตร	3.09	16.01	22.47	23.31	19.38	15.73	0.00	12.92	21.35	21.07	21.91	22.75
42	กระบวนการเรียนการสอน (instructional processes) ของหลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	3.09	14.61	23.31	28.09	14.61	16.29	0.00	6.46	27.53	28.93	16.29	20.79
43	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีทรัพยากรทางการเรียนการสอน (instructional resource) สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	28.09	6.46	13.48	9.83	15.73	26.40	0.00	10.39	24.44	31.18	21.63	12.36

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
44	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีการประเมินผล (evaluation) และมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร (adjustment) เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	17.70	12.64	16.01	11.52	15.73	26.40	0.00	11.52	25.56	21.63	19.10	22.19
45	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันส่งเสริมศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างทัดเทียมกับนิสิตนักศึกษาปกติ	2.81	18.82	22.19	20.51	15.73	19.94	0.00	14.04	19.66	22.75	17.13	26.40
46	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	10.11	16.57	16.85	16.01	15.73	24.72	0.00	6.46	25.00	26.69	17.98	23.88
47	มหาวิทยาลัยและชุมชนชาติพันธุ์มีหลักสูตรร่วมกันสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	4.21	20.51	24.72	16.01	16.57	17.98	0.00	17.42	22.19	19.10	19.38	21.91

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน													
48	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ให้สามารถพัฒนาตนเองได้	3.93	6.18	32.30	42.13	8.99	6.46	4.78	7.58	5.06	26.97	30.06	25.56
49	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเข้าใจพหุสังคม	3.37	6.18	17.98	34.55	31.46	6.46	2.81	8.99	3.65	26.97	32.02	25.56
50	มหาวิทยาลัยมีสัมฤทธิผลทางวิชาการที่เหมาะสม	3.93	27.25	24.72	16.29	12.92	14.89	0.00	22.19	23.88	18.82	20.22	14.89
51	มหาวิทยาลัยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	6.18	3.93	24.44	34.83	21.63	8.99	3.37	6.46	6.46	29.21	29.21	25.28
52	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมต่อสัมฤทธิผลทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	9.55	11.24	29.21	24.16	19.10	6.74	11.24	15.45	12.36	16.29	16.57	28.09

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
53	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ประ ส บ ก า ร ณ์ / ความสามารถ/ความถนัด ทางวิชาการเพื่อส่งเสริม สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	6.46	12.92	14.04	29.49	24.16	12.92	0.00	18.26	13.48	16.57	23.60	28.09
ด้านการให้คำปรึกษา													
54	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่ ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ สำหรับการให้คำปรึกษาที่ เป็นชาติพันธุ์เดียวกันกับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.53	10.39	24.44	33.99	16.57	12.08	0.00	8.99	13.48	24.44	27.53	25.56
55	มหาวิทยาลัยมีการแนะแนว การศึกษา ให้กับนิสิต นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างเหมาะสม	5.06	10.39	17.42	29.78	17.42	19.94	0.00	8.15	8.71	23.60	30.90	28.65
56	มหา วิ ท ย า ลั ย จั ด ท า ผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา แก่นิสิต นักศึ ก ษ า ก ลุ ม ชาติพันธุ์ที่เพียงพอ	7.87	8.99	20.51	26.69	19.10	16.85	0.00	10.39	19.10	21.91	26.69	21.91
57	มหาวิทยาลัยมีการระบบ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา แก่นิสิต นักศึ ก ษ า ก ลุ ม ชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	6.46	15.45	25.00	21.91	15.17	16.01	0.00	10.39	8.99	27.25	25.28	28.09

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
58	ระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	5.06	8.99	19.66	32.30	16.85	17.13	0.00	12.92	13.48	25.28	25.28	23.03
59	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถเข้าถึงระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวก รวดเร็ว หลากหลายช่องทาง และตรงตามความต้องการ	5.34	17.98	26.69	23.31	10.39	16.29	0.00	8.71	11.80	26.69	26.40	26.40
60	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกสบายใจเมื่อเข้ารับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย	3.09	8.43	21.91	31.46	23.03	12.08	0.00	12.36	11.52	24.72	30.90	20.51
61	มหาวิทยาลัยมีระบบการให้คำปรึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นความลับเฉพาะบุคคล	5.06	10.11	23.03	26.40	20.51	14.89	0.00	12.64	8.99	28.37	26.97	23.03
ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนักศึกษา													
62	มหาวิทยาลัยมีหน่วยงาน/ฝ่าย/งาน/อื่นๆ สำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	3.65	20.79	18.54	18.26	19.94	18.82	0.00	10.39	24.44	22.47	21.63	21.07

ข้อ	รายการ	สภาพจริง (%)						ความคาดหวัง (%)					
		0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
63	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับ นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.81	6.46	25.56	33.15	19.10	12.92	0.00	3.93	10.11	28.37	29.49	28.09
64	มหาวิทยาลัยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ อย่างเพียงพอ	6.46	18.26	23.60	26.40	12.92	12.36	0.00	11.80	13.48	27.25	26.97	20.51
65	มหาวิทยาลัยมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตาม ดูแล นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	1.12	19.94	25.00	18.82	17.98	17.13	0.00	8.99	14.61	26.40	25.00	25.00
66	มหาวิทยาลัยมีบริการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	1.97	17.70	20.79	21.63	20.22	17.70	0.00	15.45	13.20	21.91	28.09	21.35
67	มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการหอพักของมหาวิทยาลัยหรือหอใน กำกับให้แก่ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	3.65	14.04	26.69	25.84	14.04	15.73	0.00	13.76	14.89	24.72	23.03	23.60
68	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่เป็นชาติพันธุ์เฉพาะสำหรับการช่วยเหลือดูแล นิสิต นักศึกษาที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน	2.25	12.92	21.35	21.35	22.75	19.38	0.00	14.61	8.99	26.97	26.69	22.75

ตารางที่ 2 ค

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ของสภาพความเป็นจริงและ
ความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
ด้านนโยบายสถาบัน									
1	มหาวิทยาลัยมีนโยบาย/ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/แผนงานประจำปี สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	3.06	1.004	ปานกลาง	3.78	1.103	มาก	27.371	.000
2	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา	2.69	1.970	ปานกลาง	2.97	1.299	ปานกลาง	2.690	.007**
3	มหาวิทยาลัยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา นโยบายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติของความหลากหลายทางชาติพันธุ์	2.73	1.338	ปานกลาง	3.16	1.453	ปานกลาง	15.314	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
4	มหาวิทยาลัยมีแนวทางการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยบนฐานวัฒนธรรมของตนเอง	2.62	1.531	ปานกลาง	2.96	1.275	ปานกลาง	3.188	.002**
5	มหาวิทยาลัยมีรองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดี หรือผู้บริหารระดับสถาบันที่มีความรับผิดชอบ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.76	1.364	ปานกลาง	3.54	1.287	มาก	13.654	.000
ด้านวัฒนธรรมองค์กร									
6	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรม/โครงการสร้างจิตสำนึกแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ให้เห็นคุณค่าในสถาบันที่กำลังศึกษา	2.81	1.320	ปานกลาง	3.25	1.432	ปานกลาง	15.362	.000
7	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่าง นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไป	2.44	1.508	น้อย	2.80	1.395	ปานกลาง	3.368	.001**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
8	มหาวิทยาลัยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยอมรับในความหลากหลายของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	2.16	1.316	น้อย	3.59	1.251	มาก	38.964	.000
9	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างเครือข่ายกับกลุ่มสถาบันที่มีความโดดเด่นในด้านการจัดการศึกษาให้แก่ นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	2.81	1.297	ปานกลาง	3.03	1.458	ปานกลาง	2.184	.030*
10	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างวัฒนธรรมสำหรับการให้บริการด้านการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพนิสิต นักศึกษา กลุ่ม ชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียมกัน	2.90	1.297	ปานกลาง	3.38	1.295	ปานกลาง	17.912	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
11	มหาวิทยาลัยมีรางวัลสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ยอดเยี่ยม/ผลการเรียนดี/กิจกรรมเด่น ฯลฯ เป็นการเฉพาะในแต่ละปีการศึกษา	2.57	1.323	ปานกลาง	2.86	1.374	ปานกลาง	3.156	.002**
12	มหาวิทยาลัยมีการจัดปฐมนิเทศก่อนเข้าศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.73	1.193	ปานกลาง	2.97	1.341	ปานกลาง	2.465	.014*
13	มหาวิทยาลัยกำหนดวันสำหรับการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษา อาหาร ฯลฯ ของนิสิต นักศึกษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์	2.96	1.327	ปานกลาง	3.66	1.113	มาก	24.056	.000
14	มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมภาพลักษณ์สถาบันเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม และเผยแพร่สู่สาธารณะชน	2.59	1.326	ปานกลาง	3.47	1.257	ปานกลาง	31.507	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
ด้านเจตคติ ความเชื่อ และการกระทำของบุคลากร									
15	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ รับรู้ ได้ ว่า เจ้าหน้า ที่ ของ มหาวิทยาลัย มี ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	3.08	1.291	ปานกลาง	3.30	1.405	ปานกลาง	8.821	.000
16	เจ้าหน้า ที่ ของ มหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติตนที่ดีต่อนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	3.03	1.392	ปานกลาง	3.49	1.385	ปานกลาง	14.256	.000
17	เจ้าหน้า ที่ ของ มหาวิทยาลัยให้เกียรติ และเคารพ ในการตัดสินใจของ นิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.82	1.306	ปานกลาง	3.27	1.475	ปานกลาง	15.423	.000
18	เจ้าหน้าที่ไม่มีการแสดงออกถึง การเหยียดหยามทางชาติพันธุ์	3.10	1.397	ปานกลาง	3.46	1.358	ปานกลาง	14.031	.000
19	เจ้าหน้า ที่ ของ มหาวิทยาลัยให้การบริการที่ดีแก่นิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.96	1.395	ปานกลาง	3.24	1.550	ปานกลาง	10.354	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
20	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	3.21	1.191	ปานกลาง	3.46	1.387	มาก	7.387	.000
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน									
21	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่ นิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการออกไปทำกิจกรรมในชุมชน	2.60	1.447	ปานกลาง	2.92	1.425	ปานกลาง	2.944	.003**
22	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง	3.31	1.216	ปานกลาง	3.48	1.268	ปานกลาง	6.375	.000
23	ชุมชนชาติพันธุ์มีโอกาสนในการกำหนดและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรการสอบระดับมหาวิทยาลัย	2.76	1.415	ปานกลาง	3.48	1.273	ปานกลาง	29.158	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
24	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้าง ความเข้าใจต่อชุมชน ในการรับรู้ถึงสิทธิใน การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ การจัดการศึกษา	3.66	1.139	มาก	3.93	1.431	มาก	2.858	.005**
25	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับ โอกาสเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรม พัฒนาศักยภาพนิสิต นักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	3.58	1.190	มาก	3.82	1.314	มาก	3.030	.003**
26	มหาวิทยาลัยมีชุมชน ชาติพันธุ์ต้นแบบ สำหรับการเรียนรู้ของ นิสิตนักศึกษาทั้งปกติ และกลุ่มชาติพันธุ์	2.83	1.149	ปานกลาง	3.57	1.314	มาก	23.789	.000
ด้านภาษา/ภาษาถิ่นของสถาบัน									
27	มหาวิทยาลัยมีการ ส่งเสริมการใช้ภาษา ถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์ ในการจัดการศึกษาใน ชั้นเรียน	2.94	1.325	ปานกลาง	3.26	1.394	มาก	3.553	.000
28	มหาวิทยาลัยมีแหล่ง เรียนรู้หรือศูนย์ภาษา ของแต่ละชาติพันธุ์	3.03	1.170	ปานกลาง	3.23	1.343	ปานกลาง	3.722	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
29	มหาวิทยาลัยมี การศึกษาวิจัยสร้าง องค์ความรู้ในเชิง ภาษาศาสตร์ของกลุ่ม ชาติพันธุ์ เพื่อนำมาใช้ ปรับปรุงการใช้ ภาษาไทยในการ พัฒนาการเรียนการ สอนของนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.87	1.391	ปานกลาง	3.10	1.294	ปานกลาง	2.692	.007**
30	มหาวิทยาลัยมีการ ส่งเสริมอัตลักษณ์ ความเป็นไทยให้กับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติ พันธุ์	3.04	1.458	ปานกลาง	3.25	1.312	ปานกลาง	2.473	.014*
31	มหาวิทยาลัยมี นโยบายที่แสดงให้เห็น ถึงการให้ความสำคัญ กับการรักษา วัฒนธรรมทางภาษา ดั้งเดิมของชนเผ่าชาติ พันธุ์	3.10	1.423	ปานกลาง	3.32	1.338	ปานกลาง	3.709	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
32	วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษามหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่นของแต่ละชาติ	2.99	1.413	ปานกลาง	3.26	1.375	มาก	3.605	.000
33	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์	3.10	1.342	ปานกลาง	3.33	1.270	ปานกลาง	3.825	.000
34	มหาวิทยาลัยให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาปกติเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในสำเนียง การออกเสียงของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	3.11	1.308	ปานกลาง	3.38	1.386	มาก	3.587	.000
35	มหาวิทยาลัยส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์	2.88	1.404	ปานกลาง	3.14	1.340	ปานกลาง	3.006	.003**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
36	มหาวิทยาลัยมีโครงการประกวดหรือมอบรางวัลเกี่ยวกับการใช้ภาษาของ ชาติพันธุ์	2.94	1.437	ปานกลาง	3.23	1.401	มาก	3.639	.000
37	มหาวิทยาลัยมีรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	3.00	1.350	ปานกลาง	3.29	1.340	มาก	3.626	.000
ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา									
38	รูปแบบของหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมาย (purposes) พัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เพื่อ นิสิตนักศึกษาทั่วไปและนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.87	1.296	ปานกลาง	2.85	1.685	ปานกลาง	2.557	.011*

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
39	เนื้อหาสาระ (content) ของ หลักสูตรปรากฏอัตลักษณ์ และ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์อย่างชัดเจน เช่น กำหนดวิชาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมศึกษา เป็นวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป เพื่อให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน	2.51	1.295	ปานกลาง	2.86	1.968	มาก	3.216	.001**
40	การจัดลำดับสาระการเรียนรู้ (sequence) ในหลักสูตรที่เรียนในปัจจุบัน มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.76	1.470	ปานกลาง	3.06	1.268	ปานกลาง	2.815	.005**
41	เพื่อนนิสิตนักศึกษา (student) ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน มีเป้าหมายและความต้องการในการเรียนตรงตามเป้าประสงค์และเจตนารมณ์ของหลักสูตร	2.93	1.362	ปานกลาง	3.20	1.350	มาก	2.885	.004**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
42	กระบวนการเรียนการสอน (instructional processes) ของหลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.85	1.370	ปานกลาง	3.17	1.226	ปานกลาง	3.430	.001**
43	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีทรัพยากรทางการเรียนการสอน (instructional resource) สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	2.58	1.992	ปานกลาง	3.01	1.172	ปานกลาง	3.132	.002**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
44	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีการประเมินผล (evaluation) และมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร (adjustment) เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.66	1.940	ปานกลาง	3.06	1.275	ปานกลาง	3.045	.003**
45	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันส่งเสริมศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างทัดเทียมกับนิสิตศึกษาปกติ	2.92	1.431	ปานกลาง	3.22	1.394	ปานกลาง	2.690	.007**
46	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	2.92	1.700	ปานกลาง	3.28	1.253	ปานกลาง	2.987	.003**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
47	มหาวิทยาลัยและ ชุมชนชาติพันธุ์มี หลักสูตรร่วมกัน สำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.49	1.474	น้อย	2.84	1.365	ปานกลาง	3.250	.001**
ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน									
48	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมอัต ลักษณ์นิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ให้ สามารถพัฒนาตนเอง ได้	2.65	1.075	ปานกลาง	3.47	1.376	ปานกลาง	23.691	.000
49	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจใน ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมและเข้าใจ พหุสังคม	3.04	1.143	ปานกลาง	3.53	1.309	มาก	17.056	.000
50	มหาวิทยาลัยมี สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ที่เหมาะสม	2.52	1.479	ปานกลาง	2.82	1.377	ปานกลาง	2.817	.005**
51	มหาวิทยาลัยเน้นการ เรียนรู้แบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับ วัฒนธรรมของนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.89	1.235	ปานกลาง	3.50	1.297	ปานกลาง	23.822	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
52	มหาวิทยาลัยมีศูนย์ การเรี ยน รู้ ที่ หลากหลายเอื้อต่อ สัมฤทธิผลทางวิชาการ ของนิสิตนักศึกษากลุ่ม ชาติพันธุ์	2.52	1.356	ปานกลาง	2.96	1.746	ปานกลาง	3.502	.001**
53	มหาวิทยาลัยมีศูนย์ การเรี ยน รู้ ที่สอดคล้อง กับ ประสพการณื/ ความสามารถ/ความ ถนัดทางวิชาการเพื่อ ส่งเสริมสัมฤทธิผลทาง วิชาการของ นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.91	1.412	ปานกลาง	3.30	1.464	ปานกลาง	3.293	.001**
ด้านการให้คำปรึกษา									
54	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ ที่ ป ร ิ ก ข า ห รื อ เจ้าหน้าที่สำหรับการ ให้คำปรึกษาที่เป็นชาติ พันธุ์เดียวกันกับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.88	1.235	ปานกลาง	3.47	1.255	ปานกลาง	18.775	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
55	มหาวิทยาลัยมีการ แนะแนวการศึกษา ให้กับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อย่าง เหมาะสม	3.04	1.422	ปานกลาง	3.63	1.214	มาก	14.473	.000
56	มหาวิทยาลัยจัดหา ผู้เชี่ยวชาญมาให้ คำปรึกษาแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ที่เพียงพอ	2.91	1.461	ปานกลาง	3.31	1.289	ปานกลาง	11.304	.000
57	มหาวิทยาลัยมีการ ระบบช่วยเหลือและให้ คำปรึกษาแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการเฉพาะ	2.72	1.473	ปานกลาง	3.52	1.273	ปานกลาง	11.681	.000
58	ระบบการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ ความต้องการของนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.98	1.368	ปานกลาง	3.32	1.315	ปานกลาง	8.750	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
59	นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถเข้าถึงระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวก รวดเร็ว หลากหลายช่องทาง และตรงตามความต้องการ	2.64	1.449	น้อย	3.50	1.241	ปานกลาง	8.983	.000
60	นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกสบายใจเมื่อเข้ารับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย	2.99	1.246	ปานกลาง	3.36	1.271	ปานกลาง	6.818	.000
61	มหาวิทยาลัยมีระบบการให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นความลับเฉพาะบุคคล	2.92	1.374	ปานกลาง	3.39	1.281	ปานกลาง	15.182	.000
ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนักศึกษา									
62	มหาวิทยาลัยมีหน่วยงาน/ฝ่าย/งาน/อื่นๆ สำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.87	1.512	ปานกลาง	3.19	1.300	ปานกลาง	2.708	.007**

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
63	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	2.98	1.216	ปานกลาง	3.68	1.105	มาก	13.406	.000
64	มหาวิทยาลัยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเพียงพอ	2.58	1.415	ปานกลาง	3.31	1.267	ปานกลาง	13.774	.000
65	มหาวิทยาลัยมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตามดูแล นิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์	2.84	1.412	ปานกลาง	3.42	1.257	ปานกลาง	7.360	.000
66	มหาวิทยาลัยมีบริการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	3.27	1.349	ปานกลาง	3.27	1.349	ปานกลาง	6.957	.000
67	มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการห้องพักของมหาวิทยาลัยหรือหอในกำกับให้แก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	2.80	1.375	ปานกลาง	3.28	1.342	ปานกลาง	10.047	.000

ข้อ	รายการ	สภาพจริง		แปลผล	ความคาดหวัง		แปลผล	t	p
		\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
68	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่เป็นชาติพันธุ์เฉพาะสำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน	3.08	1.391	ปานกลาง	3.34	1.319	ปานกลาง	5.721	.000

หมายเหตุ * $p < 0.05$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** $p < 0.01$ หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 1 ง **ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่อการจัดการศึกษา**

ที่	ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	ความถี่	ร้อยละ
	สภาพการจัดการศึกษา		
1	มีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพสามารถทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มรูปแบบและสามารถนำความรู้ที่ได้รับกลับไปพัฒนาชุมชนถิ่นกำเนิดของนักศึกษาเองได้ มีการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ต่อนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้ดี มีการดูแลและมอบทุนการศึกษาให้เป็นอย่างดี	115	32.30
2	การจัดการศึกษาปัจจุบันเน้นให้นักศึกษาปฏิบัติตามหลักสูตรมากกว่า นักศึกษาจึงไม่ได้คิดหรือแสดงออกได้ด้วยความสามารถของตัวเองและหลักสูตรการศึกษาที่เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์นั้นยังมีน้อย หรือนักศึกษาทั่วไปยังเข้าถึงได้น้อยส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่นักศึกษาทั่วไปยังมีน้อย	71	19.94
3	สวัสดิการบริการทางการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เทคโนโลยีต่าง ๆ มีความพร้อมในระดับดีเอื้อต่อการศึกษาแก่ผู้คนหรือนักศึกษาทุกชาติพันธุ์ซึ่งสถาบันการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดการพัฒนาแก่ตัวผู้เรียนและเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่ด้อยการศึกษาและขาดโอกาสได้เป็นอย่างดี	60	16.85
4	ทางสถาบันมีการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เทียบเท่ากับนักศึกษาปกติที่อยู่ในสถาบันโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน มหาวิทยาลัยค่อนข้างจัดการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีหน่วยงานของทางมหาวิทยาลัยดูแลและให้ความช่วยเหลือเป็น อย่างดี เหมือนนักศึกษาปกติทั่วไป จึงทำให้เกิดความรู้สึกดีใจ ฟังพอใจ มหาวิทยาลัยได้ให้ความเท่าเทียมกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนชาติพันธุ์ ไม่ได้มีความลำเอียง แสดงให้เห็นว่าทุกคนไม่ได้วัดกันที่ฐานะความเป็นอยู่ ภาษา ชาติกำเนิด แต่มหาวิทยาลัยให้ออกาสทุกคนได้มาเรียนรู้กันทุกคน จึงรู้สึกว่าการจัดการเรียนของมหาวิทยาลัยไม่ทำให้ตนเองรู้สึกแตกต่างจากคนทั่วไปเลย แต่กลับรู้สึกว่าตนเป็นคนไทยคนหนึ่งที่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ	54	15.17

ที่	ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	ความถี่	ร้อยละ
5	เจ้าหน้าที่บางส่วนก็ยังมีเจตคติทางลบกับนักศึกษาชาติพันธุ์ ซึ่งในบางครั้งได้สร้างความกดดันในการพัฒนาตนเองและการเข้าไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่ในการจัดการศึกษา รวมถึงยังไม่มีการสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อนักศึกษาปกติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในทางที่ตื้นเขิน มี การพูดด้วยวาจาหยาบคาย รวมถึงยังมีการหยิบยกเรื่องสำเนียงการพูดของ กลุ่มชาติพันธุ์มาพูดเป็นเรื่องตลกขบขัน อีกทั้งยังมีความเข้าใจที่บิดเบือนจากความเป็นจริงเกี่ยวกับ ประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของนักศึกษาชาติพันธุ์	32	9.00
6	บางคนในมหาวิทยาลัย เช่น อาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือนักศึกษาอื่น ๆ ยังไม่มีการยอมรับกลุ่มคนเชื้อชาติอื่น และยังไม่เข้าใจถึงประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต และธรรมชาติของนักศึกษาชาติพันธุ์	24	6.74
	รวม	356	100
ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา			
1	อยากให้ทางมหาวิทยาลัยมีพื้นที่สำหรับการรวมตัวของนักศึกษาชาติพันธุ์ เพราะมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักถึงความเป็นชาติพันธุ์น้อยมาก โดยการรวมตัวนี้เพื่อให้ทำกิจกรรมที่สื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์ตลอดจนกิจกรรมสาธารณะต่อสังคม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา การเสียสละเพื่อสังคม โดยให้ทุกคนที่สนใจสามารถมาเข้าร่วมได้ โดยเฉพาะนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้น เช่น การตั้งชมรมชาติพันธุ์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้กับคนภายนอกได้ศึกษาถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การแต่งกาย ภาษา วรรณกรรม และวิถีชีวิต เป็นต้น เพราะวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชนเผ่ามีความละเอียดอ่อนและมีความแตกต่างกัน จึงควรให้ความสำคัญให้มากขึ้นเพื่อเสริมศักยภาพและให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข	112	31.46

ที่	ความคิดเห็นของนักศึกษาชาตติพันธุ์	ความถี่	ร้อยละ
2	ในเรื่องของระบบการดูแลและให้คำปรึกษา ระบบสวัสดิการ สำหรับนักศึกษาชาติพันธุ์ที่สามารถเข้ามาเรียนได้ก็ไม่สามารถเรียนได้ตามหลักสูตร เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น การเงิน และผลการเรียน จึงทำให้ต้องออกกลางคัน เลยอยากให้มหาวิทยาลัยดูแลเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะให้สถาบันสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา การจัดสวัสดิการ บริการทางการศึกษา ให้คำปรึกษาที่ดีและเปิดกว้างให้กับนักศึกษาชาติพันธุ์มากขึ้น	76	21.35
3	อยากให้มหาวิทยาลัยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยเพิ่มยอดโควตารับเข้าของนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าถึงการศึกษาของนักศึกษาชาติพันธุ์บางกลุ่มในระดับอุดมศึกษายังไม่ทั่วถึงมากนัก จึงอยากให้เปิดโอกาสและเพิ่มช่องทางให้มากกว่านี้	65	18.26
4	การส่งเสริมบางวิชาที่ช่วยให้ตัวนักศึกษาได้ใช้ในการศึกษาและทำงานในอนาคตเพื่อเปิดหรือสร้างโอกาสให้กับชาวชาติพันธุ์ เช่น การสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ของนักศึกษาชาติพันธุ์เป็นการตอบโจทยวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของนักศึกษาชาติพันธุ์ให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้ได้เรียนรู้ถึงปัญหาในชุมชนของตนเอง ตระหนักที่จะรักษ์บ้านเกิด รักชุมชน ส่งเสริมให้นักศึกษากลับไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองมากกว่าที่จะให้ภาครัฐมาแก้ปัญหาให้, การส่งเสริมการเรียนภาษาที่ 3 เช่น วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น	59	16.57
5	ควรมีการจัดระบบการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับ จำนวนชั่วโมงเรียนที่เรียนให้เหมาะสมกับแต่ละสาขาวิชาเอกให้มีความแน่นอนและตรงกับสาขาวิชาที่เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้มีมากยิ่งขึ้น และควรจัดบรรยากาศในการเรียนให้ดีกว่าเดิม เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนทุกห้อง และจัดระยะเวลาเรียนให้เรียนในเวลาเดิม	44	12.36
	รวม	356	100.00

ตารางที่ 2 ง ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของผู้ที่ปฏิบัติงานในการจัดการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	การมีประสบการณ์การทำงานในการรับ นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เข้าเรียนใน มหาวิทยาลัย	45.45	27.27	18.18
2	การปฏิบัติงานในการดูแลอำนวยความสะดวก และพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่ ทุนการศึกษา และบริการด้านต่าง ๆ เช่น หอพักนักศึกษา การกีฬา ดนตรี กิจกรรม ด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม งานพัฒนาชุมชน	36.36	27.27	27.27
3	การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานบริการวิชาการ และกิจกรรมของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มชาติพันธุ์ เช่น งานพัฒนาชุมชน ประเพณีท้องถิ่น งานพัฒนาการศึกษา การจัดตั้งชมรม การจัดหาทุนการศึกษาให้ นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	18.18	45.45	54.55

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
แนวทางปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	การจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้าน คุณภาพชีวิต การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ภายใน สถาบันจะใช้มาตรฐานเดียวกันกับ นักศึกษาทั้งสถาบันคือไม่แบ่งแยก ไม่แบ่งกลุ่ม นักศึกษาทุกคนมีความเท่า เทียมกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	72.73	54.55	81.82
2	การแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมของ นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำเนินได้ ภายใต้กฎระเบียบวินัยของสถาบันซึ่งเป็น ข้อบังคับเดียวกันกับนักศึกษาทั้งสถาบัน	27.27	45.45	18.18
ทัศนคติ/เจตคติของบุคลากรต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	บุคลากรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อ นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ มีการปฏิบัติต่อ นักศึกษาโดยไม่ได้แยกแยะและแบ่งกลุ่ม นักศึกษา	81.82	63.64	72.73
2	บุคลากรบางส่วนเห็นเรื่องการใช้ภาษา ประจำชาติของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็น เรื่องตลกขบขัน และเอามาล้อเลียนใน บางครั้ง	18.18	36.36	45.45

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
แนวปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา				
1	แนวปฏิบัติต่อนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะใช้ระบบการ หล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของนักศึกษาซึ่งกระทำในลักษณะเดียวกันโดยไม่มีการจำแนกเฉพาะกลุ่ม นักศึกษาทั้งหมดอยู่ร่วมกันได้โดยใช้วิธีประเพณีของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตในอุดมคติของสถาบัน	63.64	81.81	72.73
2	บุคลากรบางส่วนเห็นเรื่องของนักศึกษาชาติพันธุ์เป็นเรื่องที่สำคัญรองลงมาจากงานอื่น ในบางครั้งนักศึกษาชาติพันธุ์ต้องใช้เวลาในการประสานงานกับบุคลากรมากกว่านักศึกษาปกติ เพราะบุคลากรไม่เห็นว่าเป็นความสำคัญจึงทำงานอื่นก่อน	36.36	18.18	27.27
ปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีความเข้มแข็งอดทนในการเรียนและการทำกิจกรรมสูงกว่านักศึกษาไทยทั่วไป	36.36	45.45	81.82
2	นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะมีเอกลักษณ์หรือวัฒนธรรมเฉพาะชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันในเรื่องการทำกิจกรรม หรือการแสดงออกทางวัฒนธรรมหากมีการสนับสนุนที่ดีจะสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันได้	63.64	54.55	18.18

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
ปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มักมีความรู้ในวิชาพื้นฐานที่ไม่ค่อยเข้มแข็ง เช่น วิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, ภาษาอังกฤษ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่พบคือการจัดกลุ่มติวร่วมกับนักศึกษาทั่วไป	27.27	54.55	90.91
2	ความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ความ เป็นอยู่ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของ นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กับนักศึกษาปกติ ทำให้นักศึกษา บางกลุ่มมีการแยกตัวออก ห่างจากนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ทำให้เกิดมี การแบ่งชั้นวรรณะ การดูถูกทางเชื้อชาติ จึงทำให้การทำกิจกรรมไม่มีความราบรื่น เท่าที่ควร	72.73	45.45	63.64
ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	การดำเนินการจัดการศึกษาและการจัด อบรมอาชีพสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยมีความคาดหวังว่านักศึกษากลุ่ม ชาติพันธุ์จะนำความรู้ความสามารถและ ทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียน กลับไปทำงาน ประกอบอาชีพส่วนตัว หรือกลับไปพัฒนา ภูมิภาคของตนเองเมื่อสำเร็จการศึกษา	45.45	72.73	81.82

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
2	คาดหวังให้นักศึกษาทั่วไปได้เรียนรู้ วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยไม่รังเกียจ หรือดูถูก รวมถึงการสนองต่อโครงการของ รัฐในหลายๆ โครงการเพื่อเสริมสร้างจุด แข็งหรือปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อการ ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเห็นว่าในภาย ภาคหน้าเขาเหล่านี้จะเป็นตัวแทนที่มี ความเข้มแข็งของสังคมในภูมิภาคของเขา ตนเองให้สามารถพัฒนาขึ้นได้ตาม แนวทางที่ควรจะเป็น	54.55	27.27	18.18

ตารางที่ 3 ง ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
ตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา				
1	มีการดำเนินการพร้อมกันกับนักศึกษาอื่น ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน รวมถึงการเปิด โอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษาทุกกลุ่มได้ แสดงออกได้อย่างเท่าเทียมกัน การ ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่ หลากหลาย และการอยู่ร่วมกัน มีการหล่อ หลอมความเป็นอัตลักษณ์ตามวัฒนธรรม องค์กร	63.64	72.73	72.73
2	ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในการทำกิจกรรมทาง วัฒนธรรมร่วมกัน โดยจัดเป็นกิจกรรมที่ สร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันและมีส่วนใน การช่วยเหลือและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ชุมชน	36.36	27.27	27.27

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
ภาษาของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ต่อปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้				
1	นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์บางคนยังไม่เข้าใจภาษาไทยได้ดีเท่าที่ควรจึงทำให้บางครั้งในการศึกษาจากหนังสือ เอกสารการเรียนต่าง ๆ ต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ยากกว่านักศึกษาไทยปกติ รวมถึงการสื่อสารภายในชั้นเรียนก็อาจมีความคลาดเคลื่อน	63.64	54.55	72.73
2	การมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ และได้เข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการใช้ภาษาไทยเป็นหลักทำให้นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างสูงในการเรียนรู้ทำความเข้าใจเนื้อหา และต้องใช้เวลามากในการทำความเข้าใจมากกว่านักศึกษาอื่น ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มกับนักศึกษาปกติ	36.36	45.45	27.27
รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	มีสำนักงานตัวช่วยสำหรับการให้คำปรึกษากับทุกกรณีของนักศึกษา มีกองแนะแนวสหกิจศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวโดยตรงกับนักศึกษาทั่วไปทุกคนที่มีปัญหาด้านการเรียน ด้านกิจกรรม และชีวิตประจำวัน	63.64	72.73	27.27

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
2	มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนตัวของ นักศึกษา	36.36	27.27	72.73
แนวทางการส่งเสริมคุณภาพของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	ทางด้านหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตร ของสถาบันที่มีแนวทางการส่งเสริม คุณภาพทั้งคุณภาพชีวิตและคุณภาพการ เรียนรู้ของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่จะมีวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับ วัฒนธรรมที่หลากหลาย มีกิจกรรมให้ นักศึกษามีกิจกรรมสาธารณะและ แสดงออกเชิงวัฒนธรรมของตนเอง	54.55	63.64	18.18
2	มีบางรายวิชาและบางสาขา เช่น สาขา พัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการศึกษาถึง ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ เป็นหลักโดยเฉพาะ	45.45	36.36	81.82
รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่เอื้อต่อสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มที่มีจำนวน น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา ปกติจึงยังไม่มี การจัดรูปแบบการศึกษา สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็น การเฉพาะและนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ สามารถเข้ามาเรียนในสถาบันได้เพราะ ได้รับการคัดเลือกมาแล้วจากกลุ่มจึงเป็น นักศึกษาที่ค่อนข้างเรียนดีและไม่มีปัญหา	81.82	72.73	54.55

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
2	การจัดการศึกษารูปแบบพิเศษสำหรับ นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความต้องการ เพิ่มพูนความรู้เป็นการเฉพาะ เช่น การติว โดยการให้รุ่นพี่สอนรุ่นน้องโดยมีอาจารย์ เป็นที่ปรึกษา	18.18	27.27	45.45
สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ไม่มีเป็นการเฉพาะทั้งนี้สื่อ ต่าง ๆ ดังกล่าวนักศึกษาทุกคนในสถาบัน มีสิทธิ เท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก สำหรับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ	72.73	72.73	54.55
2	กลุ่มหรือชมรมของกลุ่มชาติพันธุ์มีการ จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ จาก การรวบรวมและสรรหาจากการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันแล้วจัดหาอุปกรณ์ มาใช้เป็นการเฉพาะ	27.27	27.27	45.45

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
การส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับความไวต่อการข้ามวัฒนธรรมสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	มีการส่งเสริมให้นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และการอยู่ร่วมกันกับนักศึกษาอื่น ๆ มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กับนักศึกษาปกติโดยผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ นักศึกษามีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและเกิดทักษะในการเรียนรู้	72.73	63.64	81.82
2	มีการแนะแนวและสอนเสริมให้กับนักศึกษาเฉพาะกลุ่มที่จำเป็นใน ด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมภายในสถาบันอุดมศึกษา	27.27	36.36	18.18
ระบบการให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาสำหรับนักศึกษาทุกคน ไม่เจาะจงเฉพาะนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น	36.36	72.73	90.91
2	มีกองแนะแนวสหกิจศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนว โดยตรงกับนักศึกษาทั่วไปทุกคนที่มีปัญหา ไม่เจาะจงเฉพาะนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น	63.64	27.27	9.09

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
ระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์				
1	ระบบการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษาในสถาบันจะให้การดูแลนักศึกษาทุกคนในสถาบันโดยเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ หรือศาสนา	72.73	54.55	45.45
2	ระบบการช่วยเหลือดูแลนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในการประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนในด้านการจัดหาทุนการศึกษา จัดหาที่พัก คัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันโดยมีรายได้ในบางกิจกรรม เป็นต้น	27.27	45.45	54.55
แนวคิดในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	การส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และการอยู่ร่วมกัน มีการหล่อหลอมความเป็นอัตลักษณ์ตามวัฒนธรรมองค์กร มีการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละชาติพันธุ์	81.82	63.64	72.73
2	การส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์มีทักษะความสามารถ และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	18.18	36.36	27.27

ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
การออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณภาพนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาปกติจึงยังไม่มีกรออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา และส่งเสริมคุณภาพสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	81.82	81.82	72.73
2	มีการออกแบบหลักสูตรพิเศษสำหรับนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนเฉพาะบางรายวิชา	18.18	18.18	27.27
การส่งเสริมการดำรงความเป็นไทยสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์				
1	มีการส่งเสริมให้นักศึกษาชาติพันธุ์เรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน การหล่อหลอมความเป็นไทยตามวัฒนธรรมของสถาบัน โดยการให้นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมกิจกรรมของสถาบันในกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย เพื่อให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตในอุดมคติของสถาบัน	81.82	72.73	63.64

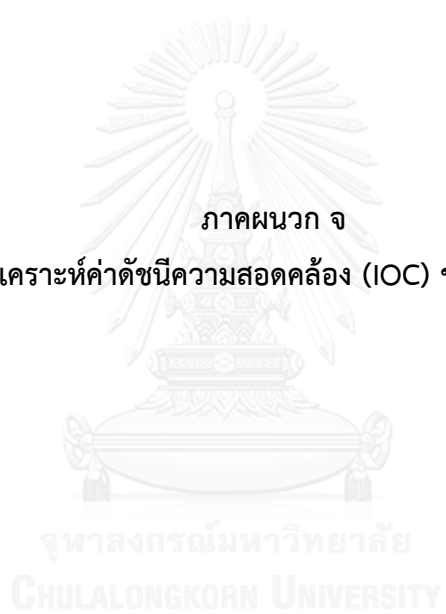
ที่	ความคิดเห็น	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
2	นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มจะดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ของตน ในบางกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จะไม่เข้าร่วมเนื่องจากความเชื่อทางวัฒนธรรม ศาสนา และการนับถือหรือบูชาผีหรือเทพเจ้าประจำชาติพันธุ์ของตนเองเท่านั้น	18.18	27.27	36.36

ตารางที่ 4 ง ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของชุมชนและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องที่พึงมีในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของชุมชนชาติพันธุ์				
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนชาติพันธุ์ใน สถาบันอุดมศึกษาจากการขอความร่วมมือ ในการดำเนินกิจกรรมของสถาบันที่ เกี่ยวเนื่องกับชาติพันธุ์ของนักศึกษา	81.82	81.82	81.82
2	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการ ดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ จะมีส่วนร่วมเฉพาะ นักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันเท่านั้น ชุมชนชาติพันธุ์ภายนอกไม่มีส่วนร่วม	18.18	18.18	18.18
หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์				
1	มีหน่วยงานของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยให้ทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาศึกษา ต่อในสถาบันอุดมศึกษา	36.36	27.27	45.45
2	มูลนิธิโครงการหลวงให้การสนับสนุนใน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้ ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน กลุ่มชาติพันธุ์	63.64	72.73	54.55

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (ร้อยละ)		
		ผู้บริหาร สถาบัน อุดมศึกษา	ผอ.กอง พัฒนา คุณภาพ นักศึกษา	อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์
หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ				
1	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	9.09	9.09	9.09
2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. เทศบาล ฯลฯ	54.55	45.45	36.36
3	โครงการหลวงตามพระราชดำริ	-	18.18	18.18
4	มูลนิธิต่าง ๆ เช่น มูลนิธิปิดทองหลังพระ โครงการรากแก้ว ฯลฯ	18.18	9.09	-
5	หน่วยงานภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ ต่างๆ	18.18	18.18	36.36

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน								
ด้านนโยบายสถาบัน								
1.	มหาวิทยาลัยมีนโยบาย/ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/แผนงานประจำปี สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3.	มหาวิทยาลัยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนานโยบายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติของความหลากหลายทางชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4.	มหาวิทยาลัยมีแนวทางการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยบนฐานวัฒนธรรมของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5.	มหาวิทยาลัยมีรองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดีหรือผู้บริหารระดับสถาบันที่มีความรับผิดชอบนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน								
ด้านวัฒนธรรมองค์กร								
6.	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรม/โครงการสร้างจิตสำนึกแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้เห็นคุณค่าในสถาบันที่กำลังศึกษา	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
7.	มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์กับนิสิตนักศึกษาโดยทั่วไป	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
8.	มหาวิทยาลัยมีกระบวนการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยอมรับในความหลากหลายของนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
9.	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างเครือข่ายกับกลุ่มสถาบันที่มีความโดดเด่นในด้านการจัดการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
10.	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างวัฒนธรรมสำหรับการให้บริการด้าน การศึกษา และการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
11.	มหาวิทยาลัยมีรางวัลสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ยอดเยี่ยม/ผลการเรียนดี/กิจกรรมเด่น ฯลฯ เป็นการ เฉพาะใน แต่ละปีการศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
12.	มหาวิทยาลัยมีการจัดปฐมนิเทศก่อนเข้าศึกษาสำหรับ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
13.	มหาวิทยาลัยกำหนดวันสำหรับการแสดงออกทาง วัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษา อาหาร ฯลฯ ของ นิสิตนักศึกษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
14.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมสภาพลักษณะสถาบัน เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม และ เผยแพร่สู่สาธารณชน	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน								
ด้านเจตคติ ความเชื่อ และการกระทำของบุคลากร								
15.	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รับรู้ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
16.	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติตนที่ดีต่อนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
17.	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้เกียรติ และเคารพในการ ตัดสินใจของ นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
18.	เจ้าหน้าที่ไม่มีการแสดงออกถึงการเหยียดหยามทางชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
19.	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้การบริการที่ดีแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
20.	เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถาบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน								
21.	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการออกไปทำกิจกรรมในชุมชน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
22.	มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
23.	ชุมชนชาติพันธุ์มีโอกาสในการกำหนดและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรการสอนระดับมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
24.	มหาวิทยาลัยมุ่งสร้างความเข้าใจต่อชุมชนในการรับรู้ถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
25.	ชุมชนชาติพันธุ์ได้รับโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
26.	มหาวิทยาลัยมีชุมชนชาติพันธุ์ต้นแบบสำหรับการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาทั้งปกติและกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
27.	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์ ในการจัดการศึกษาและในชั้นเรียน	+1	+1	0	0	+1	0.6	ใช้ได้
28.	มหาวิทยาลัยมีแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
29.	มหาวิทยาลัยมีการศึกษา วิจัย สร้างองค์ความรู้ในเชิงภาษาศาสตร์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการใช้ภาษาไทยในการพัฒนาการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
30.	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
31.	มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาดั้งเดิมของชนเผ่าชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
32.	วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษา มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่นของแต่ละชาติ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
33.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
34.	มหาวิทยาลัยให้ความรู้แก่นิสิตศึกษาปกติ เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาถิ่นของแต่ละชาติพันธุ์เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในสำเนียงการออกเสียงของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
35.	มหาวิทยาลัยส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
36.	มหาวิทยาลัยมีโครงการประกวดหรือมอบรางวัลเกี่ยวกับการใช้ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
37.	มหาวิทยาลัยมีรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นๆ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
ด้านรูปแบบของหลักสูตรและรายวิชา								
38.	รูปแบบของหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมาย (purposes) พัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์การเรียน เพื่อนิสิตนักศึกษาทั่วไปและนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
39.	เนื้อหาสาระ (content) ของหลักสูตรปรากฏอัตลักษณ์และความหลากหลายทางชาติพันธุ์อย่างชัดเจน เช่น กำหนดวิชาเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา เป็นวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาทุกคนต้องเรียน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
40.	การจัดลำดับสาระการเรียนรู้ (sequence) ในหลักสูตรที่เรียนในปัจจุบัน มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
41.	เพื่อนิสิตนักศึกษา (student) ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน มีเป้าหมายและความต้องการในการเรียนตรงตามเป้าประสงค์และเจตนารมณ์ของหลักสูตร	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
42.	กระบวนการเรียนการสอน (instructional processes) ของหลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	0	+1	0.6	ใช้ได้
43.	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีทรัพยากรทางการเรียนการสอน (instructional resource) สำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
44.	หลักสูตรที่กำลังศึกษาในปัจจุบันมีการประเมินผล (evaluation) และมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร (adjustment) เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
45.	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันส่งเสริมศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างทัดเทียมกับนิสิตนักศึกษาปกติ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
46.	รูปแบบหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์เรียนในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
47.	มหาวิทยาลัยและชุมชนชาติพันธุ์มีหลักสูตรร่วมกันสำหรับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	0	+1	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน								
ด้านรูปแบบการเรียนรู้ของสถาบัน								
48.	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ให้สามารถพัฒนาตนเองได้	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
49.	มหาวิทยาลัยมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเข้าใจพหุสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
50.	มหาวิทยาลัยมีสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
51.	มหาวิทยาลัยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
52.	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมต่อสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
53.	มหาวิทยาลัยมีศูนย์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์/ความสามารถ/ความถนัดทางวิชาการเพื่อส่งเสริมสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา								
ด้านการให้คำปรึกษา								
54.	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่สำหรับการให้คำปรึกษาที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกันกับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์	+1	0	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
55.	มหาวิทยาลัยมีการแนะแนวการศึกษา ให้กับนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
56.	มหาวิทยาลัยจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาแก่นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่เพียงพอ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
57.	มหาวิทยาลัยมีการระบบช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
58.	ระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
59.	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์สามารถเข้าถึงระบบการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวก รวดเร็ว หลากหลายช่องทาง และตรงตามความต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
60.	นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกสบายใจเมื่อเข้ารับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
61.	มหาวิทยาลัยมีระบบการให้คำปรึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นความลับเฉพาะบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา ด้านระบบการช่วยเหลือดูแลนักศึกษา								
62.	มหาวิทยาลัยมีหน่วยงาน/ฝ่าย/งาน/อื่นๆ สำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
63.	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
64.	มหาวิทยาลัยจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
65.	มหาวิทยาลัยมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตาม ดูแล นิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้
66.	มหาวิทยาลัยมีบริการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินแก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						
		1	2	3	4	5	ค่า IOC	แปลผล
67.	มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการหอพักของมหาวิทยาลัยหรือหอในกำกับให้แก่นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
68.	มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่เป็นชาติพันธุ์เฉพาะสำหรับการช่วยเหลือดูแลนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

แนวปฏิบัติที่ดี (good practice) ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจำนวน 24 มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. Arizona State University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

2. Delaware State University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (Leadership student development)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

3. Indiana University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ (Leadership student development)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

4. New York University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

5. Northwestern University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

6. Portland State University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

7. Purdue University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)

- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

8. The Ohio State University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

9. The University of Illinois (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

10. The University of Texas (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

11. University of California (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)

- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

12. University of Minnesota (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

13. University of Northern Iowa (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (Leadership student development)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

14. University of Wisconsin – Madison (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

15. Washington State University (USA) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)

- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

16. Cambridge University (UK) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

17. University of London (UK) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

18. University of Oxford (UK) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

19. University of Sussex (UK) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

20. McGill University (CAD) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

21. University of Ottawa (CAD) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)

22. University of Regina (CAD) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์พหุวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- ความไวต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย (sensitivity to diverse culture)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

23. La Trobe University (AUS) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา
กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)

- ศูนย์พัฒนาวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (professional development)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (student empowerment)

24. The University of Sydney (AUS) มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์โดยใช้แนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ศูนย์สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (academic achievement center)
- ศูนย์พัฒนาวัฒนธรรม (Center for multicultural education)
- การออกแบบหลักสูตร (curriculum design)
- การพัฒนาภาวะผู้นำนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ (leadership student development)
- โปรแกรมให้คำปรึกษา (mentoring program)
- นโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (participation policy)
- การดำรงอัตลักษณ์ของชาติ (state oriented)

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบความเหมาะสม (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ

(ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความคาดหวังเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ประกอบกับการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จากสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์การนำเสนอรูปแบบดังกล่าวต่อสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพและการพัฒนาบัณฑิตนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของสถาบันอุดมศึกษา ขั้นตอนการจัดทำ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ทำโดยการสังเคราะห์ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ที่ได้จากการสอบถามนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ และข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับนิสิต นักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานิสิตนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบกับการวิเคราะห์ แนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์จากสถาบันอุดมศึกษา ต่างประเทศ รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ ขอความกรุณาท่านตรวจสอบความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ รายละเอียดตามชุดเอกสารที่แนบมาด้วยนี้ เพื่อให้การ นำรูปแบบฯ ไปใช้ยกระดับคุณภาพ และการพัฒนานิสิตนักศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษา ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมโลกาภิวัตน์

ขอแสดงความนับถือ

นายเชษฐภูมิ วรรณไพศาล

นิสิตดุซงฎิบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ

1. หลักการ

สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการมโนทัศน์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพ และอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ โดยมีหลักสำคัญที่ต้องศึกษา 3 ประการได้แก่ แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการจัดการศึกษา และ กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แนวคิดหรือมโนทัศน์ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุด

2) แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษา ในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น

3) กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

ผลการตรวจสอบ

เหมาะสม

มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบันที่มีลักษณะเป็นพหุ วัฒนธรรม ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายสถาบัน ได้แก่ ความเป็นธรรมในการศึกษาและความเป็นเลิศ ทางการศึกษา และมีความสามารถในทักษะพื้นฐาน โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมต้องผ่านการ ตรวจสอบอย่างมีวิจาร์ณญานรอบด้านเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน

2) การเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาความรู้ด้านชนชาติและ วัฒนธรรม โดยผู้สอนต้องตรวจสอบตนเองทั้งในด้านอคติ ความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผล ต่อกระบวนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความ เข้าใจผู้คนและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัว สร้างความเข้าใจโลกและความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้ง ยังต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียนในการอคติของผู้เรียนและมีการตรวจสอบความลำเอียงของ ตนเองอยู่เสมอ

3) การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสังคม ความสามารถในการ เข้าสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม การพัฒนาตน ทักษะคิดและค่านิยมที่ชัดเจน และการให้อำนาจกับบุคคลเพื่อการปฏิรูปสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการศึกษาที่เน้น ความเป็นพหุวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาพหุวัฒนธรรมจึงต้องใช้ทั้งการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและของสถาบัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถาบันจน สามารถสร้างความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคมได้จึงจะถือว่าสามารถบรรลุเป้าหมาย ของการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ผลการตรวจสอบ

เหมาะสม

มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

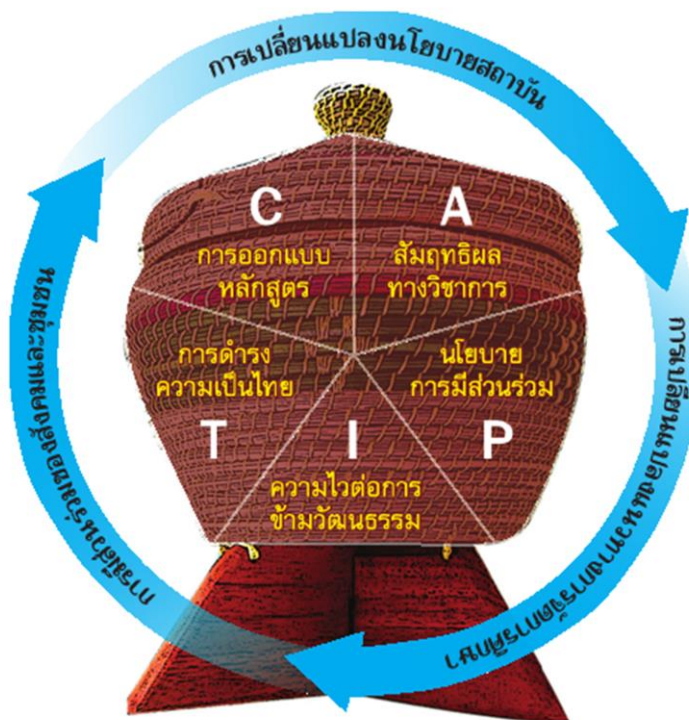
.....

.....

.....

.....

3. แนวปฏิบัติที่ดีของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ (CATIP Model)

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา
สำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ
CATIP Model based on Multicultural Education for Ethnic Student Groups
in Higher Education Institution of Northern Thailand

ผลการตรวจสอบ

- เหมาะสม
- มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

3.1. แนวปฏิบัติที่ดี การออกแบบหลักสูตร (C: Curriculum design)

หลักสูตรที่ได้รับการออกแบบจากมหาวิทยาลัยควรเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นธรรมชาติ มีความเสมอภาคและมีความเป็นสากล การออกแบบหลักสูตรจะต้องไม่เบียดเบียนความเป็นชาติพันธุ์ หรือการเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมออกไป นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ควรได้รับการเรียนรู้ร่วมกันกับ นักศึกษาทั่วไปภายใต้กรอบคิดและมุมมองทางวิชาการที่ตั้งอยู่บนความแตกต่างหลากหลาย และความยุติธรรมในพื้นที่มหาวิทยาลัย

ผลการตรวจสอบ

เหมาะสม

มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

3.2. แนวปฏิบัติที่ดี สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (A: Academic achievement)

มหาวิทยาลัยควรมีสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการที่ตอบสนองต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาในกลุ่ม ชาติพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คุณภาพหลักสูตร ระบบการพัฒนาคุณภาพและให้คำปรึกษา นิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานการจัดการศึกษาและความเข้มแข็งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

ผลการตรวจสอบ

เหมาะสม

มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

3.3. แนวปฏิบัติที่ดี การดำรงความเป็นไทย (T: Thai oriented)

การหล่อหลอมและพัฒนาบัณฑิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ควรอยู่ภายใต้การดำรงความเป็นไทย ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรพัฒนาบุคลิกภาพ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ และวิถีแห่งการดำรงชีวิตในระหว่างการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยหล่อหลอมคุณลักษณะของพลเมืองไทยที่พึงประสงค์ ตามแบบอย่างของกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมของสังคมไทย

ผลการตรวจสอบ

- เหมาะสม
- มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

3.4. แนวปฏิบัติที่ดี ความไวต่อการข้ามวัฒนธรรม (I: Inter-cultural sensitivity)

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะการปรับตัวสำหรับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ โดยการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น การเปิดพื้นที่กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาทั่วไปกับนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ผ่านชมรมหรือองค์กรนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสิทธิได้เข้าไปเป็นสมาชิกในองค์กรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาของกลุ่มนิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์

ผลการตรวจสอบ

- เหมาะสม
- มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

3.5. แนวปฏิบัติที่ดี นโยบายการมีส่วนร่วม (P: Participation policy)

มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้องค์กรหรือชุมชนชาติพันธุ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรนอกภาครัฐ (NGOs) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์

ผลการตรวจสอบ

- เหมาะสม
- มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ มีเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เหมาะสมในบริบทสังคมโลกาภิวัตน์ภายใต้การดำเนินนโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอุดมศึกษา โดยการศึกษาความต้องการของนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ การนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือไปใช้ จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. นิสิตนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ จะมีความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือพื้นที่ที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรม โดยสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และมีกระบวนการที่ยอมรับพหุวัฒนธรรมซึ่งมองเห็นความสำคัญของ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ภาษา ความเชื่อ และเห็นคุณค่าของความแตกต่าง โดยกระบวนการทางการศึกษาสามารถหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษาชาติพันธุ์ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่าง เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมและมีคุณค่าต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2. หลักสูตรและสาขาวิชา สามารถนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษา สามารถกำหนดแนวทางในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับนิสิตนักศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและสาขาวิชา และสถาบันอุดมศึกษา

3. สถาบันอุดมศึกษา ได้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษาซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น เนื่องจากลักษณะความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีการอพยพย้ายถิ่นถาวรเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ที่มีการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อพักผ่อนหรือหาประสบการณ์และเรียนรู้ไปตามแหล่งท่องเที่ยวแทบทุกประเทศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่จะพบเห็นได้ในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีสถานภาพที่เท่าเทียมกันทั้งในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในการดำเนินชีวิตในสังคม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมและเชื้อชาติ เป็นการเปิดมุมมองทางการศึกษาให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น

ผลการตรวจสอบ

- เหมาะสม
- มีส่วนที่ควรปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายเชษฐภูมิ วรรณไพศาล เกิดเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2524 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ภูมิลำเนา บ้านศรีสองเมือง ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษา ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต ในปี พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาปริญญา รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปี พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2553 เมื่อปี พ.ศ.2554 เข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีงบประมาณ 2558

ประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

ปี พ.ศ.2547-2548 ปฏิบัติงานตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สัมพันธ (ลูกจ้างชั่วคราว)สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ปี พ.ศ.2548 ปฏิบัติงานตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (พนักงานราชการ) สำนักงานพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ปี พ.ศ.2549-2550 ปฏิบัติงานตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล 4 ระดับปฏิบัติการ (ข้าราชการพลเรือน) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สำนักนายกรัฐมนตรี

ปี พ.ศ.2550-2551 ปฏิบัติงานตำแหน่ง อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัยชั่วคราว ส่วนงาน) สาขาวิชาการจัดการสมัยใหม่และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งทำหน้าที่ ผู้ประสานงานด้านกิจการนักศึกษาและบุคลากร วิทยาลัยศิลปะ สื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปี พ.ศ.2551-ปัจจุบัน ปฏิบัติงานในตำแหน่ง อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัยประจำ) สาขาวิชาสังคมศึกษา รวมทั้งทำหน้าที่ หัวหน้าสาขาวิชาสังคมศึกษา และประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา) ภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่